Alexandre Dumas
MONTE KRİSTO
(I. Cilt)
M.E.Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 2207 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan kararı ile ilk ve ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmişdir.
Erdem Çocuk Kitapları
Erdem Çocuk Kitapları: 33
Dünya Çocuk Klâsikleri: 3 İSBN 975-501-104-8
Yayına hazırlayan: Mustafa Ruhi
Kapak: Reha Yalnızcık
Baskı; Trip Matbaacılık 567 71 67 Topkapı / İST.
1. Baskı: Şubat 1985 İSTANBUL
2. Baskı: Nisan 1993 İSTANBUL
MONTE KRİSTO Alexandra Dumas
Çeviren: Derman Bayladı
ERDEM
G. Dağıtım : DERYA DAĞITIM A. Ş.
CağaloğluYokuşuNo:2- İSTANBUL Tel : 528 65 44 Fax: 519 40 53
SUNUŞ
Sizler için dünyanın dört bucağından dostlar getirdik. Çağları aşıp gelen bütün dünya çocuklarının okuduğu en güzel klasikleri seçtik. Ülke ülke dünya masallarını bizim masallarımızla süsledik. Dede Korkut'tan, Nasrettin Hoca'ya, Evliya Çelebimden Mehmet Akif'e geçmişten günümüze adlan alün harflerle yazılmış, tariki birikimimizin, milli kültürümüzün köşebaşı kitaplarını derledik. Cıvıl cıvıl okul dizimizde yer alan şiir, hikâye, bilmece, tekerleme, tiyatro ve din kültürü kaynak kitaplarını hazırladık. •
Severek okumanız için geçmişten geleceğe köprü kurduk. Kendinizi, ülkemizi, çağımızı tanımanızı istedik.
ERDEM ÇOCUK KİTAPLARI 100 kitaplık dizisi ile DÜNYA KÜTÜPHANESİNİ evinize getirdi • .
ERDEM YAYINLARI
GEMİ YURDADÖNÜYOR
EDAOND DANTES
24 Mayıs 1815'de 'Firavun'gemisinin Marsilya'ya yaklaştığı görülüyordu. Kıyıdaki bir bay geminin yanaşmasını bekleyemedi. Bir sandala atlayıp gemiyi karşjlamaya çıktı.
Sandal ycklaşırken genç bir adam geminin yan tarafma geldi. Görünüşü kaptana benziyordu. Yirmi yaşlanndaydı. Gözleri ve saçı siyahtı. Üzerinde tehlikeyle karşılaşmaya ohşkın kişilerin güvenli hali vardı. Sandaldaki adam,
— Ah, siz misiniz Dântes? diye bağırdı. Ne oldu?
Genç adam,
— Çok üzücü bir şey oldu Bay Morrel, diye karşılık verdi. Gemimiz Civitavecchia yakınlarına geldiği sırada yiğit kaptanımız Leclerc'i kaybettik.
Adamlarına dönerek çabucak emir verdi. Sonra yeniden Morrel'e döndü. Firavun, Morrel'in ge-

misiydi. Edmond Dantes de ikinci kaptan olarak görev yapmaktaydı. Morrel,
— Ne yapalım Edmond! dedi. Günü gelince hepimiz öleceğiz. Yaşlılar, gençlere yol vermeli. Şimdi gelelim geminin getirdiği mallara!
— Hepsi sağlam Bay Morrel. Dünyanın parası eder. Güverteye buyurursanız, işte Danglars! Her şeyi alıp satan o. Gemiye bir göz atayım ben.

Morrel çabucak güverteye çıktı. Orada Dang-lars'la karşılaştı.
Bir mektup
Danglars yirmi beş yaşlarında biriydi. Ne yüzü ne de davranışı hoşa gidiyordu. Gemidekilerin hiçbiri onu sevmiyordu. Danglars,
— Kaptan Leclerc'in acı ölümünü duydunuz değil mi? diye sordu.
— Evet. Cesur ve iyi bir insandı.
— Ve iyi bir denizci... Yaşlı ve olgun.
— Ama bir insanın görevini kavrayabilmesi ¦için her zaman yaşlı olması gerekmez ki. Dostumuz £dmond İşini iyi bilen birine benziyor.
Danglars, kendisini hiç sevmediğini belli eden Dantes'e bir göz atarak,
— Evet! dedi. Evet, genç ve kendisine çok güveniyor. Kaptan ölür ölmez* hiç kimseye sormadan geminin komutasını ele aldı. Ve doğruca Marsilya'ya gelmek varken, Elbe adasında bir buçuk gün kaybetmemize neden oldu... Morrel,
— İkinci Kaptan olduğuna göre, geminin komutasını ele alması onun göreviydi, dedi. Eğer gemi

sağlamsa ve yapılması gereken bir İş de yoksa El-be'de vakit kaybetmekle hata etmiş.
— Gemi mükemmel durumdaydı. Sırf kıyıya çıkma zevki uğruna zaman kaybedildi.
Gemi sahibi seslendi:
— Buraya gelin Dantes!
— Bir dakika Bay Morrel! Dantes böyle diyerek adamlarına emir verdi. Gemi yerine yanaştı ve sağlam bir biçimde bağlandı. Her şey hazır olunca Dantes, Morrel'in yanına geldi.
— Gemi hazır şimdi! dedi. Hizmetinizdeyim efendim.
Danglars birkaç adım geri çekildi. Morrel,
— Elbe adasında niye durduğunuzu sormak istiyordum.
— Bilmiyorum Bay Morrel. Kaptan Leclerc'in bana verdiği son em İra1) bu. Ölümünün yaklaştığını anlayınca Mareşal Bertrand için bana bir mektup vermişti.
Morre! çevresine bakındı. Sonra Dantes'i kendisine doğru çekerek usulca sordu:
— Napolyon nasıl?
— Görebildiğim kadarıyla çok iyi.
— Onunla konuştunuz mu?
— Hayır. O benimle konuştu. Bana gemiyi, Marsilya'dan ne zaman ayrıldığımı ve gemideki malları sordu. Eğer gemide bir şey olmasaydı ve ben de geminin sahibi olsaydım, onu satın alacağına inanırdım. Ama ben kendisine yalnızca İkinci Kaptan olduğumu ve gemi sahiplerinin Morrel ve

Oğlu olduklarını söyledim. "Ya! Ben onları tanıyorum. Morrel'ler uzun yıllardanberi gemi sahibidirler. Ama Valens'de, benimle aynı bölükte bulunan bir de asker Morrel vardı" dedi.
Bu sözlerden pek hoşlanan gemi sahibi,
— Doğru! diye bağırdı. Amcam Policar Morrel vardı. Sonradan orduda yüzbaşı olmuştu. Amcama, Napolyon'un kendisini hatırladığını söylemelisiniz Dantes!, Eski bir askerin gözlerinin nasıl parladığını göreceksiniz. Kaptan Leclerc'in İsteğini yerine getirmekle çok iyi yapmışsınız, Dantes. Ama Mareşal Bertrand'a verilmek üzere bir mektup aldığınızı ve Napolyon'la konuştuğunuzu öğrenecek olurlarsa başınız derde girebilir.
— Nasıl? diye Dantes sordu. Ben ne taşıdığımı bile bilmiyordum. Hem Napolybn da bana, herhangi bir kimsenin soracağından başka bir şey sormadı ki. %

— Pekâlâ sevgili Dantes! Şimdi serbest misiniz?
— Evet Bay Morrel.
— Öyleyse yemeğe bana gelebilir misiniz?
— Teşekkür ederim Bay Morrel. Ama önce babamı ziyaret etmeliyim. Babamın nasıl olduğunu biliyor musunuz?
— Son zamanlarda kendisini görmediysem de,
iyi olduğuna eminim.
— Evet. Kendini küçük odasına kapatmaya bayılıyor.

— Bu hiç değilse, siz uzaklardayken onun hiçbir şeye İhtiyacı olmadığını gösterir, öyle değil mi?
— Hayır!., diye karşılık verdi Dantes. Babam gururludur. Hiç yiyeceği bile kalmasa, Tanrı'dan
başka hiç kimseden bir şey istemez.
— Pekâlâ! Öyleyse bu ilk ziyaretinizi yaptıktan sonra görüşürüz herhalde.
— Teşekkür ederim Bay l\Aorre\. Ama babamdan sonra görmem gereken birisi daha war.

— Doğru Dantes. Onu unutmuştum. Elbette ki güzel Mercedes... Firavun konusunda bir şey duyup duymadığımı sormak için bana üç kez geldi. Çok güzel bir yavuklunuz var Edmond.
— Şimdi o yavukludan da ötede 1.. Benimle evleneceğine söz verdi.
— Güzel, güzel sevgili Edmond. Vakit kaybetmemelisiniz. Paraya ihtiyacınız var mi?
— Hayır, teşekkür ederim. Üç aylık ücretim olduğu gibi duruyor.
— Paranızı çar çur etmiyorsunuz Edmond.
— Yoksul bir babam var Bay Morrel.
— Evet, evet. Sizin iyi bir evlat olduğunuzu biliyorum. Şimdi hemen babanızı görmeye koşun.
— Teşekkür ederim Bay AAorrel. İşimden on dört gün için ayrılmama izin verir misiniz?
— Evlenmek için mi? #
— Evet, önce o. Sonra da Paris'e gitmek İçin.
, — Evet, elbette. Ne kadar zamana ihtiyacınız varsa izin size. Ama bir ay İçinde dönmelisiniz. 'Firavun' kaptanı o'madan denize açılamaz çünkü. Dantes gözleri sevinçle parlayarak,
— 'Kaptanı olmadan' mı dediniz? Beni 'Fira-vun'a gerçekten kaptan mı yapacaksınız?.. Mal sahibinin elini tutarak bağırdık Ah Bay Morrel! Hem babam hem de Mercedes için teşekkür ederim size.
— Peki Edmond. Babanıza gidin. Gidip Merce-des'i de görün. Sonra da bana gelin.

— Kıyıya sizi de götüreyim mi?
— Hayır, teşekkür ederim. Kalacağım. Dang-lars'la biraz işim var. Bu yolculukta onunla iyi geçindiniz mi bari?
— "İyi bir arkadaş mı?" demek istiyorsunuz yani. Hayır. Bir gün Monte Kristo adasının yakımnda bir kavgamız olmuştu. O günden beri benden hiç hoşlanmadığını sanıyorum. Eğer işini iyi yapıyor demek istiyorsanız, aleyhinde söylenecek hiçbir şey yok.
— Peki söyleyin bana Dantes! 'Firavun' gemisinde kaptan olsaydınız Danglars'ı alıkoymak ister miydiniz?
— Çalışması patronun hoşuna gidiyorsa benim de gider.

— Siz gerçekten hoşbir.insanşınızDantes.
— Sandalınızdan yararlanabilir miyim?
— Elbette.
— Güzel. Binlerce kez teşekkür ederim Bay Morrel
Gemi sahibi Dantes'i kıyıya varıp da kalabalığa karışıncaya kadar gözleriyle izledi. Danglars arkada duruyor ve genç adamın gidişini o da gözlüyordu. Ama o çok başka bir gözle bakmaktaydı.
YAŞLI ADAM'
Dantes dar bir sokağa döndü ve küçük bir eve girdi. Babasının yarı açık duran oda kapısının dışında bir dakika bekledi. -

Yaşlı adam "Firavun'un" döndüğünü henüz duymamıştı.
— Sevgili Edmond! diye bağırdı. Yavrum, oğlum! Seni hiç beklemiyordum. Ne var ne yok, anlat bana!
.— İyi yürekli Kaptan Leclerc öldü. Buna çok üzüldüm. Ama Morret bana onun yerine kaptan olacağımı söyledi. Anlıyor musun baba? Bir düşün! Çok iyi parayla yirmi yaşında bir kaptan. Benim gibi yoksul bir denizcinin bekleyebileceğinden daha fazla değil mi bu? Alacağım ilk parayla yeni bir eve sahip olacaksın. Neyin var baba? İyi değil misin?
— Bir şey değil? Şimdi geçer.
— Bir şeyler yemelisin ya da içecek bir şey gerek sana. Nereden bulabilirim bunları?.. Yaşlı adam,
— Evde hiçbir şey yok, diye karşılık verdi. Ama sen buradasın ya, hiçbir şeye ihtiyacım da yok.
— Üç ay önce ayrılırken epeyce»para bırakmıştım sana.
"— Doğru. Ama arkadaşın Caderousse'a ödemek zorunda olduğumuz parayı unutuyorsun. Onu benden İstedi. Eğer vermezsem parayı Bay AAorrel'-den alacağını söyledi. Ben de parayı ona verdim.
— Ama o, sana verdiğim paranın yarısından fazlaydı. Demek üç aydır sana verdiğimin yanssyla geçindin. Niye yaptın bunu? İşte. Al şunu baba. Al da, yiyecek bir şeyler getirt.
Üzerindeki bütün parayı masanın üzerine koydu. On iki altın, beş-altı gümüş lira, biraz da başka

madeni paralardı bunlar. Yaşlı adam,
— Hayw, hayır! dedi. Bunlara ihtiyacım yok. Ama Caderousse geliyor. Senin döndüğünü duymuş da ne kadar sevindiğini söylemeye geliyor. Ah, aklından geçen başka, ağzından çıkan daha başka. Ama bir komşu. Vaktiyle bize yardım etmişti. Biz de onu görmekten hoşlanıyoruz.
Caderousse'un kara kafası kapıda belirmişti.
'Caderousse'
Caderousse, "tMerhaba Edmond, döndün demek?" diye sordu. Dantes gerçek duygularını gizlemeye çalınarak, "Evet komşu" dedi. "Herhangi bir konuda yardıma hazırım." Caderousse, aç bakışlarını masanın üzerindeki altınlara dikerek,
— Zengin olarak dönmüşsün, dedi. Dantes onun bakışlarını farketmişti.
— Ha, şu! Babamın parası bu. Paranı kutuya koy baba! Ama komşumuz isteyecek olursa, kendisine borç vermekten mutluluk duyarız elbette.
—- Teşekkür ederim, teşekkür ederim. Ama ihtiyacım yok. Arkadaşım Danglars'a raslamıştım. Senin döndüğünü o söyledi bana. Seninle karşılaşma zevkini tadayım

diye buraya geldim... Yaşlı adam,
— İyi yürekli Caderousse, dedi. Bizim için çok iyi bir dost o.
— Duyduğuma göre Morrel senden hoşlanıyor-muş... Caderousse konuşurken, yüzünde oldukça çirkin bir görünüm belirmişti. "Belki de kaptan olmayı umuyorsun.
— Evet. Kaptan olacağıma inanıyorum. Ama

sevgili babacığım seni gördüm ve hiçbir şeye ihtiyacın olmadığını öğrendim. Şimdi bir ziyarette daha bulunmam gerekiyor.
— Git sevgili yavrum. Tanrı karını esirgesin!.. Caderousse,
— Karısı mı? diye bağırdı. Mercedes henüz karısı değil onun. Mercedes güzel bir kız. Güzel kızların da |birçok|genç arkadaşları olur. Ama sen kaptan olacağına göre...
— Hayır, dedi Dantes. Benim kadınlar konusundaki düşüncem seninkinden daha olumlu. Mercedes konusunda da öyle. Kesin inancım şu ki, kaptan olayım ya da olmayayım, Mercedes her zaman bana sadık kalacaktır.
Edmond odadan çıktı. Caderousse birkaç dakika kaldı. Sonra köşede kendisini beklemekte olan Danglars'la buluşmak üzere o da çıktı. Danglars'a,
— Onun yanından henüz ayrıldım, dedi.
— Kaptan olma umudundan sözetti mi?
— Morrel bu konuda söz vermiş ona.
— O da bundan çok hoş lan m ıştır.
— Elbette. Sanki o zengin biriymiş, ben de yoksul komşuymuşum gibi "yardım" önerdi bana.
Danglars sakin sakin,
— Henüz kaptan değil, dedi. Eğer İstersek durdurabiliriz. Hâljâ o kıza tutkun mu?
— Evet. Ama sanıyorum o konuda sorun çıkabilir. Son zamanlarda Mercedes'i hep Fernand'la birlikte gördüm. Onun, amcasının oğlu olduğunu

söylüyor... Danglars,
— Gidelim! eledi. La Reserve'de oturup birer kadeh atalım. Bu arada da dinleyeceğimizi dinleriz.
— Haydi! Öyleyse! Ama içki paraları senden.
FERNAND VE MERCEDES
Danglars ve Caderousse bir ağaç altındaki masaya oturdular. Yaklaşık yüz metre ötede evlerin birinde, gece kadar siyah saçlara, bir ormanın gölgesi kadar koyu ve olağanüstü gözlere sahip bir genç kız duvarın yanında durmaktaydı. Kızın yanında, yirmi yaşlarında bir genç adam vardı. Adam kızgındı ve korkuyordu.
— Mercedes! dedi. Yine Mayıs geliyor. Evleneceğimiz ay mı bu, söyle bana?
— Sana bunun cevabrnı yüz kez verdim Fer-nand. Cevabım hep aynı.
— Olsun. Bir daha söyle. Bir daha söyle ki, sonunda İnanayım ona. Annen seninle evleneceğim konusunda bana umut verirken, sen beni istemediğini söyle yine. Benim mutluluğumla, hayatım ya da ölümümle oynamışsın, umurunda değil senin. On yıldır senin kocan olma düşünü görüyorum. Bütün hayatım bu umut üzerine kurulu... Mercedes,
— Ben hiç seni umutlandıracak bir şey söylemedim ki, dedi. Seni hep bir erkek kardeşimmişsin gibi sevdim..Benden bir kızkardeş sevgisinden fazlasını bekleme. Kalbim başka birine ait. Doğru de- . ğil mi Fernahd?

— Evet, biliyorum Mercedes. Bunu bana sık sık söyledin. Ama -bunu son kez soruyorum- kararını tam olarak verdin mi?

Genç kız sakin bir sesle karşılık verdi:
— Ben Edmond Dantes'i seviyorum. Ondan başkası asla kocam olmayacak.
BİRDÜŞAAAN
Fefnand yenilmiş gibi başını öne eğdi. Sonra birden kıza bakarak sordu:
— Peki ya o ölürse?
— O ölürse ben de ölürüm.
— Ya seni unutursa?
Evin dışından "Mercedes, Mercedes" diye bağıran neşeli bir ses geldi. Genç kız, gözleri aşkla parlayarak,
— Beni unutmamış işte görüyorsun ya! dedi. Burada işte. "Buradayım Edmond, buradayım" diye koşup kapıyı açtı. m
Edmond ve Mercedes biribirlerinin kollarına atıldılar. Marsilya güneşinin altın ışıkları, onların çevresinde cennetin, ışıkları gibi parıldamaktaydı. ¦Bütün yeryüzünde yalnızca, ikisi vardı sanki.
Fernand evden koşarak çıktı. Kendi kendine öfkeyle konuşarak, "Ah, kim kurtaracak beni bu adamın elinden? Ne deliyim ben!" dîye bağırdı.
— Fernand! Nereye koşuyorsun böyle?
Genç adam birden durdu. Bir ağacın sJtındaki masada Danglars'la birlikte oturmakta olan Cade-

rousse'u gördü. Caderousse,
— Bak hele! dedi. Arkadaşlarınıza dikkat etmeyecek kadar mı aceleniz var böyle?
Fernand ağır ağır onlara doğru İlerledi. Cade-rousse arkadaşı Danglars'a tuhaf bir bakış fırlatarak,
— Bu Fernand'dır, dedi. Kendisi Marsilya'nın en iyi balıkçılarından biridir: Mercedes adındaki çok güzel bir kıza da tutkundur. Ama görülen o kî, güzel kız da 'Firavun' gemisinin İkinci kaptanına tutkun. Görünüşe göre 'Firavun' gemisinin ikinci kaptanı bir düşman daha kazanmış bulunuyor,
BUGÜN YA DA ERTESİ GÜN
Danglars, "Düğün ne zaman olacak?" diye sordu. Fernand,
— Henüz saptanmadı, dedi. Cadetousse söze karıştı:
— Ama olacak! Dantes'İn 'Firavun' gemisine kaptan olacağı ne kadar kesinse bu da Öyle. Ee, ne diyorsun Danglars?
Danglars kadehleri doldurarak,
— Güzel! dedi. Güzel Mercedes'in kocası Kaptan Edmond Dantes'İn sağlığına içelim.
Fernand'ın gözlerine bir hüzün çökmüştü. Tam da o sırada Edmond ve Mercedes kol kola geçiyorlardı. Caderousse sandalyesinden doğrularak seslendi:
— Hey Edmond! Arkadaşlarını görmüyor musun? Yoksa onlarla konuşmayacak kadar burnun

mu büyüdü?
Dantes karşılık verdi:
— Yok sevgili dostum. Burnum büyümedi, ama mutluyum. Bu mutluluk ise kimseyi göremeyecek kadar gözlerimi kamaştırdı... Danglars,
— Ha, neden bu demek! Düğün ne zaman yapılıyor?
— Olabildiğince erken. Bugün ya da ertesi gün. Burada, La Reserve'de. Senin ve Caderousse'-un da geleceğinizi umarım.
— Ya Fernand? diye gülerek sordu Caderousse. flernand da gelecek mi?
— Elbötte. Karımın kardeşi benim de kardeşimdir. Eğer o düğünümüzde bulunmazsa

ben ve Mercedes çok üzülürüz.
Fernand karşılık vermek için ağzını açtı. Ama tek bir söz söylemedi. Danglars,
— Bugün ya da ertesi gün, dedi. Bu ne acelecilik Kaptan?
—'¦ Henüz kaptan değilim Danglars. Ama,evet, aceleciyiz. Paris'e gitmem gerekiyor çünkü.
— Paris'e mi? Orada işin mi var?
— Kendi işim değil. Kaptan Leclerc ölürken kendisi için bir şeyler yapmamı istemişti benden... Danglars,
— Evet, evet, anlıyorum... Kendi kendine konuşarak ekledi: "Paris'e Mareşal Bertrand'ın mektubunu götürmek için gidecek, kuşku yok. Bu düşünce nasıl da geldi aklıma! Dantes, dostum. Kesinlikle "Firavun'un kaptanı değilsin henüz..." Uzaklaşmak-

ta olan Edmond'a dönerek seslendi,
— İyi yolculuklar!.. Edmond da dostça "teşekkür ederim" dedi. İki sevgili yollarına sevinçle devam ettiler.
A
— Çocuk! Bana bir kalem ve kâğıt getir! diye seslendi Danglars.
İstedikleri getirildi. Caderousse,
— Netuhaf düşünce! dedi. Bir İnsanı gece elinde baltayla beklediğini düşün. Şu kalem onu daha güvenli biçimde öldürür... Fernand olacakları öğ-

renmek isteyerek,
— Ne yapacaksınız? diye sordu. Danglars, •
— Anlatacağım, diye karşılık verdi. Dantes Elbe adasına da uğradığınız bir yolculuktan henüz döndü. Herhangi bir hükümet yetkilisine, Dantes'in Napolyon hesabına çalıştığını; onu şimdiki kralımızın yerine hükümdar olarak getirmek istediğini bildirir bir mektup göndereceğiz... Fernand bağırdı:
— Ben yazacağım bu mektubu.
— Mercedes de bir daha hiç sevmeyecek seni; Hayır, bu mektubu benim yazmam daha yerinde olur. Sol elimle yazacağım.
Danglars-şunları yazdı:
"Kralın dostlarından biri inanır ki; Kralın görevlileri, Firavun gemisinden Edmond Dantes'in Elbe Adasından Napoiyon'un Paris'teki yandaşlarına bir mektup getirdiğini bileceklerdir. Dantes yakalanacak olursa mektup ya üzerinde, yo babasının evinde, ya da gemideki odasında bulunacaktır."
Mektubu bir zarfa koydu. Üzerine de 'Villeforr* diye bir ad yazdı. "Bu iş tamamdır" dedi. Caderous-se,
— Evet, tamam, dedi. Ama pis bir işbu... Mektubu almak için elini uzattı-
Danglars mektubu yere atarak,
— Pekâjâ, öyleyse göndermeyelim.
— Tamam, göndermeyelim. Gidelim haydi. Bizimle gelmiyor musun Fernand?
— Hayır, ben burada kalıyorum.

Danglars Caderousse'la rıhtıma doğru yürüdü. Biraz ilerledikten sonra geriye dönüp baktı. Fer-nand'sn yerden mektubu alıp koşa koşa şehre doğru gittiğini gördü.
KANUN ADINA
La Reserve'de düğün için olağanüstü bir şölen hazırlanmıştı. Firavun gemisinden birçok kişi ora- daydi. Dantes'in öteki arkadaşları da en güzel giysileriyle gelmişlerdi. Avludaki yüksek sesle bağırışlar Morrel'in geldiğini gösteriyordu..

Firavun gemisinin çalışanları Dantes'in kaptanları olacağını anla-mışlardi.
Dantes adamları tarafından çok sevilirdi. Bu yüzden böyle uzun uzun ve yüksek sesle bağırı-şıyoriardî.
Mercedes, tatlı, berrak sesiyle "Başlıyor muyuz?" diye sordu. "Saat şimdi iki. On beş dakikaya kadar kilisede bekliyorlar bizi."
Bütün davetliler ayağa kalkmış, bir çizgi oiuştu- racak biçimde dizilmişlerdi.
Birinin kapıya üç kez; vurarak sesiendiğ* duyuldu:
—Kanun adına, açın kapıyı!
Bir subay arkasında dört askerle içeri girdi.
— Edmond Dantes nerede?
-— Benim! diye atıldı Edmond. Niçin soruyorsu- nuz?
— Ben söyleyemem. Nedeni daha sonra anla- tılacak size... Dantes,
— Korkacak bir şey yok sevgili arkadaşlarım!

*

dedi. Bir yanlışlık olmalı. Az sonra anlaşılacak. Hepsi bu, eminim... Dangtars,
— Elbette yanlışlık var bu işte. Eminim. Dantes arkasında askerlerle avluya indi. Mercedes seslendi:
— Tanrı seninle olsun sevgilim!
— Seninle de sevgili Mercedes. Az sonra birlikte olacağız yine.
Yargıç Villefort, adamların birinden bir kâŞpt alarak "tutukluyu getirin" dedi.
Dantes içeri girdi.
— Kimsiniz ve nesiniz?
— AdıVn Edmond Dantes. Firavun gemisinin ikinci kaptanıyım.
— Yaşınız?
— Yirmi.
— Tutuklandığınız sırada ne yapıyordunuz?
— Düğün törenimizi... Genç adamın sesi buruktu. Mutluluğunun böylesi bir duruma dönmesi, taşıyamayacağı kadar ağır bir yüktü.
— Düğün töreniniz mi? dedi Villefort.
— Evet. Üç yıldır sevdiğim bir genç kızla evlenmek üzereydim.
Bu sözleri duymak Villeforfu üzmüştü. Ama sürdürdü:
— Napolyon'un hizmetinde bulundunuz mu?
— İktidardan düştüğü sırada tam da onun gemilerinden birine girmek üzereydim.
— Bu sizin tehlikeli bir adam olduğunuzu ve

Napolyon'u iktidara yeniden getirmek istediğinizi gösterir.
— Ben? Ben mi tehlikeliyim? Yalnızca yirmi yaşındayım ben. Ne bu gibi işlerden, ne de böyle düşüncelerden anlarım. Düşündüğüm yalnızca üç şey var; babamı, Morrel'i, hepsinin üzerinde de Mercedes'i severim. Size söyleyebileceklerimin hepsi bunlar.
— Hiç düşmanınız var mı?
— Düşjmanım mı? Düşman kazanacak kada/ önemli bir kişi değilim. Buyruğumda on, oniki denizci var. Onlara sorarsanız beni sevdiklerini söyleyeceklerdir. Bir baba gibi değil -çünkü çok gencim-ama bir ağabey gibi...
— Daha yirmi yaşındayken kaptan olacaksınız. Sevdiğiniz güzel bîr kızla evleniyorsunuz. Bundan dolayı biri size düşman olmuştur belki de.
— Olabilir. Siz insanları benden daha iyi tanırsınız.
— Aldığım kâğıt bu. Yazıyı tanıyor musunuz? Dantes kâğıdı okuyunca yüzünden bir üzüntü

bulutu geçti.
— Hayır, tanımıyorum. Ama bu adamın gerçek bir düşmen olduğu belli.
»
Villefort, bu yumuşak sözlerin andında nasıl bir gücün yattığını Dantes'in gözlerinden okumuştu.
— Şimdi, bir tutuklunun bir yargıçla konuştuğu gibi değil de, bir adamın başka bir adamla konuştuğu gibi konuşun benimle: Bu kâğıtta nasıl bir gerçek gizli.

— Hiçbir gerçek yok. Size doğru olan her şeyi anlattım. Napoli'den ayrıldıktan sonra Kaptan Leo lerc hastalanmıştı. Üçüncü gün hastalığı iyice arttı. Ölümünün yaklaştığını hissetmişti. Beni çağırarak, "Sana söyleyeceğim şeyi yapacağına söz ver" dedi. "Çok önemli bir konu bu. Ölümümden sonra kaptan sen olacaksın. Elbe'ye gidip Mareşal Bert-rand'ı sor. Ona bu mektubu ver. Belki o da sana başka bir mektup verecek ve nereye götüreceğini söyleyecektir. Yaşasaydım benim yapmam gereken şeyi sen yapacaksın şu halde." Ben de söz verdim.
— Sonra ne yaptınız?
— Benden istenileni. Elbe'ye vardım. Kıyıya yalnız çıktım. Mektubu Mareşal Bertrand'a verdim. O da bana Paris'teki birine götürmem için başka bir mektup verdi. Buraya Mercedes'i görmek ve düğün hazırlıklarını yapmak için gelmiştim. Yarın da Paris'e gitmeyi düşünüyordum.
— Öyle görülüyor ki anlattıklarınız doğru, dedi Villefort. Eğer yanlış bir iş yapmışsanız bu sizin cahilliğinizden ve bîr de'kaptanınızın emirlerinden dolayı olmuş. Elbe'den aldığınız mektubu verin ve sizi yeniden çağıracak olursam geleceğinize de söz verin. Arkadaşlarınızın yanına dönebilirsiniz... Dantes sevinçle,
— Yani özgürüm öyle mi? diye sordu.
— Evet. Ama önce mektubu verin bana.
— Ama o sizde zaten. O mektubu masanın üzerinde gördüğüm öteki mektuplarla birlikte almışlardı benden.

Dantes şapkasını alırken Villefort, "Durun" dedi. "Mektubun üzerinde ne ad yazılıydı?"
— "Noirtier, Heron Yolu, Paris."
Eğer tavan çökmüş olsaydı, Villefort bundan daha fazla şaşkınlığa düşmeyecekti. Cılız bir sesle "Noirtier!" dedi. "Noirtier!"
— Evet. Tanıyor musunuz onu?
— Hayır. Kralın gerçek bir hizmetçisi, kralın İkil tidarım yıkıp Napolyon'u geri getirmek isteyen kim-- seleri tanımaz.
Dantes korku duymaya başlamıştı:
— Onlar bunu mu yapmak istiyorlar? Mektubun konusundan hiç haberim olmadığını söylemiştim size.
— Evet. Ama mektubun veriteceği kişinin adını biliyorsunuz.
— Elbette. Kime verileceğini bilmek için adı okudum.
Villeforfun yüzü ölü gibi bembeyaz olmuştu. Sordu:
— Bu mektubu hiç kimseye gösterdiniz mi? ¦ — Hiç kimseye? Size söz veriyorum.
Villeforfun yüzündeki görünüş Dantes'in yüreğini korkuyla doldurmuştu. Villefort mektubu okudu, sonra elleriyle yüzünü kapadı. "Ah! mektubun içinde ne olduğunu bir bilse!" diye düşündü. "Adımı değiştirdiğimi ve Noirtier'nin de babam olduğunu bir bilse yandım ben!.."

MONTE KRISTO

BIRAKIN EMİN OLAYIM

Villefort, kafasındaki düşünceleri okuyormuş-casına gözlerini Dantes'e dikmişti. Sonra,

—Az önce sizi serbest bırakacağımı umuyordum. Yapamıyorum. Sizi uzunca bir süre daha alıkoymam gerekiyor. Bu sürenin elden geldiğince kısa olmasına çalışacağım. Aleyhinize olan şey yalnızca bu.

Masadan mektubu aldı, ocağa doğru yürüdü, "Bakın, yakıyorum onu!" dedi. Dantes,

— Ah, çok naziksiniz! diye bağırdı. Villefort,

— Dinleyin. Yaptığım bu işten sonra bana güvenebilirsiniz. Bu. akşama kadar burada kalacaksınız. Eğer biri soracak olursa, ne bu mektup konusunda tek söz söyleyin ne de Noirtier adını verin!

— Söz veriyorum.

— Sizdeki tek mektup mu bu?

— Evet.

Villefort zili çaldı. İçeri bir asker girdi. Villefort Dantes'e, "Onu izleyin!" dedi.

Kapı kapanır kapanmaz Villefort kendisini sandalyenin üzerine attı. "Ah babacığım, her zaman benim mutluluk yolumun üzerine dikilmek zorunda mısın? Eğer bu mektup bir bilinseydi, benim sonum olurdu. Bırak da bunun bilinmeyeceğinden emin -hem de çok emin- olayım.

NEREYE?

Dantes'i küçvık bir odaya götürdüler. Küçük bir odaydı bu.(Ama pefnlcereleri demirliydi. Akşam olmuş, karanlık basmıştı. Karanlıkta oturuyor amp en küçük bir seste fırlayıp kapıya doğru atılıyordu.

Saat on sıralarında umudunu kaybetmeye başlamıştı. Derken dışarda ayak sesleri duydu. Bir anahtar çevrildi. Bir subayla dört asker alıp onu götürdüler. Birçok caddelerden geçip bir kıyıya vardılar. Orada daha çok asker vardı. Dantes'i bir kayığa bindirirlerken herkes ona bakıyordu. Kayık yola çıktı.

Dantes önce, serbest bırakılacağını düşünmüş ve yüreği sevinçle dolmuştu. Kayık La Reserve'den geçerken içini yine acı kapladı.

— Beni nereye götürüyorsunuz? diye sordu.

— Yakında öğreneceksin.

— Ama...

— Soruları cevaplamamıza izin yok.

Dantes karanlığa bakmaya çalışarak sessizce bekledi. Deniz üzerinde, kendisi için en değerli bildiği kişilerden uzaklara gidiyordu. Sonunda en yakındaki askere dönerek ellerini tuttu.

— Arkadaş! dedi. Nereye gittiğimiz lütfen söyle bana. Ben Edmond Dantes, bir denizci, Tann'ya ve Kral'a bağlı bir insanım. Nereye götürüyorsunuz beni, söyle!

— Marsilya'da doğdun, bir denizcilin ve nereye gitmekte olduğunu bilmiyorsun öyle mi?

— Kesinlikle bilmiyorum.

— Çevrene bak öyleyse.

Dantes ayağa kalkıp ileri baktı. Yûz metreden daha yakın mesafede kara ve korku verici kayalıklar üzerinde yükselen |İf Şaîosu'nu gördü. Zindan yaklaşık üç yüz yit önce yapılmıştı. Şatonun ve oraya gidip de bir daha geri dönmeyen tutukluların üzerine birçok tuhaf ;hikâye!er anlatılırdı. Dantes bütün

umutlarının sona erdiğini hissetti.
İF ŞATOSU
— İf Şatosu mu? diye Dantes bağırdı. Beni oraya niye götürüyorsunuz?
Asker güldüj:
— Bir tutuklu olarak gitmiyorum oraya değil mi? Orası yalnız önemli mahkûmlar, kralın düşmanları için kullanılır. İf Şatosu'nda hiç yargıç var mı?
— Yargıç seni gördü ve sorguya çekti ya!
— Ama Bay Vi I lef ort bana söz vsrmişti ki...
— Bay Vüleforf un neye söz verdiğini bilmiyorum. Ama seni İf Şatosu'na götüreceğimizi biliyorum.
— Ne yapıyorsunuz? İmdat!..
Dantes denize atlamak için yerinden fırladı, ama dört güçlü adam onu yakaladı. Gemi kıyıya yanaşmıştı. Askerlerden biri dışarı atladı. Dantes'in koluna girerek onu zorla birkaç basamak çıkardılar.

Tıpkı düş görüyor gibiydi. Kadılardan geçti, arkasından kapılar kapandı. Her şeyi bir -bulutun içinden bakıyormuşcasına görüyordu.
Bir an için durdular, Dantes düşünmeye çalıştı.
Çevresine bakındı. Her bir yanı yüksek duvarlarla çevrili bir avludaydı. Orada on dakika kadar beklediler. Askerler Dantes'in ellerini çözmüşlerdi. Oradan kaçamayacağı kesindi. Bir ses "Mahkûm nerede?" diye bağırdı. "Arkamdan gelsin!" Mahkûm arkadan yürüdü. Adam onu rieredey-

se yerin altındaki bir odaya soktu. Odanın duvarlarından koca koca damlalar halinde sular akıyordu. Adam,
— Bu gecelik buradasın! dedi. Vakit geç oldu. Vali uykuda. Yarın belki başka bir yere koyar seni. Burada ekmekle su ve üzerinde yatman için kuru ot var. İyi geceler!
Dantes karanlık ve sessizlik içinde kalakalmıştı.
MUHAFIZ
Muhafız günün ilk ışıklarıyla birlikte dönmüştü. Dönerken de Dantes'i kalacağı yere götürme emriyle gelmişti. Tutukluyu bıraktığı gibi buldu. Yaklaştı. Dantes onu görmemiş gibiydi. Omuzlarına dokunarak sordu:
— Uyumadın mı?
— Bilmiyorum... Muhafız Dantes'e bakarak,
— Aç mısın?
— Bilmiyorum.
— İstediğin bir şey var mı?
— Valiyi görmek istiyorum.
Adam belli belirsiz bir gülüşle odadan çıktı. Dantes gözleriyle onu izledi ve kollarını açık kapıya doğru uzattı. Ama kapı kapanmıştıJDuygulannı yeniden kazandı. Ağlayarak ve böyle bir davranışa layık olmak için ne yaptığını kendi kendisine sorarak yerden yere vurdu kendisini. Gün geçmiş o daha ne bir şey yemiş ne de içmişti. Kafesteki yırtıcı bir hayvan gibi odayı dört dönüp durmaktaydı. Ertesi gün mu-

hafız yeniden göründü.
— Güzel! dedi. Bugün kendini daha iyi hissediyorsun.
Dantes karşılık vermedi.
— Cesur ol delikanlı. Senin için yapabileceğim bir şey ister misin?
— Valiyi görmek istiyorum. J| —Buna izin yok.

— Neye izin var öyleyse?
— Parasını ödemen şartıyla daha iyi yemeğe, kitaplara ve bir de avluda dolaşmaya.
— Kitap istemiyorum. Yemek de fena sayılmaz. Dolaşıp durmak da istemem. Ama Valiyi görmek istiyorum.
— Bir şey yapmadığın konusunda .sormak için üstelemş. Yoksa bir ay içinde çıldırırsın.
— Öyle mi düşünüyorsunuz?
— Biliyorum. Biz buraya bir adam getirmiştik. Valiye, eğer kendisini bırakacak olursa büyük bir hazine vereceğini söyleyip duruyordu. Senden önce bu odada o kalıyordu.
— Ne zaman ayrıldı buradan?
— İki yıl önce.
— Serbest bırakıldı yani?
— Hayır. Yer altındaki bir odaya hapsedildi.
— Dinleyin. Deli değilim. Belki olurum ama şimdi değilim. Valiyi görmek zorundayım... Adam geri geri giderek,
— Ha, ha, ha, diye bağırdı. Gerçekten deliri-yorsun. Öteki de böyle başlamıştı. Üç gün içinde se32

ninle başımız dertte olaçpk demektir. Ama yer altın-. da da bu odalardan var. Dantes yanıbaşındaki sandalyeyi kaparak başının üzerine kaldırdı. Muhafız,
— Dur, duH Hemen göreceksin Valiyi! dedi. Dışarı çıktı. Biraz sonra dört askerle döndü.
— Valinin emri! Bu tutukluyu alıp tam altındaki odaya götüreceksiniz.
— Alttaki yere mi? diye askerlerden biri sordu.
— Deliler delilerin yanına yakışır. Evet,..

YERALTI

Zaman geçmiş, zindan subaylarının şefi bir ziyarette bulunmuştu. Dantes yerin altında da olsa, bu önemli kişiyi karşılamak için yapılan hazırlıkların sesini duymuştu.
Subay, Valinin göstermek lütfunda bulunduğu odaları dolaştı. Bu odalar sorun yaratacak türden odalar değildi çünkü. Subay tutuklulara yiyeceklerinin nasıl olduğunu, bir isteklerinin bulunup bulunmadığını sordu. Hepsi birden yemeklerin çok kötü olduğunu ve serbest bırakılmak istediklerini söylediler. Subay başka bir şey isteyip istemediklerini sordu. ""Hayır" dediler. Özgürlüklerine kavuşmaktan başka ne isteyebilirlerdi ki? Subay gülerek Valiye döndü:
/ — Hükümet bu ziyaretler için niye diretiyor anlamıyorum. Hep aynı şeyler: "Yemekler kötü. Ben bir suç İşlemedim, bırakın beni." Başkaları da var

mı?
— Evet. Deliler ve tehlikeli mahkûmlar var.
— Onları da dolaşalım. Hepsini görmeliyim.
İki askerin öncülüğünde subay merdivenleri indi. Hava korku vericiydi. Karanlık ölüm kokusuyla dolu gibiydi. Subay bağırdı:
— Vay! Ki m yaşayabi I ir burada?
— Çok dikkatli korumamız için emredilen son derece tehlikeli bir.
— Yalnız mı?
— Elbette.
— Ne zamandır burada?

— Şöyle böyle bir yıl.
— İlk gelişinde buraya mı konuldu?
—¦ Bir muhafızı öldürmeye kalkışıncaya kadar hayır.
— Muhafızı öldürmeye kalkmak mı?
— Evet. Adamın elinde bir lamba vardı. Öyle değit mi Antoine?
— Öyle efendim. Beni öldürmeye kalkıştı, diye muhafız karşılık verdi.
— Delirmiş olmalı.
— Delirmişten de öte. İyice kötü ve çok tehlikeli.
— Onun hakkında bir rapor düzenleyebilir miyim?.. Vali,
— Oh, hayır! dedi. Yararı olmaz. Bir başka yıl tamamen aklını kaçırır gider.
— Böylesi onun için daha iyi olur.
— Haklısınız, dedi Vali. Sözleriniz, konuları ne

derece derinliğine ele aldığınızı gösteriyor. Yaklaşık altı metre aşağıdaki odada İtalya'daki bir parti önderini tutuyoruz. 1811'den beri burada. 1813'de de çıldırdı. Değişiklik onun için iyi oldu. Şimdi çok sakin.
— İkisini de göreceğim. Görevim hıunu gerektiriyor.

TUTUKLU

Görevlinin ilk ziyaretiydi bu. Ne kadar büyük bir adam olduğunu göstermek istedi.
— 34 numara. İlkin orayı ziyaret edelim, dedi.
Dönen anahtarın sesi duyuldu. Bir köşede oturan Dantes başını kaldırdı. Yabancıyı iki askerle birlikte, gördü. Valinin şapkasını çıkarmış olarak durduğu da gözünden kaçmamıştı. Bunun yüksek görevlilere karşı yapıldığını biliyordu. Onu karşılamak jçin yerinden fırladı. %
Askerler ilerleyerek onu gerilemeye zorladılar. Dantes görevliye kendisinin tehlikeli bir kişi olarak tanıtıldığını duymuştu. Gözlerini ve sesini elinden geldiğince tatlılaştırmaya çalışarak görevli ile konuştu. Onun yüreğinde acıma duygusu uyandırmak istiyordu. Sözlerini şöyle bitirdi
— İşlediğimi ileri sürdükleri suçun ne olduğunu bilmek istiyorum yalnızca... Görevli,
— Anlayacağız, dedi. Sonra Valiye dönerek,
— Bu zavallının kayıtlarınızda neyle suçlandığını göstermelisiniz bana!

— Elbette!.. Dantes,
— Beni bırakamayacağınızı biliyorum, dedi. Ama hiç değilse umut verin bana.
— Bunu söyleyemem size. Sizin tutsak olmanız için kim emir verdi?
— BayViilefort.
— Size düşman olmak için bir nedeni var mıydı?
— Hayır. Bana karşı çok iyi davranmıştı.
— Öyleyse sizin hakkınızda yazdığı herhangi bir şeye inanabilirim.
— Evet.
Kapı kapandı. Ama odada eskideni "umudu" olan kişi yoktu artık.

FARİA

. — Öteki tutuklu burada, dedi Vali. Onun deliliği daha ilginç türden. Büyük bir hazineye sahip olduğunu sanıyor. Hükümete, serbest bırakılması karşılığında, binlerce lira tutarında para vermeyi önerdi. Sonra önerisini iki katına çıkardı. İki katına daha. Aynı şeyi size de önerecek.
— Ne kadar ilginç! Adı ne bu adamın?

— Faria.
— 27 numara mı?
— Evet, orası. Kapıyı aç Antoine.
Görevli delinin odasına bir göz attı. Alışılmış soruyu sordu:
— Ne istiyorsun?

— Ben mi? Hiçbir şey istemiyorum... Görevli,
— Anlamadın galiba! dedi. Ben hükümet tarafından buraya tutukluları dolaşmak ve bir İhtiyaçlan varsa onları anlamak için geldim.
— Ha, o zaman başka! diye Faria bağırdı. Adım Faria'dır. Roma'da doğdum. Yirmi yıl Prens Spada'ya hizmet ettim. 181 l'de de -niçin olduğunu bilmiyorum- buraya kapatıldım. O zaman, bu zamandır serbest bırakılmayı istiyorum hep.
— Evet, evet. Ama ben buraya senin insanca davranıJıp davranılmadığı konusundaki düşünceni öğrenmeye geldim.
— Yemek öteki zindandakinin aynı. Çok kötü. Bu oda dersen sağlığa aykırı. Ama bir zindandan başka, ne beklenir ki? Size anlatacağım konular bunlar. Çok önemli şeyler anlatmak isterdim size.
— Elbette, dedi Vali. Ne söyleyeceğinizi biliyorum. Şu gizli hazine değil mi?
— Tabii! Başka ne konudajconuşacaktım ki?
Konuşmanın sonu olmuştu bu. Faria'yı bıraktılar. Ziyaret yalnızca, onun deli olduğu iyice kanıtlansın diye yapılmıştı.
Görevli Dantes'e verdiği sözü tutmuştu. Hapishane defterine baktı ve şu kaydı buldu:
EDMOND DANTES
Tehlikeli bir insan. Napolyon'a Elbe'den yardım etmekten dönüyor. Elden gelecek en büyük dikkatle gözaltına tutulması... Görevlinin, böylesi bir tutuklu İçin elinden bir şey gelmezdi. O da "hiçbir şey yapılamaz" diye yazdı.

DUVARDA BİR SES

Günler ve haftalar geçmiş, Dantes, görevlinin ziyaretinin yalnızca bir düş olduğunu düşünmeye başlamıştı.
Önceleri, bir ay içinde bırakılacağını ummuştu. Ay gelip geçmiş, o zaman da, "öteki zindanları da dolaşacak, Paris'e varmadan bir şey yapamaz" diye düşünmüştü. O zaman bu işin üç ay içinde olabileceği kanısına varmıştı. Üç ay da geçmiş ama hiçbir şey olmamıştı.
Edmond bir gece, saat dokuz sıralarında, bitişiğinde yattığı duvarda bir ses duydu. Ses sürüyordu. Sanki güçlü bir hayvan duvarları kemiriyor gibiydi. Bunun yalnızca bir düş olabileceğini düşündü. Ama hayır. Ses hâlâ sürüyordu. Sonra düşen bir şeyin sesini duydu. Derken sessizhkoidu.
Bundan birkaç saat sonra oiay daha yakından ve daha belirli olmak üzere yeniden başladı. Sonra, içeriye muhafız girdi. Muhafız ona kahvaltısını getirmişti. Muhafızın gidişinden sonra Edmond,
"Kuşku yok ki, tutuklulardan biri kaçmaya çalışıyor" dîye düşündü. "Yoksa Valinin emri üzerine çalışan bir işçi mi? Nasıl anlayacağım bunu?"
Ama düşünemeyecek kadar kuvvetten düşmüştü. Köşeye gidip iri bir taş parçası çekti. Onunla sesin geldiği duvara vurdu. Üç kez vurmuştu. Ses hemen kesilmişti. İki saat geçmiş, ses duyulmamıştı. Gün geçti. Edmond sevinçle kendi kendine, "bu bir tutuklu" dedr.

Edmond, bunu bulmanın sevinciyle yardım etmek istedi. Odada yalnızca bir yatak, bir sandalye ve bir su kabı vardı. Kap çok sert ve sağlamdı. Yapacak yalnızca bir şey vardı ki o da su kabını kırıp sivri uçlarından yararlanmaktı. Kabı yere fırlatıp parça parça etti. En sivri uçlu parçalarından bir, ikisini yatağının altına sakladı.
Ertesi sabah muhafız gelince ona, su içerken kabı düşürüp kırdığını söyledi. Adam dikkatsizliğinden dolayı ona kızmış ama gidip hemen bir başkasını getirmişti. Tutukluya bir daha dikkat etmesini söyledi ve çekilip gitti. Dantes adamın ayak sesleri duyulmaz olunca hemen İşe koyuldu. Duvar zamanla yumuşamıştı. Böyle çalışmakla kaldığı iki yıl süresince altı metre uzunluğunda ve yartm metre genişliğinde bir yeraltı geçidi açabilirdi. Kendi kendine, "Bütün bu saatleri ağlamakla niye boşa geçirdim?" diye sordu.
•
Sonunda duvardan bir kaya sökebilmişti Onu yarım metre genişliğinde bir çukura bıraktı. Bütün çıkan tozu, pisliği toplayarak odanın bir köşesine taşıdı. Üzerlerini de toprakla örttü. Sonra taşı yerine koydu. Yatağım da muhafız görmesin diye taşın dibine yerleştirdi. Adam gider gitmez yeniden çalışmaya koyuldu. Bütün gece uğraştı. Öte yandaki tutuklunun, çalışmayı durdurduğunu farketmişti. Eğer komşusu gelmezse kendisi ona gidecekti. Ertesi gece yine çalışmasını sürdürdü. Komşusunun işine gerçekten son verip vermediğini öğrenmek istiyordu.

Dinledi. Hiç ses yoktu. Bu onu üzmüştü. Komşusu ona güvenmiyordu demek. Bütün gece çalışarak duvarda bir yol açmaya uğraştı. Sonra bir yerde takıldı kaldı. Yolunun üzerinde bir şey vardı ki ne kesebiliyor
ne de kımıldatabiliyordu. Ona dokununca bir tahta olduğunu anladı.
Tahtadan yapılma büyük bir kütle Dantes'in açmaya çalıştığı geçidi kapıyor ve yolu tümüyle tıkıyordu.
KİMSİN SEN?
Zavallı genç bunu hiç düşünmemişti. "Ah Tanrım, Tanrım!" diye bağırdı, "Af canımı! Bütün umudumu kaybettim."
Sanki mezardan geliyormuş gibi yerin altından yükselen bir ses, "Tann'dan sözeden ve bütün umudunu kaybeden bu kişi kimmiş?" diye sordu. Ed-mond dizlerinin üzerinde yükselerek, "Bir ses, bir insan sesi!" dedi. "Tanrı aşkına*blr daha konuş!" Ses,
— Kimsin sen? diye sordu.
— Mutsuz bir tutuklu.
— Niçin hapistesin?
— Hiçbir suçum yok..
— Ne yapmakla suçlanıyorsun?
— Napolyon'u Fransa'ya geri getirmeye çalışmakla.
— Geri getirmek mi? Şu halde artık orada değil, öyle mi?
— Napolyon Elbe adasına 1814 yılında gönde-

rilmişti. Ne zamandır burada olduğunu biliyor musun?
— 1811 'den beri... Dantes,
— Dört yıldır buradayım demek? diye bağırdı.
— Artık bir şey yapma! Deliği nasıl gizliyorsun?
— Yatağımla.
— Dört yıldır buradasın demek? diye bağırdı.
— Odanın kapısı nereye açılıyor?

— Avluya giden bir geçite.
—r O, bu kötü işte. Yanılmışım. Çizdiğim planda beş metrelik bir yanlış yapmışım. Senin çalıştığın duvarı, zindanın dış duvarı olarak düşünmüştüm.
— Şu halde odan denize bitişik.
— Benimde bütün umudum bu ya.

BEN 27 NUMARADAYIM

— Diyelim ki yolunu açabildin?
— Kendimi denize atıp yakındaki adaya yüzmeye çalışırım.
— O kadar uzağa yüzebilir misin?
— Tanrı güç verir bana. Ama şimdi umutlanmak için neden'yok.
— Hiç mi?
— Hiç ya. Açtığın deliği kapat. Dikkatli yap bunu. Bir daha da uğraşma. Beni işitinceye kadar bekle.
— Kim olduğunu söyle hiç değilse.
— Ben 27 numarayım.
— Bana inanmıyorsun. Neden? Muhafızlara

tek bir söz bile söylemem. Hiç değilse yalnız bırakma beni.
— Pekâlâ! dedi ses. Yarın görüşmek üzere. Edmond geri döndü. Duvardaki deliği dikkatle
kapayarak yatağı önüne çekti.
Ertesi sabah, yatağını duvardan çekerken bir ses duydu. Dizlerinin üzerine eğildi.
~r~Sen misin? dedi. Ben buradayım.
— Muhafızın gitti mi?
— Evet. Akşama kadar da dönmez. On iki saatimiz var.
— Öyieyse çalışabilirim.
Bunun üzerine Dantes'in iki eliyle dayandığı döşeme çöktü. Dantes, bir kaya kütlesiyle açıian delikten aşağı çekilirken kendisini geriye attı. Sonra oyuğun dibinden -derinliğinin ne kadar olduğunu bilmiyordu- bir adamın kollarıyla başı gözüktü. Adam sıçrayıp odaya çıktı,

İTALYA'DAN BİLGİN BİR BEYEFENDİ

Ufak, tefek bir adamdı bu. Çektiği acılar saçlarını yaşına göre fazla ağartmtştı. Koyu gözleri ve uzun, beyaz sakalı vardt. Bedeninde büyük bir güç yokmuş gibi görünüyordu. Kollarından çok kafasıyla iş gören biri olduğu belliydi. Dantes*in sıcak karşılayışı adamı duygulandırmıştı. Açık havaya ve özgür-' lüğe kavuşacağını umarken bir başka hücreye çıkması adamı hayal kırıklığına uğratttysa da nezaketinden dolayı Edmond'a yine de teşekkür etti.

PENCERE

Odanın bir duvarında küçük bir pencere vardı. Çok yüksekteydi. O kadar da küçüktü ki üzerine üç kalın demir çekilmemiş bile olsaydı bir çocuk zor geçebilirdi oradan.
Öteki hücrenin konuğu masayı pencerenin altına çekti. Sonra Dantes'e, masanın üzerine çıkıp sırtını duvaro vermesini ve ellerini de önünde kenetlemesini söyledi. "27 Numara" masaya atladı, masadan Dantes'in ellerine, oradan da genç adamın omuzlarına sıçradı. Yüzünü pencerenin demirlerine yapıştırarak bütün dış duvarları gözledi. "Ben de böyle düşünüyordum" diyerek başını geri çekti. Yine tırmandığı gibi çabucak aşağı iniverdi. Dantes bu yaştaki bir adamın çevikliğine şaşmış, kalmıştı. "27 Numara",
— Senin odanın bu yanı, bir askerin gece gündüz beklediği bir keçi yoluna: açılıyor), dedi. Askerin kafalının tepesini|gördü.m. Bu yüzden de hemen geri

çekildim. Beni görebilir diye korkmuştum.

— Yani? diye Dantes sordu.
— Yanİsi şu: Bg duvarların herhangi birinden kaçmak mümkün değil.
Dantes, kendisine yıliar boyu güç veren umudunu çabucak ve sakin bir biçimde kaybeden bu adama merakla bakıyordu. Sonunda,
— Lütfen bana kim ve ne olduğunu anlatır mir sın?
— Elbette. Adım Faria'dır. 1811'den beri İf Şa-tosu'nda tutuklu bulunmaktayım. Daha önce de üç yıl Fenestrelle zindantndaydım.
— Niye*buradasın peki?
— İtalya bildiğin gibi birçok küçük ülkelere bölünmüştür. Her birinin başında da kendi yöneticisi vardır. Benim isteğim İtalya'yı büyük bir kralın yönetimi altında büyük bir ülke yapmaktı. Bu büyük kralı bulduğumu sanmıştım ama o delinin biriymiş. Beni, tasarımı öğrenmek ve sonra da mahvetmek İçin dinlemiş yalnızca. Bu büyük*iş artık hiç gerçekleşmeyecek belki de. Napolyon İtalya'yı tek bir ülke haline getirmeye başlamıştı ama görevini tamamlayamadı. İtalya talihsiz bir ülke... Yaşlı adam bu son sözleri söylerken büyük bir üzüntü içindeydi. Dantes,
— Senin yaptığın geçidi görmek isterdim, dedi.
— Gel öyleyse arkamdan. Dantes de yeraltı geçidine girdi ve onu izledi.
¦I
FARİA'NIN ODASI
İki arkadaş yeraltı geçidinden kolayca geçtiler. Faria döşemedeki bir taşı kaldırdı ve odaya tırmandılar. Dantes odaya girer girmez merakla çevresine bakındı ama değişik bir şey gözüne çarpmadı. "Anlamadığım tek bir şey var" dedi. "Gündüz bu kadar işi yapmaya nasıl zamanbulabildin?" Faria,
— Geceleri de çalıştım, dedi.
— Geceleri mi? Senin gözlerin kedi gözü gibi mi? Karanlıkta görebiliyor musun?
__Elbette hayır? Ama Tanrı insana ihtiyaçlarını karşılayabilsin diye akıl vermiş. Kendi kendime bir lamba yaptım.
— Lamba mı yaptın? Peki lamba için yağı nereden buldun?
— Yiyeceklerimin yağından aldım. Çok güzel yanıyor. İşte lambam... Böyle diyerek onu Dantes'e gösterdi.
Oturjjp konuştular. Faria'nın sözleri bilgi ve zekâ ile doluydu. Dantes onu merakla dinliyordu. Fa-

ria'ya bildiklerini kendisine de öğretmesini söyledi. Faria bunun iki yılda olabileceğini söyleyince Dantes,
ı
— İki yıl mı? diye bağırdı. İki yıl içinde bütün bildiklerini öğrenebileceğimi mi söylemek istiyorsun?
— Konuları öğrenebilirsin. Ama 'öğrenmek' demek 'bilmek' anlamına gelmez. Hayat boyunca, çalışmak gerekir bunun için... Dantes,
— Ne zaman başlıyoruz? diye sordu.
— İstersen hemen.
Dantes'in iyi bir anlama yeteneği vardı. Öğrendiği bir şeyi unutmuyordu. Çabucak ve kolayca öğreniyordu. Dünya tarihini, İngilizce'yi ve daha bir çok şey öğrendi.
Zaman geçiyor, Dantes yepyeni bir insan oluyordu. Ama Faria değişmişti. Her ne kadar Dantes'le birarada olmak ve ona bir şeyler öğretmekten zevk duyuyorsa da, gitgide daha üzgün oluyordu. Kafasını kurcalayan bir şey var gibiydi. Bazı kere

hiç konuşmadan saatlerce oturuyor, sonra da kalkıp daracık odanın içinde dolaşıyordu. Sonunda Dantes'e kaçmaları için çizdiği bir planı gösterdi. Planda kendi odası, Dantes'in odası ve ikisi arasındaki yeraltı geçidi görünmekteydi. Buradan da askerin üzerinde yürüdüğü yolun tam altına çıkacak başka bir geçit açnsayı tasarlıyordu. Yol büyük kayalardan yapılmıştı.

— Bu kayalardan birinin altındaki toprağı kazıyacağız ki, kaya düşmeye hazır olsun. Kayayı bir

kalasla destekleyeceğiz. (Onu da masanın altmdaki şu parçayla yapacağız) Kaçmaya hazır olunca desteği çekeceğiz. Muhafız kayanın üzerine basar basmaz açtığımız geçide yuvarlanacak. Onu yakalayıp elini ağzını bağlayacağız ki kımıldayıp bağırmasın. O zaman denize ulaşmak mümkün olacak. Oradan da yakın adalardan birine yüzmemiz gerekecek.

KORKUNÇ BİR HASTALIK

Hemen ertesi gün çalışmaya başladılar. Ancak muhafızlarının geleceği saatte İşleri durdurarak odalarına, dönüyorlardı. Sonunda yeraltı geçidi tamamlanmıştı. Faria Edmond'un odasında kalmaktaydı. Edmond birden onun acıyla bağırdığını duydu. Faria'nın yanına gitti. Adam odanın ortasında duruyordu. Yüzü ölü yüzü gibi beyazdı. Dantes,

— Neyifl var? diye sordu. Ne oldu?.. Faria,

— Çabuk! diye karşılık verdi. Sana söyleyeceklerimi iyi dinle. Ben ölümcül bir hastalığa yakalanmış bulunuyorum. Odama geri götür beni. Yatağımı destekleyen ayaklardan birini çıkar. Orada bir delik bulacaksın. Delikte, içi kırmızı bir sıvıyla dolu bir şişe var.

Dantes böyle anî tehlikeler karşısında nasıl davranması gerektiğini biliyordu. Adam daha konuşurken onu yeraltı geçidinden çekerek odasına götürdü.ve yatağına yatıfdi. Zavallı adam kanı donmuş gibiydi şimdi. Dantes'e,

— Teşekkür ederim, dedi. Bu hastalık geldiği

zaman bedenim ölü gibi soğur ve kımıldamadan dururum. O zaman ağzımt zorla açıp şişedeki sıvıdan sekiz, dokuz damla dök. Yeniden kendime gelirim.

Daha fazla konuşamadı. Yüzüne ölü solgunlur ğu gelmişti. Dantes o zaman bıçağıyla Faria'nın ağzını zorla açtı, içine dokuz damla sıvıdan döktü. Sonra ne olacağını görmek için korkuyla bekledi. Bir saat geçmiş, henüz bir değişiklik olmamıştı. Derken adamın yüzüne yavaş yavaş renk gelmeye başlamış, gözlerinde hayat belirtisi görülür olmuştu.

UMUDUNU KAYBETME

Hasta adam henüz konuşamıyordu. Ama kapıyı gösteriyordu. Bakışlarında korku vardı. Dantes dinleyince muhafızın ayak seslerini hemen duydu. Yeraltı geçidinden geçip odasına çıktı, yatağına uzandı. Muhafız geldiği zaman her: ^manki haliyle görmüştü onu. Muhafız çıkar çıkmaz Dantes Faria'nın yanına koştu. Yaşlı adam zayıf bir sesle,

— Seni bir - 'aha görebileceğimi sanmıyordum, dedi.

— Niye? Öleceğini mi sandın yoksa?

— Hayır. Ama kaçış için bütün hazırlıklar tamamlanmıştı ya, bu şansı kullanarak kaçtığını düşündüm.

Dantes çok kızmıştı,

— Demek seni bırakıp kaçacağıma inanacak kadar az tanıyorsun,beni? dedi.

— Aklım başımda değildi. Bu hastalık bende korkunç bir zayıflık bırakıyor...

Dantes,
— Umudunu kaybetme, gücün geri gelecek.
— Hayır, hayır... İlk rahatsızlığım yalnızca ya-. rım saat sürmüştü. Sona erince açlık duymuştum.
Yataktan yardımsız kalkabiliyordum. Şimdi sağ'kolumu ve bacağımı kaldıramıyorum. Başımda da ağrı var. Üçüncü kez bu hastalık ya öldürür beni, ya da -J güç diye bir şey bırakmaz bende.
— Hayır, hayır! diye Dantes bağırdı. Ölmeyeceksin. Birlikte kaçacağız seninle. Hele bir gücün gelsin yeniden.
— Ama yüzemem ki. Kollarımı bile kaldıramıyorum. Hiçbir zaman da kaldıramayacağım.
— Bundan nasıl emin olabilirsin? Öyle de olsa, ben sırtıma altr yüzdürürüm seni.
... . — Sen denizcisin oğlum. Bir denizci sırtında böylesi bir yükle yüz metreden fazla gidemeyeceğini bilmeli. Sen benimle vakit geçirme. Git. Kendin git.
— Dinle öyleyse! Tanrı'nın adına söz veriyorum ki, ölüm bizi ayırana kadar yanında kalacağım.
Faria genç arkadaşına sevgiyle baktı. Yüzünden gerçeği söylediğini anlamıştı.
— Teşekkür ederim oğlum!., dedi. Ama şimdi git de kimsenin dikkatini çekmesin. Yarın gelince
j;. çok önemli bir şey söyleyeceğim sana.

BİR KÂĞIT PARÇASI
Dantes ertesi gün Faria'nın hücresine döndüğü zaman onu biraz daha iyileşmiş gördü. Faria önce konuşmamış ama Dantes'e küçük bir kâğıt parçası göstermişti. Edmond sordu>
— Nedir bu?
— Bir göz at hele!
— Yarısı yanmış bir kâğıt. Üeerinde de tuhaf renkli yazı var.
— Seni sınadım. Senin doğru ve iyi bir insan olduğunu öğrendim. Bu kâğıt benim hazinem. Bugünden başlayarak yarısı da senin. Bu kâğıdın üzerindeki eksik yazıları gece gündüz uğraşarak tamamladım. Şimdî bu hazinenin hikâyesini dinle:
"Ben Prens Spada'nın arkadaşı ve yardımcısıy-dwn. Onun yanında çok mutluydum. Zengin değildi. Ama ailesi bir zamanlar .zengintiğiyle ünlüymüş. Şöyle bir söz vardı ya hani 'Bir Spada kadar zengin'

diye. Ama onun parası*azdı. Ben onu eski kitaplar okur ve ailesinin soy kütüğünü karıştırır bulurdum. Bir gün niçin böyle yaptığını sorunca bana bir kitapta Sezar.Borgia'nın hayatını anlatan bölümü gösterdi ki şunları hiç unutmuyorum:
'Sezar Borgia'nın savaşı sürdürebilmesi için paraya ihtiyacı varmış. Uzun süren savaşlar ülkeleri ı kötü durumda bıraktığı için para bulmak kolay de-'T ğilmiş. Sonunda bir plan düşünmüş. Zenginlikleriyle ünlü iki kişi varmış: Rospigliosi ve Spada... Sezar Borgıa onları yemeğe çağırmış. Rospigliosi bu onurdan dolayı çok sevinmiş. En İyi elbiselerini giyinmiş. Spada ise akıllı bir adammış. Bu davetin ölüm anlamına geldiğini biliyormuş. Evden çıkmadan önce bir not yazrnjş. Yanındaki bardakta ölüm olduğunu biliyormuş. Ama içmese de ölecekmiş. İçmiş. Tam da bahçede ölmüş.
Sezar Borgia o zaman her şeyi almış. Ölmeden önce yazdığı kâğıtta şunlar bulunuyormuş:
'Sahip olduğum her şeyi, bütün paramı, bütün kitaplarımı ve onların arasında

köşeieri altın kaplı dua kitabımı kardeşimin çocuklarına veriyorum. Bu ¦
dua kitabını dikkatle koruyacaklarını umarım. Bu kitap sevgili amcalarını hatırlamaya yardımcı olur.'
Sezar her yere bakmış ama Spada'nın hazinesini bulamamış. Sezar Borgia Roma'dan sürülünce halk Spada'nın hazinesinin ortaya çıkacağını sanmış. Ama öyle olmamış. Spada yoksul kalmış. Halk yine de hazineyi Sezar Borgia'nın bulduğunu söylüyor.

Yıllar geçti. Çocuklar ve torunlar büyükbaba oldular. Spadalardan kimi asker oldu, kimi hükümette görev aldı, kimi.de tüccar oldu. Çok zengin olanlar da çıktı içlerinde paralarını yitirenler de.,Spada-ların sonuncusu ise benim arkadaşım oldu. Ben öncekiler gibi ben de bütün kâğıtları karıştırarak Spada'nın hazinesini bulmaya çalıştım. Sezar Borgia Rospigliosi'nin hazinesine e!
koymuş ama Spada'-nınkini bulamamış.tî. Arkadaşım ölürken nesi varsa bana verdi. Onları verirken benden yalnızca Spada ailesinin tarihini yazmamı istedi. İşte büyük çabaiar ve rastlantılar sonucu şu yarjsı yanık kâğıdı buldum. Kâğıt bir kaza sonucu yanmıştı. Çabucak söndürdüm. Yanan bölümü de araştırmalarıma dayanarak ben tamamladım. Bu işi gördükten sonra İtalya konusunda yazmaya başladığım büyük kitabı alarak yola çıktım. Fakat hükümet benden korkuyordu. Böyle birdenbire niye gitmek istediğimi anlayamal-dılar. Tam gemiye biniyordum ki beni tutukladılar."
Faria, Dantes'in yüzüne babaca bir bakış bakarak,
— Ne yaptığımı şimdi benim kadar sen de biliyorsun sevgili dostum, dedi. Eğer birlikte kaçabilir-sek hazinenin yansı senin. Eğer ben burada ölür de sen yalnız kaçarsan hepsi senin... Dantes,
— Hazine senin sevgili dostum, dedi. Benim onda hakkım yok. Ben senin aflenden biri değilim.
— Sen benim oğtumsun Edmond. Bu zindanda elime doğmuş çocuğumsun. Tanrı seni baba olama-

yacak ve özgürlüğüne kavuşamayacak bir adama sevinç veresin diye gönderdi.
BİR GECE
Faria bir daha el ve ayağını kullanamadı. Ama zihin açıklığına ve anlama yeteneğine kavuşmuştu yine. Dantes'e tarih, İngilizce ve öteki konuları öğretmeyi sürdürdü. Her zaman meşguldüler böylece. Faria kendisini böylesine işe vermekle yaşlandığını farkedemiyor, Dantes de geçmişi hatırlamamak için çalışıyordu.
Bir gece Edmond, birinin kendisini çağırdığına inanarak birden uyandı. Zayıf bir ses adını söyler gibiydi. Yatağından kalkıp taşı yerinden söktü, yeraltı geçidine daldı. Geçidin öteki ucu açıktı. Lambanın cılız ışığında Faria'yı gördü. Yaşlı adamın yü*. zü bembeyazdı. Yatağın kenarına tutunmuştu. Yüzünde, Dantes'in tanıdığı korkunç acı vardı. Faria,
— Ah sevgili dostum! dedi. Anlıyorsun ya? Söylemene gerek yok. Ölmek üzereyim.
— Böyle konuşma dostum! Bir kez kurtarmıştım seni. Bir daha kurtaracağım. Hemen yatağın-ucuna koşarak küçük şişeyi al-

di. İçinde o kırmızı sıvıdan hâlâ vardı.
— Bak! diye bağırdı. İçinde biraz var. Ne yapayım şimdi?
— Umut yok. Ama senin için doğru olan bir hayatı kurtarabilmek için her şeyi yapmandır. Eskisi gibi yap ama fazla bekleme. Ağzıma on iki damla akıt. İyileşmezsem gerisini de boşalt ağzıma. Sonra da beni yatağıma koy.

Edmond, yaşlı adamı kolları arasına alıp yatağa yatırdı. Faria,
— Sevgili dostum, hayatımın neşesi! Eğer kaçarsan Monte Kristo'ya git. Hazineyi çıkar ve dilediğin gibi kullan. Çünkü yeterince acı çektin burada. Tanrı seninle olsunl Bunları söyledikten sonra yatağa yıkıldı.
Dantes doğruca kendi odasına geçti. Tam zamanıydı. Muhafız geliyordu. Önce Dantes'in odasına geldi. Sonra da kahvaltı ve giysi götürmek üzere Faria'nın odasına gitti.
Biraz sonra Faria'nın hücresinden çığlıklar yükselmiş, askerler gelip gitmişlerdi. Dantes geçitten konuşulanları dinliyordu. Sonra sesler kesildi. Bir saat kadar sonra Vali ve başkaları gelmişti. Tanımadığı bir ses,
— Evet. Kesin olarak ölmüş, dedi. Vali,
— Ondan kuşkumuz yok. Ancak hapishane kurallarına göre denetlememiz gerekir.
Kısa bir sessizlik oldu. Biri cesede bakarak ye dokunarak.

— Emin olabilirsiniz! dedi. ölmüş. Buna hiç
kuşku yok... Vali,
— Akşam üzeri, dedi. Muhafız sordu:
— Saat kaçta?
— On, on bir sıralarında.
__Cesedi bekleyecek miyiz?
— Hayır. Gerek yok. Canlıymışgibi kapıyı kilitleyin. Hepsi bu.

İF ŞATOSU MEZARLIĞI

Dantes solgun ışıkta, sarı kumaştan yapılmış uzun bir çuval gördü. İçinde arkadaşı Faria'nın cesedi yatmaktaydı. Dantes ve yaşlı dostu bıribirlerinden ayrılmışlardı. Dantes kendi kendine üzgün üzgün, "Yalnızım, yine yalnızım" dedi. Bunları söyler söylemez birden durup gözlerini dikti. Aklına tuhaf bir düşünce gelmişti: "Kim gönderdi bu düşünceyi bana. Tanrı mı?" "Şimdiye kadar ölülerden başkası çıkamadı bu zindandan. Ölünün yerine geçeyim."
Düşünmekle vakit kaybetmedi. Faria'nın bıçağıyla çuvalı açtı. Çuvaldan cesedi alıp kendi odasına götürdü. Yatağa yatırıp üzerine de yorganı çekti. Gören, kendisi yatıyormuş, sanacaktı. Sonra öteki hücreye dönüp Faria'yla birlikte yaptıkları dikiş İğnesini aldı. Giysilerini çıkarıp sakladı. Sonra çuvalın içine girdi ve ağzını içerden dikti.
Kapı açıldı. Solgun'bir ışık kumaştan geçerek gözlerine geldi. Yatağın yakınında iki gölge gördü.

Bir başkası da iambayla*kapıda duruyordu. Çuvalın her iki ucuna da birer adam geldi. Onlardan biri,
— İncecik bir adarn için bayağı ağırmış, dedi. Ayak ucundan tutan,
— Kemiklerin ağırlığ her geçen yıl biraz artar-mış derler, diye karşılık verdi.
Birinci konuşan, "bağladın mı onu?" diye sordu.
— Bu kadar gereksiz ağırlığı ne diye taşıyacağız? Gittiğimiz yerde yaparım onu.
Dantes soğuk ve açık havaya getirildiğini hissetti. Ayaklarına ağır bir şey doladılar. Dantes'i beş, altı basamak yükseğe çıkardılar. Biri başından biri de ayaklarından tutuyordu. Adamlardan biri "Bir, iki, üç, fırlat!" diye bağırdı.
Dantes havada uçtuğunu, sonra da aşağı doğru indiğini duydu. Sanki yüz yıldır havadaymış gibi geldi kendisine. Sonunda büyük bir fosurtuyla soğuk suya daldı. Ayağına bağlı ağırlık onu aşağı çekiyordu.
*
İf Şatosunun mezarlığı denizdi.

TİBOULEN ADASI

Dantes sağ elinde bıçağını tutmaktaydı hâlâ. Hemen çuvalı kesip kolunu ve gövdesini dışarı çıkardı. Ama taştan kurtulamamıştı daha. Taş onu gittikçe aşağı çekiyordu. Kuvvetinin sona erdiğini sandığı sırada taştan kurtuldu. Hemen suyun yüzüne yüksel iverdi.
Şatonun yakınında adalar vardı. Fakat Dantes onlara yüzeceğine Şatodan beş kilometre ötedeki TİBoulen ya da AAaire adalarından birine gitmeyi daha emin bulmuştu. O yüzerken korku da onu izliyordu. Her dalga ona ardından gelen bir sanda! gibi görünüyordu. Birden dizinde keskin bir acı duydu. Önünde bir kaya kütlesi yükselmekteydi. Kayalık, sarp, sessiz ve evsiz Tiboulen adaşıydı bu.
" Dantes adaya çıkmıştı ama aç, susuz ne yapacaktı? Muhafız kendisinin yokluğunu farkedince onun ardına düşeceklerdi. O sırada Marsilya'dan geldiğini sandığı bir gejni gördü. Bir gece önce çıkan fırtınada beş kişilik bir balıkçı kayığı bulunduğu

adanın kayalıklarına çarparak parçalanmıştı. Gemide soracakları sorulara karşı, parçalanan kayık*aki-lerden biri olarak gösterebilirdi kendisini. Kıyıda bulduğu kırmızı başlığı kafasına sardı. Sonra da kayığın parçalarından birine tutundu ve geminin geçeceği yola doğru gitti. Gemiyi görünce ellerini sallayıp bağırmaya başladı. Gemi ona doğru döndü. Denize bir sanda! indirdiler. Sandalın içinde iki adam ona doğru geldiler. Dahtes sarıldığı tahta par-çasını bırakıp onlara doğru yüzdü. Ama kollarında, bacaklarında güç kalmamıştı artık. Bir çığlık attı. Sandaldaki adamlar aceleyle ona doğru geldiler. İçlerinden biri "dayan, geliyoruz!" diye bağırdı.
Bu sözleri duyduğu sırada üzerinden bir dalga geçti. Yeniden yükseldi. Sonra ayaklarına hâlâ taş bağlıymış gibi aşağı indiğini hissetti. Su, başının üzerini örtmüştü. Derken biri onu saçlarından yakalayıp yukarı çekti. Ondan sonra ne bir şey duyabildi ne de bir şey görebildi.
UEGHORN'A
Danîes gözlerini açınca kendini bir gemide buldu. Kimi kollarını ve bacaklarını ovuyor, kimi de ağzına bir sıvs akıtıyordu. Kaptan olduğu anlaşılan yaşlı bir denizci de durmuş ona bakıyordu. Kaptan "Kimsin sen?" diye sordu.
— AAoltalıysm, diye karşılık verdi Dantes. Syra-cuse'den geliyorduk. Geçen geceki fırtına yüzünden gemimiz şu kayalara çarpıp parçalandı.
— Nereden geliyorsun?
— Şu kayalıklardan. Nasılsa varabilmiştim oraya. Kaptanımız ve ötekiler kayboldular... Denizcinin biri,
— Sen bu sakalın ve bu kadar uzun saçlarınla denizciden çok bir hırsıza benziyorsun, dedi.
— Evet. Büyük bîr tehlikeye düşmüştüm. Kurtu-lursam dört yıl saçımı, sakalımı kesmeyeceğime söz vermiştim. Süre yakında sona eriyor... Kaptan,
— Şimdi seni ne yapmamızı istiyorsun? diye sordu.

— Ne isterseniz. İyi bir denizciyim. Duracağınız ilk yerde beni bırakırsanız kolayca iş bulabilirim. Siz nereye gidiyorsunuz?
— Leghorn'a.
— Hiç değilse yolculuğunuz sırasında yardımcı olabilirim size. Eğer istemezseniz, orada bırakabilirsiniz beni... Kaptan,
— Fazla para İstemezsen, bizimle kalabilirsin, dedi.
— ötekilerine verdiğiniz kadar verin bana da.
— Başka istediğin bir şey var mı?
— Biraz ekmek ve İçecek bir şey.

Birden bir çanın boğuk sesi sularda yankılandı. Kaptan,
— Hey! Bu da ne? diye bağırdı. Kaptan yeniden sordu:
— Ne demektir bu? Dantes hiç istifini bozmadan,
— İf Şatosundan bir mahkûm kaçmış olmalı, dedi.

GENÇAAAELİA

Dantes'in yolculuk ettiği geminin adı Genç Amelia idi. Leghorn'a varınca Edmond saç ve sakalını kestirmeye gitti. Bütün bu yıllar İçinde kendi yüzünü görememişti.

Traş sona erince berberden bir ayna İstedi. İf Şatosuna girdiği sırada mutlu bir gencin geniş ve yuvarlak yüzüne sahipti. Büyük değişiklik olmuştu. Yüzü uzamış, ağzı daha güçlenmiş, gözleri daha derinleşmiş ve anlam kazanmıştı. Güneş ve açık havadan uzak kalan cildi ise beyazlaşmıştı.

Edmond aynada kendisine baktı, baktı. Sonra "£n iyi arkadaşym bile tanıyamayacak beni" diye
düşündü.

Berberden çıktıktan sonra kendisine yeni giysiler aldı. Yeni giysileri içinde yüzü gibi görünüşü de değişmişti. Genç Amelia'ya döndü.

Ertesi sabah kaptan, Dantes'İ, geminin bir yanında dikilmiş, güneşin pembe ışıklarla renk verdiği büyük kayalık yığına bakarken gördü. Orasi Monte

Kristo adaşıydı. Genç Amelia onu altı kilometre geride bırakmış ve Korsika'ya doğru yol almış bulunuyordu.

Dantes oradan geçerlerken denize atlamış olsa, bir saat sonra adada olacağını düşündü. "Ama eğer böyle bir şey yaparsam, Hazineyi nasıl alacağım?" diye düşündü. "Denizci arkadaşlarıma ne diyeceğim? Kaptan ne düşünecek? Beklemeli/im." Beklemeyi öğrenmişti. Dört yıldır özgürlüğüne kavuşmak için beklemişti. Zengin olmak için de bir, iki ay beklerdi.

Korsika'dan Leghörn'a dönerken hâlâ bunları düşünmekteydi. Bıraksam Leghorn'da Kaptan, Dan-tes'e, kendisiyle birlikte bir karşılamaya gelmesini söylemişti. Kaptanın Dantes'e büyük güveni vardı şimdi. Bu karşılama da çok önerhli bir konu içindi. Konu, Türkiye'den gelen ve çok değerli ipekle yüklü bir gemi üzerineydi. Bu gemiyi sessiz bir yerde karşılamak gerekiyordu. Orada ipekleri satın alacaklar, sonra da Fransa kıyılarına doğru gideceklerdi. Karşılamanın ya sakin bir koyda, ya da çorak bir adada , yapılması gerekiyordu. Böyle yerlere gümrük görevlileri gelmezdi. Karşılaşma konusunda kimsenin haberi olmazdı böylece. Kaptan bu iş için en uygun yerin Monte Kristo adası olduğunu düşünmüştü. Orası çorak biradaydı. Gümrük görevlileri de gelmezlerdi. Ada bu iş için biçilmiş kaftandı sanki.

Dantes, Monte Kristo adım duyunca sevincinden havalara uçacaktı neredeyse. Sevincini belli et-

memek için odadan çıktı. Geri döndüğünde ertesi gece Monte Kristo'ya harekete karar verdiler. Dantes, "Burasının işimiz için çok iyi bir yer olduğu kanısındayım" dedi.

¦I

İŞARETLİ KAYA

Ada'ya gelip çalışmaya başladılar. Dantes çalışırken bir yandan da ağzından söz kaçırıp kaçırma-dığını merak ediyordu. "Adamlar şu son birkaç gündür davranışlarında bir tuhaflık sezmişler miydi acaba? Hazine konusunda, bir şeyler öğrenmişler miydi?" Hayır. Sırrını kimseler bilmiyordu hâlâ!

Ertesi sabah herkes dinlenirden onun uzaklarda dolaşıp durmasını da kimseler yadırgamadı. O kadar yükseklere çıkmıştı ki, kıyıdaki adamlar küçücük görünüyorlardı. İki kaya duvarı arasında akan bir çay buldu. Çay onu, haz:nenin gömülü sandığı yere götürüyordu. Dere boyunca yürürken her şeye dikkatle bakıyor, insan elıyie yapılmış işaretli bir kaya arıyordu. Bazı ağaçlar ve bitkiler o kadar büyümüşlerdi ki, boyları kayaları aşmıştı. Bu yüzden de bir işaret olup olmadığını söylemek çok zordu. Kayaların yirmi birincisi olduğunu sandığı yere gelince işaretler de sona ermişti. Ama daha henüz hiç bir oyuk falan yoktu. Bütün gözüne çarpan, çok iyi

yerleştirilmiş ve çok ağır görünüşlü koca bir kayaydı. Öyle ki, onun yerinden oynatılmış olabilecği akla bile gelmezdi.

"Yeniden başlamalıyım" diye düşündü. Dönüp arkadaşiannın yanına gitti. Bu süre içinde adamlar yiyecek hazırlamışlardı. Tam oturup yemeye başlayacakları sırada, Dantes'in, kayadan kayaya sıçraya Jı sıçraya kendilerine doğru geldiğini gördüler.

Tpm hepsinin gözleri onun üzerindeydi ki, düştüğünü gördüler. Hepsi ona doğru koştu. Ama ilk önce varan Jacopo olmuştu. Jacopo Edmond'u ölü gibi uzanmış yatar buldu. Edmond bir süre sonra gözlerini açtı. Dizinde ve bacaklarında dayanılmaz ağrılar olduğunu, başını da çok ağırlaşmış hissettiğini söyledi. Onu kıyıya götürmek istediler. Ama da-. . . . ha dokunur dokunmaz aayb öyle bir bağırış bağırdı ki, herkes ne yapacağın! şaşırdı. Dantes, kımıldatıl-maya dayanamayacağını söy!edi.

Yiyecek bir şey de istememişti elbette. Ama ötekilere gidip yemeklerini yemelerini söyledi. Birazcık dinlenmeliydi. "Döndüğünüzde kendimi daha iyi hissedeceğim" dedi.

Onlarda gittiîer.

Bir saat sonra döndüklerinde Edmond on metre kadar ilerlemiş ve sırtını bir kayaya vererek oturmuştu. Ama hiçbir iyiük belirtisi göstermiyordu. Acısı da artmış gibiydi hatta.

Kaptanın o sabah yola çıkması gerekiyordu. "Bizimle gelmeyi denemeyecek misin?" diye Dan-tes'e sordu.

Dantes bunu yapmayı denedi. Ama her defasında sırtüstü düşüyor ve acıyla bağırıyordu. Kaptan alçak bir sesle,

"Bir yerini kırmış olmalı" dedi. "Fakat çok İyi bir arkadaş. Burada bırakmamalıyız onu. Gemiye götürmeye çalışalım."

Dantes kırnıldamaktansa ölmeyi yeğlediğini bildirdi. Kaptan,.

¦— Pekâlâ öyleyse, dedi. Hiç kimse, senin gibi iyi bir arkadaşı çorak bir adada bırakıp gittiğimizi söylememeii. Akşama kadar gitmeyeceğiz.

Adamlar için şaşırtıcı olmuştu bu davranış. Çünkü kaptan çok sert bir şefti. Yolda zaman kaybetmeye razı olduğunu ilk kez görüyorlardı. Ama Dantes kendisi İçin kuralların dışına çıkılmasını istemiyordu. Kaptana, "Hayır, hayır!" dedi. "Bir çılgınlık yaptım. Onun cezasını çekmem yerinde olur. Siz bana biraz yiyecekle bir balta ve kendime bir kulü-becik yapabilmem için gereç bırakın yeter."

— Ama açlıktan ölürsün.

— Kımıldayarak korkunç acılar çekmektense böylesi daha iyi.

— Ne yapacağız peki? diye kaptan sordu. Seni burada bırakamayız. Bizde kalamayız.

— Siz gidin lütfen... Kaptan,

— En az bir hafta uzak kalacağız, dedi. Sonra da buraya gelip seni almamız İçin yolumuzdan sapmamız gerekecek.
— Tamam! Bir iki gün İçinde bir balıkçı kayığına rastlarsanız buraya gelip beni almalarını söyler-

siniz. Eğer kimseye raslayamazsanız, beni, almak
için dönmenize sevinirim.
Kaptan bu planı beğenmişe benzemiyordu. Jacopo,
— Dinle Kaptan, dedi. Siz gidin, ben burada kalıp bakarım ona.
— Benimle kalmak için bu işten kazandığın paydan da vazgeçeceksin, öyle mi? diye sordu Dantes. Hiçbir şeyden kuşkulanmayan Jacopo bu soruya "Ever diye karşılık verdi.

Dantes'in yüzünde tuhaf bir görünüm belirmişti. Jacopo'nun elini sıktı. Ama orada yalnız başına kalma isteğini hiçbir şey değiştirmezdi.
__Sen çok iyi yürekli bir arkadaşsın Jacopo!
dedi. Tanrı gönlüne göre versin senin. Ama kimsenin benimle kalmasını İstemiyorum. Biraz dinleneyim, hepsi geçer.
HAZİNE
Gemi gözden kaybolunca Edmond işaretlerin sona erdiği kayaya doğru koştu. Dikkatli adımlarla kayadan indi. Yalancıktan yaptığı İşin gerçekleşmesinden korkuyordu.
Yeniden işaretli kayalar sırasını izledi. Kayaların, küçük bir gemiyi barındırmaya yetecek küçük bir koydan başladığını farketti. Spada da gemisini burada saklamış olmalıydı.
"Fakat" diye düşündü. "Spada bu ağırlıktaki bir taşı nasıl kaldırabildi? Yirmi adam bile yapamaz bunu. Eğer kaya değilse, neresi olabilir bu yer?"
Birden aklına bir düşünce geldi. "Kayayı yerinden kaldırmak yerine, yuvarlamak daha iyi olur" Kayadan kayaya sıçrayarak yere atladı. Vaktiyle orada kayanın oynatılmasıyla derin bir çukur açıldığı belliydi. Şimdi hemen hemen otlarla gizlenmiş bulunan koca bir taş, kayayı durdurmak İçin yerleştirilmiş ve onu şimdiki yerinde tutmuştu. Kayanın iyice oturmadığı köşelerde küçük delikler açılmış ve

içleri taş, toprakla dolmuştu.
Dantes tepedeki bu küçpk taşları söktü. On dakika sonra elini deliğe sokabiliyordu. Baltasıyla bulabildiği en kuvvetli ağacı devirdi. Dallarını
kesti. Sonra ağacın bir ucunu deliğe sokfû öbür ucuna da var gücüyle abandı. Kaya kımıldamıştı. Bir daha abandı. Kaya yerinden kalkmış sonra yine düşmüştü. Dantes biraz dinlendi. Son gücünü harcayarak bir daha asıldı. Kaya yerinden oynamış ve aşağıya doğru yuvarlanmıştı.
Kayanın vaktiyle bulunduğu yerde Dantes dört köşe bir taş gördü. Ortasında da bir halka vardı.
Dantes bir sevinç ve şaşkınlık çığlığı attı. Ağacın ucunu halkaya soktu öteki ucunu da aşağı bastırdı. Taş yerinden kalktı. Dantes bir yeraltı odasına inen basamakları farketti. Aşağı inmeye başladı. Aşağıda, mektupta belirtilen ikinci odayı buldu. Solda karanlık bir köşe vardı. Dantes odaya bir bakındı, içerde hiçbir şey yoktu. Hazine-eâer varsa- o karanlık köşeye gizlenmiş olmalıydı. Toprağı biraz kazınca gerçeği öğrenecekti. Köşeye gitti ve bütün gücüyle kazmaya başladı. Baltası birden sert bir şeye çarptı. İf Şatosunun çanları bile

Dantes'in yüreğini bu ses kadar yerinden oynatma-mıştı. Baltayı vurunca aynı sesi bir kez daha duydu.
"Çevresi sağlam bir biçimde çemberlenmiş, tahtadan yapılma büyük bir kutu bu" dedi kendi kendine. Kuru bir dal alıp tutuşturdu. Gerçekten de bir kutunun tepesi görünmüştü. Bir metre uzunluğunda, yarım metre genişliğinde bir kutuydu bu.

Ortasında gümüş bir işaret vardı. Spada ailesinin armasıydı bu.
ALTIN VE MÜCEVHER
Orada hazinenin olduğundan şüphe yoktu artık. İçinde hiçbir şey bulunmayan bir kutuyu saklamak için kimse kendini bunca sıkıntıya sokmazdı.
Dantes kutuyu kaldırmaya çalıştı, başaramadı. Kilidi açmak istedi ama anahtarı yoktu. Kapağı baltayla kırdı. O zaman Dantes sanki binlerce yıldız gözünü kamaştırmış gibi gözlerini kapadı. Yeniden açınca düş gördüğünü scfhdı. Çeşitli" ülkelerde ve. çeşitli tarihlerde basılmış altın paralar, altın külçeler, mücevherler önünde duruyordu. Dantes giysilerinin içine saklayabileceği kadar mücevher aldı. Sopra kimse farketmesin diye kutunun üzerini toprakla örttü. Onun da üzerine ağır bir taş yerleştirdi. Oralara insan ayağının bastığı farkedilmesin diye bütün ayak izlerini sildi. Sonra da arkadaşlarının dönüşünü bekledi.
MARSİLYA'DA
Altı gün sonra Genç Amelia dönmüştü. Dantes arkadaşlarına ayağının hâlâ acıdığını söyleyerek işlerin nasıl gittiğini sordu. Arkadaşlarının hepsi de, Dantes'in kazançtan pay alamadığına üzüldüklerini söylediler. Dantes gülmesini zor tutmuştu.
Genç Amelia, yalnızca onu almak için Monte Kristo adasına gelmişti. Genç adamı gemiye aldılar ve Leg h or n'a doğru yelken açtılar.
Dantes Leghorn'da tanıdığı bir kuyumcuda mücevherlerinin en küçüklerinden dördünü bozdurdu. Ertesi gün arkadaşı Jacopo'ya bir yeni gemiyle para armağan etti. Sonra kaptana giderek, ölen amca-sırtdan kendisine büyük bir miras; kaldığınıve gemiden ayrılmak istediğini söyledi. Kaptan onu kaybetmekten çok üzülmüş, kalması için elinden geleni yapmıştı. Danîes bütün denizci arkadaşlarına yürekten mutluluklar dileyerek hepsine güzel armağanlar verdi. Sonra oradan ayrılarak Cenova'ya geldi. Orada kendisine küçük ama çok güzel bir yat yaptırmak

istedi. Yatın içinde üç bölümlü gizli bir yer de olacaktı. Usta bunu ertesi güne yetiştireceğine söz verdi.
Dantes ertesi gün yatıyla tek başına Cenova'-dan yola çıktı. Halk yatı gözleriyle izliyor, kimi Korsika, kimi Elbe, kimi de Afrika'ya gittiğini söylüyordu. Hiç kimsenin aklına Monte Kristo adası gelmemişti.
Monte Kristo'da Dantes yatını küçük koya çekti. Adada kimsecikler yoktu. Hazine de bıraktığı gibi duruyordu.
Sabah erkenden ilk işi, hazinesini yata taşımak oldu. Akşam olmadan önce bütün hazine gizli bölmelere yerleştirilmişti bile.
Marsilya'ya varınca gümrük görevlileri gelip liman belgelerini sordular. Edmond kendisine zengin bir adamın adını vermeyi kararlaştırmıştı. Cenova'-dan aldığı gemici belgelerini gösterdi. Belgelerde yatın "Monte Kristo Kontu'na" ait olduğu yazılıydı.
Rıhtımda ilk karşılaştığı kişi, kendisine Firavun gemisinde hizmet eden Nicolas olmuştu. Doğruca onun yanına giderek kendisine birçok soru sordu. Nicolas'ın

kendisini tanıdığına ilişkin tek bir belirti bile görememişti. Ona biraz para verip geri döndü. Ancak Nicolas yüksek sesle bağırarak onu durdurmuştu. İyi yürekli adam,
— Siz bana biraz gümüş para vermek istediniz herhalde! dedi. Ama yanlışlıkla bu altını verdiniz... Dantes,
— Evet, İyi adam! Görüyorum ki küçük bir yanlışlık yapmışım. Bana bunu göstermene teşekkür et-

mek için şu ikinci altını da buyur.
Adamcağız öylesine şaşırmıştı ki, konuşamadı. Uzaklaşıncaya kadar Dantes'in arkasından baktı, kaldı. "Hindistan'dan gelen şu zenginlerden biri olmalı" diye düşündü. "Başka kim bu kadar rahatça para verebilirdi?"
Dantes yoluna devam etti. Attığı her adım taze umutlar ve korkular getirmekteydi. Her ağaç, her cadde geçmişin düşünceleriyle kaynaşıyordu. Babasının evini görebilecek uzaklığa kadar yürüdü. O noktada babasına karşı duyduğu sevginin dizlerinde derman bırakmadığını duydu. Ama yürüdü yine. Kendini evin kapısında buluncaya kadarda hiç durmadı.
!Kapıyı açtı. Ayağının dibinde beyaz bir şey -bir mektup- duruyordu. Mektubu aldı.
"Gözlerim kör mü? Değilse adı niye okuyamıyorum? Yoksa doğru dürüst okuyamıyor muyum? 'Mercedes'e benziyor. Ama niye? Düş mü görüyorum yoksa"
*
4
SEVİLEN BİRİ
Dantes, babasının odasının kapısına geldi. Kapı kapalıydı.Fakat içerden hafifayak sesleri geliyordu. Sonra acıyla bağıran cılız bir sesin bozduğu bir sessizlik oldu. Derken uzaktan zayıf1 bir ses geldi. Karanlıkta yolunu kaybetmiş bir kuşun sesine benziyordu bu.
Birisi çok nazik bir biçimde cevap verdi:
— Evet, yakında. Çok yakında. Ama İyi koruyun. Bütün gücünüze gerek duyacaksınız.
Dantes kapıyı açmak için ellerini uzattı. Ama eli yanına düşüverdi. Ayağı ise döşemeden kalkmıyordu. Cılız ses yeniden sordu:
— Ama size onun burada olduğunu söylüyorum. Niçin gidip çağırmıyorsunuz onu?
— Biraz uyumaya çalışın. Belki uyandığınız zaman...

— Onun buröda olduğunu söylüyorum size. Onu caddeden gelirken görmedim mi? On jn dikilip sevgi dolu gözlerle bu pencereden içeri baktığını görmedim mi? Öyle değişmiş, öyle değişmiş ki?
— Evet, değişecek. Öyle değil mi?
— Söyle ona hemen gelsin. Ona, öcümün ya-nıbaşımda beklediğini, yalnızca ben onu görünceye kadar beklediğini söyle. Kapıyı aç diyorum. {Hayatın sonuyla birlikte ses de gürlemişti) Kapıyı aç ve onu içeri al diyorum.
Ayak sesleri duyuldu. Kapı açıldı. Ve Mercedes orada duruyor, koyu gözleriyle yatağın yanında uzaktan bakıyordu.
Mercedes genç adamı görmüş, böylesine değişiklik karşısında kuşkulanmış, sonra sevincin bu kadar beklenmeyeni ve aşırısı sanki yüreğini çatlatmış gibi, bir çığlık kopartarak Dantes'e doğru yıkılmıştı. Sonra elleriyle onu yakalayarak bağırdı: "Çabuk gel ki görebileyim seni/'

İhtiyar gözler Dantes'e bakmaktaydı. Son ses-sizfiklerindeki tutukluk ve güzellik İki gencin aşklarını kanıtlıyordu.
Gözler kapandı. İhtiyar, "Öp beni" dedi. "Beni kollarında tut Edmond!.. Öiüm, sen de gelebilirsin şimdi."
Napolyon 1815 yılında dönünce Danglars Fransa'dan ayrıldı. Onu bir daha da gören olmadı. Gemisinin bir fırtınada battığına inandılar. Fernand Waterloo savaşında öldürüldü.Caderousse o sırada savaşa gidip çarpışamayacak kadar yaşlanmıştı. Mercedes hâlâ onun sağ olduğunu ama çok yoksul düştüğünü söylüyordu.
Nicolas merdivenin yanında duran askere "Bak!" dedi.
Akdeniz'i gökten ayıran koyu mavi çizgi üzerinde, bir kuşun kanadından daha büyük olmayan beyaz bir yelken görülmekteydi. Yaşlı Nicolas,
— O zengin İngiliz gidiyor! dedi... Asker,
— Evet! diye karşılık verdi. Hem onu gördüm hem de yanındaki kadını.
CİLT SONU**ALEXANDRE DUMAS**
Monte Kristo
(II. CİLT)
TİMAŞ YAYİNLARİ
136 BATI KLASİKLERİ DİZİSİ

TİMAŞ
BASİM TİCARET VE SANAYİ
ANONİM ŞİRKETİ
ALEXANDRE DUMAS
Monte Kristo
(II. CİLT)
Bu Kitabın Serüveni -.
Monte Kristo adlı bu kitap.
Ajans Tim tarafından baskıya hazırlandı.
Kapak tasarımı Kenan Öican'a ait.
Baskı ve cilt takibi Eferem Çalış tarafından yapıldı
Kitabın kapak baskısı Seçil O/sel'te. iç baskısı Çalış O/sefte,
cilt işlemleri ise Sistem Mıicellithanesi'nde gerçekleştirildi.
Monte Kristo adlı bu kitap, 1998 Temmuz ayında yayımlandı.
Kitabın Uluslararası Seri Numarası (ISBN!: 975-362-040-3
Yazışma Adresi : P. K, 50 Sirked-lstanbui Satış Adresi -. Ankara Cad. No: 50
34440 Eminönü / İstanbul
Tel ; 10.2121 513 84 15 -16 / (0.212) 451 08 04 - 05 / (0.212) 510 65 46 Fax : 10.212) 512 40 00 - 664 77 97 - 45111 76
Internet: www.rjmas.com.tr e-rnail: timas@timas.com.tr
TİMAŞ YAYINLARI İstanbul 1998,
ALEXANDRE DUMAS (1802-1870)
Edebiyat dünyasında "Roman Fabrikası" lakabı ile anılan A. Dumas, yirmi sene içinde 300'e yakın eser yazmıştır. Hızlı.yazabilmek için, çocukluğunda gördüğü bir mobilya ustasını taklit etti. Usta, yapacağı mobilya¬nın önce resmini çiziyor, kalfalarını çağırıp bu mobil¬yanın nerede kullanılacağını ve ne işe yarayacağını an¬latıyordu. Sonra, parçaları ayrı ayrı çizip ölçülerini belli ediyor; bunları kalfalarına bölüştürüyordu. Usta¬ya, kalfaların hazırladığı parçalan birleştirmek kalı¬yordu... A. Dumas da böyle yaptı: Yazacağı roman veya

tiyatro eserlerinin senaryosunu hazırlıyor, küreklerleri ayrı ayrı belli ediyor; sonra sekreterlerine senaryoya ve karekterlere uygun malzeme toplamalarını söylüyor¬du. A. Dumas'a bu malzemeyi kendi üslubu ile birbirine eklemek kalıyordu.
Nüfus kâğtdındaki tam adı, Alexandre Dumas Davy de la Pelleterie'dir. Alexande adını babası ver¬mişti. Dumas adı, zenci bir köle olan büyükannesinden; Davy de la Pelleterie de dedesinden gelen soy ad¬ları idi. Kısacası, Alexandre melez bir babanın çocuğu¬dur. Napolyon'un ordusunda paralı asker olan babası genç yaşta ölünce, küçük Dumas maddi destekten ve eğitimden mahrum kaldı. On altı yaşında, hayatını ka¬zanmak için, Paris'e geldiğinde bilgisiz ve görgüsüz bir köylü çocuğu idi. Mahalle okulunda Öğrendiklerinden başka bir tahsili yoktu. Cebinde sadece yirmi frank pa¬rası vardı. Doğruca babasının eski bir silah arkadaşı¬nın evine gitti ve kendisine iş bulmasını istedi. Bu iyi kalpli baba dostu, Dumas'a Orleans Dükü'nün yanında bir is ayarladı. Dük, onu sık sık kendisiyle birlikte tiyat¬roya götürüyordu. Sahneleri ve konuları sıkıcı bulan A. Dumas, bu fikrini çekinmeden Dük'e de söylüyordu. "Ben olsam şöyle şöyle yazarım" diyerek efendisini hayrette bırakan senaryolar ortaya koyuyordu. Dük'ün teşvikiyle küçük bir hikâye kitabı yazdı. Öç yıl sonra da "III. Henry ve Saray" adıyla tarihi bir piyes yazdı. Pi¬yes sahneye kondu ve çok beğenildi. Kendisi de bizzat oyunda rol almış; genç bir silahşoru oynamıştı.
Klasik tiyatro geleneğini yıktığı ve sansasyonel bir üslup kullandığı için çok tenkit edilmesine rağmen, yazdığı oyunlar gişe rekorları kırıyordu. Kendisini Övenlere omuz silker; teşekkür bile etmezdi, insafsızca tenkid edenlere de gülüp geçerdi.
Roman yazmaya başlayınca, bunu duyan Balzac çok kızdı. A. Dumas'in da hazır bulunduğu bir mecliste:
—Yazı yazma kabiliyetimin azaldığını hissettiğim gün piyes yazmaya başlayacağım... diyerek onu küçük gördüğünü anlatmak istedi.
Dumas, gayet sakin:
—O halde ne bekliyorsunuz, üstad? dedi, geç bile kaldınız...
A. Dumas, para işlerinden hiç anlamazdı. Eline
geçeni saçıp savurur; sonra da borç içinde kıvrattırdı. Tek çocuğu olan Dumas Fits'e yazı yazmayı yasak et¬mişti; ama oğul Dumas onu dinlemedi. Daha yazdığı ilk romanla kendisini Fransız okuyucusuna kabul ettirdi. Babasından uzak yaşadığı ve onun ilgisinden yoksun büyüdüğü halde, kısa zamanda kendisini yetiştirip en az babası kadar meşhur bir yazar oldu.
Alexander Dumas, Ömrünün sonuna doğru büyük bir sefalete düştü. Borçlularından kurtulmak için Brük¬sel'e kaçtı. Gazeteciliğe başladı. Bu işte de tutunamayıp italya'ya geçti. Garibaldi'ye italyan Birliği'ni kurmada akıl hocalığı yaptı. Onunla arası açılınca tekrar Paris'e döndü. Kendi adına bir gazete çıkarmayı denedi ise de yeterli parayı bulamadı. Oğlu Dumas Fils, babasını ya¬nına aldı, borçlarını ödedi ve ölünceye kadar baktı.
Dilimize çevrilen eserleri şunlardır: Monte Kris-to, Üç Silahşörler, Korsikalı Kardeşler, Borjiyaların Cinayeti.
ANDRE KAVALKANTÎ
Binbaşı beklemediği bu sürpriz karşısında şaşırmadan edemedi:
—Önce rütbe ve asalet payelerine sonra da paraya kavuştum... Şimdi ise seneler önce kaybolan oğluma kavuşmak üzereyim... Bütün bu saadet¬leri size borçluyum mösyö...
—Bana değil... Müşterek dostumuz rahip Busoni'ye... —Ah, evet... Müşterek dostumuz aziz peder Busoni'ye!...

—Senyor Kavalkanti, siz biraz istirahat buyurun ve heyecanınızı ya¬tıştırmaya çalışın... Ben oğlunuz Andre ile görüştükten sonra sizi çağıra¬cağım; tamam mı?
—Ne yapmam gerektiğini kont hazretleri daha iyi bilirler efendim!... —Güzel... Şimdi izninizle.
Monte Krİsto, binbaşı Kavalkanti'yi yalnız bırakarak Andre'nin bek¬letildiği odaya geçti. Andre, sarı saçlı, mavi gözlü, iri cüsseli bir gençti. Hareketleri serbest ve şımarıkça idi... Asilzadelere yakışan pahalı bir elbi¬se giymişti.
Andre, kontun içeri girdiğini görünce ayağa kalktı:
—Yanılmıyorsam, Kont do Monte Kristo cenaplanyla müşerref olu¬yorum?
—Evet mösyö! Ben de Vikont Andre Kavalkanti'ye hitap ediyorum zannedersem?
Genç, gayet serbest bir tavırla:
—Evet efendim! dedi, Vikont Andre Kavalkanti... Marki Fiesole hanedanından...
—Sizi tamyabilmem için yanınızda bir mektup olmalı? —Evet efendim... Lord Vilmor'dan... buyunuz!... Kont mektubu alıp okudu: —Demek yirmi senedir ailenizden ayrı kaldınız?
—Ah, efendim. Kötü kalpli mürebbiyem beni kaçırıp kimsenin bula¬mayacağı gizli bir eve saklamış... Kendimi bildim bileli aradığım halde iz¬lerine rastlayamadım. Eğer "Denizci Simbad" adında biri beni Lord Vil-mor'a göndermeseydi onları asla bulamayacaktım...
—Mösyö Vikont, Lord Vilmor hiç bir arzusunu geri çeviremeyece-ğim kıymetli bir dostumdur. Onun isteği üzerine babanızı arayıp buldur¬dum. Kendisi şu anda misafirimdir, sizi görmek için can atıyor!...
—Ah, sahi mi efendim? Babam burada mı?
—Evet, mösyö Vikont.. Yalnız babanız İtalya'da çok saygı gören bir Marki olduğundan ona başınızdan geçen kötü mâceralan anlatmasanız iyi olur!...
—Kötü maceralar?
—Hani canım, adam yaralamak, gasp, hapislik falan gibi... Dostum Lord Vilmor bana her şeyi anlattı. Söz veriyorum, hepsi aramızda kala¬cak...
—Çok teşekkür ederim mösyö kont... Ancak takdir edersiniz ki, ha¬yat mücadelesi...
—Tabii canım... Tabii... Zaten bunun için aramızda kalacak dedim ya!...
—Size müteşekkirim mösyö...
—Her hususta size kefil olacağım... Sizi bekleyen büyük bir servetten mahrum kalmanızı istemiyorum...
—Babam gerçekten çok mu zengin mösyö?
—İspanya ordusunda binbaşı... Şerefli bir Marki... Ve milyoner... Se¬nede beş yüz bin frank gelire sahip....
—Bana yaptığınız iyiliğin büyüklüğünü şimdi daha iyi anlıyorum... 10
—Paris'te oturduğunuz müddetçe size senede elli bin frank verecek... —Öyle ise, ben de hep Paris'te otururum...
—Lord Vilmor, babanızın talebi üzerine Parisli bankerlerden baron Danglar nezdinde sizin hesabınıza beş bin franklık bir hesap açmış bulu¬nuyor...
Andre sevinçle bağırdı:
—Sağolasın, sevgili babacığım!...
Monte Kristo:
—Şimdi Vikont Andre! Bu fedakâr babayı kucaklamaya hazır mısı-lnız?
—Ona ne şüphe efendim!...
—Öyle ise şu odaya giriniz! Babanız sizi bekliyor...
Andre, kontu hürmetle selamladı. Gösterdiği odaya girdi. Binbaşı Kavalkanti ayakta bekliyordu. Vikont, Monte Kristo'ya işittirecek şekilde bağırdı:
—Sevgili babacığım, siz misiniz? —Oğlum Andre! Bu ne saadet!... —Babacığım,

sevgili oğlunu kucaklamayacak mısınız?
—Ah, evet... Heyecandan tutuldum kaldım!...Gel seni bir kucaklaya¬yım, ikisi kucaklaştılar. Andre binbaşının kolunu sıkarak kulağına şöyle dedi:
—Babalık, bu işten sana kaç para düşüyor?
Adam anlamamış gibi yaparak:
—Ne parası oğlum? O nasıl söz!
—Bırak bu ayakları ihtiyar! Hiç mi asilzade görmedik!...
—Tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş! dedi adam... Ya sen kaç pa¬ra aldın?
—Ben daha bir kuruş almadım.., Pariste oturmam kaydıyla yılda elli bin Frank ve şimdilik avans olarak da beş bin Frank...
Bu kont denen adama güvenilir mi?
11
—Adamın aklında bir plan var ama ne olduğunu çıkaramıyorum. Bizi maşa olarak kullanacak...
—Bırak şimdi maşayı filan! sen paradan haber ver!...
—işim bitince italya'ya dönmek şartı ile kırksekiz bin Frank verecek. Sekiz binini peşin aldım. Bak!
Andre parayı görünce sevinçle bağırdı: —Vay be! Bu iş ciddi desene?
—Vallahi ciddiye benziyor...Baksana adam paradan kaçmıyor.
—Seni buraya kim gönderdi babalık?
—Rahip Busoni dîye biri... , ?
—Bu olmadı işte!... Beni de Lord Vilmor diye biri gönderdi... Peki sen o rahip her kim ise tanır mısın?
—Yo! ilk defa gördüm...
—Vay anasını!... Ben de Lord Vilmor'u ilk defadır görüyorum...
—Peki, ne olacak şimdi, evlat?
—Canım, bırak inceldiği yerden kopsun! Sanki yapacak daha önemli işlerimiz mi var? Adam boş yere para verecek değil ya!... Bize düşen rolü¬müzü en İyi şekilde oynamak...
—Orası da doğru ya!...
—Yahu babalık! Böyle paspal kıyafette binbaşı gördünmü hiç?
—iki bavul dolusu yeni elbise beni otelimde bekliyor...
—Üf be! Adam her şeyi düşünmüş desene?
—Uydurduğu hikâyeye bakılırsa çok akıllı birine benziyor.
—Hikâye deyince aklıma geldi. Az daha unutuyordum... Senin ba¬bam olduğunu gösteren belgeler yanında mı?
—Evet, işte burada... —Ver bakayım.
Andre, kâğıtları ahp inceledi. Hepsi de mühürlü, imzalı resmî belge¬lerdi...
—Eh azizim... dedi, bunları gördükten sonra şüphem kalmadı. Kont çok güçlü biri.
12
—iyi yere dükkân açtık desene?
—Hem de nasıl... Bu kâğıtlar bende kalacak babalık, tamam mı? Ne olur ne olmaz... Dünyanın bin türlü hali var...
—Konta sorsak mı acaba?
—Konta sormaya ne hacet. Lord Vilmor'dan ona getirdiğim mektup¬ta bu belgeleri sizden alacağım yazılı...
—Sen de mi bir mektup getirdin?
—Bu soru, senin de bir mektupla geldiğini gösteriyor... Öyle ya: Eli¬mizde mektup olmasa adam bizi nereden tanısın?
Tam bu sırada Monte Kristo'nun ayak sesleri işitildi, iki fınidakçı tekrar birbirine sarıldılar. Kont içeri girdiği zaman onlan bu halde buldu.

—O! dedi, bakıyorum pek mutlu görünüyorsunuz?
Binbaşı:
—Bana bir evlât bağışladınız efendim, size müteşekkirim...
—Bana da bir baba... dedi Andre.
Kont:
—Mesut baba... Mesut evlât...
—Andre:
—Yalnız bir tereddüdüm var, efendim...
—Nedir?
—Babama hiç benzemiyorum!... Bu husus başkalarının dikkâtini çek¬mez mi?
Binbaşı atıldı:
—Ah, sevgili oğlum! dedi, tıpkı annene benziyorsun... O da san saç¬lı, mavi gözlü, beyaz tenli bir prensesti... Sonra, kan aldatmaz!... Daha ilk görüşte nasıl birbirimize ısındık?...
—Bunu hiç düşünmemiştim babacığım... Şüphelerimden dolayı beni affediniz...
Kont
—Mösyö Vikont Andre!
—Efendim mösyö?
13
—Biraz gelir misiniz!
—Buyurun efendim...
Monte Kristo, Andre'yi bir kenara çekip şöyle dedi:
—Mösyö Andre, babanız dahi ilk karşılaşmada elinize çocuk gibi pa¬ra tutuşturmak istemediği için beni vekil tâyin etti. Para ihtiyacınız olup olmadığını sormamı istedi... Söyleyin bakalım; paraya ihtiyacınız var mı? —Ah, efendim... Ne düşünceli ne asil bir babam varmış!...
—Bu sözlerinizden, nezaket Ölçüleri içinde, paraya ihtiyacınız oldu¬ğunu anlıyorum.
—Çok anlayışlısınız efendim...
—Peki alın bakalım. Bu para ev tutup Paris'e yerleşmeniz içindir...
Kont Andre'nin eline bir tomar banknot sıkıştırınca, delikanlının se¬vinçten gözleri irileşti:
—Ne cömert bir babam varmış! dedi.
—italyan asilzadeleri cömerttir, mösyö...
—Mösyö kont, sorar mısınız, bu para hangi kaynaktan verilmiştir?...
—Biricik oğluna kavuşmanın verdiği sevinç kaynağından sayın Vi¬kont!... Merak etmeyiniz, bu para, senelik gelirinizden kesilmeyecektir...
—Mösyö kont, bu asil davranışından dolayı benim adıma babama te¬şekkür ediniz... Biricik oğlu bu iyiliğini asla unutmayacaktır!...
—Mesajınızı aynen ileteceğim genç dostum... Görüyorum ki siz de o asil babaya yakışır bir evlâtsınız!...
—İkimiz de size minnet borçluyuz efendim... Binbaşı işin bittiğini anladığını hissettirmek için: —Evet mösyö, dedi, ikimiz de size minnet borçluyuz. Monte Kristo:
—İkiniz de mutlu olduğunuza göre, benim işim bitti demektir... Andre, imalı bir gülüşle:
—Şimdi bizim görevimiz başlıyor değil mi efendim? Binbaşı:
—Sizi bir daha ne zaman görmemizi istersiniz mösyö? Î4
Kont
—Cumartesiye kadar serbestsiniz. Bu müddet içinde Andre kendisine aristokrat muhitten bir ev tutsun... Siz de binbaşım, otelinize yerleşip isti-rahatinize

bakın...
Andre:
—Cumartesi günü için bize emriniz nedir efendim? —Estağfurullah! Ne emri... Cumartesi akşamı evimde büyük bir ye¬mek vereceğim. Paris'in tanınmış simaları orada olacaklar. Onların içinde bankeriniz mösyö Danglar da var. Eğer onunla tanışmak isterseniz, ki bankerinizi görmek menfaatiniz icabıdır, siz de davetlisiniz... Binbaşı:
—Büyük üniforma ile mi?
—Evet, büyük üniforma ile... Nişanlar, rozetler... Andre:
—Ya benim efendim?
—Seninki basit: Siyah pantolon, rugan çizme, beyaz yelek, lacivert ceket... Binbaşı:
—Saat kaçta mösyö?
—Saat altı buçuğa doğru.
Andre:
—Tam altı buçukta orada olacağız efendim. Adresiniz neydi?
—Oloy'da Lafonten Caddesi Numara Yirmisekiz...
Andre Kavalkanti not defterini çıkardı. Adresi, buluşma gününü ve saatini kaydetti. Baba-oğul izin istediler. Saygı ile kontu selamlayıp çıktı¬lar.
Monte Kristo pencereye yaklaştı, iki Kavalkanti'yi kol kola girmiş giderlerken gördü:
—İ§te iki büyük sefil! dedi, yazık ki gerçek baba-oğul değiller...

* *
MEYVE BAHÇESİ
Maksimilen Morel, sevdiği kızı rahatça görebilmek için Vilforlann evine bitişik olan bahçeyi kiralamış, bahçıvan kılığına girmişti. Kimse on¬dan şüphelenmediği için plân işe yaramıştı. Her zamanki gibi, buluşma sa¬atinde, Vilforlann bahçesine bakan bir ağaca çıkmış, Valentin'i bekliyor¬du.
Genç kız tam zamanında bahçeye çıkmakla beraber yalnız değildi. Yanında bir kız arkadaşı vardı. Maksimilen dikkat edince bunun matma¬zel Danglar olduğunu farketti. İki genç kız, kol kola samimi bir şekilde bahçeyi dolaşıyorlardı. Valemin, bir ara, Maksimilenden tarafa kaçak bir bakış fırlatarak, "görüyorsun ki yalnız değilim. Kusura bakma, seni biraz bekleteceğim" demek istemişti...
Gerçekten iki arkadaş on dakika kadar sohbet ederek dolaştıktan son¬ra eve döndüler. Maksimilen endişe etmeye başladı: "Ya gelmezse?" diye kendi kendine sordu.
Beş dakika sonra Valentin göründü. Bu sefer yalnızdı. Genç kız, ür¬kek bakışlarla, etrafını kolladı. Bir müddet bekledi, içi rahatlayınca bahçe duvarına doğru yürüdü.
Maksimilen:
—Meraktan çatladım Valantin!
Genç kız:

—Gördün ya sevgilim, misafirim vardı...
—Bakıyorum matmazel Ojeni Danglar ile pek samimi idiniz?
—Samimi olduğumu da kim söyledi? İki genç kız birbirimize içimizi döküyorduk. Matmazel Danglar, Albert Morsef ile hiç evlenmek istemedi¬ğini anlatıyordu. Ben

de, o zaman, Franz dö Epinay'la evlenmekle mutsuz olacağımı saklamadım... Sevmediğim kişiden söz ederken hep sevdiğim insanı düşünüyordum....
—Valentin, biliyor musun ki artık ben de yalnız değilim. Güçlü ve zengin bir dayanağım var...
—Bu kişi herhalde babamdan daha güçlü değildir!...
—Eğer seni üzmeyecekse, İtiraf edeyim ki, baban gibi on Vilfor bir-
leşse onun sırtını yere getiremezler!... ^
Genç kız bu sözler karşısında irkildi:
—Ya! dedi, kimmiş bu çok güçlü dostunuz? Daha Önce ondan bah¬setmediğine göre, yeni tanışmış olmalısın...
—Haklısın! Tanışalı ancak sekiz on gün oluyor... —Hâlâ kim olduğunu söylemeyecek misin? —Onu tanıyorsun Valentin!... —Nasıl? Onu tanıyor muyum?
—Evet! Adı Monte Kristo... Madam Vilfor'la oğlunun hayatını kur¬taran kont var ya... İşte o benim dostumdur...
—Monte Kristo mu dedin? —Evet, tâ kendisi...
—Ah, hayır! diye inledi genç kız, o benimle dost olamayacak kadar üvey annemin tarafında!...
—Kont üvey annenin tarafında mı dedin? Olamaz, yanılıyorsun! His-lerim beni bu derece aldatmış olamaz...
—Maalesef MaksimUen... Maalesef! Artık evimizin hâkimi Edvard değil, Monte Kristo... Annem bilgisine hayran kalmış... Babam, ilk defa saygı duyabileceği biri ile karşılaştığını söylüyor. Edvard bile kontun iri siyah gözlerinden korktuğu halde onu seviyor-.. Getirdiği güzel oyuncaklara bayılıyor...
Ne diyorsun Valentin?
—Dahası da var sevgilim... Etrafına gülücükler dağıttığı halde ben¬den sıcak bir tebessümünü dahi esirgiyor... Dönüp bakmıyor bile. Annem de bundan çok memnun kalıyor.
—Hayır olamaz! Senin anlattığın kontla, benim tanıdığım kont aynı kişi olamaz.
—Sevgilim hayallerini yıktığım için özür dilerim. Belki de ben ger¬çekten sevilmeye ve korunmaya layık bir kız değilim...
—Yapma Valemin! Kalbimi yaralıyorsun... Eğer kont gerçekten böy¬le birşey yapıyorsa mutlaka bir hesabı vardır. Seni görmemezlikten gele¬mez... O âdeta iyi insanları mutlu etmek için yaratılmış biri...
—Maksimilen, sevgilim, bu adam seni kendisine bu derece bağlamak için ne yaptı?
—Benim dostluğumu kabul etti. Evimize geldi. Mutlu olduğumuzu görüp sevindi. Ne emrimiz olursa yerine getirmekten şeref duyacağını söyledi. Ailemizin, sana daha önce anlattığım, hikayesini dinleyince çok duygulandı... Sorarım sana: Bütün bunları niçin yapsın ve yapmakla ne menfaati olacak?
—Bilmiyorum sevgilim. Kafam karma karışık... Düşünecek halde de¬ğilim. Umanm sen haklı çıkarsın!...
—Sana bir şey daha söyleyeyim. Bana öyle geliyor ki, kont içimden geçenleri okuyor... Sanki seni sevdiğimi biliyor...
—Eğer bilse bana soğuk davranmazdı...
—Dedim ya, mutlaka bir hesabı vardır... Belki de üvey annenin dik¬katini çekmek istemiyordur... Bize yardım edebilmek için öncelikle mös¬yö Vilfor'la karısının güvenini kazanması gerektiğini düşünmüştür.
—Ah, sevgilim çok iyi niyetlisin... Keşke şu söylediklerin gerçek ol¬sa!...
—Valentin, kontun cumartesi akşamı büyük bir ziyafet vereceğini bi¬liyor musun?
-Evet, babamla üvey annemi de davet etti.

19
—Beni de davet etti. Ben de orada olacağım. Davet ederken gözleri¬min içine bakarak ne dedi, tahmin et bakalım?
—Ne dedi? Dedi ki:
—"Genç dostum mutlaka bu yemeğe gelmeni istiyorum. Seni krali¬yet savcısı Vilfor ve eşi ile tanıştıracağım..." —Sahi öyle mi dedi?
—Evet sevgilim... Kulaklarıma kadar kızardığımı görünce, mutlu bir şekilde tebessüm etti. Bu tebessümde sanki "her şeyi biliyorum" mesajı gizli idi...
—Maksimilen... Maksimilen... Yanan yüreğime su serpiyorsun... Ba¬na ümit veriyorsun...
—Yalvarırım Valentin... Monte Kristo'dan nefret etme!... O benim dostum ve onu seviyorum...
Genç kız, mahcubiyetten mi, üzüntüden mi bilinmez, hıçkırıkları bo¬ğazında düğümlenmiş olarak hızla oradan uzaklaştı. Arkasına bakmadan eve girdi...
20
YATALAK ADAM
Genç kız koşarak eve girdiği zaman, babası ile üvey annesi de yata¬lak adam Nuvardiye'nin odasında idiler. Valentin, onları salonda göreme¬yince, endişeye kapıldı. Yukarı çıkarken dedesinin oda hizmetçisi Boris ile karşılaştı:
—Mösyö Boris, annemle babamı gördünüz mü?
—Evet matmazel.
—Neredeler?
—Dedenizin odasında...
—Sen niçin orada değilsin?...
—Mösyö Vilfor odadan dışarı çıkmamı emrettiler matmazel... —Ama neden?
—Bilmiyorum efendim... Herhalde Önemli şeyler konuşacaklardı.
Genç kız bütün âzâlan ile titredi... îçeri girse babasının çok kızacağı¬nı biliyordu. Bunu göze alamazdı. Sabredip beklemekten başka çaresi yoktu...
Nuvardiye, tekerlekli büyük koltuğunda otururken hem pencereden dışarısını hem de odanın içerisini görebilmek için belli yerlere aynalar koydurmuştu. Gözleri hariç bütün vücudu felçti. Sanki diğer organlarında¬ki enerji ve hassasiyetler gelip gözlerinde toplanmıştı. Gözleriyle hissedi¬yor, gözleriyle konuşuyor, gözleriyle gülüyor ve gözleriyle kızıyordu...
Zavallının göz işaretlerinden ancak üç kişi anlıyordu: Vilfor, Valen-
21
tin ve oda hizmetçisi Boris... Bunlar içinde en yakını Valentin idi. Sırları¬nı onunla paylaşır, diğerlerine söylemek istemediği isteklerini ona söyler¬di. Kısacası bu koca evde tek dostu Valentin'di. Galiba, genç kızın tek dostu da mösyö Nuvardiye idi...
Savcı Vilfor ve karısı odaya girip hizmetçiyi dışarı çıkarınca yatalak adam ciddi birşeyler olacağını sezmişti. Kan koca gelip sağlı sollu Nuvar-diye'nin yanına oturdular. Vilfor:
—Babacığım! dedi, hizmetçiyi dışan çıkardığımız zaman sizinle cid¬di şeyler konuşmak için geldiğimizi anlamışsınızdır... Madam Vilfor ve ben sizi sevindirecek bir haber getirdik...
Nuvardiye kayıtsız bir şekilde dinliyor; göz bebeklerini bile oynatmı¬yordu. Kraliyet savcısı, buz gibi bir sesle ve bu konuda asla itiraz istemedi¬ğini ima eden bir yüz ifadesi ile sözlerine devam etti: —Babacığım, Valentin'i evlendiriyoruz!... ihtiyarın bakışları sönükleştî.
—Düğünü önümüzdeki üç ay içinde yapacağız! diye devam etti sav¬cı.
Sonra sözü bayan Vilfor aldı:

—Mösyö, Valentin'i ne kadar çok sevdiğinizi biliyoruz. Bu haberin sizi ilgilendireceğini düşündük... Damat adayı, her şeyi ile kızımızı mutlu edebilecek biri... Genç, zengin, asil ve güzel bir adı var...
Karısı konuşurken, kraliyet savcısı, bütün dikkatlerini babasının göz¬lerinde yoğunlaştırmış; nasıl bir tepkide bulunacağını merak ediyordu. Madam Vilfor devam etti:
—Evet mösyö... Bu isim size yabancı değildir: Mösyö Franz dö Epi-nay'ı siz de tanırsınız!...
Nuvardiye'nin göz bebekleri irileşti; ikisini de yakmak istiyormuşea-sına alevler saçtı...
Vilfor, bu bakışların ne anlama geldiğini çok iyi biliyordu... Kulağına eğilip şöyle dedi:
"Baba, işlediğin cinayetin bedelini ödüyorum, için rahat olsun!...."
Nuvardiye alaycı bir bakıştan sonra gözlerini kapatarak, "anlıyorum" işareti yaptı.
Vilfor karısına döndü:
Buyurunuz matmazel! dedi, görevimizi yaptık; artık gidebiliriz!...
Madam Vilfor, ihtiyara hitaben:
—Mösyö saygılarımızı lütfen kabul buyurunuz! dedi, Edvard'ın da gelip saygılarını sunmasını istersiniz sanırım?
Nuvardiye, "evet" demek için gözlerini kapatır; reddedince gözka-fc paklarını birkaç defa kırpıştırır, birşey isteyince de bakışlarım havaya kal¬dırırdı...
Madam Vilfor'un sorusuna göz kapaklarını kırpıştırarak cevap ver¬di- Bu açık red karşısında kadın öfke ile dudaklarını ısırdı. İhtiyar mem¬nun olmuş gibi alaylı bir bakışla onu izledi...
Kraliyet savcısı:
—Öyle ise Valentin'i göndereyim... dedi.
Babası sevinçle gözlerini kapatarak "evet" dedi...
Karı koca ihtiyarı selamlayıp çıktılar. Boris'i çağırıp Valentin'i dede¬sine göndermesini söylediler.
Genç kız, heyecandan kıpkırmızı bir yüzle, İhtiyarın odasına girdi. Daha ilk bakışta dedesinin müthiş bir ızdırap çektiğini anladı:
—Cici dedeciğim! diye haykırdı, ne oldu size? Sizi üzdüler mi?
İhtiyar gözlerini kapatarak "evet" dedi.
—Peki, kime öfkelisiniz? Babama mı?
—Hayır!
—Anneme mî?
—Hayır!
—Valemin şaşırmış bir halde:
—Yoksa bana mı?
—Evet!
22
23
—Sizi kızdıracak ne yaptım? .
Cevap alamayınca sorusunu değiştirdi:
—Benim hakkımda size birşey mi söylediler?
Nuvardiye gözlerini kapatarak;
—Evet' dedi.
—Aman Allahım! diye inledi genç kız, sizi üzecek ne yaptım acaba?
—Sizden özür dileyebilmek için ne kabahat işlediğimi gidip onlara sorayım mı?
Bakışlar, "hayır! hayır!" dedi... «

Valemin utanmış gibi gözlerini ondan kaçırdı... Sonra kulağına eği-lip:
—Anladım... dedi, evliliğimden söz ettiler değil mi?
—"Evet" dedi öfkeli bir bakışla...
—Bundan size söz etmedim diye bana kızıyorsunuz?
Bakışlar biraz daha yumuşamış olarak, "evet" dedi.
—Evlenmemi istemiyor musunuz?
Sabit bakışlar... Cevap yok...
—Başka ne olabilir? Sizi terkedeceğimden mi korkuyorsunuz?
Şefkat dolu bakışlar ve bir "hayır" işareti...
—Mutlu olmam diye mi endişe ediyorsunuz?
Bakışlar sevgiye dönüştü ve "evet" işareti yapü...
—Yoksa siz Franz dö Epinay'ı sevmiyor musunuz?
ihtiyarın gözleri nefretle doldu.
Genç kız, bu âni değişiklikten korktu. Aynı bakışlar ateş saçarak üst üste "hayır! hayır! hayır!" işareti yaptı. Bunun anlamı, "ondan nefret edi¬yorum! demekti.
Valemin, ihtiyarın önünde diz çöktü. Kollarını onun boynuna doladı. Alnına sıcak bir öpücük kondurdu...
—Dinle öyleyse cici dedeciğim! dedi, hatırlıyor musunuz, bir gün si¬ze rahibe olup manastıra kapanmak'istediğimi söyleyince bana çok kızmıştınız.'
ihtiyar, sitemli bir bakışın ardından "evet" dedi.
Niçin rahibe olmak istediğimi de öğrenmek ister misiniz?
Yaşlı adamın gözleri nemlendi. Onun ağlaması da buydu... Acıyan bir bakışla "evet" dedi.
.—Çünkü ben de Franz dö Epinay'ı sevmiyorum. Onunla evlenmek-tense dünyaya küsmeyi tercih ederim!...
Nuvardiye'nin nefesi sıklaştı. Ancak çok acı çektiği zaman böyle olurdu...
Valentin:
—Ah, cici dedeciğim! Demek beni bu kadar çok seviyorsunuz? Ne olurdu bana yardım edebil şeydiniz de ikimiz birlik olup şu plânı bozabil-seydik...
Nuvardiye bakışlarını havaya kaldırdı. Bu bir şey istediğini gösteri¬yordu.
Sonra bakışlarını aşağı indirdi. Gözleri alayla gülümsüyordu.
—Bana bir şey mi demeye çalışıyorsunuz dedeciğim?
—Evet!
—Yoksa bana yardım edebileceğinizi mi söyleyeceksiniz?
Bakışlar bir zafer işareti yapü: "evet!"
—Ama nasıl? diye sordu genç kız. İhtiyar tekrar gözlerini havaya kaldırdı.
—Anlıyorum cici dedeciğim: Bir şey istiyorsunuz!... Ah, o kadar ap¬tal bir kızım ki ne istediğinizi bilemiyorum. Peki, efendim, gelin sizinle meşhur oyunumuzu oynayalım!.,. Kuralı biliyorsunuz: Alfabedeki harfleri sıra ile söylüyorum, işinize yarayan harfe gelince "evet" işareti yapıyorsu¬nuz... Tamam mı?
ihtiyar sevinçle "evet" dedi.
Valentin harfleri saymaya başladı. Adam"N" harfinde evet" işareti yapü.
—Pekâlâ, dedi genç kız, şimdi bunun yanma bir sesli lâzım: Na, ne, ni, no....
24
25
—"Evet" dedi ihtiyar.
Oyuna bu şekilde devam ederek "Noter" kelimesini buldular.
—Bir noter çağırmamızı istiyorsunuz Öyle mi dedeciğim?
İşaret: "evet"
—Babamın bundan haberi olsun mu?

—"Evet"
—Hemen mi istiyorsunuz?
—"Evet"
Valentin, çıngırağı çaldı. Emektar uşak Boris kapıda göründü. Efen¬disini saygı ile selamladı.
—Mösyö Boris, cici dedem babamı ve Üvey annemi çağırmanızı isti¬yor!
—Peki küçük hanım! Efendimin emri başım üzerine...
Genç kız ihtiyara dönüp:
—Şimdi memnun musunuz cici dedeciğim? dedi.
Nuvardiye gururla "evet" işareti yaptı. Valentin ihtiyarın boynuna sa-rddı. Saçlarını okşadı:
—Dedeciğim sizi çok seviyorum. Noteri benim için çağırdığınızı bi¬liyorum.
Kraliyet savcısı nefes nefese odaya girdi. Soğuk bir tavırla:
—Ne istiyorsunuz mösyö?
Valemin:
—Dedem bir noter istiyor...
Vilfor:
—Niçin mösyö? Noteri ne yapacaksınız?
ihtiyar cevap vermedi.
Emektar uşak Boris araya girdi:
—Madem efendim noter istemekte ısrar ediyor... Demek ki gerekli.,. Ben bir noter çağırmaya gidiyorum, dedi ve kimsenin izin vermesini bek¬lemeden çıkıp gitti.
Boris, Nuvardiye'den başka efendi tanımazdj. Ondan emir aldıktan sonra, kimseyi dinlemezdi.
VASİYETNAME
Boris, noterle birlikte içeri girdi. Memur odadakileri selâmladıktan sonra;
—Beni çağırmışsınız efendim, dedi. Vilfor:
—Mösyö sizi babam çağırdı ama kendisi konuşamıyor. Bütün vücu¬du felçli olduğu için göz işaretlerinden az çok ne dediğini tahmin edebili¬yoruz.
Nuvardiye genç kıza, "konuş" der gibi göz işareti yaptı. Valentin, notere hitaben:
—Mösyö! dedi, ben dedemin söylemek istediği her şeyi eksiksiz an¬layabiliyorum..
Noter hayretle kızın yüzüne baktı. Boris:
—Evet, mösyö... Ben şahidim, küçük hanım, efendimin her isteğini anlar. Gelirken size söyledim bunu!...
Noter:
—Mösyö Vilfor'un söylediklerini ciddiye almak zorundayım. Konu¬şamayan bir insanın ne istediğini ve akıl sağlığının yerinde olup olmadığını
kesin şekilde tesbit etmem zordur. Bu şartlar altında görevimi yapa¬mam.
26
27
Noter çekilmek için geriye bir adım attı. Kraliyet savcısının dudakla¬rında belirsiz bir zafer gülümsemesi görüldü. Diğer taraftan Nuvardiye nç kza öyle keskin bir bakış fırlattı ki Valentin onun ne demek istediği¬ni anladı. Gidip noterin yolunu kesti:
Mösyö, dinleyiniz! Ben büyükbabamla öyle kolay bir dille konuşu¬
yoruz ki, siz de birkaç dakikada bunu öğrenebilirsiniz... Vicdanınızın ra¬
hat olması için ne istiyorsanız söyleyiniz!...
Onunla nasıl konuştuğunuzu görmek istiyorum. Red ve kabul işa¬
retini nasıl veriyor?
—Mösyö, sorduğunuz soruya gözlerini kapatarak cevap verirse "ka¬bul" anlamına

gelir. Red ettiği zaman göz kapaklarını iki-üç defa açıp ka¬patır. Birşey istediği zaman gözlerini havaya kaldırır... Şimdi bir deneme yapalım. Sorunuz büyükbabama, altı senelik hizmetim sırasında benim anlayamayışım yüzünden yerine gelmedik bir arzusu olmuş mudur?
Noter ihtiyara döndü:
—Küçük hanımın söylediklerini duydunuz mu mösyö?
İhtiyar gülen gözlerini kapatarak "evet" işareti yaptı.
—Peki ona anlatamadığınız veya onun anlayamadığı bir isteğiniz ol¬muş mudur? Göz kapaklarını kırpıştırarak "hayır" cevabını verdi.
—Mösyö, beni iyi dinleyiniz... Eğer sizi ciddiye almayıp gidersem, bana kızar mısınız?
Nuvardiye adama hain bir bakış fırlattı. Adam bu ateş saçan bakışlar¬dan korktu... Sonra gözlerini örterek "evet" cevabını verdi.
Noter:
—Mösyö kusura bakmasınlar... Bunu iki sebeple yaptım: Beni duyup duymadığınızı ve şuurunuzun yerinde olup olmadığını denemek istedim. Görüyorum ki bana cevap vermekle kalmadınız, üstelik kızdınız da!...
Mösyö, görevimi tam yapabilmem için torununuza her istediğinizi ^•atabildiğinizi de görmek istiyorum. Ancak ondan sonra işe başlayabili-nm- Şimdi söyleyiniz küçük hanıma! Beni niçin çağırdınız?
Valentin dedesinin yanına diz çöktü: —Mösyöyü duydunuz değil mi dedeciğim?
28
29
Bakışlar "evet" işareti yaptı.
—Peki cici dedeciğim... Şimdi noteri niçin çağırdığınızı bulalım. Oyunumuza başlıyorum, dedikten sonra alfabenin harflerini saymaya baş¬ladı. "V" harfine gelince ihtiyar "evet" işareti yaptı.
—Peki dedeciğim. Şimdi bunun yanına bir sesli lâzım değil mi?
—Evet.
—Ve... Vi.... Vo... Va,
—Evet.
Genç kızla ihtiyar bu şekilde devam ettiler. Sonunda Valentin sevinç¬le bağırdı:
—Tamam! Buldum: Vasiyetname! Noter beye Vasiyetname yazdır¬mak istiyorsunuz?
—Evet.
O zamana kadar söze karışmamış olan emektar uşak Boris:
—Görüyorsunuz ya mösyö! dedi, size yalan söylememişim!... Efen¬dim her ne isterse anlatabilir...
Vilfor dayanamadı. Uşağı sert bir dille azarladı. Sonra notere döndü:
—Mösyö! dedi, onları ciddiye alamazsınız!... Gördüğünüz gibi oyun oynuyorlar!... Bu tür işaretleşmenin resmî bir kıymeti yoktur... Ben kanun adamıyım ve sizi ikaz ediyorum!
—Mösyö, benî siz çağırmadınız. Vasiyeti verecek olan da siz değilsi¬niz!... Hatla istersem bu odadan çıkmanızı bile söyleyebilirim... Yaptığım ön tahkikatta mösyö Nuvardiye'nin söylenenleri işittiğini ve şuurunun ye¬rinde olduğunu öğrenmiş bulunuyorum. Aynca, ki en önemlisi budur, her istediğini de anlatabiliyor... Bana bundan fazlası gerekli değildir. Kanun¬larımız, "bir insan hasta olmasına rağmen şuuru yerinde ise ve ne istediği¬ni anlatabiliyor ise vasiyette bulunabilir" diyor... Şimdi izin veriniz de gö¬revimi yapayım!...
—Vilfor, noterin sert çıkması karşısında sesini yumuşatarak:
—Mösyö! dedi, sizi bir konuda uyarmak istiyorum: Takdir edersiniz ki, bu vasiyetname, kelimesi kelimesine, kızımın ağzından çıkacak olan sözlerle

yazılabilecektir... Babamın mirasçılarından biri de o olduğuna gö-
30
re...
Sözlerinin burasında durdu. Tesirini ölçmek için noteri baştan ayağa süzdü...
Adam şaşırmış bir halde ihtiyara döndü: "Ne dersiniz?" gibiler¬den ona baktı...
Kraliyet savcısı, zafer kazanmış bir general gururu ile, devam etti:
Evet mösyö: Bababım mirasçılarından biri de o olduğuna göre (ha¬
in adam "kızım" bile demiyordu), işaretleri lehinde olacak şekilde kelime¬
lere dökemez mi?
Noter, felçli adama sordu:
—Ne dersiniz mösyö? Bu mümkündür, değil mi?
ihtiyarın gözlerinden şimşekler çaktı. Kraliyet savcısına yani oğluna aşağılar gibi baktı... Sonra bakışlarını notere çevirdi ve bir "hayır" işareti yaptı—
Noter:
—"Hayır" mı diyorsunuz mösyö?
—Elbette "hayır" diyor! diye atıldı Boris, küçük hanım asla yalan söylemez!...O, Sen-Meran soyundan, altın kalpli madam Renee'nin kızı¬dır!...
Valentin göz yaşlarını tutamadı... Hıçkırarak Vilfor'a döndü:
—Babacığım! diye inledi, bana böyle kötü bir şeyi nasıl yakıştırırsı¬nız?
Sonra dedesine döndü:
—Cici dedeciğim, lütfen söyleyiniz, bu vasiyetname benim lehimde midir?
ihtiyar gururlu bir bakıştan sonra "hayır" işareti yaptı.
Valemin:
—Allahım sana şükürler olsun!...
Noter çok duygulanmıştı. Kraliyet savcısını azarlar gibi bir sesle şöy¬le dedi:
—Mösyö, bu vasiyetname dört şahit ve bir yedek noter huzurunda yapılacaktır!... Şahitleri seçmeyi size bırakıyorum. Mösyö Boris de gidip
31
ikinci bir noter çağırsın!
Noter sözünü henüz tamamlamıştı ki emektar uşak fırladığı gibi kapı¬ya koştu. Kimse ne olduğunu farkedemeden gözden kayboldu...
Vilfor, işin ciddiyetini anlamış olacak ki, itiraz etmedi. Kızma döne¬rek:
—Matmazel! dedi, gidiniz annenize buraya gelmesini söyleyiniz!
Valentin saygı ile eğilerek İtaat etti. Gidip üvey annesini getirdi.
Noter, hürmetkar bir ses tonu ile felçli adama sordu:
—Nasıl mösyö, memnun musunuz?
İhtiyar sevimli bir bakıştan sonra, "evet" dedi...
ikinci noter gelince, eski noter ona durumu izah etti. îkna olması için birkaç deneme yaptı. Yedek noter:
—Tamam nıeslekdaşım! dedi, vasiyetnamenin sıhhatli olacağına ben de kanaat getirdim...
Asıl noter, bunun üzerine, Nuvardiye'ye döndü:
—Mösyö, biliyorsunuz, vasiyetname birinin lehine yapılır!
ihtiyar: "evet" dedi.
—Servetinizin ne kadar olduğunu biliyor musunuz?
—Evet.
—Peki ben şimdi gittikçe artan sayılar söyleyeceğim... Sayı sizin ser¬vetinizin miktarına ulaşınca "evet" İşareti yapın! Tamam mı?
—TEvet.
—Beş yüz binden aşağı mı?
—Hayır.

—Peki, artırıyorum: Altı yüz bin... Yedi yüz bin... Sekiz yüz bin... Dokuz yüz bin...
—Evet.
—Servetinizin miktarı dokuz yüz bin frank mı?
—Evet.
32
—Gayri menkul mü?
—Hayır.
—Gelir yatırımı mı?
—Evet.
—Bonolar yanınızda mı?
—Evet.
—Kasanızı açmamıza izin verir misiniz?
—Evet
—Anahtarı kimde?
—Boris atıldı:
—Bende mösyö!
Noter dâhil orada bulunanlar şaşırdı... En çok şaşıranı şüphesiz krali¬yet savcısı oldu...
—Peki mösyö! dedi noter uşağa hitaben, açınız o halde...
Kasa açıldı, iki noter bonolan hesapladılar. Tam dokuz yüz bin frank tuttuğunu gördüler.
Yedek noter;
—Zekâsı kusursuz! dedi.
Boris:
—Evet Öyledir! diye tasdik etti... Asıl noter:
—Şimdi ne kadar gelir getirdiğini bulacağız. Aynı şekilde sayı artıra
—Zahmet etmeyiniz mösyö! dedi Boris... Ben size söyleyeyim; çün-u efendimin hem uşağı hem de mâliye memuruyum.... Senede kırk bin irank getiririr...
Noter felçli adama sordu:
muri>.
?> o Uşaâmizm 'özür dilerim- mâliye memurunuzun dediği doğru <"*? Senede kırk bin frank geliriniz mi var?
33
ihtiyar, gülen gözlerle, "evet" dedi. M°nte Kristo-2 F. 3
—Mösyö şimdi bu serveti ve getirdiği geliri kime bırakmak istediği¬nizi soracağım. Hiç etki altında kalmadan, serbest İradenizle, cevap vere¬ceksiniz...
O zamana kadar sadece dinlemekle yetinen üvey anne söze karıştı:
—Ah, efendim... dedi, kime bırakacağından şüphe mi ediyorsunuz? Bütün aile biliyoruz ki, kayınpederime en yakın olan ve altı senedir hiz¬metini gören kızım Valemin'dir... Kesinlikle inanıyorum ki, servetini ona bırakacaktır!...
Riyakârca söylenen bu sözler karşısında noter şaşırdı. Çünkü birinci görüşmede ihtiyar vasiyetnamesinin torunu lehinde olmadığını söylemiş¬ti...
Noter, çekinerek, sordu:
—Mösyö, madam Vilfor'un söylediklerini tasdik ediyor musunuz?
Felçli adam Valentin'e sevgi dolu gözlerle baktı... Bu bakışları genç kız kolayca okudu: "Seni çok seviyorum" diyordu...
Noter sorusunu tekrarladı:
—Servetinizi torununuz Valentin'e mi bırakıyorsunuz?
—Hayır!
—Nasıl, "hayır" mı?

ihtiyar göz kapaklarını kırpıştırarak tekrar "hayır" dedi...
Odanın içinde buz gibi bir hava esti. Kimseden çıt çıkmıyordu. Ses¬sizliği bozan Valentin oldu:
—Ah, cici dedeciğim! diye bağırdı, bir tanem... Sizin sevginiz bana yeter!... Nasıl da içimden geçenleri okudunuz: Evet, ben servetinizi değil sevginizi istiyorum!
İhtiyarın gözleri nemlendi. Daha evvel söylediğimiz gibi; felçli adam böyle ağlıyordu!...
Genç kız devam etti:
—Cici dedeciğim! Burada bulunanların duymasını -hayır duyamaz* lar- görmesini İstiyorum. Söyleyiniz lütfen! Beni çok seviyorsunuz değil mi?
ihtiyar en tatlı bakışlarıyla "evet" işareti yaptı.
Ah teşekkürler! Binler teşekkürler... Ben de sizi çok seviyorum!...
Üvey annenin taş kalbi ümide kapıldı. Felçli adama hitaben:
Öyleyse mösyö... dedi, ailenin tek erkek evlâdı olan torununuz Edvard'a bırakıyorsunuz?
Nuvardiye nefret dolu bakışlarla iki defa "hayır! hayır!" dedi...
__O halde oğlunuza?
Yaşlı adam, Öfke ile, "hayır" işareti yaptı...
Sonra babşlannı'yumuşatarak, Valentin'e sevgi ile baktı... Odada bu¬lunanlar dede ile torunu şaşkınlık ve merakla seyretmekten başka birşey yapamıyorlardı.
Valentin:
—Cici dedeciğim, lütfen bana öyle sitemli bakmayınız!.,. Sevginiz¬den asla şüphe etmiyorum... Servet meselesine gelince unuttum bile; bana anneciğimden kalan servet yeter de artar... Şimdi söyleyiniz benden ne is¬tiyorsunuz?
ihtiyar bakışlarını genç kızın ellerine dikti.
Küçük hanım:
—Elim? diye kekeledi.
Nuvardiye: "evet" işareti yaptı.
Orada bulunanlar:
—Eli! diye mırıldandılar...'
Vilfor, bir önsezi ile titredi:
—Beyler! dedi, görüyorsunuz ya; babam aklını oynattı...
Genç kız, babasını duymamış gibi davrandı:
—Ah, anladım!... dedi, evlenmemi kastediyorsunuz ve siteminizin sebebi & bu değil mi cici dedeciğim?
ihtiyar "evet! evet! işaretleri yaparken gözleri şimşekler çaktırıyordu...
-Bu evlilik yüzünden bize gücendiniz ve bu yüzden servetinizi hiç-
34
35
İMİ
I
İ!]?'«
r ı
birimize bırakmıyorsunuz değil mi?
Sitem dolu bakışlar ve bir "evet" işareti... —Yani mösyö Franz dö Epinay ile evlenmemi istemiyor musunuz? —Hayır.
Kraliyet savcısı elinde olmayarak haykırdı: —Ama bu çok saçma!... Noter:
—Neden saçma olsun, mösyö? diye sordu safça: İkinci noter, ilk defa olarak, ihtiyara sordu: —Mösyö, torununuz tasvibiniz dışında bir evlilik yapacağı için mi onu mirasınızdan mahrum bırakıyorsunuz? İhtiyar kızgın bir bakışla "evet"

dedi.... Bu sefer' asıl noter sordu:
—Bahsi geçen kişi ile evlenmediği takdirde matmazel Valentin mi-rascımz olabilecek mi?
Memnun bir bakış ve ardından "evet" işareti... —Olmaz! diye bağırdı kraliyet savcısı, felçli bir ihtiyarın kaprisine boyun eğecek değilim!... Kararım kesindir Kızım Franz dö Epinay ile ev¬lenecek, o kadar!
Noter Vüfor'a sordu:
—Servetten mahkum kalmanız halinde vasiyetnameyi dâva etmeye¬ceğinizden emin bulunabilir miyiz?...
—Mösyö, ben şerefli bir hukuk adamıyım! Dokuz yüz bin frank için de olsa kendimi küçük düşürmem!....
Nuvardiye'nin -bu eski kurt jakobenin- bakışları muzaffer bir ışıkla parladı. Kraliyet savcısına ağır bir darbe vunnuş olmanın rahatlığını yaşı¬yordu...
36
TELGRAF
Vilfor ve kansı felçli adamın odasından çıkıp aşağı indikten sonra on dakika geçmişti ki kapıcı gelip Monte Kristo'nun içeri girmek için izin is¬tediğini söyledi.
Vilfor kızgın bir sesle:
—Nerede başıma bir felâket gelse arkasından bu adam sahneye çıkı¬yor!...
Madam Vüfor:
—Mösyö, rica ederim, kont için nasıl böyle düşünebilirsiniz? Oğlum ve ben ona hayatımızı borçluyuz, unuttunuz mu?...
—Ben de onu kastediyorum ya: Araba kazası, arkasından kont., ihti¬yar beni servetinden mahrum bırakıyor, arkasından kont- Bu kont, hiç iyi zamanımda karşıma çıkmayacak mı?...
—Mösyö yalvarıyorum size, onu üzecek bir davranışta bulunmayı¬nız! Kapıcıya söyleyiniz kendisini içeri alsın,
—Peki madam... Elimden geldiğince nazik davranmaya çalışaca¬ğım...
Vilfor kapıcıya misafiri içeri almasını söyledi. Monte Kristo kapıdan derken saygı ile eğilip selam verdi.
Kraliyet savcısı:
—Mösyö, evimize şeref verdiniz!... Kont
37
,i !
—Çok özür dilerim efendim... Uygunsuz bir zamanda geldim gali. ba... Sizi oldukça üzgün görüyorum.
Madam Vilfor:
—Mösyö, siz yabancımız değilsiniz. Gerçekten üzücü şeyler oldu...
—Bana söyleyemeyeceğiniz kadar özel mi?...
Kraliyet savcısı:
—Yaşlı bir inatçının kaprisleri İle uğraşıyoruz. Hatırlayacaksınız, si¬ze babamdan bahsetmiştim...
—Fakat felçli olduğunu söylememiş miydiniz? Konuşamayan, yürü¬yemeyen biri nasıl kapris yapar?
Madam Vilfor:
—Sadece gözleri hareket ettiği için noter çağırıp vasiyet yazdırdı...
—Ne diyorsunuz madam?.. Bu mümkün değil!...
—Mümkün mösyö... Babam için mümkündür!... dedi kraliyet savcısı.
Bu sırada işleri biten iki noter aşağıya indiler. Mösyö Vilfor'a selâm vererek kapıdan çıkıp gittiler.

Monte Kristo noterleri görünce hayret etmiş gibi, safça sordu: —Konuşamadığına göre vasiyetini yazarak verdi demek? Madam Vilfor:
—Hayır mösyö! Gözlerinden başka hiç bir organını hareket ettiremi-yor...
—Beni şaşırtıyorsunuz madam?...
Kadın bütün hikâyeyi baştan sona anlattı. Kont onu merak ve heye¬canla dinledi. Sonra kraliyet savcısına döndü:
—Sizi tebrik etmeme izin verin mösyö... Dokuz yüz bin frank serveti kaybetme pahasına prensiplerinizden taviz vermiyorsunuz...
—Bir insan şerefi için yaşar mösyö kont! Baron Franz do Epinay a söz verdim... Sözümü geri alamam.
—Ama sadece siz değil, kızınız da mirastan mahrum edilmiş bulunu¬yor?..
\
38
—Evet, mösyö, maalesef...
—Franz dö Epinay buna razı olur mu dersiniz?
Kızımın anne tarafından kendisine kalmış yeterli bir serveti var
mösyö...
—Sizin adınıza üzüldüm mösyö... Hele biricik erkek torunu olan Ed-vard'ı da mirastan mahrum bırakmasını bir türlü anlayamıyorum!...
Madam Vilfor kulaklanna kadar kızardı, içini dolduran nefreti gizle¬meye çalışarak:
—Kocamın serveti bize yeter mösyö, dedi, ben üvey kızımın hesabı¬na üzülüyorum. Mösyö Nuvardiye, kendisine altı sene hizmet etmiş olan torununu siyasi kaprisine kurban etmemeliydi!...
Kont ayağa kalktı:
—izninizle efendim. Sizi cumartesi günü vereceğim akşam yemeğine davet etmek için gelmiştim.
Kadın:
—Şanzeli'deki konakta mı efendim? —Hayır madam... Sayfiye evimde... , —Demek bir de sayfiye eviniz var? —Evet madam. —Nerede efendim?
—Kapılarda, madam, Ateul duvarından yarım saat ötede... Kraliyet savcısının heyecanlandığı görüldü... Monte Kristo hiç oralı olmuyor, kadının sorduğu sorulara gayet safça cevap veriyordu. Vilfor söze karıştı: —Atuel'in neresinde mösyö? —Lafonten caddesinde mösyö... —Kaç numara? —Yirmi sekiz mösyö... —Marki Sen Meran'ın evini mi satın aldınız mösyö kont? —Satın alma işleriyle kâhyam ilgilenir mösyö... Ben ondan bir sayfî-
39
ye evi satın almasını istedim o kadar... Kimden ve kaça aldığını sorma¬dım... Satın aldığım ev, Sen Meranlann mı mösyö; bundan emin misiniz?
—Evet mösyö... Oraya birkaç defa ancak gittim. Atuel'i sevmem efendim...
—Bu sevmemezliğiniz davetimi reddedecek kadar değildir umanm? Aksi halde, bu evin uğursuz olduğuna... Ne bileyim bazı kanlı olaylara sahne olduğuna filan inanacağım... Belki bu şüphelerim size tuhaf gelebi¬lir ama doğululara has bir titizlik işte...
Kraliyet savcısı, sararmış bir yüzle, derin düşüncelere daldığından onun yerine kansı cevap verdi:
—Geleceğiz mösyö, söz... dedi.
—Teşekkür ederim madam, şeref verirsiniz... Şimdi izninizi rica edi¬yorum.
—Böyle acele ettiğinize göre, önemli bir randevunuz olmalı?
—Bu sefer değil madam... Parisin kalabalığı beni sıktı. Şöyle kırlara çıkmak ve biraz temiz hava almak istiyorum...-Size fantazi gelebilir ama birde...

—Evet, bir de?
—Telgrafhaneyi merak ediyorum. Tepelere kurulmuş olan bu asrımı¬zın harikalarını görmek ve nasıl çalıştıklarını anlamak istiyorum.
Vilfor kendisini toparlamış olduğundan söze karıştı:
—Bunun için belediyeden izin gerekiyorsa tavassut edebilirim. Baş¬kan beni sayar...
—Buna gerek yok sanırım mösyö... Yine de teşekkür ederim. Herhal¬de bir iki memurdan başka kimse bulunmaz. Onlan memnun edecek bah¬şişler bana kapıları açmalarına yeter sanırım...
Kadın:
—Fransız âdetlerini çok çabuk öğreniyorsunuz mösyö...
—Teşekkür ederim madam. Cumartesi akşamı saat altıda sizi bekle¬yeceğim mösyö Vilfor!... Haydi şimdilik hoşça kalın.
—Güle güle mösyö... Karımın verdiği söz benim için de geçerlidir. Mutlaka geleceğiz...
40
Monte Kristo selam verip çıkarken kraliyet savcısının hâlâ heyecanıatıştıramanuş olduğunu gördü. Arabasına binerken, "işler iyi gidiyor" diye
söylendi...
iki saat sonra Çatilon mevkiindeki Monteri kulesinin önüne gelmiş innuyordu. Burası, anteni ispanya'ya çevrilmiş olan işlek bir telgrafha-idi Anten kulesi, meyve ağaçlan ile dolu bir bahçe tarafından çevril¬mişti Kont bahçe kapısını aradı. Bulması zor olmadı. Sorgun ağacından, paslı menteşeler etrafından dönen, tahta bir kapıyı açtı. Kilit yerine kulla¬nılan ipi tekrar yerine sardı. Az
ötede, yaşlı bir adam ağaçlardan çilek top¬lamakla meşguldü. Kontun geldiğini duymamıştı bile.
Monte Kristo:
Kolay gelsin mösyö! diye bağırdı.
Adam telaş ve korku ile geriye döndü. Karşısında iyi giyimli bir be¬yefendi görünce yerlere kadar eğilip selâm verdi:
—Ah, özür dilerim efendim! dedi, kuleden iki dakika Önce indim... Her şey yolunda!...
—Sizi rahatsız ettiğim için bağışlayın mösyö... Korkmayın, müfettiş filan değilim... işiniz bitmemişse devam edin. Ne güzel bir bahçeniz var! Sizin eseriniz olmalı...
—Ah efendim, herkes sizin gibi anlayışlı davranmıyor... Mesaimi ih¬mal ederek bu bahçeyi yaptığımı düşünüyorlar...
—Ağacı sevmeyen insanı da sevmez mösyö!... Ben de ağaçları, çi¬çekleri çok severim. Çok güzel bîr bahçem var... Bir gün görmenizi çok isterdim. Mutlaka kıymetli tavsiyeleriniz olacaktır... Gördüğüm kadarı ile
ağaçların ve çiçeklerin dilinden çok iyi anlıyorsunuz... Size imreniyo¬rum...
—Mösyö çok iyi bir insana benziyorsunuz, ilk defa zevklerimi payla¬şan bir beyefendi ile karşılaşıyorum. Kuleyi gezmek için mi geldiniz mös¬yö?
—Evet efendim. Kanunen bir mahzuru yoksa tabii!... —işaretlerden anlar mısınız?
—Ne işaretleri efendim?
41
—Mors işaretleri canım...
—Söylediklerinizden hiç birşey anlamadım efendim. Sakın câhil bir adamım diye beni kınamayınız...
—Yok efendim, yok!... Böylesi daha çok işime gelir... Madem telgraf dilinden anlamıyorsunuz, kuleyi gezmenizde bîr mahzur yoktur... On da¬kika sonra muhabere

başlayacak. Benimle birlikte yukan çıkarsanız size her şeyi gösteririm...
—Çok teşekkür ederim efendim, çok iyisiniz... —Ağacı seven her insan iyidir mösyö...
—Evinizin önünde çok güzel bir bahçeniz olduğuna bahse girebili¬rim...
Adam içini çekti:
—Ne evi, ne bahçesi mösyö? dedi, evim de bahçem de burası... On senedir burada yaşıyorum. Parise sadece ihtiyaçlarımı almak için inerim...
—Aileniz yok mu efendim?
—Karım öleli on beş sene oluyor. Çocuklar büyük olduğundan evle¬nip ayrı ev kurdular... Ben de bu işi bulduğuma şükrediyorum. En azından kimseye muhtaç değilim...
—Kaç yaşındasınız efendim?
—Elli beş... Daha yaşlı gösteriyorum değil mi?
—Aksine efendim... Daha genç gösteriyorsunuz. Ağacı seven yaşlan¬maz mösyö...
Adam, bu iltifatı gülerek karşıladı.
Monte Kristo:
—Maaşınız ne kadar mösyö?
—Senede bin frank.
—Hiç bir şey!...
—Efendim?
—Hiç bir şey yemeden on sene biriktirseniz, yine de bahçeli bir ev satın alamazsınız... Ne ise... Siz de emekli olunca alırsınız...
Adam acı acı güldü:
42
Efendim!... dedi emekliliğe daha yirmi sene var... Kim öle kim ka¬
la!.-
Adam saatine baktı:
_Vakit tamam mösyö. Hemen yukan çıkmam lâzım... iki dakika sonra işaretler gelmeye başlar... Siz de geliyorsunuz değil mi?
Çok teşekkür ederim efendim, memnuniyetle...
Kuleye çıktılar. Adam telgraf makinalannı gösterdi:
—Bu sağdaki işaretleri aldığım makina... Soldaki ise aldığım işaretle¬ri bir ileriki kuleye aktardığım makina...
—Sağdaki işaretleri, bir dalgınlık sonucu göremezseniz ne olur?
—Para cezasına çarptınhnm.
—Ne kadar?
—Yüz frank.
—Hiç çarptırıldığınız oldu mu?
—Evet. Şu gördüğünüz güllerin kurumuş yapraklarını ayıklıyordum. Dalıp gitmişim... Ve tabii işaretleri göremedim...
—Çok güzel gülleriniz var!...
—Fidanîannı yol üzerindeki bir bahçeden istedim. Bahçıvan çok iyi bir insan... Fırsat buldukça gelip kahvemi içer. Bahçe kültürü üzerine soh¬bet ederiz...
—Merakımı bağışlayın mösyö... Diyelim şu soldaki makinadan yan¬lış işaretler gönderdiniz... Bunun cezası nedir?
—Kapıyı gösterirler mösyö!... Ne demek istediğimi anladınız sanı-nm...
—Yâni işinizden olursunuz, öyle mi?
—Hiç şüphesiz!..
—Bu durumda-kaybınız ne olur?
—Mösyö benimle alay etmeyin... Bakın sağdaki makina işaret ver¬eye başladı bile!
—Başlasın... Boş ver!

—Aman efendim?
—Kaybınız on beş, bin franktan daha fzla mı olur?
—O kadar değil tabii!...
—Size on beş bin frank teklif ediyorum mösyö! Bu para ile rahatlıkla bahçeli bire v satın alabilirsiniz!... Kont cebinden on beş tane binlik çıka¬rıp adamın eline saydı.
ihtiyar, elinde olmayarak, paralan aldı:
—Ya emekli maaşı? dedi, ne yeyip ne içerim!...
—Peki on bin de onun için veriyorum... Irada yatımsınız, geliri size yeter de artar bile...
Adamın eline on tane binlik daha saydı, ihtiyar titreyerek elindeki pa¬ralara baktı:
—Mösyö, benden istediğiniz şey sakın tehlikeli bir şey olmasın? Çünkü bu yaşlan sonra, yirmi beş bin frank karşılığında da olsa, hapis ha¬yatına katlanamam...
—Size teminat veriyorum efendim! Asla başınız belâya girmeyecek. Bir arkadaşıma şaka yapmak istiyorum...
—Yirmi beş bin franklık şaka? dedi adam... Hayatımda böyle pahalı şaka duymadım!... Ah, mösyö yaktınız beni! Bakın sağdaki işaretleri verdi de bitti bile... Soldaki şimdi benden işaret bekliyor...
—Monte Kristo cebinden bir kâğıt çıkardı. Üzerinde üç satırlık işa¬retler vardı.
—İşte dostum! dedi, göndereceğin işaretler hazır... Adam tekrar sordu:
—Mösyö, tehlikeli işaretler olmadığına yemin eder misiniz? —Yemin ediyorum efendim, size asla bir zarar gelmeyecek... Hatta belki işinizi bile kaybetmeyeceksiniz.
—Eh, ne yapalım!... Battı balık yan gider... Olan oldu zaten...
Adam paralan cebine indirdi. Monte Kristo'nun uzattığı kâğıdı aldı. Soldaki makinamn başına geçip işaretleri karşı tarafa gönderdi.
Konta dönüp:
__Kopacak fırtınayı beklemekten başka işim kalmadı mösyö! dedi. Monte Kristo:
—Dostum, içiniz rahat olsun. Bu para size helâldir. Zira öyle bir iş yaptınız ki Allah dahi hoşnut olmuştur...
—Şu söylediklerinize o kadar inanmak isterdim ki mösyö?... —İnanın dostum, inanın!...
Monte Kristo, adamı paralarıyla ve tereddüdleriyle baş başa bırakıp oradan ayrıldı. Atlam o kadar şaşırmış bir halde idi ki, konta teşekkür et¬meyi bile akıl edememişti...
Telgraf haberi, içişleri Bakanlığı'na ulaşınca özel kalem müdürü Lusien Debray uşağı çağırdı; arabasının hazırlanmasını emretti. Yarım saat sonra Madam dö Baron'un karşısında idi. Danglar'm kansı şaşırmış bir halde: '
—Mösyö, bu âni gelişinizi neye borçluyum? diye sordu.
—Madam, kocanızda ispanya istikraz tahvilleri var mıdır?
—Zannederim altı milyonluk kadar var... Niçin sordunuz?
—Ne fiyattan olursa olsun en kısa zamanda satsın.
—Niçin dedim mösyö?
—Çünkü Don Karlos Borj hapishanesinden kaçıp ispanya'ya geç¬miş!...
—Nereden haber aldınız?
—Diğer haberleri nereden alıyorsam oradan aldım madam... Bakan¬lık muhabere dairesinden, elbet...
Madam Baron koşup kocasına durumu haber verdi. Elindeki bütün ispanya

tahvillerini satmasını söyledi.
Danglar, vakit kaybetmeden harekele geçti. Paris borsası onun huyu-nu öğrenmişti. Eğer Danglar elindeki tahvilleri satmaya başlarsa, kıymet¬ten düşecekleri kesindi. Bunu bildiklerinden, alıcılar çok düşük fiyat ver-"er. Elindeki tahviller bittiğinde tam beş yüz bin frank zarar etmiş bulu¬nuyordu...
O akşam çıkan "Message" gazetesinde telgraf haberi göze çarpıyor-Ki Don Karlos, Borj'daki nezarethaneden kaçmaya muvaffak ol-

muş ve Katalonya hududu yoluyla ispanya'ya girmiştir. Barselon halkı et¬rafında toplanmış, güçlü bir isyan başlamışür. Çok yakında tekrar tahta geçeceği kuvvetle tahmin edilmektedir."
Haber yayılır yayılmaz, bütün sosyete salonlarında Danglar'in kur¬nazlığı konuşulur olmuştu. Kuponlarını satamayanlar veya Danglar' inici¬leri alanlar sabaha kadar uyuyamadılar.
Ertesi sabah "Monitor" gazetesinde şöyle bir haber vardı: "Dün ak¬şam "Mesaj" gazetesinde yer alan telgraf haberi asılsızdır. Kral Don Kar-los halen Borji hapishanesinde bulunmaktadır. İspanya'da ayaklanma ol-mamışür. Sis sebebi ile yanlış anlaşılan bir telgraf mesajı buna sebebiyet vermiştir."
Bu haber üzerine kuponlar düştüğünün iki misli yiikseliverdi. Böyle¬ce Danglar toplam bir milyon frank zarara girmiş oldu.
Paris borsasında bu fırtına eserken Moreîlerin evinde olan Monte Kristo, Maksimilen'e şöyle diyordu:
—Genç dostum, bugün yüz bin franka almaya razı olduğum bir şeyi yirmi beş bin franka satın alarak çok kâr ettim.
—"Neyi efendim?" sorusuna da şu cevabı verdi: "Bir ev, bir bahçe ve yaşlı bir gönül..."

HAYALETLER
Ateuî'deki sayfiye evi kontun çizdiği plâna göre restore edilmiş, yeni bir görünüş kazanmıştı. Bertoçyo, aldığı emir üzere gizli bir merdivenle Çıkılan yatak odasına ve bahçeye dokunmamıştı. Evin Önündeki çıplak av¬luya koca kökleriyle getirilen kavak ve çınar ağaçlan dikilmişti.
Kont odalardan birine kitaplık yaptırmış, içine iki bin kitap doldur¬muş. Silah kolleksiyonu, antika tablolar, Çin ve Japon vazolan salona ve diğer odalara dağıtılmıştı. Bahçede kuşlar cıvıldıyor, ahırda atlar kişniyor, hizmetçiler sağa sola koşuşturuyordu. Ev yeniden canlanmış, aşçılar ye¬mekleri çoktan hazırlamışlardı.
Monte Kristo'nun misafirlerini beklemekten başka işi kalmamıştı. Saat altıya doğru ilk gelen sipahi yüzbaşısı Maksimilen Morel oldu. Kont onu bir baba samimiyeti ile karşıladı.
Morel:
—Bütün misafirlerinizi geride bıraktım mösyö...
—Madam Baron buna çok üzülecek... Yarışta kaybetmeyi sevmez.
—Dostum Renauld'u, Lusien Debray'ı da geçtim...
—Bir sipahi yüzbaşısı olduğunu isbatladm yani?
—İşte onlar da geldiler!
Nefes nefese kalan ve terden şırıl sık lanı olmuş iki atın çektiği bir raba büyük kapının önünde durdu. Hemen arkalarından Debray yetişti, indi. Madam Danglar'ın inmesine yardım etti. Kadın ona elini uzat-

p. indiği zaman Debray'ın avucuna bir kağıt bıraktığı görüldü. Bunu o ka-(lar ustalıkla yapmıştı ki sadece Kont farkedebildi.
Madam Danglar onlara yaklaşıp selam verdikten sonra Morel'e hita¬ben:
—Mösyö eğer dostlarımdan biri olsaydınız derhal atınızın satılık olup olmadığını sorardım!..
Kont, Maksimilen'i bu güç durumdan kurtarmak için:
—Ah madam, bu arzunuzu niçin bana söylemiyorsunuz? diyerek ara¬ya girdi.
—Sizden birşey istemeğe gelmiyor efendim... En kısa zamanda onu hediye etmenin bir yolunu buluyorsunuz...
—Madam, eğer genç dostumun şeref ve haysiyeti söz konusu olma¬saydı o da seve seve atını size hediye edebilirdi... —Anlayamadım efendim?
—Bu deli atı, altı ay içinde, eğiterek Paris'in en hızlı atı yapacağına arkadaşlarına söz vermiş... Bu müddet henüz dolmadığından eğer onu sîze verirse, sözünde durmamış bir sipahi yüzbaşısı durumuna düşmüş olacak¬tır...
—Şimdi anladım efendim...
v Morel, kont'a teşekkür eden bir bakış fırlattıktan sonra; —Ya madam! dedi, görüyorsunuz ki durum gayet ciddi.. Baron Danglar, o kaba sesiyle: —Siz de amma at düşkünü oldunuz madam! dedi.
Kadın onu ciddeye almadığını göstermek için omuz silkmekle yetin¬di.
Monte Kristo, misafirlerini salona aldı. Göz kamaştırıcı eşyalar hep¬sinin dikkatini çekti.
Renauld:
—Bunlar bir servet eder mösyö kont, dedi, siz gerçekden pahalı zevkleri olan bir asilzadesiniz...
—Gerçekten öyle... diye tasdik etti banker Danglar..

Debray ve madam Danglar birbirine bakıp tebessüm ettiler...
Kapıcı içeri girerek binbaşı Bartolomo Kavalkanti ile Vikont Andre Kavalkanti'nin teşrif ettiklerini haber verdi.
Göğsüne üç büyük madalya, beş haçlı nişan takılmış süslü üniforması ile binbaşı Kavalkanti göründü. Usta bir berber elinden çıkmış sakalı, kır¬çıl bıyıklan ve alabrus kesilmiş saçlanyla heybetli bir duruşu vardı. He¬men arkasında, şık ve pahalı elbiseler içinde saygılı oğul Andre duruyor¬du.
Bir kenarda sohbete dalmış olan misafirlerin bakışları bu iki adama döndü.
Debray
—Kavalkanti... diye mırıldandı.
Morel:
—Güzel isim... dedi.
Renauld:
—Evet. îtalyanlann güzel isimleri oluyor, ama giyinmesini bilmiyor¬lar!...
—Siz de hiçbir şeyi beğenmiyorsunuz mösyö.,, dedi Debray, pahalı bir mağazadan alınmış şık elbiseler...
Renauld:
—Kusurlu olan da bu ya!... Bu efendiler, ilk defa şık giyiniyorlarmış gibi bir görünüş arzediyorlar...
Danglar, Monte Kristo'ya:
—Bu beyler de kim? diye sordu.
—Duydunuz mösyö: Kavalkantiler...
—Adlannı duydum efendim de... Neyin nesidirler; onu öğrenmek is¬tiyorum...
—italyan soylularını tanımadığınızı bir an için unutmuşum; kusura bakmayın...

Bir Kavalkanti prenslere denktir!...
—Servetleri?..
—Ah, efendim... Hadsiz, hesapsız!...
50
—Ne yaparlar?
Yemeğe çalışıyorlar ama tüketemiyorlar... Dün bana söylediklerine
eöre, firmanız üzerine kredileri varmış. Sizinle tanışmak istediklerinden onlan da davet ettim.
—Fransızcayı mükemmel konuşuyorlar...
—Oğlu tahsilini Güneyde, Marsilya dolaylarında, bir kolejde yapmış. Onlan hayran bulacaksınız..
Madam Danglar:
—Neye hayran bulacağız, efendim?
—Fransız kadınlanna madam... Oğlu Parisli bir hanımla evlenmeye can atıyor.
Danglar homurdanarak:
—Aman hiç durmasın! dedi.
Madam Danglar kocasına öyle sert bir bakış fırlattı ki, başka zaman olsa fırtına koparması işten değildi. Anlaşılan, Kavalkantilere mahcup ol¬mak istemiyordu.
Monte Kristo kadına dönerek:
—Bugün mösyö Danglar'ın keyfi yerinde değil; yoksa onu bakan mı yapmak İstiyorlar?..
Kadın alaylı bir tebessümle:
—Ne gezer efendim... dedi, borsada biraz para kaybetti, çatacak yer anyor...
Kapıcının sesi duyuldu:
—Mösyö ve Madam Vilforlar teşrif ettiler efendim!
Kraliyet savcısı ile karısı içeri girdiler. Salonda bulunan herkesi
selâmladılar. Kont mösyö Vilfor'a elini uzattı:
—Şeref verdiniz efendim! dedi, sizi gördüğüme çok sevindim.
Monte Kristo onun elini sıkarken titrediğini hissetti. Gerçekten ada¬mın yüzü kireç gibiydi:
—Mösyö, rahatsız mısınız? diye sordu.
Vüfor: '
51
—Biraz üşütmüşüm galiba... diyerek kaçamak bir cevap verdi. Kont, misafirlere hitaben:
—Herkes geldiğine göre, izninizle kahyama bazı talimatlar verece¬ğim... dedi ve yandaki odaya geçti. Ayakta bekleyen Ali'ye Betroçyo'yu çağırmasını söyledi.
Kahya geldi:
—Buyurunuz efendim!
—Betroçyo, davetlilerin hepsi geldi...
—Kaç tabak koyacağız efendim?
Kont, açık duran kapı aralığından salonu göstererek:
—Bunu bana mı soruyorsun? İşte hepsi içerideler... Kendin say!...
Kahya, içeridekileri görmek için tam başını uzatmıştı ki, korku ile ge¬ri çekti:
—Olamaz! diye irkildi, aman Allahım? O! işte o!...
Kont şaşırmış gibi görünerek:
—Kim? diye sordu.
—O kadın mösyö! O kadın!...
—Hangi kadın?
—Beyaz elbiseli, mücevherlerle süslü, sansın kadın!...
—Madam Danglar mı?

—Adını bilmiyorum ama o kadın olduğuna eminim...
—Kim o kadın?
—Bahçedeki hâmile kadın... Onu bekleyen kadın...
Betroçyo tekrar sarardı.... Konuşmak istiyor fakat ağzını bir türlü açamıyordu. Neden sonra kendisine gelip:
—Aman Allahım! Daha neler göreceğim?... Mösyö bakın, siz de gör¬dünüz mü?..
—Kimi?
—Onu!
—Kraliyet savcısını mı?
—Ama ben onu öldürmemiş miydim?!

—Demek bana hikâye uydurdun!... Baksana adam senden benden ağlam... Şimdi kendini toparla da saymaya başla: Mösyö ve madan >anglar iki, Vilfor ve kansı dört, sipahi yüzbaşısı beş, Renauld ve Debray yedi, binbaşı Kavalkanti sekiz...
—Sekiz, diye tekrarladı Betroçyo....
—Durun canım durun! Amma acelecesiniz... Bir davetlimiz daha var... Şöyle biraz daha sola bak bakayım!... Vikont Albert Kavalkanti ce-naplanm göreceksiniz...
Bu sefer Betroçyo çığlığı basmak üzere ağzını açmıştı ki, Monte Kristo hızla elini onun ağzına kapattı:
—Kendine gel Betroçyo! Çıldırdın mı?
Kahya:
—Kaderi diye inledi... Benedetto yine karşıma çıktı...
Kont sert bir sesle:
—işte saat altı buçuk oldu Betroçyo! Sana ne emredil m işse yerine getir! JHilirsin, beceriksiz adamlan hiç sevmem...
—Emredersiniz efendim! dedi Kahya ve duvarlara tutuna tutuna ye¬mek salonuna yürüdü...
Beş dakika sonra kapı açıldı. Zoraki dik durmaya çalışan kahyanın sesi duyuldu:
—Kont dö Monte Kristo cenaplan, emirleriniz yerine gelmiştir efen¬dim!
Kont, kolunu bayan Vilfor'a uzatırken kraliyet savcısına hitaben: —Siz de madam Danglar'a eşlik ediniz efendim, dedi.
Madam Vilfor, memnun bir tavırla Monte Kristo'nun koluna girdi. Kraliyet savcısı, kontun isteği üzerine, madam Danglar'a kolunu uzattı. Madam dö Baron, beyaz tenli olmasına rağmen, yüzünün sarardığı rahat¬lıkla farkedilebiiiyordu. Kollan birbirine değince ikisi de irkildiler. Bun¬lardan hiç biri Monte Kristo'nun gözlerinden kaçmamıştı, içinden, "kader yavaş yavaş ağlarını örüyor..." diye söylendi.
Kont'un ustaca manevrası sonunda, misafirler şöyle bir oturma sırası eliyorlardı: Kraliyet savcısının sağında madam Danglar, solunda yüzbaşı

Ü
ı
ı !
Morel oturuyordu. Kont, madam Vilfor'la banker Danglar'ın arasında yer almıştı. Debray'm iki yanında Kavalkantiler vardı. Oğul Kavalkanti, Ma¬dam Danglar'ın sol yanına düşmüştü. Çeto Renauld ise Morel'le madam Vilfor'un arasında İdi.
Yemek sırasında, kraliyet savcısı yalancı bir tebessümden sonra:
—Mösyö kont, dedi, sizi tebrik ederim; eski kayınpederimin o yıkıl¬maya yüz tutmuş evini yeniden ihya etmişsiniz... El değmedik yerini bı¬rakmamışsınız!...
Kont, Vilfor'un gözlerinin içine bakarak:
—Her yerini değil mösyö! dedi, her yerini değil!...

Vilfor heyecanla:
—Anlayamadım efendim?...
—Anlatması zor mösyö!... Bazı şeyleri hisseder fakat anlatamayız... Bütün evi dolaştığımda iki yer bana çok esrarlı ve kasvetli göründü...
—iki yer mi? dedi kraliyet savcısı korkusunu gizlemeye çalışarak:
—Evet mösyö! iki yer... Biri evin içinde diğeri dışında... Dedim ya efendim; anlatması zor... Buna önsezi (hissi kablel vuku) demek daha doğru olur!..,
Renauld:
—Anlaşılması zor bir insansınız mösyö kont!
Kont
—Doğulular genellikle öyledir efendim...
Kraliyet savcısı:
—Merakımızı gidermenizi bekliyoruz mösyö...
Monte KristO1, madam Danglar'a bakarak:
—Bayanları esrarlı şeylerle korkutmak istemem...
Madam Vilfor:
—Mösyö, böyle söyleyerek merakımızı iyice tahrik ediyorsunuz...
Konu
—Peki efendim, madem merak ediyorsunuz söyleyeyim: Birinci kat¬ta, kırmızı damalı kumaştan döşenmiş bir yatak odası var... Bu odaya gi-

rince tuhaf bir heyecan hissettim. Buna korku da diyebilirsiniz!... Ancak odayı görmeden neler hissettiğimi bilemezsiniz. Yemeğimiz bittiğine göre size evi gezdirebilirim. Tabii o odayı da... Sonra bahçeye iner, kahvemizi orada içeriz...
Renauld:
—ikinci esrarlı yeri de gösterecek misiniz? Evin dışında olduğunu söylemiştiniz.
„
—Tabii efendim, orasını da göreceksiniz...
Kont ayağa kalktı. Madam Vilfor'un sandalyesini geriye çekti. Kolu¬nu ona uzatarak öne geçti. Diğerleri de kontu takip ettiler.
Madam Danglar'la kraliyet savcısı yerlerine çakılmış gibi kalakaldı¬lar. Soğuk ve donuk gözlerle birbirlerine baktılar.
Madam lö Baron:
—Mösyö, ne yapacağız? diye inledi.
—Gideceğiz, dedi Vilfor, başka çaremiz yok... Bu kont denen adam bir şeyler geveliyor ama haydi hayırlısı!... Kadın ayağa kalkmaya çalışırken: —Korkuyorum, mösyö! —Koluma giriniz madam! Rica ediyorum, metin olunuz...
Kont, evin diğer odalarını gezdirirken Vilfor'la madam Danglar gelip kalabalığa karıştılar... Sıra sözü geçen odayı görmeye gelince herkesi bir heyecan sarmıştı. Daha kapıdan yeni girmişlerdi ki madam Vilfor haykır¬dı: /
—Huu! Gerçekten korkunç!
Monte Kristo:
—Bana hak verdiniz değil mi madam?
Her kafadan bir ses çıkıyordu. Sonunda kırmızı damalı odanın uğur¬suzluğunda birleştiler...
Kont
—Gerçekten de öyle! dedi, şu yatağa ve kırmızı damalı örtüsüne ba¬ton!... Kanlı gibi... Ya rutubetin soldurduğu şu iki portre? Morarmış du-

I"]
I
daklanyla, korkulu gözleriyle sanki, "gördük!" diye haykınyorlar!...
Vilfor'da bet beniz kalmadı. Madam Danglar, düşmemek için kendi¬sini yakındaki bir koltuğa bıraktı.
Madam Vilfor:
—Ah, madam! dedi, ne cesaretle o koltuğa oturuyorsunuz? Ya cina¬yet orada işlenmiş ise?
Madam Danglar yerinden fırladı.
Konu
—Dahası da var!
Debray:
—Etmeyin mösyö! Hanımları korkutuyorsunuz...
Danglar:
—Korkacak ne var canım? dedi, ben daha ne olduğunu anlayama¬dım... Ya siz mösyö Kalkavanti?
—Oho! Bizde daha dehşetlileri var efendim!... Gizli mağaralar, toplu mezarlar, işkence odaları!...
Monte Kristo, bir perdeyi açarak:
—Ama sizde böyle gizli bir merdiven yoktur binbaşım! dedi.
Koro halinde:
—Bir merdiven! dediler.
Kont:
—Küçük ve dolaşık bir merdiven... dedi. Karanlık ve fırtınalı bir ge¬cede, insanların ve Allahın gözünden gizlemeye çalıştığı uğursuz bir yük¬le şu merdivenden inen bir Otello gözünüzün önüne gelmiyor mu?...
Madam Danglar düşmemek için kraliyet savcısının koluna sıkı sıkıya sarıldı. Sırtını duvara dayadı.
Debray:
—Aman Allahım! diye bağırdı, madam size ne oldu? Renginiz sapsan!...
Hiç! dedi kadın güçlükle, burası çok havasız...
Kont ona kolunu uzatarak:
—Bahçeye inmek istemez misiniz madam? diye sordu.
Hayır! Hayır! diye inledi madam Danglar, burada kalayım daha iyi.
Debray:
.—Gerçekten korkuyor musunuz?
—Hayır ama, mösyö kontun öyle bir anlatışı var ki, korkmamak elde değil...
Kont
Hepsi hayal mahsulü şeyler madam, dedi, aslında belki de burası namuslu bir aile kızının odasıydı... Şu merdiven, doktorun lohusayı uyku¬sunda rahatsız etmemek için usulcacık geçtiği veya mutlu babanın çocu¬ğunu kucaklayıp götürdüğü yol olabilir!...
Madam Danglar'ı sakinleştirmesi beklenen bu sözler, tam aksi tesir yapmış; kadın iyiden iyiye kendisinden geçip olduğu yere yığılı vermişti...
Kraliyet savcısı:
—Yaptığınızı beğendiniz mi mösyö kont? diye bağırdı.
Monte Kristo telaşlanmış gibi yaparak:
—Hay aksi! dedi, şişem de yanımda değil!...
Madam Vilfor:
—Benimki yanımda! diye bağırdı ve çantasından pembe şurupla dolu bir şişe

çıkardı.
Kont, şişeyi açıp kokladıktan sonra:
—Mükemmel! dedi.
Madam Vilfor:
—Reçetenize tam uygun olarak yaptım...
—Sizi tebrik ederim madam... Şimdi göreceğiz!...
Şuruptan bir damla kadının ağzına akıttı. Madam Danglar derhal göz¬lerini açtı ve;
—Ne korkunç bir rüya! diye mırıldandı.
56
57
Monte Kristo ile madam Vilfor bakıştılar...
Kont:
—Başarılı bir öğrencisiniz madam!...
—Öğretmen iyi olunca mesele kolaylaşıyor mösyö...
Banker Danglar ortalarda görünmüyordu. Hikâyeden pek etkilenme¬diği için binbaşı Kavalkanti ve oğlu ile bahçeye inmiş, bir demiryolu pro¬jesini tartışıyorlardı...
Monte Kristo üzgün bir tavır takınarak:
—Özür dilerim madam! dedi, sizi çok korkuttum.
Vilfor:
—Hayali tasvirlerinizle herkesi korkuttunuz mösyö...
Konu
—inanıp inanmamakta serbestsiniz!... Ama bana sorarsanız, bu evde bir cinayet işlendiğine inanıyorum...
Madam Vilfor:
—Sözlerinize dikkat edin mösyö! Kraliyet savcısının karşısında bulu¬nuyorsunuz.
—Vallahi bu fırsattan istifade, ihbarda bulunmak istiyorum!...
Vilfor:
—Ciddi misiniz mösyö?
Kont:
—Gelin benimle! dedi, hazır şahitler burada iken dediğimi yapaca¬ğım!...
Debray:
—iş gittikçe ciddiye biniyor!... Haydi hayırlısı...
Monte Kristo, kraliyet savcısı ile madam Danglar'ın kollarına girerek onları bahçeye doğru sürükledi... Davetliler de peşlerinden geldiler.
—işte burası! diye bağırdı, yeri teperek... Yaşlı ağaçlara canlılık ver¬mek için kazdırayım dedim, işçiler kazarken çürümüş bir sandık ve içinde de küçük bir bebek iskeleti bulmazlar mı^? Bundan daha iyi isbat mı olur mösyö?
—Vay canına! diye bağırdı Debray.
Renauld;
—Desenize, deminki hikâye gerçekmiş? Meğer evin de insanlar gibi
58
çehresi varmış!... Vicdan azabı çektiği içindir ki, öyle kasvetli görünürmüş..-
Vilfor son bir gayretle:
—Bir cinayet olduğunu kim söyledi?
Kont
—Bir bahçeye, yeni doğmuş sağ bir bebeği gömmek cinayet değil midir?
—Sağ olduğunu kim söyledi?
—Ölü olsaydı buraya mı gömülürdü? Burası mezarlık mı mösyö?..

Binbaşı Kavalkanti, saf saf, kraliyet savcısına sordu:
—Bu Ülkede çocuk öldürme suçuna ne ceza verirler senyor?
Danglar:
—Kafasını keserler! dedi.
Kavalkanti:
—Kafasını keserler ha! Monte Kristo:
—Yanılmıyorsam öyle! değil mi mösyö Vilfor? Kraliyet savcısı boğuk bir sesle: — Evet, mösyö kont... dedi.
Madam Danglar'ın kolu kas kau kesilmişti. Yine bayılmak üzere idi. Kont kadını Vilfor'a bırakarak;
—Dostlarım! dedi, hikâyeye dalıp kahveleri unuttuk... Buyurun kah¬velerimizi içelim!
Davetlileri çimlerin üzerine kurulmuş olan masanın başına götürdü. Kraliyet savcısı bunu fırsat bilerek Danglar'ın kulağına eğildi:
—Madam, sizinle mutlaka konuşmamız lâzım. ' —Ne zaman?
—Yarın.
—Nerede?
—Büromda... Adliyede... En emin yer orası...
—Peki mösyö, geleceğim.

DİLENCİ
Kahveler içildikten sonra banker Danglar yapılacak çok işi olduğunu söyleyerek kalkmak için izin istedi. Vilfor da ertesi gün Önemli bir mah¬kemesi olduğunu ve iddianameyi gözden geçirmesi gerektiğini söyledi. Onlann arkasından diğer davetliler de ayağa kalktılar. Sanki herkes bir an önce bu kasvetli evden kaçmak istiyordu...
Danglar, binbaşı Kavalkanti'ye hitaben:
—Senyor, dedi, eğer oğlunuzdan ayrılmak sizi üzmeyecekse, araba¬ma binmenizi teklif edeceğim.
—Oğlum Paris sosyetesine girmek istediğinden hemen bir bekâr evi kiralayıp araba satın almış... Ben fazla kalmayacağımdan oteli tercih et-1 tim. Anlayacağınız ayrı oturuyoruz... Gençleri yalnız bırakmak bazan iyi¬dir mösyö; yanılıyor muyum?
—Haklısınız senyor... O halde teklifimi kabul ediyorsunuz?
—Memnuniyetle efendim. Ben de yatırım çeşitleri ve getirdiği kârlar konusunda fikrinizi almak istiyordum... İsabet oldu.,.
—Paris'te Danglar firmasından daha iyi kazananı yoktur senyor... [unu size kolayca isbatlayabilirim...
—Ben de bu maksatla yarın ziyaretinize gelmek istiyordum...
Danglar, ağzı kulaklarına varmış bir halde:
—-Şeref verirsiniz senyor... dedi.
Vikont Andre Kavalkanti, kendisine sorulan sorulara kısa cevaplar

vermenin dışında hemen hiç konuşmamıştı. Kraliyet savcısının orada olu¬şu, mazisi pek düzgün olmayan Andre'yi ürkütmüştü. Dikkatli davranma¬sı onun akıllı bir genç olduğunu gösteriyordu.
Kont, madam Vilfor'a şu ricada bulundu:
—Madam Danglar'ı arabanıza alırsanız çok sevinirim. Onun için hâlâ endişe ediyorum. Yakın ilginize ihtiyacı var...
—Hay, hay... dedi kadın, ben de bunu düşünüyordum. B

Davetliler, birer birer, Monte Kristo'yla vedalaşıp yola çıktılar. En sona genç Andre kalmıştı.
Kont, vedalaşmak için yanına yaklaşan Vikonta:
—Aferin! dedi, tam bir asilzade gibi davrandınız...
—Teşekkür ederim mösyö kont. Size müteşekkirim.
—Yine görüşeceğiz değil mi?
—Ne zaman emrederseniz efendim...
—Peki, haydi bakalım, güle güle...
Davete en son Andre geldiği için arabasını büyük kapıdan hayli ötede durdurmuştu. Arabacı atları hazır etmiş onu bekliyordu. Genç Kavalkanti lam arabasına binmek için adımını atmıştı ki, omuzuna bir el dokundu. Kocaman bir el...
Andre geri dönüp elin sahibini görünce heyecandan titredi:
—Ne var, ne istiyorsun? dedi.
—Söyleyeceklerim çok önemli, dedi arabacınızın yanında olmaz...
Vikont arabacının eline biraz para sıkıştırdıktan sonra:
—Kiralık bir araba bul, eve dön ve beni bekle... dedi.
Arabacı şaşırmış bir suratla oradan uzaklaştı.
Yabancı:
—Aferin Benedetto! dedi, kafan çalışıyor...
Andre:
—Sen ne baş belası adamsın be! diyerek onu tersledi.
—Yo! Sana emeği geçmiş yaşlı bir insana böyle davranmamalısın...
dedi adam.
—Yollarımız ayrıldı, hâlâ ne diye peşimi bırakmıyorsun?
—Ben de zengin bir kont bulsam, burada ne işim var?... Görüyorsun ki perişan bir haldeyim, iki gündür ağzıma lokma girmedi... Biri yer biri bakarsa, kıyametin ne zaman kopacağı belli olmaz... Anlarsın ya?
—Şimdi de tehdid mi?
—Meşhur sözdür oğlum: "Aç köpek fırın yıkar."
Andre adamm ciddi olduğunu görünce alttan aldı:
—Bin haydi arabaya! dedi, yolda konuşuruz...
—Ha şöyle, yola gel!., dedi adam pis pis sırıtarak.
Genç Kavalkanti atlan kırbaçladı. Araba ok gibi yerinden fırladı.
Yabancı:
—Sinirlenme oğlum... Sinirlenmek asillere yakışmaz!....
—Lafı uzatma da benden ne istediğini söyle!
—Ben aç gözlü bir insan değilim oğlum. Yemeğimi seninle paylaştı¬ğım günleri unuttun mu?
—Etrafımda, hapisten kaçmış, kimliksiz bir adamın dolaşmasını iste¬miyorum. Eğer yakalanırsak ikimiz de hava alırız...
0
—Oğlum bana bir oda kiralayacak ve tenceremi ateşe koyacak kadar bir aylık verirsen seni bir daha hiç rahatsız etmem...
—Peki, ayda yüz frank, dedi, Andre. Yabancı:
—Ah, Benedetto! Çok cimrisin!... Bütün zenginler böyle cimri olur zaten. Öyle olmasa bizim gibi fakirler sürünür mü?
—Haydi iki yüz frank olsun... Bir frank daha artırmam haberin olsun!
—Peki oğlum, peki... Dedim ya, ben aç gözlü bir adam değilim. Bu¬nunla idare etmeye çalışırım...
—Al şu iki yüz frankı... Her ay gelir hizmetçiden maaşını alırsın!...

—Bak bu olmadı işte! Niyetin beni enseletmek galiba... Neden sen-d^n değil de hizmetçiden alıyormuşum?
62
63
65
—Peki, tamam... Benden al maaşını. Başka bir sıkıntın var mı?
—Bu elbise ile bir yere çıkamam. Polis beni yakalar da cebimde iki yüz frank bulursa, hırsızlık yaptığımı zanneder. Ben de isbat etmek için senden aldığımı söylersem ne olur, düşünsene...
—Yâni bir takım da yeni elbise istiyorsun öyle mi? —Şüphe çekmemek için...
Andre oturduğu eve yaklaşınca, dilenci kılıklı hapishane kaçkınını sokağın köşesinde arabadan indirdi. Beklemesini söyledi.
Arabacı Vikontu kapıda karşıladı: —Mösyö, kimdi o kılıksız adam?
—Eski bir hizmetçimiz... dedi Andre, hırsızlık yaptığı için babam kovmuştu. Zavallı çok perişan durumda... Her ne ise... Sen atları ahıra çek! Terlerini güzelce sil, yemlerini ver.
Arabacı, efendisini kızdırmamak için başka soru sormadı. Vikont eve girdi. Elbiseyi paket yapıp indiğinde, hizmetçi atlan ahıra çekiyordu. So¬kağa çıkınca etrafı kolaçan etti. Kimsenin kendisini görmediğinden emin olduktan sonra şantajcının yanına gitti. Elbiseyi ona verdi:
—Çabuk buradan uzaklaş! dedi.
—Dur bakalım oğlum! Sen gelinceye kadar düşündüm de... Bu verdi¬ğin para bir aylık kira ile yemek masrafını ancak karşılar!... Yatak lâzım, perde lâzım, bir iki eşya, kap kaçak anlarsın ya...
Andre elini tabancasına atü. Şantajcı bunu bekliyor olacak ki, o da belindeki kamaya uzandı. Delikanlı son anda bundan vazgeçerek elini ce¬binden boş çıkardı. Yapmacık bir gülümseme ile:
—Eski dost, düşman olmaz!... dedi.
—Ben de aynı fikirdeyim, dedi adam sırıtarak.
Andre ona yüz frank daha vererek güçlükle başından savdı. Evde dö¬nerken şöyle mırıldanıyordu:
—insan istese de maziyi bir çırpıda silip atamıyor... Başımda o kadar çok belâ var ki, bu gitse başka biri çıkar!... Zahmetsizce, birden bire önü¬me çıkan bu lütufkâr kontun da bir belâ olmadığı ne malum?..
Ertesi gün banker Danglar binbaşı Kavalkanti ile görüşmüş, adamın 64
zengin bir italyan asilzadesi olduğuna kanaat getirmişti. Öğleye doğru, daha geniş bilgi almak için Monte Kristo'nun Şanzelize'deki konağına gitti. Kocasının evden ayrıldığını gören madam lö Baron da hizmetçilere hava almaya çıktığını söyleyerek sokağa fırladı. Kiralık bir arabaya bine¬rek adliye binasına gitti.
Danglar, binbaşı Kavalkanti'nin çok zengin bir asilzade olduğunu bizzat konttan duyarak sevindi.
—Ya oğlu mösyö? dedi, oğlu için ne düşünüyorsunuz?
—Pek terbiyeli ancak Paris hayatına yabancı bir genç...
—Ben onu sormadım efendim... Geliri iyi midir?
—Babası çok cimri adam. Zavallı genç, ayda beş bin frankla idare et¬mek zorunda kalıyor...
—Ayda beş bin... Çok para mösyö!...
—Bir Kavalkanti için sadece cep harçlığı...
—Oğlunu Paris'.e niçin getirmiş dersiniz?
—Bu Kavalkanüler tuhaf insanlar. Adam tutturmuş; "illâ da oğlumu bir Fransız kızı ile evlendireceğim" diye...

—Bunun neresi tuhaf mösyö kont?
—İtalyan asilzadeleri, servet dışarıya gitmesin diye, çocuklarını hep akrabalar arasından evlendirirler. Ama bizim Kavalkanti, "yansım oğlum götürse bile kalanını tüketmeye ömrün yetmez" diyor...
—Nasıl bir kız arıyorlar?
—Zengin ve soylu bir aileden, madenci, armatör veya banker kızı olursa tercih ederler... Tabii kızın oğlana yakışır, güzel ve eğitim görmüş olması şart...
—Şu Kavalkanti yaman adam doğrusu. Onun yerinde olsam ben de aynı şeyi düşünürdüm... Demek, güzel ve eğitim görmüş bir banker kızı da olabilir ha?...
—Mösyö, yoksa?
—Neden olmasın efendim!...
—Ama sizin kızınız Albert MorsePle nişanlı değil miydi?

—Paris'te nişanlar çok kolay bozulur mösyö!... —Fakat, Morsefler de zengin ve soylu bir ailedir... —Ne soylusu mösyö?.. Ağzımı açtırmayın benim...
—Şerefli bir Fransız generali için böyle düşünmenize şaşırdım mös¬yö!...
—Doğulular hep böyle sizin gibi saf mıdır mösyö kont?
—Açık konuşun mösyö Danglar! Ne demeye çalışıyorsunuz?...
—Demek istediğim şu ki generalin gerçek adı Morsef değildir!... Ser¬veti de ismi kadar şaibeli...
—imkânsız!
—Dinleyin sevgili kont: General otuz senelik arkadaşımdır. Adı Morsef değil FernandırL. Ben ufak bir memurken o da fakir bir balıkçı idi...
—Emin misiniz?
—Bana az balık satmadı mösyö...
—Öyle ise kızınızı neden ona vermek istiyordunuz?
—Çünkü Danglar'la Fernan iki sonradan görmedir. Ama ben ondan daha şerefliyim. Hiç olmasa gerçek adımı taşıyorum...
—Serveti hakkındaki şaibe nedir?
—Yunanistan'da emrinde savaştığı komutanına, büyük bir servet kar¬şılığında, İhanet ettiği söyleniyor... Gerçeği öğrenmek için neler feda et¬mezdim!...
Monte Kristo birden hatırlamış gibi yaparak:
—Feman Mondego... Bu ismi sanki daha önce de duymuş gibiyim... Evet, evet... Şimdi hatırladım: Yunanistan'da bulunduğum sıralarda ondan söz edildiğini duymuştum... Yanya paşası Tepcdelenli Ali'ye ihanet ettiği¬ni söylüyorlardı...
—Ah, gördünüz mü, bakın! Yalan söylemediğimi anladınız...
—Onun hakkında geniş bilgi almak ister miydiniz?
—Bu mümkün mü mösyö kont?
—Yanya'daki temsilcime yazın; size gerekli bütün bilgiyi göndere-

çektir...
Danglar sevinçle ayağa fırladı:
—Çok teşekkür ederim sevgili kont. Hemen bugün yazacağım...
—ilginç haberler alırsanız bana da anlatın; merak ettim...
.—Anlatırım mösyö, anlatırım... dedi. Danglar. Giderken etekleri zil çalıyordu. Kendi hesabına göre, bu günü çok kârlı kapatmıştı...

SAVCILIK MAKAMINDA

Bayan Danglar, kira arabası ile adliye binasının önüne kadar gitti. Arabacının ücretini verip savdıktan sonra yüzüne bir peçe takıp, başına kocaman bir şapka geçirdi. Bu haliyle onun madam lö baron olduğunu kimse tanıyamazdı.

Adliye binasının merdivenlerini ağır adımlarla çıktı, içerisi çok kala¬balıktı. Kraliyet savcısının makam odasına doğru yürüdü. Mübaşir onu saygı ile karşıladı:
—Savcı mösyö Vilfor'un beklediği hanım siz misiniz? diye sordu. Kadın "evet" manasına başını eğdi.
Vilfor, makam koltuğuna oturmuş, sırtı kapıya dönük bir şeyler yazı¬yordu. Kapının açıldığını ve mübaşirin "giriniz madam" dediğini duydu. Kapı kapanıncaya kadar yerinden kımıldamadı. Görevlinin gittiğinden emin olduktan sonra yerinden fırladı. Koşup kapının sürgüsünü itti. Perde¬yi kapattı. Odanın dört bir köşesini gözden geçirdi, içeride yalnız oldukla¬rından emin bulunduktan sonra gelip madam Danglar'ın karşısına oturdu:
—Teşekkür ederim madam, tam vaktinde geldiniz...
—Benimle görüşmek istediğiniz için size minnettarım mösyö...
—Dün gece çok ızdırap çektiniz ve ben buna son derece üzüldüm.
—Heyecanımı bağışlayın efendim. Nice suçlunun korku ve utanç içinde beklediği bu odada, ben de aynı hisleri duyuyorum... Kendimi günahkâr bir kadın, sizi de ceza vermeğe hazır bir kanun adamı olarak düşünmeden edemiyorum!... İnanın mösyö çok acı çekiyorum.
—Madam bilirsiniz, iki yüzlü biri değilim. Yüzümü hep asık görerek beni kalbi taşlaşmış bir insan zannedebilirsiniz. Bu, bir dereceye kadar doğrudur. Kötülerin hakkından gelebilmek için katı davranmak zorunda¬yım. Zamanla bu davranışım karekter haline geldi... Mevkiim icabı size dürüst davranamadım. Ortak olduğumuz günahın hep unutulup gitmesini arzu ettim. Ama kader unutmuyor... Allah, dün gece karşımıza Monte Kristo'yu çıkararak bunu gösterdi...
—Mösyö, o tamamen bana ait bir günahtı ve cezasını da çektim...
Vilfor kadının elini tuttu. Sevgi ile onun yüzüne baktı. Kadın bakışla¬rını yere eğdi...
—Madam üzülerek söyleyeyim ki, felaketlerin henüz sonu gelmiş de¬ğildir!... Onun için sizden metin olmanızı isteyeceğim...
—Aman Allahım! diye mırıldandı kadın, benden sakladığınız bir şey mi var mösyö?..
—Siz yalnız maziyi düşünüyor ve hâdisenin kapandığını zannediyor¬sunuz... Halbuki...
—Ah, mösyö! Beni korkutuyorsunuz... Dün geceki olay bir tesadüf değil miydi?
—Hayatta tesadüf yoktur madam!...
—Yâni kontun köşkü satın alması, bahçeyi kazıp zavallı yavrucağı¬mın cesedini bulması tesadüf değil mi?
—Ceset filan yok madam!... Adam size korku vermek için böyle söy¬ledi...
—Ne dediğinizi anlamıyorum efendim! Talihsiz yavrumu oraya gömmemiş miydiniz? Öpmeye, koklamaya fırsat bulamadan onu kucağı¬nıza alıp öldüğünü söyleyen ve götürüp bahçeye gömen siz değil misiniz?
—Evet madam... Gerçekten öldüğünü sanarak onu bahçeye gömmüş¬tüm fakat... Ah, sevgili Hermin! Yirmi yıl tek başına taşımak zorunda kal¬ağım sun bugün artık sizinle paylaşmak istiyorum... Dinleyince bana acı¬yacaksınız!...
—Aman Allahım! Beni korkutuyorsunuz efendim... Ne olur anlatı-flız; sizi dinliyorum.
68
69
L'.
—O korkunç geceyi hatırlamaya çalışın madam... Yatağınızda bitkin bir halde yatarken sizden daha perişan olan ben de kurtulmanız için dua ediyordum...

Nihayet doğum gerçekleşti. Çocuğu kucağıma aldığımda ha¬reketsizdi ve nefes almıyordu, ikimiz de ölü doğduğunu zannettik...
—Ölmemiş mi? Yalvarırım mösyö söyleyin, bebeğim ölmemiş mi?...
—Sabredin madam! Anlatacağım: Onu tahta bir sandığa koyup bah-Çeye götürdüm. Bir mezar kazıp içine koydum. Toprağı henüz üzerine Ört¬müştüm ki, bir gölgenin belirdiğini ve üzerime çullandığım gördüm. Kan davası güden bir Korsikalı bıçağını göğsüme sapladı. Ondan sonrasını bi¬liyorsunuz. Cesurca dadınızın omzuna dayanarak evinize kadar gittiniz. Bu olayı gizli tutacağınıza dair bana söz verdiniz. Hizmetçim beni araba¬ya atıp bir hastahaneye yetiştirdi. Doktora, düelloda yaralandığımı söyle¬dim. Kraliyet savcısının sözlerine kimse inanamazlık edemezdi.
—Sonra?.. Ya sonra ne oldu mösyö?
—Hastahaneden çıkınca doğruca o eve geldim. Bahçeye çıktım. Ço¬cuğumuzu gömdüğüm mezar boştu madam!...
—AHahım bana dayanma gücü ver! Sabır ver!... —Beni bıçaklayan Korsikalı sandığı oradan çıkarıp götürmüştü... Bir an için bunu neden yapabileceğini düşündüm.
—Elinde size ait bir suç delili bulunsun diye herhalde?...
—Hayır madam î öyle bile olsa, bir insan bir çocuk cesedini seneler¬ce saklayamaz... Mutlaka adli makamlara teslim ederdi. Nitekim, ne paha¬sına olursa olsun konuyu araştırmaya karar verdim. Korsikalının izini sü¬rerek Ölen ağabeyinin evine kadar gittim. Fakat ölen adamın dul karısı, hiç bir iz bırakmadan oradan taşınıp gitmişti.
Çocuğumuzun ölmemiş olabileceğini düşünerek, kimsesiz bebeklerin terkedildiği bakımevlerini dolaştım. Nihayet bu evlerden birinde çocuğu¬muzun izine rastladım. Kundak bezinin yarısı yırtılmış bir halde kapının önüne bırakılan bir bebekten bahsettiler. Bezin yansı baronluk arması ile "H" harfi taşıyormuş...
Bayan Danglar:
—Tamam, tamam! diye inledi. Bütün çamaşırlarında bu arma vardı... Kocam Nargon barondu, arma ona aitti... Armanın altında da ikimizin baş harfleri "N. H." işlenmişti... Şükürler olsun... Demek bebeğim ölmemiş...
70
geni meraktan öldürmeden söyleyin mösyö! Çocuğum şimdi nerede?
Bunu öğrenebilmek için neler feda etmezdim madam!... Ne yazık ki çocuğun bu eve bırakıldığından yirmi gün sonra bir kadın kundak bezi¬nin diğer parçasını göstererek onu alıp götürmüş...
—Peki, kimmiş bu kadın? Adı, adresi belli değil mi?...
—Verdiği isim de adres de sahte çıktı. Ama bu kadın, Korsikalının yengesinden başkası olamaz... Sakın kadını arayıp aramadığımı sorma¬yın!..- Beş sene boyunca en usta ajanlarımı görevlendirdim. Her ihtimali denedim. Fakat asla izine rastlayamadım...
—Çocuğumuz yaşıyor ve biz nerede olduğunu bilmiyoruz?..
—Maalesef!...
—Monte Kristo bu hikâyeyi nereden öğrenmiş olabilir?
—işte bunu bilebilsetn madam!... Ama araştıracağım. Bu kont denen adam kimdir, neyin nesidir öğreneceğim... Makamımı tehlikeye atma pa¬hasına da olsa bunu yapacağım!
—Bizzat kendisine sormayı hiç düşündünüz mü?
—Neyi?
—Bu hikâyeyi nereden duyduğunu...
—Siz çıldırdınız mı, madam? Adamın bakışlarını görmediniz mi? Meslek hayatım boyunca ne caniler, ne sadistler, ne zâlimler gördüm ama, onun gibi öldürücü

bakışları olanına rastlamadım. Bu adam insanüstü bir yaratık madam!...Azrail gibi bir şey...
Kadın dehşet ve korkudan titriyordu:
—Evet mösyö, haklısınız... Bunu ben de hissettim... Öyle zannediyo¬rum ki ona asla güç yetiremeyeceksiniz!... Adamın öyle azametli bir du¬ruş var ki kralı bile küçük görüyor...
Bu son sözler üzerine litreme sırası kraliyet savcısına geldi... Monte Kristo ile karşılaştıkları ilk günü hatırladı: "Mösyö, istersem kralınızı bile satın alabilirim!" demişti... Ve şöyle devam etmişti: "....ama tahtını kay¬betmiş bir kral ne işime yarar ki?... Hizmetçilik bile yapamaz..."

TAHKİKAT

Banker Danglar gittikten sonra Monte Kristo odasına çekilip kitap okumaya başladı. Bir saat sonra kahya gelip rapor verdi:
—Efendim kadın kraliyet savcısının odasında iki saat kaldı. Adliye binasına girerken de çıkarken de peçeliydi... Kiralık bir arabayla gelip yi¬ne kiralık bir araba ile evine döndü.
—Kont gülerek:
—Peki Betroçyo... dedi, şimdi sana yol görünüyor... Hem de uzunca bir yol. Normandiya'ya gidecek ve sana tarif ettiğim özelliklere sahip bir malikane satın alacaksın.
—Başüstüne efendim! Hemen yola çıkıyorum.
—Güle güle Betroçyo... Güle güle. Yolun açık olsun.
Kraliyet savcısı, madam Danglar'la konuştuğu gibi, derhal tahkikata başladı. Bütün polis teşkilâtını harekete geçirip Monte Kristo hakkında bilgi topladı. Gelen raporların özeti şuydu:
"Monte Kristo isimli şahsın iki samimi dostu vardır: Lord Vilmor ve Papaz Busoni. Kont hakkında en sıhhatli bilgiyi ancak onlar verebilir. Lord Vilmor, Saint Georges sokağında oturur. Servetini yolculuk yaparak tüketen tuhaf bir ingiliz asilzâdesidir. Oturduğu daireyi döşeli olarak kira¬lamıştır. Gündüzleri bir iki saat eve gelir, geceleri dışarıda geçirir. Fran¬sızca yazar fakat iyi konuşamaz. Rahip Busoni, Sicilyalı bir papaz olup Saint Sulpice kilisesinin arka sokağında iki odalı bir evde oturur. Hizmet-

çişi, bir aylığına Paris'e geldiğini söylemiştir. Zemin odada tahta bir masa ve jid sandalyeden başka eşyası yoktur. Üst odada dini kitaplarla dolu bir kütüphanesi ve bir de sâde yatağı vardır. Her iki odanın perdeleri ucuz kumaştand11'" Hizmetçinin anlattığına göre üst odaya çıkar, günlerce kimsey¬le görüşmezmiş."
Bu bilgilerin kraliyet savcısına ulaştığının ertesi günü, siyahlar giyin¬miş bir adam papaz Busoni'nin kapısını çalıyordu. Kapı açan hizmetçiye:
—Sayın peder Busoni evdeler mi?
—Hayır, dedi hizmetçi, sabah evden çıktılar ve henüz dönmediler.
—Bu cevabınız beni tatmin etmedi mösyö! dedi adam, pederle mutla¬ka görüşmem lâzım.
—Size yok dedim efendim.
—Peki, geldiklerinde ona şu kartı verin ve kendileriyle bu akşam saat sekizde görüşmek istediğimi söyleyin. ?
Hizmetçi kartı aldı ve efendisi gelir gelmez vereceğini söyledi.
Adam dediği saatte geldi. Hizmetçiye papaz Busoni'nin evde olup ol¬madığını sordu.

Hizmetçi:
—Kartınızı kendilerine verdim mösyö, dedi, kütüphane odtsında sizi bekliyor...
Adam dik merdivenleri güçlükle tırmanarak odaya çıktı. Kapı açıktı. Papaz Busoni ölü bir ışığın aydınlığında kitap okuyordu.
—Sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim peder, dedi adam, rahip Bu¬soni ile mi müşerref oluyorum?
—Evet mösyö! Sizde sayın polis müdürünün gönderdiği hapishaneler genel murakıbı mösyö Bovil misiniz?
—Evet peder.
—Paris emniyet teşkilâtının bir memurusunuz değil mi?
Adam kısa bir tereddüt geçirdikten sonra, soruyu anlamadığını belli
bir sesle:
—Evet mösyö, dedi.
73
Rahip bozuk bir Fransızca ile: —Sizi dinliyorum sayın görevli!
—Peder, dürüstlüğünüz Paris emniyetince tahkik edildiğinden, çok önemli bir konuda bilginize müracaat edeceğim. Bildiklerinizi adli ma¬kamlardan gizlemeyeceğinizi umuyorum...
—Hay hay mösyö! Yeter ki soracaklarınız vicdanî duygulanma ters düşmesin. Bildiğiniz gibi ben bir din adamıyım... Günah çıkarma görevim sırasında öğrendiğim sırlan benden açıklamamı isteyemezsiniz. Çünkü bunlar Allah'ın adaletine bırakılmış günahlardır...
—Soracağım şeylerin sizi vicdani mesuliyete sokacağını sanmıyorum peder...
—O zaman mesele yok, buyurun sizi dinliyorum.
—Monte Kristo adında birini tanıyor musunuz?
—Sanırım mösyö Zakon'dan söz ediyorsunuz?
—Zakon mu? Onun adı Monte Kristo değil mi?
—Monte Kristo kayalık bir adanın ismidir; aile İsmi değil...
—Madem aynı kişiden bahsediyoruz, Monte Kristo veya Zakon far-ketmez... Onu tanıyor musunuz, diye sormuştum.
—Tanımaz olur muyum. Babası ile çok samimi dosttuk.
—Neyin nesidir?
—Maltalı zengin bir armatörün oğludur.
—Peki bu "kont" unvanı nesi oluyor?
—Bilirsiniz bu satın alınır!...
—İtalya'da da mı?
—Her yerde!
—Ya o dillere destan zenginliği?
—Hadsiz hesapsız...
—Ne kadardır dersiniz?
—Milyonlarla ifade ediliyor ama kimse tam sayısını veremiyor...
—Paris'e daha önce hiç gelmiş mi?
_HiÇ sanmıyorum... Eğer öyle olsaydı altı ay Önce gelip benden Pa¬ris hakkında bilgi istemezdi...
—Askerliğini nerede yaptı?
—Bahriyede.
—Siz onun günah çıkarıcı bir papazı değil misiniz?
—Hayır mösyö. Kont protestandır...
—Ne Protestan mı?
—Bu sizin için o kadar önemli mi? Ben Fransa'yı lâik bir memleket biliyorum...
—Haklısınız peder...

—Fakat o iyilik yaparken din ve mezhep farkı gözetmez... Doğudaki Hıristiyanlara yapüğı paha biçilmez hizmetlerinden dolayı Papa ona "Şö¬valye dö Krist" nişanı verdi. Bundan başka çeşitli devlet başkanlarından aldığı nişanlar da vardır...
—Peki, bunları takar mı?
—Hayır ama iftihar eder...
—Dostları var mıdır?
—Onu tanıyan herkes!...
—Ya düşmanları?
—Bir tek...
—Adı nedir?
—Lord Vilmor!
—Ne? Lord Vilmor mu?
—Neden bu kadar şaşırdınız mösyö?
—Biz Lord Vilmor'u onun dostu olarak biliyoruz..
—Benden gerçeği söylememi istememiş miydiniz?
—Elbette peder...
—Son bir soru daha efendim: Paristeki o pahalı evi haydi gösteriş »Çin satın aldı diyelim... Ya Paris dışındaki yıkılmaya yüz tutmuş köşkü niçin satın aldı?
74
75
p!
." il
—Şu Ateul'deki büyük bahçeli evi mi soruyorsunuz? —Evet peder.
—Baron dö Pisano'nun Palermo'da kurduğu muhteşem akıl hastaha-nesini gördünüz mü?
—Hayır efendim, ama adım duydum...
—işte dostum Zakon da ona benzer bir akıl hastahanesi kurmak için o geniş bahçeli evi satın aldığım söyledi...
—Ya?
—Evet mösyö. Dua edelim de bu kararından vazgeçmesin... Paris için büyük kayıp olur...
Papaz Busoni, söyleyeceklerinin bittiğini ima etmek için ayağa kalk¬tı. Emniyet görevlisi de mecburen ayağa kalktı:
—Peder, duyduğumuza göre, bu mütevazi yaşayışınıza rağmen cö¬mertçe sadaka dağmyormuşsunuz... Fakirlerinize bir yardımda bulunma¬ma izin verir misiniz?
—Teşekkür ederim mösyö. Şu dünyada istediğim tek şey yaptığım iyiliklere ikinci bir elin değmemesidir!... Kutsal kitap der ki, "arayın bula¬caksınız." Siz de ararsanız, yolunuz üzerinde pek çok sefil insan bulacak¬sınız...
Busoni adamı kapıya kadar uğurladı. Emniyet görevlisi papazı selâmlayıp dik merdivenden indi. Kapıda bekleyen arabaya binip oradan uzaklaştı.
Araba adamı kraliyet savcısının konağına götürdü. Adam daha önce Lord Vilmor'dan randevu istemiş o da saat 10'da kendisini kabul edebile¬ceğini bildirmişti.
Randevu saati yaklaştığından emniyet görevlisi kişi, Vilmor'un konağından çıkıp aynı araba ile Lord'un oturduğu eve gitti. Kapıcı efendisinin henüz gelmediğini fakat randevularına sâdık olduğu için saat tam onda geleceğini söyledi.
Ziyaretçi salonda beklemeye koyul¬du. Beş dakika sonra saat onu çaldı. Aynı anda Lord kapıda göründü.
Lord Vilmor, orta boylu, kızıl san saçlı, beyaz tenli tipik bir îngilizdi.
Fransızcası papaz Busoni'den daha bozuktu ve Britanya şivesini andırı¬yordu.
Ziyaretçi kraliyet savcısından aldığı yetki belgesini gösterdi. Lord

mektubu aldı; ciddi bir tecessüsle,okuduktan sonra geri verdi: —Size ne gibi bir yardımım dokunabilir mösyö? diye sordu. Emniyet görevlisi: —Monte Kristo hakkında neler biliyorsunuz efendim? Adalet namına
bizden hiçbir şey saklamamanızı rica ediyorum....
—Hımm... Monte Kristo! dedi Vilmor, dişlerini sıkarak... Keşke onu giyotine gönderebilecek kadar önemli sırlarını bilseydim. Hiç çekinmeden söylerdim. Çünkü daha genç yaşlarda iken bir Hint prensinin emrine girip ingilizlere karşı savaşmıştır... Asıl adı Zakon'dur. Bir çarpışmada yakala¬nıp ingiliz esir gemisine kapatıldı. Fakat yolda bir fırsatım bulup kaçtı. Tilki gibi kurnaz, kaplan gibi vahşidir... Yunan isyanı sırasında da Yunan ordusunda görev aldı. Teselya dağlarında kamp kurdukları sırada bir gü¬müş madeni keşfetmiş; ama bundan kimseye söz etmemiş. Navarin baskı¬nından sonra Yunan hükümeti iyice güçlenince Kral Othon'dan bu made¬ni işletme imtiyazı almış. Yılda iki üç milyon frank gelirini buradan sağlı¬yor...
—Paris'e niçin geldiğini biliyor musunuz?
—Ah, kim bilir ne gizli plânlan vardır. El altından öğrendiğime göre, deniz ticaretine başlamak istiyormuş... Onun icatlar yapabilecek seviyede fizik ve kimya ilimlerine vakıf olduğunu biliyor musunuz?
—Duymuştuk mösyö...
—Ateul'deki köşkü niçin satın aldığını da biliyor musunuz?
—Ben de size bunu soracaktım mösyö Lord... Niçin?..
—Satın aldığı o evin yakınında bir maden suyu kaynağı bulunduğunu keşfetmiş...
—Oralan iyi bilirim mösyö... Böyle bir kaynak yok!...
—inşallah öyledir mösyö... Bu adamın zarar ettiğini görmek çok ho-şuma gider.
—Ona neden diş biliyorsunuz mösyö Lord?
—Başında bulunduğum orduyu bir gece baskınında kılıçtan geçirtti... Bakın bu yara da onun eseri!...
Emniyet görevlisi Vilmor'un gösterdiği yaraya baktı. Ensesinden ku-

lak altına kadar derin bir yara izi vardı.
—Ondan öç almayı düşünmediniz mi mösyö?
—Üç defa düello ettik. Her defasında beni perişan edip bıraktı. Ama bir gün mutlaka onu öldüreceğim. Devamlı nişan talimleri yapıyorum... Emniyet görevlisi ayağa kalktı: —Talihiniz yaver gitsin mösyö Lord, izninizle...
—Güle güle mösyö... Konuştuklarımız aramızda kalacak değil mi? Çünkü herkes bizi dost biliyor...
Adam alaylı bir gülümseme ile:
—Bundan hiç şüpheniz olmasın efendim., dedi.
Emniyet görevlisi gittikten sonra Lord Viimor, pencereden onun ara¬basına binip uzaklaşmasını seyretti. Sonra yatak odasına gitti. Bir çekişte san saçlarını, seyrek kızıl favorilerini ve ensesindeki yarayı çıkarıp attı. Bu Monte Kristo idi.... Emniyet görevlisinin ilk ziyaret ettiği Papaz Buso-ni de konttan başkası değildi...
Ama ne var ki, kraliyet savcısının evine giden emniyet görevlisi de Vilfor'un ta kendisiydi... O da makyaj yapmış, kılık değiştirerek kendisini polis müfettişi olarak tanıtmıştı. Kraliyet savcısı, görüştüğü bu iki kişinin Monte Kristo olduğunu hiç mi hiç aklına getiremiyordu, ama kont onu ta¬nımıştı...

BALOYA DAVET
Albert Morsef, annesiyle birlikte çıktığı seyahatten dönmüş, doğruca Monte Kristo'nun evine koşmuştu. Kontu görür görmez kollarını açmış ona doğru bir adım

atmıştı ki, olduğu yerde kalakaldı. Kont, heykel gibi soğuk ve hareketsiz, dim dik duruyordu.
Albert:
—Mösyö beni gördüğünüze sevinmediniz mi? Sizi üzecek bir şey mi yaptım?
. —Bunu da nereden çıkarıyorsunuz genç dostum? Hoş geldiniz... Se¬yahat nasıl geçti bakalım?...
Albert'in kollan iki yanına düştü. Bu soğuk karşılamaya bir anlam veremiyordu:
—Mösyö kont, ben ve annem sizi dostumuz olarak biliyor, büyük saygı duyuyoruz... Seyahatimiz sırasında hep sizi konuştuk. Devamlı ola¬rak annemden niçin kaçtığınızı düşündük ve inanın mantıklı bir cevabını bulamadık... Söyleyin efendim, bizi artık sevmiyor musunuz?
—Sevgi karşılıklıdır genç dostum... Beni sevdiğinize göre, ben de si¬zi seviyorum demektir. Birkaç gündür çok yorucu işlerle uğraştım. Dur¬gunluğumun sebebi bu olsa gerek...
—Efendim ne olur bizden dostluğunuzu esirgemeyin. Bu herkesten Çok annemi üzecektir... Çünkü size karşı büyük bir saygısı var. Cumartesi akşamı bir balo vereceğiz. Annem sizi de davetliler arasında görmek isti¬yor. Eğer bu sefer de gelmemezlik ederseniz çok üzülecektir.
79
81
—Önceden haber verdiğiniz iyi oldu. Programı mı ona göre yapaca¬ğım.
—Öyleyse cumartesiye geliyorsunuz!...
—Eğer gelmezsem anneniz benim için yanlış kanaat edinecek. On¬dan kasıtlı olarak kaçtığımı zannedecek.
—Dans etmesini bilir misiniz, mösyö?
—Hayır dostum!... Doğulular dansı sevmez...
—Eh ne yapalım... Siz de sohbet edersiniz...
Kont safça sordu:
—Kiminle?
—Kiminle olacak, annemle...
Monte Kristo konuyu değiştirmek için:
—Banker Danglar da gelecek mi?
—Evet. Babam üç kişilik davetiyeyi kendi eliyle götürdü... Savcı Vil-for ve eşi, sipahi yüzbaşısı Morel ve tanıdığınız herkes...
—Siz yokken neler geçtiğini merak etmiyor musunuz?
—Size güvendiğim için buna gerek görmüyorum. Mutlaka bir çözüm şekli bulmuşsun uzdur...
—Binbaşı Kavalkanti ve oğlu Andre'yi de davet etmeyi unutmayın. Bu çok önemli...
Albert sevinçli bir gülümseme ile:
—Bir şey sorabilir miyim efendim?
—Elbette. Zaten şimdiye kadar sormadığınıza şaşırdım...
—Kavalkantilerle mösyö Danglar'ın aralan iyi midir?...
—Sandığınızdan da samimiler...
—Danglar, Kavalkanü'nin oğlunu Parisli bir zengin kızı ile evlendir¬mek istediğini biliyor mu?
Kont gülerek:
—Birileri mutlaka söylemiştir...
—O birilerine çok teşekkür ederim efendim... Beni ve annemi büyük
80
bir felâketten kurtarmış olacaklar...
—Franz dö Epinay'dan haber var mı?

—Evet mösyö. Ondan bir mektup aldım. Mektubu ile birlikte yola çıktığını yazıyor...
—Ne zaman gelir?
—Bir hafta içinde.
—Düğün tarihi belli mi?
—Mösyö ve madam Sen Meranlar Parise gelir gelmez...
—Franz geldiği zaman benimle mutlaka görüştürün. O beni sevmese de, ben onun iyiliğini düşünüyorum...
—Peki efendim. Gelir gelmez onu size getireceğim...
—Görüştüğümüze sevindim, genç dostum. Sizi sevmediğim fikrini de aklınızdan çıkarın...
—Bugün duyduğum en güzel kelimeler bunlar efendim... Annem ve ben size minnet borçluyuz.
—Canım sık sık "annem" deyişinize bakan da sizi küçük bir okul ço¬cuğu zannedecek...
—Mösyö, annem dünyanın en iyi annesidir!... Keşke evleneceğim kız onun gibi olsa... Ve inşallah siz de öyle biri ile evlenirsiniz...
—Evleneceğimi de size kim söyledi? —Ömrünüzün sonuna kadar bekar kalacak değilsiniz ya!... —Fazla gevezelik ettik dostum...
—Haddimi aştığım için bağışîaym efendim, izninizle, gitmek istiyo¬rum.
—Sizi kırdım mı yoksa?
—Asla efendim asla!... Size beslediğim saygı öylesine güçlü ki kolay kolay yıkamazsınız...
—Cumartesiye görüşmek üzere... Sizi memnun edecek sürprizlerim var!...
—Bunu tahmin etmek zor değil efendim... Bekleyeceğiz.
Monte Kristo-2 F. 6
—Güle güle dostum.
—Anneme selâm göndermiyor musunuz?
—Kont'un yüzü sarardı... Kayıtsız bir tavırla:
—Mösyö ve madam Morsef e saygılarımı iletin... dedi.
Balonun verileceği gün gelmiş çatmış, Morseflerin evinde bir koşuş¬turmadır başlamıştı. Saat akşamın onuna doğru herşey hazırlanmış, davet¬liler bekleniyordu, ilk gelenler Danglar ailesi oldu. Hemen arkalanndan madam ve matmazel Vilforlar geldi. Kraliyet savcısı, yapılacak çok işi ol¬duğunu söyleyerek evde kalmıştı. Bayan Vilfor, Albert'i köşeye çekerek Monte Kristo'nun gelip gelmeyeceğini sordu. Müsbet cevap alınca yüzü gülümsedi.
Madam Danglar, Vilfor'un karısı ile sohbete başladı:
—Sevgili Hermin, Monte Kristo'nun asıl adını biliyor musunuz?
—Hayır dostum, başka bir adı daha mı var?
—Ay, Monte Kristo, kayalık ve ıssız bir adanın ismiymiş. Kontun asıl adı Zakon'muş...
—Ya!...
—Ya! Şekerim... Maltalı bir armatörün oğluymuş ve Yunanistan'da zengin bir gümüş madeni işletiyormuş...
—Kont hakkında ne çok şey öğrenmişsiniz...
—Hindistan'da İngilizlere karşı savaşmış... Parise geliş sebebini de biliyor musunuz?
—Hayır...
—Ateul'deki köşkü satın alma sebebini?
—Onu da bilmiyorum...
—O köşkün bulunduğu yerde bir maden suyu yatağı varmış...

—Bütün bunları nereden öğrendiniz sevgili dostum?
—Eh, yerin kulağı vardır demişler... Sen yine de benden duyduğunu söyleme. Yoksa mösyö Vilfor bana çok kızar...
—Söz veriyorum, söylemeyeceğim.
Albert, yanında zeki bakışlı, siyah saçlı, kaytan bıyıklı, yakışıklı bir
82
enç olduğu halde madam Vilfor'a yaklaştı:
Sayın madam, dedi, kahraman ve değerli su bayi anınızdan sipahi yüzbaşısı Maksimilen Morel'i takdim etmekten şeref duyarım.
Madam Vilfor, kayıtsız bir eda ile:
—Mösyö ile kontun evinde karşılaşmıştık, dedi.
—Bu soğuk cevap karşısında bile Maksimilen sıcak tebessümünü kaybetmedi ve madam Vilfor'u saygı ile selamladı.
Hizmetçi Monte Kristo'nun geldiğini haber verince bütün bakışlar kapıya çevrildi. Madam Morsef onu karşılamak için harekete geçti. Kont, her zamanki esrarlı giyimi ve garip yürüyüşü ile içeri girdi. Madam Mor¬sef i resmi bir baş hareketi ile selamladı, ileriye doğru yürümeye devam etti. Albert kollarını açmış ona doğru koşuyordu ki, birden bundan vazge¬çip kollarını indirdi. Yanına gelince:
—Annemi gördünüz mü efendim? diye sordu. Kont
—Az önce selâmlamak şerefine nail oldum ama babanızı göremiyo¬rum.,. Mösyö Morsef nerede?
—işte şurada! dedi eliyle işaret ederek, ünlüler grubunun içinde... —Babanız da ünlü biri değil mi dostum?
Albert bu alaycı soruya ne cevap vereceğini bilemedi. Tam bu sırada davetlilerden biri kontun omuzuna vurarak genç adamı cevap verme zor¬luğundan kurtardı. Bu banker Danglar'dı.
Kont geriye dönüp: —Siz misiniz mösyö baron? dedi.
—Bana neden baron diye hitap ediyorsunuz dostum? Unvana fazla ehemmiyet vermediğimi bilirsiniz...
—Haklısınız mösyö... Öyle adamlar var ki unvanı gitti mi geriye bir Şeyleri kalmaz... Halbuki siz ünlü bir bankersiniz.
—Meselâ benim gibi... dedi Albert, Vikontluğumu elimden alacak olurlarsa geriye hiç bir şeyim kalmaz!...
Danglar kahkaha ile gülerek:
83
—Bak bu doğru! dedi...
Hizmetçi, Vikont Kavalkanti'nin geldiğini haber verdiği zaman Danglar'dan başka kimsenin ilgisini çekmedi. Baron onu karşılamak üze¬re kapıya koştu. Gencin yalnız oldqgunu görünce:
—Hoşgeldiniz mösyö Vikont! dedi, babanız senyor Kavalkanti gel¬mediler mi?
Andre:
—Bu sabah italya'dan bir mektup aldı. Acele gitmesi gerektiğini söy¬leyerek yola çıktı. Giderken özelliklemize saygılarımı iletmemi söyledi.
—Siz de kendilerine yazacak olursanız saygılarımı iletiniz... Her ko¬nuda emrinizdeyim mösyö Vikont.
—Teşekkür ederim mösyö baron... Çok iyisiniz...
—Sizi kızımla tanıştırmak istiyorum. Çok güzel ve eğitimli bir pren¬sestir!...
—Bu benim için şereftir mösyö! Ailenizi yakından tanımak fırsatı verdiğiniz için size müteşekkirim...
Kont, Albert'e onları göstererek:

—Danglar'la Vikont Kavaîkanti birbirine ne de yakışıyorlar değil mi? diye sordu. Aralarından su sızmıyor...
—Sayenizde efendim... dedi Albert gülerek.
—Sayemde mi? Neden benim sayemde olacakmış canım... Tencere yuvarlandı kapağını buldu!...
Madam Vilfor, sitemli bir gülümseme ile konta yaklaştı:
—Mösyö kont bu akşam bizi çok ihmal ediyorlar... dedi, kendilerini üzecek bir şey mi yaptık?...
Albert onian yalnız bırakmak için izin isteyip annesinin yanına gitti. Kadın bu anlayışını takdir ettiğini gösteren bir gülümseme ile onu selam¬ladı.
Madam Morsef, kontu bir an okun gözden kaçırmıyor; her hareketini takip ediyordu. Oğlu Albert yanına gelince ona şöyle dedi:
—Oğlum hiç dikkat ettin mi?

—Neye anneciğim?
—Kont bizim evde hiç bir şey yemiyor. Bak sıcaktan terlediği halde bir damla soğuk içecek almıyor... Meyvelere ise hiç dokunmadı...
—Belki canı istemiyordur anneciğim, başka bir sebebi olacağını san¬mıyorum...
—Özellikle babanın evinde birşey yemek istemiyor gibi geliyor ba¬na.,. Geldiğinden beri onu gözetliyorum... Hiç ama hiç birşey yemedi!...
—Benim evimde yedi ama?
—Orası senin evindi oğlum... General Morsef in değil!...
—Anneciğim siz ne demeye çalışıyorsunuz?...
—Birşey istesem yapar mısın?
—Elbette anneciğim... Emret!
—Kontun yanma git. ilk gelen tepsiden birşeyler almasını iste... Al¬mak istemezse ısrar et.
—Neden anneciğim? —Hatırım için!..
—Peki, güzel anneciğim. Kontu üzme pahasına da olsa, sizin için bu¬nu yapacağım...
Albert, annesinin elini Öpüp kontun yanma gitti. Geçen ilk tepsiden birşeyler alması için ısrar etti. Ancak kont bütün ısrarlara rağmen rahatsız olduğunu söyleyerek hiçbir şey almadı. Albert üzüntülü bir yüzle annesi¬nin yanına döndü:
—Haklısınız anneciğim, dedi, gerçekten bu evde hiçbir şey yememe¬ye kararlı...
—Sana söyledim oğlum... Sıcaktan rahatsız olduğu halde serinlemek için birşey içmiyor...
—Kont içkiyi sevmez anneciğim...
—Meyve de mi sevmez?
Albert cevap vermedi... Kafası karmakarışık olmuştu...
—Bunu şimdi anlarız... dedi annesi ve Monte Kristo'nun bulunduğu Alabalığa doğru yürüdü. Kocasına yaklaşıp:

—Mösyö Morsef, misafirlerimizi içeride bunaltıyorsunuz... dedi, rtf. çin bahçeye çıkarmıyor, biraz temiz hava almalarını sağlamıyoruz?
İhtiyar bir general emeklisi:
—Ah, madam! dedi, sizi Allah gönderdi... Gerçekten buna çok ihti¬yacımız var!....
Şişman bir kontes:
—Ama yalnız gitmeyiz! dedi.
Bayan Morsef:
—Peki madam! dedi, o halde size öncülük edeceğim...

Ve Monte Kristo'ya dönerek: «
—Mösyö Kont, bana kolunuzu uzatma şerefini bahşeder misiniz?
Kont ağır bir darbe yemişeesine sendeledi... Bu masum isteği reddet¬tiği taktirde davetlilerin dikkatini çekecek ve belki de skandala sebebiyet verecekti... Bunu göze alamazdı. Madam Morsef e şimşek çakan bakışla¬rını dikti. Gözlerinde;
—Bunu niçin yaptın? sorusu gizli idi ve ancak o okuyabilirdi...
Kalabalık içinde, ancak birkaç saniye süren, bu tereddüt kimsenin dikkatini çekmedi. Monte Kristo ona kolunu uzattı. Kadın minik eliyle bu güçlü kola tutundu. Birlikte sarmaşıklarla süslü merdiveni indiler. Kalaba¬lık, şen ve şakrak sesler çıkararak, onlan izledi.
EKMEK VE TUZ
Madam Morsef, Kontun kolunda kış bahçesine giden ağaçlıklı yolda ilerliyorlardı. Kadın: —Salon çok sıcaktı değil mi mösyö?
—Evet madam... Kapıları ve pencereleri açtırmakla isabet buyurdu¬nuz...
Kont bunları söylerken koluna tutunan minik elin titrediğini hissetti. —Elbiseniz çok ince madam, üşüyorsunuz... İsterseniz geri dönelim? —Sizi yanlış bir yere götürmemden mi korkuyorsunuz mösyö?...
—Hayır madam... Görüyorsunuz ki dürüstlüğünüze güvenerek hiç iti¬raz etmiyorum...
—Benim kızlık adımı biliyor musunuz mösyö?
Bu sefer titreme sırası Monte Kristo'ya gelmişti. Sesindeki heyecanı yutkunarak bastırmaya çalıştı:
—Hayır madam... Ama inanın bunu öğrenmek gibi bir merakım da yok!...
—Adım Mersedes mösyö! Bu isim size birşey hatırlatıyor mu?...
—Hayır madam... Kesinlikle!
—Ya Katalan köyü?
—Söylediklerinizden hiçbir şey anlamıyorum madam!...
86
87
88
—Özür dilerim mösyö! Söylediklerimi unutun... Size özel bir soru sorabilir miyim?
—Sizi dinliyorum madam...
—Oğlum Albert'i gerçekten seviyor musunuz?
—Dostlarım çoktur madam... Oğlunuz da onlardan biridir!...
—Yanınızda iken emniyette olacağına dair bana söz verebilir misi¬niz?
—Anlayamadım madam?
—Onu her türlü tehlikeye karşı koruyacağınıza söz verir misiniz? —Oğlunuzu ölümden kurtardığımı biliyorsunuz madam... —Beklediğim cevap bu değildi mösyö!...
—Sorunuzun ne anlama geldiğini bilmemekle beraber söz veriyorum madam... Benden oğlunuza asla bir zarar gelmeyecektir!...
—Ah, sağolun efendim... Buna ne kadar sevindim, bilemezsiniz. Te¬reddüdümü saçma bir annelik içgüdüsü olarak kabul ediniz...
—Ben bekâr bir adamım madam... Evlât sevgisinin ne olduğunu bile¬mem... Hislerinize ortak olamadığım için beni bağışlayın!...
—Bağışlanacak biri varsa o da benim mösyö...
Kont cevap vermedi. Dalları meyve yüklü ağaçların yanından geçi¬yorlardı. Mersedes, siyah üzümlerle yüklü bir asmaya yaklaştı. Bir salkım kopardı. Göz kapaklan ıslak, hüzünlü bir sesle:

—Ahn mösyö! dedi, Albert'in hatırı için...
Kont saygı ile eğilirken bir adım geriye attı:
—Özür dilerim madam! Ben siyah üzüm sevmem!...
Hıçkırıklarına hâkim olamayan Mersedes üzüm salkımını fırlattı... Dalları aşağıya eğilmiş bir şeftali ağacına yaklaştı. Bir şeftali kopardı. Yalvaran bir sesle:
—Buyurun mösyö! Sakın şeftali sevmediğinizi söylemeyin!... Aksi halde sevdiğiniz bir meyve buluncaya kadar bahçeyi dolaşacağım...
Monte Kristo kararlı bir sesle:
—Canım bu akşam meyve yemek istemiyor madam! Beni anlamaya
89
, çalışın...
Mersedes'in hıçkırıkları boğazında düğümlendi... Yalvaran bakışları¬nı konta dikti:
—Mösyö! dedi, Doğulu olduğunuzu söylüyorsunuz... Arapların güzel bir geleneği vardır; "Aynı çatı altında ortaklaşa yenen ekmek ve tuzun hakkı unutulmaz ve dostluğu da ebedidir" derler...
—Bilirim madam... Ama Fransa'dayız, Arabistan'da değil!... Burada tuz ve ekmeğe değii paraya, mevkiye, rütbeye önem veriliyor...
Mersedes, titreyen minik eliyle, Monte Kristo'nun kolunu tuttu:
—Fakat biz dostuz değil mi? Lütfen cevap verin, dostuz değil mi?..
Kontun yüzü sarardı. Gözleri alev alev yandı. Sanki bütün kanı kalbi¬ne hücum etmişti. Mersedes'i tatmin etmekten çok uzak bir ses tonuyla:
—Elbette madam... dedi, neden olmayalım?...
—Ah mösyö! diye inledi kadın, şu sözlerinizin samimi olduğuna öyle inanmak istiyorum ki...
Monte Kristo cevap vermedi. Mersedes:
—Doğru mu mösyö? Çok gezmiş, çok görmüş ve çok ızdırap çek¬mişsiniz?..
—Doğrudur madam... Çok ızdırap çektim.
—Şimdi mutlu musunuz?
—Sızlandığımı duyan olmamıştır...
—Bugünkü mutluluk kalbinizi yumuşatmaya yetti mi?..
—Bugünkü mutluluğum dünkü'sefaletime denktir madam!...
—Yanlış hatırlamıyorsam, bekâr olduğunuzu söylediniz değil mi mösyö?
—Evet madam.
—Hareminizde genç bir hanım varmış...
—O satın aldığım ve hürriyetini bağışladığım bir câriyemıdir ma¬dam... Hayatta kimsesi olmadığı için beni terketmedi. Babası, bir ihanet 90
sonucu saltanatını ve hayatını kaybetmiş değerli bir eyalet valisi idi. Kısa¬cası o bir prenses ve benim mânevi kızımdır madam... Şunu da bilmenizi isterim ki, bu sırrımı sizden başka kimseye açmış değilim!... Çünkü insan¬lara hesap vermeyi sevmem. Benim hesabım Allah'adır madam...
—Demek yalnız yaşıyorsunuz? diye sordu Mersedes, sevinç dolu bir sesle...
—Evet madam, yalnız yaşıyorum...
—Kardeşiniz... babanız.... anneniz yok mu?
—Kimsem yok!
—Sizi hayata bağlayan biri olmadan nasıl yaşıyorsunuz?
—Suç bende değil madam! Maltada genç bir kızı sevmiştim; evlene¬cektik. Kaderin acı bir cilvesi beni ondan kopardı. Seneler sonra döndü¬ğümde sevgilimi evli buldum. Bekleyecek ve mezarıma.bile sadık kalacak kadar benî sevdiğini sandığım bu kız hayatını başka bir erkekle birleştir¬mişti. Her erkeğin yirmi yaşlarında

buna benzer maceraian olmuştur diye düşünebilirsiniz... Demek ben başkalarından daha az yürekliyim ki bunu bir türlü unutamadım ve çok ızdirap çektim...
—Bu kadını tekrar gördünüz mü? -Hayır! -Hayır mı?..
-Bulunduğu ülkeye bir daha dönmedim... —Malia'yamı?..
—Evet Malta'ya... ' •
—Şimdi Malta'da öyle ise? —Bilmem... Herhalde.
—Size ızdırap çektirdiği halde onu affettiniz mi? —Evet madam! Ama sadece onu!.... —Sizi ondan ayıranlardan hâlâ nefret mî ediyorsunuz? Monte Kristo cevap vermedi.
Mersedes son bir ümitle, bir salkım üzüm daha kopardı: —Lütfen alın! dedi, beni kırmayın...
91
—Üzüm Sevmediğimi söylemiştim madam!...
—inatçı! diye mırıldandı Mersedes ve salkımı hızla çayırların üzerine fırlattı.
Kont bu sitem kendine değilmiş gibi kayıtsız kaldı...
Tam o sırada Albert koşarak yanlarına galdi: —Felâket anneciğim! diye bağırdı, büyük bir felâket!... Mersedes bir rüyadan uyanıyormuş gibi irkildi: —Felâket ha! dedi, demek başladı... Albert bu sözlerden birşey anlamadı: —Mösyö Vilfor karısıyla kızını almaya gelmiş... —Felâket bunun neresinde oğlum?
—Markiz Sen Meran Paris'e gelmiş. Kocasının Marsilya'dan çıktık¬tan sonra ilk durakta öldüğünü söylemiş... Kont safça:
—Mösyö Sen Meran kimdir efendim? diye sordu. Mersedes:
—Kraliyet savcısının eski kayın pederi, Valentin'in dedesi... —Ya! Çok üzüldüm efendim... Albert:
—Eh, Franz'ın evlilik işi de böylece geriye kalmış oldu... Keşke şu mösyö Sen Meran Danglar'ın da kayınpederi olsaydı!...
Mersedes, kulaklarına kadar kızardı:
.—Mösyö kont! dedi, sîze saygısı olan şu genç dostunuza daha terbi¬yeli davranmasını söyleyiniz...
Monte Kristo, bir baba şefkati ile Albert'e gülümsedi: —Yaptığınızı beğendiniz mi genç dostum? Sizin yüzünüzden azar işitiyorum...
Mersedes'in gözlerinden iki sıcak gözyaşı yuvarlanıp yanaklarını ıs¬lattı.
Albert'in elini tutup kontunkiyle birleştirdi. Birleşen bu üç elden iki¬si titriyordu...
Genç kadın yalvaran bakışlarını Monte Kristo'ya dikti: 92
—Dostuz, değil mi mösyö?
—Dostunuz mu? Madam bu şerefe kendimi layık bulmuyorum. Ama biliniz ki sâdık hizmetkânnızım...
Mersedes daha fazla dayanamadı. Bakışlarını ondan kaçırmak için hızla geriye döndü. Başı önünde oradan uzaklaşü. On adım kadar ilerle¬mişti ki, kont onun mendili ile yavaşça gözlerini sildiğini gördü,
Albert şaşırmış bir halde:
—Annemle niçin anlaşamıyorsunuz, efendim? diye sordu.
' ^Kim, biz mi? Daha biraz önce, yanınızda dost olduğumuzu söyle¬medim mi?
—Bilmem... diye omuz silkti delikanlı, ne zaman ikinizi birlikte gör¬sem birbirinize ızdırap veriyormussunuz gibi geliyor bana!...
Kont cevap vermedi. Birlikte davetin verildiği salona gittiler. Krali¬yet savcısı karısıyla kızını alıp çoktan oradan uzaklaşmıştı. Sipahi yüzba¬şısı da ortalarda görünmüyordu. Baron Danglar, genç Kavalkanti ile bir kenara çekilmiş; ciddi iş görüşmeleri yapıyordu...
93

ESRARLI BÎR ÖLÜM
Kraliyet savcısı, çalışma odasında dosyalara göz gezdirirken hizmetçi içeriye girmiş, Markiz Sen Meran'ın geldiğini haber vermişti. Hemen onun arkasından yaşlı kadın gelmiş, en yakın koltuğa kendisini bırakıp hıçkırıklarla ağlamaya başlamıştı:
—Ah, mösyö felâket! diye inledi. Vilfor heyecanla:
—Ne oldu madam? Anlatın lütfen. Mösyö Sen Meran sizinle beraber gelmedi mi?
—Sekiz gün önce öğle yemeğinden sonra birlikte yola çıktık. Marsil¬ya'dan on kilometre sonra, her zamanki haplarından alıp uykuya yattı. Öyle derin uyuyordu ki uyandırmaya kıyamadım. Yüzünün damarları şişi¬yor, nefes alması da zorlaşıyordu. Çok geçmeden acı bir çığlık atarak başı arkaya düştü. Kendisine gelmesi için ilâç koklattım, ama nafile, ölmüştü. Cenazeyle birlikte Aiks'e kadar geldim.
—Bir doktor çağırdınız elbet?
—Evet ama, dediğim gibi iş işten geçmişti.
—En azından ölüm sebebinin ne olduğu anlaşılmıştır?
—Söylediğine göre "apopleksi" imiş... Beyinde ağırbirkaiama olmuş.
—Sonra ne yaptınız?
—Kurşun bir tabuta koydurup aile kabristanına gömülmek Üzere gön¬derdim... Ben de onu beklemeden doğru buraya geldim...
Bütün bu konuşmalara kulak misafiri olan Nuvardiye'nin emektar 94
uşağı Boris, koşup efendisine duyduklarını anlattı. Felçli adam bir müddet dalgın dalgın düşündükten sonra tek gözünü kapattı.
-Valentin'ini mi istiyorszunuz, efendim? jîhtiyar iki gözünü de kapatarak "evet" işareti yaptı. [Uşak gidip küçük hanımı getirdi. jValentin:
-Duydunuz değil mi cici dedeciğim? —Evet. Genç kız, ağlayarak İhtiyarın boynuna sarıldı:
—Dedeciğim! Her gün biraz daha yalnızlığa itiliyorum... Büyük ba-Ibam öldü. Büyük annemin durumu da hiç iyi değil. O da "yakında ölece¬ğim" deyip duruyor... Korkuyorum cici dedeciğim! Size de birşey olursa ben yaşayamam...
İhtiyar gözlerini masaya dikti.
Valemin:
—Limonatanızdan bir bardak içmemi istiyorsunuz yine değil mi?
Nuvardİye "evet" işareti yaptı. Kız dedesinin limonatasından bir bar¬dak içti... İhtiyar onu yatmaya gönderdi.
Ertesi günün sabahı Vilfor'un konağında herkes erkenden kalktı. Markiz Sen Meran kraliyet savcısına torununu görmek istediğini söyledi. Valemin gelince yaşlı kadın Vilfor'a dönerek:
—Mösyö, dedi, bu çocuğun evlenmesinin sözkonusu olduğunu yaz¬mışsınız?
—Evet madam,
—Damadınızın adı Franz dö Epinay, öyle mi?
—Evet madam.
—Babası bizlerden biri imiş ve Bonapart'ın Elbe dönüşünden önce gasıpçılar tarafından öldürüimüş değil mi?
—Öyle madam.
—Peki, bir Jakobinin torunu ile evleneceğini de biliyor mu bu deli¬kanlı?
—Siyasi kavgalar artık bitti madam. Franz dö Epinay Nuvardiye'yi tanımaz bile...
—iyi bir kısmet mi bari? —Her bakımdan madam...
—Öyleyse mösyö, elinizi çabuk tutunuz... Zira benim sonum da yak¬laşıyor... Valentin:
—Cici anneciğim, siz böyle yas içinde iken ben nasıl evlenirim?

—Neden? dedi yaşlı kadın kızarak... Ben de annem ölüm döşeğinde iken evlendim ama hiç mutsuz olmadım...
Vilfor:
—Madam, lütfen şu ölüm saplan tısın tan kurtulun... Hepimiz acınızı paylaşıyoruz.
—Hayır mösyö! Ben öleceğimi biliyorum! Dün gece bitkin bir halde uyumaya çalışırken madam Vilfor'un giyinme odasına açılan kapıdan be¬yaz bîr hayalet çıktı. Gelip portakal suyu ile dolu olan sürahiye ve yanın¬daki bardağa baktı. Valentin bir çığlık attı.
Vilfor:
-—Ateşiniz vardı madam, kâbus görmüşsünüz...
—Siz istediğiniz kadar şüphe ile karşılayın mösyö! Kulaklarım da gördüklerime şahitlik yaptı. Bardağımın kımıldadığını duydum. Hizmetçi¬yi çağırmak için elimi zile uzatmıştım ki hayalet girdiği kapıdan çıktı...
Genç kız:
—Cici anneciğim, bu ölmek fikrini aklınızdan çıkarınız! Siz bizimle birlikte daha uzun seneler yaşayacaksınız. Acılarınızı unutturacağız...
—Hayır kızım, hayır! Boş yere beni teselli etmeye uğraşma... Ben öleceğimi biliyorum. Bana bir noter çağırınız!... ?
Vilfor
—Sizin notere değil, doktora ihtiyacınız var madam... Bir doktor ça¬ğıralım.
—Hayır, hasla değilim. Çok susadım o kadar.
Valentin:
—Ne içmek istersiniz cici anneciğim?
—Her zamanki portakal suyundan tabii. Bardağımı doldurup verir misin kızım?
Markiz Sen Meran portakal suyunu içtikten sonra kendisini yatağa bıraktı:
—Noter, noter istiyorum, dedi. Derin bir uykuya daldı.
Bir saat sonra noterin geldiğini haber verdiler. Çok alçak sesle söy¬lendiği halde yaşlı kadın yattığı yerden duymuştu. Hizmetçiye:
—Söyleyin noter gelsin, bekliyorum, dedi.
Valentin noteri içeri aldı.
Yaşlı kadın:
—Sen çık kızım! Bizi noter beyle yalnız bırak.
—Fakat cici anneciğim?
—Çık dedim yavrucuğum! Lütfen...
Genç kız gelip büyük annesinin alnından öptü ve gözyaşları içinde çıktı.
Kapının önünde bekleyen hizmetçi doktorun geldiğini ve salonda beklediğini söyledi. Valentin acele olarak salona gitti. Mösyö Avrini aile doktoru idi. Paris'in sayılı hekimlerindendi. Valentini de çok severdi. Onun yaşında genç bir kızı vardı.
Valentin, doktoru görür görmez:
—Hoş geldiniz efendim! dedi, size çpk ihtiyacımız var... Ama önce söyleyiniz, Antuvanet ve Madlen nasıllar?
Madlen kızı, Antuvanet de yeğeni idi.
—İyiler yavrucuğum... Ya sen nasılsın?
—Başımıza büyük bir felâket geldi efendim, duymuşsunuzdur.
—Hayır kızım, kimse birşey söylemedi...
~-Büyük babamla büyük annem Marsilya'dan buraya gelirlerken, de-

dem yolda ölmüş...
—Marki Sen Meran mı?
—Evet mösyö.
—Rahatsızlığı ne imiş?
—Apopleksi krizinden ölmüş dediler...
—Çok tuhaf! dedi doktor... Ya büyük anneniz... Markiz nasıllar?
—Durumu hiç iyi değil... O da öleceğine inanıyor... Büyük anneme iyi bakın mösyö; onu da kaybetmek istemiyoruz...
—Seni çok seviyor değil mi? —Evet, efendim... Çook, —Seni kim sevmez ki...
—Ah, mösyö... Büyük annemi daha önce hiç böyle görmemiştim. Çok sinirli bir hali var. Uykusunda kabuslar görüyormuş. Bu sabah uyan¬dığında odasını ziyaret eden bir hayaletten bahsetti. Güya beyaz bir haya¬let gelip portakal suyu ile dolu olan sürahiye ve yanındaki bardağa bak¬mış. Tam hizmetçiyi çağırmak için zile uzandığında, hayalet üvey anne¬min giyinme odasına açılan kapıdan çıkıp gitmiş...
—Ya! Çok tuhaf... Benim bildiğim Markiz Sen Meran ruh sağlığı ye¬rinde bir kadındır... Ne ise... Muayene ettikten sonra ne olduğunu anla¬rız...
Noterin işi bitmiş, aşağı iniyordu.
Valentin:
—İşte noter gidiyor! dedi, yukarı çıkabilirsiniz...
—Ya sen? Sen gelmiyor musun yavrucuğum?
—Büyük annem ciddi işlerde beni yanında istemiyor. Ayrıca, pek sı¬kıldım. Bahçeye çıkıp biraz temiz hava almak istiyorum.
—Peki, güzel kızım... Sen bilirsin.
Doktor, Marki Sen Meran'ı görmek için yukan çıkarken Valentin de bahçe kapısına doğru yürüyordu.

KUTSAL SÖZ
Genç kız bahçeye çıktıktan sonra, ağaçlar arasında biraz gezindi. Ya¬kasına ve saçlarına birer gül taktı. Kimsenin kendisini görmediğinden emin olduktan sonra bahçe duvarına yaklaştı. Duvarın öte tarafında bir merdivene çıkmış olan Maksimilen sevgilisini bekliyordu. Onun kendisi¬ne doğru yaklaştığını görünce kalbi hızla çarpmaya başladı:
—Valentin, sevgilim, neler oluyor?
—Ah, Maksimilen.., Felâketler başımızdan eksik olmuyor... Büyük babam yolda gelirken Ölmüş. Cici annem ise ölüm döşeğinde. Bunlardan daha acı olanı...
—Söyle lütfen! Bundan daha acı olanı nedir?
—Büyük annem noteri çağırdı. Vasiyetini verdi, ölmeden önce be¬nim Franz Epinay ile evlendiğimi görmek istiyor...
—Aman AUahım! Olamaz! Bu sabah Franz Epinay Paris'e geldi bi¬le!..
—Sahi mi? Nereden biliyorsun?
—Onu Monte Kristo'nun evinde gördüm... Albert Morsef le birlikte geldiler. Ben de orada idim. Aman Allahım... Onu görünce perişan oldum. **Um başımdan gitti. Durumumu kont da farketü. Sana söz verdiğim İçin SuTımızı gizli tuttum.
~-Peki ne olacak şimdi?
—Valentin beni gerçekten seviyor musun?

—Bundan şüphen mi var?
—Eğer o adamla evlenirsen, bilmiş ol ki bana yaşamak haramdır.
—Çıldırdın mı Maksimilen! Neler söylüyorsun?
—Seni başka bir erkeğin kollarında görmeye dayanamam... Hayır, bunu görmektense

ölmeyi tercih ederim!...
—Ne olursun, böyle söyleyip acılanma bir acı da sen katma...
—Yani sırf baban ve büyük annen isliyorlar diye sevmediğin bir adamla evlenecek misin?
—Kader, sevgilim, kader!... Elimden başka ne gelir?
—Peki, sevgili Valemin! O halde elveda... Ben de, beni gerçekten sevdiğini sanıyordum...
—Yalvarırım gitme! Söyle başka ne yapabilirim?
—Kaçalım sevgilim!... Başka bir ülkeye, Cezayir'e, ingiltere'ye, Amerika'ya... Nereye istersen...
—Ne olursun, biraz daha sabredelim... Allah'dan ümidimizi kesme¬yelim, iki masum gencin, birbirini seven günahsız iki kalbin yakarışlarını Allah şüphesiz duyuyor... Ah, Maksimilen... Bir bilsen, her gece herkes yatağına çekilince ne dualar ediyor, Allah'a nasıl yalvarıyorum.
—Ben de sevgilim... Ben de...
—Bunlar boşa gitmiş olamaz Maksimilen... Boşa gitmiş olamaz...
—O halde nikah saatine kadar bekleyelim... Bir mucize gerçekleş¬mezse, kaçar kızkardeşimin evine gelirsin. O senin de kızkardeşin olur. Melek gibi bir hanımdır. Önceden haberleşiriz. Ben atlan ve arabayı hazır ederim. Kaçar, buradan uzaklara gideriz... Sana bakacak kadar param var... Hiç bir şeyini eksik etmem...
—Peki, sevgilim... Söz veriyorum! Nikâh aktini imzalamayacağım. Bir saat öncesine kadar bekleriz. Bir mucize gerçekleşmezse kaçar geli¬rim...
İki sevgili vedalaşıp aynldılar. Nikâh akdinin imza edileceği saate kadar bir mucize beklediler... Valentin nikâh akdinin evde imzalanacağım bir mektupla bildirmiş saatini de yazmıştı. Maksimilen heyecan ve ümitle bekledi.
100
Mektupta belirtilen gün ve saat gelip çattığı halde bekledikleri muci¬ze gerçekleşmemişti... Veya onlar öyle sanıyorlardı... Maksimilen önce¬den sözleştikleri üzere atları ve arabayı hazır etmiş; kızkardeşinin evinde Valentin'i bekliyordu...
Mektupta belirtilen saat yaklaştıkça Maksimüen'i heyecandan çok öl¬dürücü bir korku sarmıştı...
—Ya gelmezse! Ya gelmezse! Ya bir aksilik olursa?... Allah'ım!... Büyük Allah'ım; ne olursun bir mucize ver! iki zavalı genci birbirinden ayırma...
Maksimilen saatine baktı. Ona geliyordu. Aynı anda kulenin saati de onu vuruyordu. Nikâh akdi dokuz buçukta imza edilecekti. Yanm saat fazladan beklemişti... Genç adam daha fazla bekleyemezdi. Hemen soka¬ğa fırladı. Arabasına binip kiralık bahçesine doğru at koşturdu. Bulutlu bir geceydi ve gökte ay vardı...
Bahçeye gelince arabadan indi. Valentin'le buluştuklan duvara mer¬diveni dayadı. Yukarı çıktı. Bahçeye göz gezdirdi. Gözlerini karanlığa alıştırmaya çalışırken ay kendisini örten buluttan kurtulmuş; bahçenin her yanını aydınlatmıştı. İki adam bahçede dolaşıyorlardı. Kraliyet savcısını hemen tanıdı. Diğer siyah elbiseli adamı seçemedi. Adamlar ona doğru yaklaşıyorlardı. Nihayet ikincisinin doktor Avrin olduğunu farketti. iyice yaklaşmış olduklarından seslerini rahatlıkla duyabiliyordu. Maksimilen başını duvardan aşağıya indirerek onlardan saklandı.
Vilfor:
—Ah, azizim doktor... Beni teselli etmeye çalışmayın. Mutlaka Al¬lah'ın gazabına uğradık... Kadıncağız da aniden öldü... Bu nasıl ölümdür ki ikisini de ansızın

yakaladı?..
Doktor:
—Sizi teselli etmek için buraya çağırmadım mösyö!... Ciddi bir şüp¬hemi dile getirmek için çağırdım... Diyorum ki, bu iki felâketi başka Plâketler de de izleyecektir!...
—Ne diyorsunuz doktor?...
—Şimdi burada yalnızız değil mi mösyö?
—Siz de biliyorsunuz ki yalnızız dostum... Ama bu kadar ihtiyat ni-
101
ye?
—Size önemli bir sır ifşa edeceğim. Bu bir tahmin değil, tıbben teş¬his ettiğim bir gerçektir mösyö...
Maksimilen saklandığı yerden bütün konuşmaları duyuyor, kalbi ye-rinden fırlayacakmış gibi hızla çarpıyordu. Valentin'in başına birşey gel¬miş olmasından korkuyordu. Öldüğü söylenen kadın onun büyük annesi olmalıydı ama durup dururken neden ölmüştü?..-
Vilfor:
—Söyleyeceğiniz sır ne derece ciddi olursa olsun katlanacağımdan emin olabilirsiniz doktor... Ben felâketlere alışık bir adamım... Sizi dinli¬yorum.
—Markiz Sen Meran, üç şiddetli kasılmadan sonra aniden öldü, değil mi?
—Evet.
—Siz bana "tetanoz mu?" diye sorduğunuzda ben de "evet" demiş¬tim... Bu cevap etraftakileri şüphelendirmemek içindi mösyö... Halbuki ölümün gerçek sebebi zehirlenme idi!...
—Olamaz!, doktor!
—Maalesef gerçek bu mösyö... Kayın valideniz Brucine veya Strychnine ile zehirlenerek ölmüştür. Bu iki zehir de nebatlardan çıkarı¬lan ve belirtileri tetanoza benzeyen felç yapıcılardır...
—Doktor yalvarırım bana acıyınız!... Benim evimde, yaşlı bir misafi¬ri zehirleyecek kim olabilir?
—Benden başka onu gören oldu mu? Yâni başka doktor geldi mi?
—Hayır! Hiç kimse.
—Eczaneden benim verdiklerimden ayn ilaç alındı mı?
—Kesinlikle, hayır!
—Bu kadının düşmanı var mıydı? Daha doğrusu ölmesi ile büyük bir menfaat elde edecek kimse var mıydı?
—Hayır, mösyö hayır... Kızım Valentin onun tek mirasçısıdır... Fakat bu melek kızım için asla böyle bir şey düşünemem!...
—Her kim ise... Aileden biri onu zehirledi... Bir doktor değil de bir 102 dostunuz sıfatiyle diyorum ki, tahkikatınızı yapınız!... Aksi halde başkala-n da ölecektir...
Doktor, sizce bu zehir nereden ve nasıl temin edilmiş olabilir?
—Dışarıya çıkmaya lüzum yok... Bu zehir evinizde zaten var mösyö...
—Nasıl?
—Babanızın ilâcım kastediyorum. Reçeteyi hazırlayan benim..
—Fakat babam için hazırladığınız ilâç kayınvalidemi nasıl zehirleye¬bilir?
—Bundan daha kolay birşey olamaz... Bilirsiniz bazı hastalıklarda zehir deva yerine geçer. Felç de bunlardan biridir. Üç aydır mösyö Nuvar-diye'yi konuşturabilmek ve yürümesini sağlamak için birçok denemeler yaptım. En sonunda altı miligram Brucirie ihtiva eden bir karışımda karar kıldım. Babanız bu doza tedricen alıştığı ve diğer hareketsiz organlarına bir tesiri olmadığı içindir ki

ona zarar değil fayda veriyordu... Bu doz, Nu-vardiye'dcn başka kime verilse zehir tesiri yapıp öldürür.
—Bana ne tavsiye ediyorsunuz? Ne yapayım?
—Siz bir kanun adamısınız mösyö!... Ne yapmanız gerektiğini ben¬den daha iyi bilirsiniz... Dürüstlüğünüze inanarak bu teşhisimi kimseye söylemeyeceğim. Ölüm sebebinin tahminen tetanoz olduğunu yazaca¬ğım... Ancak, İkinci bir zehirlenme vakası olursa, artık gerçeği gizlemeye¬ceğimi bilmenizi isterim!...
—Size minnettarım doktor! Bana bu derece dost olduğunuzu bilmi¬yordum. Size söz veriyorum, durup dinlenmeden en gizli vasıtalarla tahki¬kat yapacak, faili meydana çıkaracağım.
—Size inanıyorum mösyö. Yoksa, doktorluk şerefimi lekeleyecek ve Allah'a karşı suçlu duruma düşürecek böyle bir davranışta bulunmazdım. Haydi şimdi eve dönelim...
Doktor, Vilfor'un koluna girdi. Onu eve doğru götürdü. Kapıdan içeri girdiklerini gören Maksimilen evi gözetlemeye başladı:
—Ah, Valentin! dedi, kim bilir ne kadar acı çekiyorsundur... Ama hepsi bu mu?... Ya evlenme işi gerçekleşmiş ise!... Aman Allah'ım! Dü¬şüncesi bile korkutucu. Yok, hayır!... Burada durup bekleyemem. Birşey-

ler yapmam lazım...
Delice bir karar aldı. Gizlice eve girecek, Valentin'in odasına çıka¬caktı.
Sevgi korkuyu bastırmıştı... Yakalanmaktan korkmuyordu. Bahçe duvarından içeriye atladı. Arka kapıdan girmeyi deneyecekti. Sessizce ka¬pıya kadar yürüdü. Kapıyı itti. Kapı açıktı. Gölge gibi içeriye süzüldü. Valentin'den defalarca evin plânını duyduğu için zorluk çekmeden ilerli¬yordu. Salonu geçip merdivene geldi. Ayak uçlarına basarak yukarı çıktı. Sahanlıkta durup nereye sapacağını düşünürken bir hıçkırık sesi duydu. Valentin ağlıyordu. Sesin geldiği tarafa yöneldi. Karşısına kraliyet savcısı çıksa bile umurunda değildi. Öyle ki, ona herşeyi anlatmayı bile göze al¬mıştı... Bereket versin kimselerle karşılaşmadan sesin geldiği odanın kapı¬sına kadar yaklaştı. Kapı aralıktı, itip içeriye süzUldü. Kapıyı tekrar kapat¬tı. Valentin arkası dönük olduğundan onu görmemişti. Bir çarşafla Üzeri Örtülmüş olan ölünün yanma diz çökmüş ağlıyordu. Genç kız, bir önsezi ile arkasında birinin bulunduğunu hissetmişcesine geriye döndü. Karşısın¬da Maksimüen'i görünce hiç şaşırmadı. Eliyle ölüyü göstererek mazereti¬ni ifâde etmeye çalıştı. Genç adam "anlıyorum" der gibi başını öne eğdi. Ne Valentin ne de Maksimilen söz söylemeye cesaret edemiyordu. "Ölüm sessizliği" dedikleri şey bu olsa gerekti...
Birkaç dakika sessizlikten sonra, belki de ev sahipliğinin verdiği ce¬saretle, Valentin söze başladı:
—Buraya nasıl gelebüdin Maksimilen?
—Saat ona kadar seni bekledim. Gelmeyince çılgına döndüm. San? birşey olmuştur endişesi ile arabaya atlayıp yıldırım hızı ile buraya koştur¬dum. Bahçe duvarına tırmandım. Aşağıda ölüden bahseden sesler duyunca artık dayanamadım.
—Ne sesleri, kimlerin sesi?
Genç adam konuşulanların sır olduğunu hatırladım
—Bilmem! dedi, karanlıkta göremedim. Hizmetçilerinizdi herhalde... Onlar dönüp eve girince hemen harekete geçtim. Bahçeye atlayıp arka ka¬pıya geldim. Kapı açıktı. Allah'a şükür, buraya kadar kimseye görünme¬den gelebildim...
—Eğer önümüzde bir ölü olmasaydı, sana hoşgeldin derdim..

—Evlenme işi gerçekleşmedi değil mi?

—Henüz değil... Ama büyük annem ölürken, en kısa zamanda evlen¬dirilmemi vasiyet etti...
Tam bu sırada bir gürültü işitildi. Yan odaların birinin kapısı açılmış¬tı.
Valentin:
—Babamın odası! dedi, yanında biri vardı. Onu uğurluyor olmalı.
—Doktoru gönderecektir...
—Doktor olduğunu ne biliyorsun?
—Tahmin ettim... Bu saatte Ölü evinde doktordan başka yabancı ol¬maz da...
Sesleri dinlediler. Sokak kapısı açıldı. Vilfor, doktoru gönderdikten sonra kapıyı kapatıp sıkıca kilitledi. Salondan arka kapıya geçip orasını da kilitledi... Merdivenleri çıkıp sahanlıkta bir an bekledi. Kendi odasına mı yoksa ölü odasına mı gireceğine karar veremediği anlaşılıyordu. Maksimi¬len bir perdenin arkasına gizlendi. Valentin kımıldamadan bekledi. O da korkuyu unutmuş gibiydi... Nihayet Vilfor kendi odasına girip kapıyı ka¬pattı.
Valentin:
—Artık ne sokak kapısından ne de bahçe kapısından çıkamazsın...
Maksimilen, bu cesur kızı hayranlıkla seyretti.
—Bir tek çıkış yolu kalıyor... diye devam etti Valentin, büyük baba-ttun odasından dışarıya açılan küçük kapı..
Genç kız ayağa kalktı:
—Gel benimle!
—Nereye?
—Cici dedemin odasına!
—Mösyö Nuvardiye'nin odasına?
—Evet.
—İyi düşündün mü Valentin?
—Hem de çoktan beri... Dünyada ondan başka kimsem kalmadı. Sen

hariç tabii!... ikimizin de ona ihtiyacı var...
—Ölü ne olacak?
—Kendi kendisini bekler... Gel, beni takip et!
Maksimiten onu takip etmekten başka çaresi olmadığından söyleneni yapu. Koridoru geçerek felçli adamın dairesine giden merdivene ulaşülar. İkisi de sözleşmiş gibi ayak uçlarına basarak ilerliyorlardı. Merdiveni çı¬kıp sahanlığa varınca, ihtiyarın emektar uşağı Boris'le karşılaştılar. Mak-similen ilk defa olarak korktu. Adamın ne zaman çığlık koparacağını me¬rak ederken Valentin:
—Boris, kapıyı bekle! Kimseyi içeri alma, dedi.
Adam saygı ile eğilerek:
—Merak etmeyin küçük hanım... dedi. Hayretten ağzı açık kalan Maksimüen'i de aynı saygı ile selamladı...
Valentin, Boris'in açüğı kapıdan içeri girdi. Genç adam da onu takip etti. Nuvardiye uyumuyordu. Torununu görünce sevinçten gözleri parladı.
Genç kız hafif bir sesle:
—Cici dedeciğim, sevgili büyük annemin bir saat önce öldüğünü bili¬yorsunuz.
ihtiyar gözlerini kapatarak "evet" dedi.
—Dolayısiyle sizden başka bu dünyada beni seven kimsem kalma¬dı...
Felçlinin gözleri sevinçle parladı.
—Her türlü sımmı ve acımı ancak size açabilirim..
Adam "evet" işareti yaptı. Şefkat dolu bakışlarını ona dikti. Bu bakış¬lar adeta, "devam et, seni dinliyorum" diyordu.
—O halde şu genç adama iyi bakınız, cici dedeciğim!...

Nuvardiye, aynı şefkatli bakışlarını Maksimilen'e çevirdi. Genç ada¬mın, bu sıcak bakışlar karşısında, içi rahatladı. Saygı ile eğilerek onu se¬lamladı.
Valemin devam etti:
—Gazetede nişan aldığı ilânı okurken gözlerinizin nasıl sevinçle parladığmı hatırlıyor musunuz? Adam sevinçle "evet" dedi.
—işte Marsilyalı namuslu tüccar Morel'in genç oğlu, sipahi yüzbaşı¬sı Maksimilen Morel bu beydir cici dedeciğim... Size söyleyecekleri var¬mış... İzninizle, sizi bu genç mösyö ile yalnız bırakıp çıkıyorum...
Genç kız bunları söylerken yüzü kızarmış, başı önüne düşmüştü... Gelip dedesinin boynuna sarıldı. Onun alnına sıcak bir Öpücük kondurur¬ken, mâni olamadığı iki gözyaşı damlası ihtiyarın yüzünü ıslattı... Belki ilk defa olarak felçlinin yüz adaleleri titredi... Genç kız onun yüzüne bak¬maya utandığı içindir ki bunu farkedemedi...
Valentin çıkarken Boris'e kimseyi içeri almaması için yeniden tali* mat verdi.
Maksimilen ihtiyarla yalnız kalınca Valentin'İn onunla nasıl anlaştı¬ğını hatırladı. Yandaki masanın üzerinden sözlüğü aldı. Kalem ve kâğıt buldu. Bunları Nuvardiye'nin önündeki sehpanın üzerine koydu. Sehpada yeterli ışık veren bir lamba vardı.
Maksimilen:
—Saygıdeğer efendim, dedi, Valentin size kim olduğumu söyledi. Ben de onun söyleyemediklerini söyleyeceğim...
Genç adam, ihtiyara onun biricik torununu ne büyük aşkla sevdiğim, hatta onun için ölümü bile göze aldığını anlatü. Sonra:
—Onun beni ne kadar sevdiğim de anlatmamı ister misiniz? diye sor¬du.
Nuvardiye meraklı bakışlarını ona dikti ve "evet" işareti yaptı.
—Saygıdeğer efendim, ikimiz gece gündüz o felâketli evliliğin ger¬çekleşmemesi için Allah'a dua ettik. Bizim için bir mucize göndermesini yalvararak diledik... Eğer evlenme akdinin imza edileceği saate kadar bek¬lediğimiz mucize gerçekleşmemiş olursa birlikte kaçmayı planlamıştık, efendim, Valentin'İn size olan sevgisinin derecesine bakm ki, kay-i serveti değil sizi düşünüyordu... Ne yalan söyleleyim... Sizi tanı¬ndığım için, size olan bu aşın sevgisini kıskanıyordum... Beni affedi-
106
107
İhtiyarın gözleri nemlendi. Bu dürüst genci hayranlıkla seyretti.
Maksimilen:
—Beni affediyorsunuz değil mi iyi kalpli efendim?
Nuvardiye sevgi dolu bakışların ardından "evet" işareti yaptı. Genç i adam ihtiyarın hareketsiz elini tuttu, Öpüp başına götürdü: ?
—Teşekkür ederim efendim... Teşekkür ederim, diye mırıldandı.
İhtiyar bakışlarını yukarıya kaldırdı.
—Anladım efendim, dedi Maksimilen, birşey istiyorsunuz?
—Evet.
—Bu evlilik işi gerçekleşecek olursa kaçalım mı? Adam kızgın bir bakışla "hayır" dedi.
—Peki» Franz Epinây'ı gidip bulayım, Valentin'le birbirimizi ne ka¬dar sevdiğimizi anlatayım ve "eğer dürüst bir genç isen aramızdan çekil" diyeyim?..
Yine aynı kızgın bakışlar ve "hayır" işareti...
—Demek bunu da beğenmediniz... O halde Franz'a gider, erkekçe düello teklif ederim. Ya o beni ya ben onu öldürürüm?..

—"Hayır! Hayır!"
—O halde ne yapayım efendim? Keşke konuşabilseydiniz... Olayları tabii haline bırakmaktan başka bir çare düşünemiyorum... İhtiyar sevinçle "evet" dedi.
Maksimilen hayretle:
—"Evet" mi diyorsunuz? Fakat efendim bütün şartlar aleyhimizde görünürken nasıl beklerim? Markiz Sen Meran ölmeden önce, kızınızın Franz Epinay ile en kısa zamanda evlendirilmesini vasiyet etmiş... İhtiyarın gözlerinde alaylı bir gülümseme belirdi. —Kızınızın Franz Epinay ile zorla evlendirileceği ihtimali sizi kor¬kutmuyor mu?
Aynı alaylı bakışlar ve kendisine güvendiğini gösteren bir "hayır
işareti...
—Ne? Korkmuyor musunuz? Ateş saçan iradeli bakışlar ve sert bir "hayır" işareti... —Öyle ise, bu evliliği bozmanın bir yolunu biliyorsunuz? —"Eh, nihayet adayabildin" der gibi sitemli bakışlar ve "evet" işare¬ti...
—Tereddütümü bağışlayın efendim! "Bu evliliğe mâni olmanın çare¬si sizin elinizde midir?" diyorum ve siz de "evet" diyorsunuz; değil mi? MaksİmÜen'e emniyet veren tatlı bir bakıştan sonra "evet" işareti... —Peki efendim! Size güveniyorum ve tekrar soruyorum: Hiç bir şey yapmayıp beklediğim takdirde, kızınız Valentin'le Franz Epinay'ın asla evlenemeyeceklerini ve evlenme aktinin imzalanamayacağını garanti eder
misiniz?
"Bana güven" diyen bakışlar ve bir felçliden beklenmeyecek ciddi¬yet... Arkasından kesin bir "evet" işareti.
—Size güveniyor ve saadetimi, verdiğiniz söz üzerine size emanet ediyorum... Ben de size sözümde duracağıma ve siz kendi usulerinizîe bu evliliği bozuncaya kadar bekleyeceğime yemin ediyorum. Şimdi memnun
musunuz?
Teşekkür eden buğulu bakışlar ve sevinçli bir "evet" işareti.
—O halde işim bitti demektir... Gidebilir miyim?
—Evet.
—Valentin'i görmeden mi?
—Evet.
—Sizden son bir istekte bulunabilir miyim?
—Evet.
—Ben de artık oğlunuz sayılırım. İzin verirseniz sizi ValentuVin öp-tugü yerden yâni alnınızdan öpmek istiyorum. Öpebilir miyim?
İhtiyarın saadetten göz pınarları ıslandı. Bu namuslu gence sevgi ile
Maksimilen:
—Ağlıyorsunuz? dedi.

—Evet
—Biliyorum, Valenün bu şekilde ağladığınızı söylemişti... Sevinçten mi ağlıyorsunuz?
—Evet.
—O halde sevgili kızınızın öptüğü yerden öpmeme izin veriyorsu¬nuz?
—Evet
—Beni şımarttığınıza göre, sarılmak da istiyorum... Bir evlâdın baba¬yı kucakladığı gibi... Buna da izin var değil mi?
—"Evet şımarık çocuk, evet!" diyen sevinçli bir işaret..
Maksimilen, güçlü bir kalbin çarptığı bu hareketsiz vücuda sarıldı. Alnından

öptü...
Gitmek için ayağa kalktı:
—Muvaffak olmanız için dua edeyim mi?
—"Evet, binlerce evet" der gibi ard arda birkaç defa göz kapaklarını açıp kapattı felçli adam.
Maksimilen kuş gibi hafiflemiş olarak ihtiyarı saygı ile selamlayıp çıktı. Boris onu kapıda bekliyordu:
—Beni takip ediniz genç dostum! dedi.
Küçük bir merdivenden sessizce indiler. Gizli bir kapıdan bahçeye çıktılar. Emektar uşak genç adamın elini sıkarak uğurladı...
Maksimilen gölge gibi ağaçların ardına gizlenerek bahçe duvarının önüne geldi. Oradan kendi bahçesine atladı. Arabasına binip kızkardeşi ile birlikte oturduğu eve at koşturdu.
Odasına çıkar çıkmaz kendisini yatağa attı. Derin bir uykuya daldı.

VÎLFORLARIN AİLE MEZARLIĞI

Marki Sen Meran'ın beklenen cenazesi de gelince ailece iki Ölüyü birlikte defnetmeye karar verdiler. Kan-koca Meranlar "Vilfor Aile Me-zarhğı"na gömüleceklerdi. Kraliyet savcısının satın aldığı bu toprak par¬çasına ilk gömülen Valentin'in annesi yâni Meranların kızı Renee olmuş¬tu... Kısacası, Vilfor mezarlığım Meran ailesi doldurmaya başlıyordu...
Cenaze merasimine gelen davetliler, birbirlerine aynı soruyu soruyor¬lardı:
—"Karı koca Meranlann peş peşe ölmeleri çok enteresan değil mi efendim?"
Cenazeye gelenler arasında Franz Epinay da vardı ve Vilfor onu ken¬di arabasına almıştı... Merasime iştirak edenlerin hemen büyük ekseriyeti tüccar ve bürokrat olduktan için program özellikle kısa tutuldu. Öyle ya beylerin yapılacak çok önemli işleri vardı. Birgün kendilerinin de böyle bir çukura gömüleceğini düşünen çok azdı...
Kraliyet savcısı, merasim dönüşünde, eğer yapılacak önemli bir işi yoksa Franz Epinay'm kendisi İle birlikte eve gelmesini rica etti. Damat adayı bu ricayı geri çeviremedi. Yine aynı araba ile geri döndüler.
Eve geldikleri zaman, kraliyet savcısı genç adamı bir köşeye çekerek ona şöyle dedi:
—Mösyö Franz Epinay, kayınvalidem ölürken sizin kızımla en kısa zamanda evlenmenizi vasiyet etmiştir... Bu vasiyete uyarak nikâh akdinin hemen yapılmasını arzu ediyoruz. Sizin söyleyecek bir şeyiniz veya bir "Haniniz var mı?
110
111
112
_-_MösyÖ, ailenizde matem varken buna razı olamam... Kızınız büyük -esinin yasını tutarken onunla nasıl zifafa girebilirim?
Ben resmî nikâhtan bahsediyorum. Nikâh akdi imzalansın, düğünü ailece ileri bir tarihe erteleyebiliriz...
Kızınız buna razı olur mu efendim?
—Onun büyük annesinin vasiyetini yerine getirmekten başka bir ar¬zusu yoktur. Kızımla bu konuyu görüşüp mutabakata vardık mösyö...
.—Nasıl arzu ediyorsanız öyle olsun efendim... Ben bir defa söz ver¬dim; bu sözden caymam mevzubahis değildir.
—Öyle ise, yarım saat burada bekleyeceksiniz... Ben noteri çağırttıra¬yım. Valentine de hazırlanmasını söyleyeyim...
—Peki efendim.. Yalnız bir ricam var? —Nedir?

—Albert Morsef ve Çeto Reno'nun burada bulunmasını ve şahidim olmalarını istirham ediyorum. Kendileri yakın dostumdurlar...
—Peki, ben hizmetçiyi gönderir onları çağırttırırım... —Bizzat kendim gitmek isterim efendim!...
—Nasıl isterseniz mösyö! O halde yanm saat sonra sizi burada bekli¬yor olacağız... O zamana kadar Valentin de hazır olur.
Franz Epinay çıktıktan sonra, Vilfor hizmetçiye madamı ve kızını ça¬ğırmasını söyledi. Valentin o sırada dedesinin odasında bulunuyordu. Hiz¬metçi içeri girip babasının emrini iletince, Nuvardiye bir göz işareti ile uşağı Boris'e onu takip etmesini söyledi.
Genç kız, sararmış bir yüzle babasının karşısına çıktı. Franz'ın eve geldiğini bildiği için Vilfor'un neler söyleyebileceğini tahmin ediyordu. Nitekim, babası ona hazırlanmasını ve yanm saat sonra Markiz Sen Me-ran'ın vasiyetini yerine getirmek üzere evlenme akdinin İmza edileceğini bildiriyordu.
Valentin, dedesine koşmak üzere davranmıştı ki Vilfor karşısına di¬kildi:
—Size hazırlanmanızı söyledim küçük hanım! İhtiyarın yanına çıkıp zaman kaybetmenizi istemiyorum!..

Bunları duyan emektar uşak Boris, gidip durumu efendisi ye'yeanlattı...
Genç kız, babasına itaat etti. Kalbi kan ağlayarak giyinme odasına gitti. Yabancılara kanş mahcup olmayacak şık bir elbise giydi. Salona geri döndü. Biraz sonra madam Vilfor oğlu Edvard'la beraber geldi. YorgUtı ve üzgün görünüyordu. Bir koltuğa oturup oğlunu kucağına aldı. Hayatta tek tesellisi olan bu çocuğu kasılmah hareketlerle bağrına basıyordu.
Yarım saat dolmadan iki arabanın avluda durduğu duyuldu. Biri note¬rin diğeri Franz ve arkadaşlarının arâbasıydı.
Az sonra, herkes salonda toplanmış olduğundan, noter bir kanun ada¬mı ciddiyeti ile resmi kâğıtları masanın üzerine sıraladı. Gözlüğünü dü¬zelttikten sonra, damat adayına döndü:
—Mösyö Franz Döksnel, Baron Döpİnay siz misiniz? —Evet mösyö.
—Matmazel Vilfor adına bir durumu size izah etmekle vazifeliyim... Torunu sizinle evlendiği taktirde mösyö Nuvardiye onu tüm mirasından mahrum edeceğini bir vasiyetname ile belgelemiş bulunmaktadır...
Noter, bu sözlerin meydana getirdiği tesiri görmek istiyormuşcasma sustu. Etrafa göz gezdirdi. Franz şaşırmış, arkadaşları albert Morsef ile Çeto Reno birbirlerine bakıyorlardı.
Vilfor:
—Noter doğru söylüyor mösyö Epinay! Ben yaşadıkça babamın vasiyetnamesinin aleyhinde dava açmanıza izin vermeyeceğim. Bulundu¬ğum şerefli mevki böyle bir skandali kaldırmaz. Ancak, kızımın anne tara¬fından kendisine yeterli bir miras kalmıştır. Dedesininkine ihtiyacı yok¬tur...
Franz:
—Matmazel Valentin'in yanında böyle bir mevzunun açılması beni son derece üzmüştür mösyö!... Sahibi bulundukları servet hakkında en ufak bir araştırma dahi yapmış değilim. Onunla evlenmek benim için ye¬terli şereftir...
Genç kız, belli-belirsiz bir teşekkür işareti yaptı, iki gözyaşı damlası yanaklarından aşağı yuvarlandı.

VÜfor:
^-Bu sözleriniz bizi şereflendirdi mösyö... Teşekkür ederiz. Babamın davranış

sırf şahsınıza karşı değildir.... O kaprisli ihtiyar, torununu çok csvdiği
İÇ"1»s™ yermizde bir başkası olsaydı aynı şekilde davranırdı...
Tam bu sırada salonun kapısı açıldı. Bütün gözler, o tarafa çevrildi. Gelen Nuvardiye'nin sâdık uşağı Boris idi. Bir hizmetçiden beklenmeyen tok ve kararlı bir sesle:
—Beyler! dedi, efendim Nuvardiye derhal mösyö Franz Döksnel Epinay ile görüşmek istiyor... Hemen!
Franz şaşırdı. Kraliyet savcısı korku ile irkildi. Madam Vilfor, çocu¬ğu kucağından indirdi. Valentin'in kurtuluş ümidi ile gözleri parladı. Al-t>ert ve Reno hayretle birbirlerine baktılar. Noter Vilfor'a dönerek: —Ne dersiniz mösyö?
—Buna imkân yok! Franz Epinay şu anda salondan dışarı çıkamaz..
Boris daha kesin bir sesle:
—Efendim Nuvardiye, mösyö Franz'la mutlaka görüşmesi gerektiği¬ni söyledi!...
Vilfor: —Efendine söyle, isteğini yerine getirmemize imkân yoktur!
Boris:
—Eğer bu mümkün değilse, biliniz ki, efendimi buraya taşıma emri almış bulunuyorum!...
Salonda oturanlarda heyecan son haddine varmıştı. Madam Vilfor, yüzüne yalancı bir gülümseme takınarak:
—Sevgili kızım, gidip bakınız bakalım cici dedeniz ne istiyorlar.,.
Valentin çıkmak için birkaç adım atmıştı ki, kraliyet savcısı atıldı:
—Dur kızım! Ben de geliyorum... Anlayalım bakalım, kaprisli ihtiyar ne istiyor...
I Bu sefer Franz da araya girdi:
—Özür dilerim mösyö Vilfor!... Babanız beni istediğine göre, benim
115
de sizinle gelmeme izin veriniz. Vilfor telaşlı bir sesle:
—Mösyö Nuvardiye'yi tanımazsınız mösyö... Sizi üzecek bir hare¬kette bulunmasını arzu etmiyoruz...
Franz ısrar etti:
—Tekrar özür diliyorum efendim. Bana olan antipatisinin sebebini öğrenmek istiyorum. Kendilerini tanımak, saygılarımı sunmak ve bana karşı beslediği güvensizliği silmek istiyorum..
Vilfor'un cevabını beklemeden Valentin'in ardına takıldı. Kraliyet savcısı da mecburen onları izledi.
Albert:
—Bizi unuttular! dedi.
Reno:
—Azizim, durum sandığımızdan da ciddiye benziyor. Bu evlilik bo-.zuhırsa hiç şaşmam...
116
r
TUTANAK
Boris kapıda bekliyordu. Vilfor, Franz ve Valentin içeri girince, Nu-vardiye uşağına kapıyı kapatmasını ve kimseyi içeri almamasını işaret etti.
' Vilfor:
—Mösyö! dedi, Franz Epinay'ı görmek istemişziniz... Kendisi size saygılarını sunmak ve iyi niyeti ile bu evliliğe karşı olmakla haksızlık etti¬ğinizi göstermek İstiyor...
Felçli adam Vilfor'a, "seni iki yüzlü seni" der gibi hiddetle baktı. Sonra bakışlarını Valentin'e çevirdi. Göz kapaklarını havaya dikti.

—Beni yanınıza mı çağırıyorsunuz, cici dedeciğim?
—Evet.
Genç kız, babasının tehdidkâr bakışlarına aldırmadan ihtiyarın yanına gitti. Onun bakışlarını dikkatle takip etti. Felçli adam iki pencere arasında duran bir büfeye bakıyordu.
Valentin gidip büfenin çekmecesini çekti. İçinde bir anahtar vardı. Anahtarı aldı.
—Bunu mu istiyorsunuz efendim?
—Evet
İhtiyar bu sefer de bakışlarım yazı masasına dikti.
—Yazı masasının çekmecesini açmamı istiyorsunuz değil mi?
—Evet
117
Valentin gidip çekmeceyi açü. içinden bir tomar kâğıt çıkardı.
—B unlan mı istiyorsunuz cici dedeciğim?
—Hayır.
—"Hayır" mı? Çekmecede başka birşey yok ki?
ihtiyar hareketsiz kaldı. Bu karşı fikri paylaşmadığını gösteriyordu...
—Peki dedeciğim. Şimdi harf oyunu oynayacağız... Bakalım ne isti¬yorsunuz?..
Vilfor atıldı:
—Buraya saçma oyunlarınızı seyretmeye gelmedik. Aşağıda noter ve şahitler bizi bekliyor...
Nuvardiye, Vilfor'a öyle bir bakış fırlatü ki; kraliyet savcısı titredi.
Franz:
—Mösyö, bekleyelim lütfen!
Valentin:
—Uzun sürmez efendim... Çok kolay bir oyundur.
Felçli adam, "sen ona aldırma, devam et" der gibilerden genç kıza baktı. Küçük hanım alfabenin harflerini saymaya başladı. İhtiyar onu "G" de durdurdu. Aynı şekilde "i"yi buldular ve çok geçmeden "Gizli" keli¬mesi ortaya çıktı...
—Anladım cici dedeciğim: Çekmecede gizli bîr bölme var demek is¬tiyorsun?
—Evet
—Bu gözü sizden başka bilen var mı?
—Evet. ? ?
—Kim?
—ihtiyar bakışlarını uşağın beklediği kapıya çevirdi.
—Boris mi?
—Evet
—Onu çağırayım mı?
—Evet.
Valentin gidip dedesinin sâdık uşağını çağırdı.
—Mösyö! dedi, açtığım şu çekmeceğnin gizli bir bölmesi varmış ve den başka sadece siz büiyörmüşsünüz. Onu açar mısınız?
Boris efendisine baktı. Yaşlı adam "evet" işareti yaptı. Bunun üzerine sâdık uşak gizli bölmeyi açtı. içinden siyah kurdelaya sanlı, mühürlü, bü¬yük bir zarf çıkardı.
—Bunu mu istiyorsunuz sevgili efendim?
—Evet.
—Bunu kime vereceğim? Mösyö Vilfor'a mı?
—Hayır.
—Küçük hanıma mı?

—Hayır.
—Mösyö Franz Epİnay'a mı?
—Evet.
Bu cevaba çok şaşıran Franz bir adım ileri çıktı:
—Bana mı efendim? dedi.
İhtiyar kararlı bir bakışla "evet" işareti yaptı.
Boris zarfı Franz'a verdi. Genç adam zarfı alıp üzerine baktı. Şu ya¬zıyı okudu:
"Büyük bir belge hüviyetinde olan bu zarf, ben Öldükten sonra dos¬tum general Durand'a teslim edilsin. O da ölümünde oğluna vasiyet et¬sin."
Franz:
—Bu zarfı ne yapmamı istiyorsunuz efendim? Vilfor:
—Olduğu gibi, mühürlü haliyle saklamanızı tabii... Nuvardiye kızgın ve telaşlı bakışlann ardından "hayır, hayır" işareti yapü.
Valentin:
—Mösyö Franz'm bu zarfı açıp içindekileri okumasını mı istiyorsu-
118
119
nuz cici dedeciğim? —Evet
—Gördünüz ya mösyö Epinay, büyük babam bu zarfın içindeki kâğıtları okumanızı istiyor...
—Oturalım öyle ise... dedi genç adam, zira epey vaktimizi alacağa benziyor.
ihtiyar "evet oturun" manasında kabul işareti yaptı.
Franz, Nuvardiye'nin karşısındaki koltuğa oturdu. Vilfor da ona ya¬kın bir koltuğa kendisini bıraktı. Yapabileceği birşey kalmamıştı... Valen¬tin, ayakta, babasının koltuğuna tutunarak bekledi.
Baron Epinay zarfı açtı. İçinden çıkan kâğıtları eliyle düzelttikten sonra birinci sayfanın başlığını okudu:
"5 Şubat 1815 tarihinde, Sen-Jak Sokağındaki Bonapartçılar Derneği¬nin Toplantı Tutanağıdır."
Franz irkildi:
—Babamın katledildiği tarih! dedi.
Nuvardiye "devam et" manasında kâğıtlara baktı.
Genç adam devam etti:
"Bu tutanağın sonunda imzalan bulunan topçu yarbayı Louis Jacqu¬es, general Etienne Duchampy, Orman ve sular genel müdürü Claude Lec-harpal beyan ederler ki:
4 Şubat 1815 tarihinde Elbe'de sürgünde olan imparatorumuz Napol-yon'dan bir mektup aldık. İmparator bu mektubunda general Döksnel Epi-nay'a (kral onsekizinci Lui'nin emrinde görev yapmakla beraber) güvene¬bileceğimizi söylüyor, kendisi ile irtibata geçmemizi istiyordu. '
Bu emre istinaden 5 şubatta yapılacak toplantıya çağrılması uygun görüldü. Generale sâdık bir adamımız vasıtasiyle davetiye gönderildi. Da¬vetiyede -emniyet tetbiri olarak- toplantı yerinin adresi belirtilmedi. Top¬lantıya katılmayı kabul ettiği taktirde saat dokuzda bir adamımızın gelip kendisini toplantı yerine getireceği bildiriliyordu. Davetiyeyi götüren ada¬mımız, generalin toplantıya katılmayı kabul ettiğini söyledi. Bunun üzeri¬ne dernek başkanımız generali almak üzere evine gitti.
Başkanımız, generale toplantıya katılabilmesinin ancak gözlerinin Dağlanmasını kabul etme şartına bağlı olduğunu hatırlattı. Bunu kabul etti¬ği taktirde, yolda gözlerini açmayacağına dair yemin etmesi gerektiğini söyledi. General şartı kabul etti ve gözlerini yolda açmayacağına dair ye¬min etti.

General arabaya binerken alaylı bir ifade ile arabacının gözlerinin bağlı olup olmadığım sordu. Başkan bağlı olmadığını söyledi. Bunun üze¬rine general:
—Şerefli bir generale tanınmayan itimat bir arabacıya nasıl tanını¬yor? diye sordu.
Başkan gülerek:
—Arabamızı süren zat, şerefli bir devlet şûrası azasıdır... cevabını verdi.
General:
—Desenize yolda arabamız devrilecek!... diye şaka yapü.
Gereksiz gibi görülen bu karşılıklı konuşmalar, generalin zorla top¬lantıya götürülmediğini göstermek için tutanağa geçirildi.
Yolda giderken, başkan,, generalin gözlerine bağlanan eşarbın altın¬dan bakmaya çalıştığını farkedip ona verdiği sözü hatırlattı.
General:
—Ah, evet, mösyö haklısınız... cevabını verdi.
Araba Sen-Jak sokağının önündeki ağaçlıklı yolda durdu. General başkanın koluna dayanarak arabadan indi. Ancak kendisini getiren kişinin başkan olduğunu bilmiyor, onu dernek üyelerinden biri sanıyordu. Ağaç¬lıklı yolu geçip toplananın yapıldığı eve geldiler. Toplantı salonuna girin¬ce gözlerini açabileceği söylendi. General gözlerini açınca hayretini gizle¬yemedi. Karşısında yüksek rütbe ve mevkilerde pek çok tanıdık sima var¬dı. Kendisine siyasal düşünce ve tutumu hakkında birçok sorular sorul¬du. Fakat o hepsine de, Elbe adasından gönderilen mektupta yeterli bilgi¬nin verildiğini söyleyerek sorulan cevapsız bıraktı "
Franz, burada okumasına ara vererek:
120
121
—Babamın kral taraftarı olduğunu biliyorlardı... Onu zor durumda bırakacak sorular sormamaları gerekirdi!.. Kraliyet savcısı bunu fırsat bilerek: —Babanızla olan yakınlığımın kaynağı fikir birliği idi... tki yüzlü bir insan değildi.
Felçli adam, Franz'a"oku" der gibi onun elindeki kâğıtlara bükü.
Franz devam etti:
"Bunun üzerine başkan generali daha açık konuşmaya davet etti. Ge¬neral açık konuşabilmek için kendisine nasıl bir görev verileceğinin de açık olması gerektiğini hatırlattı. Başkan ona itimat edildiğini isbatlamak için imparatorun Elbe'den gönderdiği mektubu generale verdi. General mektubu okudu. Mektupta Napoiyon'un yakında Fransa'ya döneceği, dö¬nüş tarihinin ayrı bir mektupla (Marsilyalı Morel firmasına ait Faraun ge¬misinin kaptanı eliyle) bildirileceği yazılı idi.
General mektubu okuduktan sonra açıkça memnuniyetsizlik ve sinir¬lilik belirlileri gösterdi. Başkan ondaki bu reaksiyonu farketmekle bera¬ber:
—Mektup hakkındaki fikriniz nedir mösyö general? diye sordu.
General tanıdık simalara dönerek:
—Kral onsekizinci Lui'ye ettiğimiz sadakat yeminini bozup devrik bir imparatorun hesabına mı çalışacağız? Hayır ben böyle bir şerefsizliğe razı olamam! Kral beni general ve baron yaptı. Bu iki şerefli rütbeyi vere¬ne ihanet edemem!
Başkan ayağa kalktı. Çok ciddi bir sesie:
—Sözlerinize dikkat edin general! dedi, şerefsizlikle itham ettiğiniz bu değerli insanlar, imparatorun zorla ve ihanetle tahtından indirildiğine inanıyorlar!... Fransa'nın eski dirlik ve düzenine kavuşmasının ancak İm¬paratorun tekrar tahta geçmesiyle mümkün olacağı kanaatindeler... Siz bu fikirlerimizi paylaşmıyor

olabilirsiniz. Elbe'den gelen mektup Üzerine size itimat edip toplantımıza davet ettik. Sizi zorla getirmedik... Hatta şu anda bile, bize yardım etmeniz için sizi zorlamayacağız. Ancak, kabul edinki, bizi aldattınız. Eğer size davetimiz ulaştığında mertçe aramıza katılmayı reddetseydiniz bunu saygı ile karşılar, yanıldığımızı itiraf ederdik... Fakat

sitnd.i durum çok ciddidir!... Üst seviyede pek çok arkadaşımızı tanıdınız. Gizli sırlarımıza vakıf oldunuz "
Franz tutanaktan başını kaldırdı:
—Ah, babacığım! dedi, seni niçin Öldürdüklerini şimdi anlıyorum... Kraliyet savcısı yerinden kalkmış, odanın içinde bir ileri bir geri do¬laşıyordu.
Nuvardiye, bakışlarını odadakilerin yüzünde gezdiriyor, ne dü¬şündüklerini anlamaya çalışıyordu. Franz okumaya devam etti:
"Son defa soruyorum general: Tesadüflerin tahta çıkardığı adama mı yoksa majesteleri imparatora mı bağlısınız?
General:
—Kralcıyım! diye bağırdı, onsekizinci Lui'ye bağlılık yemini ettim ve bu yeminime de sâdık kalacağım!...
Bu sözler Üzerine kalabalıktan homurtular yükseldi. Başkan eliyle susmalarını işaret etti. Tekrar generale döndü:
—Mösyö! dedi, şu hareketinizin nasıl bir netice doğuracağını bilecek kadar aklı başında bir insansınız!.,. Buradan ancak bir şartla çıkabilirsiniz:
Gördüklerinizi ve duyduklarınızı hiç kimseye açıklamayacağınıza ve aley¬himizde kullanmayacağınıza yemin edeceksiniz! General elini kılıcına götürdü ve:
—Kralıma ihanet edenleri korumamı benden isteyemezsiniz! diye ba¬ğırdı.
Başkan, generalin öfkesinden daha korkunç bir sakinlikle: —General, elinizi kılıcınızdan çekiniz! Bu size son ihtanmdır. General, endişe dolu bakışlarını etrafla gezdirdi. Üzerine dikilmiş kızgın gözlere aldırmadan cevabını tekrarladı: —Yemin etmeyeceğim! Başkan büyük bir soğukkanlılıkla: —Öyleyse general, dedi, Öleceksiniz!
* Generalin yüzünde renk kalmadı. Etrafına bir kere daha göz gezdirdi. Dernek üyelerinin, özellikle onu yakından tanıyanların, elleri silahlarının

Üzerinde idi. Başkan:
—General, sizden, size ait olan bir şeyi istemiyoruz,,. Bizden aldığı-mzi geri vermenizi istiyoruz. Takdir edersiniz ki bu da en tabii hakkımız. dır!..
Bu kesin sözleri anlamlı bir sessizlik izledi. General cevap verme¬mekte direniyordu.
Başkan kapıda bekleyen görevlilere emir verdi:
—Kapılan kapatın!
General kurtuluş çaresi olmadığını anlayınca:
—Bîr oğlum yar, dedi, kaatiller arasında iken onu düşünmem la¬zım "
Franz devam edemedi. Bir iki defa yutkundu. Gözleri nemlendi: —Babacığım, demek beni çok seviyordun...
Valemin, acı çeken bu gence üzülerek baktı. Nuvardiye'nin de kızgın bakışları yumuşadı. Kraliyet savcısı, felçli adamı hayranlıkla seyretti. Bu¬nun sebebini tutanağın sonunda Öğreneceğiz...
Franz kendini toparladıktan sonra okumaya kaldığı yerden devam et¬ti:
" Toplantıya başkanlık eden adam soylu bir deyişle:

—General, dedi, elli kişi arasında tek başına bulunan kişinin hakaret etmeye hakkı vardır... Çünkü vicdan zayıfa bu imtiyazı veriyor... Ancak zayıf da bu imtiyazı istismar etmemelidir. Gelin sizden istediğimiz yemini edin, biz de sizi serbest bırakalım... Bize hakaret etmekten vazgeçin!...
General kısa bir tereddütten sonra:
—Nasıl bir yemin etmemi istiyorsanız yazıp verin, dedi.
Bunun üzerine yemin metni yazılıp eline verildi. General başkanlık kürsüsüne yürüdü. Yemin metnini, çoğunun duyamadığı alçak bir sesle okudu. Etraftan homurtular yükseldi. Duymayanlar, haklı olarak, yemine itiraz ettiler. Bunun üzerine başkan generalden yemin metnini yüksek ses¬le ve tane tane okumasını istedi. General ikinci defa olarak yüksek sesle yemin etti:

Artık gitmek istiyorum! Serbest miyim? dedi.
Başkan kalktı. Kendilerine eşlik edecek üç kişiyi seçti. Generalin gözleri bağlandı. Hep birlikte arabaya bindiler. Arabacı bu üç kişiden biri idi.
Demeğin diğer üyeleri sessiz sedasız dağıldılar.
Yolda giderken başkan sordu: —Sizi nereye bırakmamızı istersiniz general?
General:
—Yer önemli değil! dedi, yeter ki sizi yanımda daha fazla görmeye¬yim!
Bunun üzerine başkan:
—Kalabalıktaki zayıflık hakkınızı kaybettiğinizi ve şimdi tek tek ki¬şiler karşısında olduğunuzu hatırlatırım general! Hakaret etmekten vazge¬çin...
Bu ikazı ciddiye almayan general:
—Dernekte olduğunuz kadar, arabanızda da yiğitsiniz... dedi, zira bir kişiye karşı dört kişiyiz...
Başkanın sabrı taştı. Arabayı durdurdu.
General:
—Neredeyiz? Niçin durduk? diye sordu.
Başkan:
—Çünkü mösyö, dedi, kişiye hakeret ettiniz... Ve o kişi sizdeki hak¬kını almadan buradan bir adım ileri gitmek niyetinde değildir!...
General: •
—Bu da cinayetin bir başka şekli! dedi.
Başkan:
—Şamatayı bırakın mösyö! Eğer karşıma çıkma cesareti gösteremi-yorsanız, sizi zaafının arkasına gizlenen bir alçak olarak isimlendirece¬ğim!... Teksiniz ve belinizde şerefli kişilerin taşıması gereken bir kılıç sal¬lanıyor. Ben de karşınıza tek olarak çıkacağım. Burada bulunan üç kişiden hiri sizin çok yakından tanıdığınız bir silah arkadaşınızda:. Size şahitlik

yapmayı kabul ediyor. Bu âdil düelloyu kabul ediyorsanız gonünüzdeki bandı çıkarın!...
General hemen davranınp gözündeki bandı çıkardı: —Nihayet kiminle işim olduğunu Öğreneceğim! diye bağırdı. Arabadan indiler. Des Ormes rıhtımında ve ırmağa inen merdivenle¬rin önündeydiler. Çok soğuk bir geceydi. Isı sıfırın altında beş altı derece¬ye düşmüştü. Sahile inen merdiven buzlarla kaplıydı. General boylu ve şişman olduğu için başkan merdivenin trabzan tarafını ona bıraktı. İki şa¬hit de peşlerinden geliyordu.
Simsiyah bir geceydi. Toprak karlı ve cıvıktı. Şahitlerden biri gidip teknelerden birinden bir gemici feneri getirdi. Fenerin ışığı altında silahlar

kontrol edildi. Başkanın kılıcı baston içinde taşınan kısa ve kabzasız cins¬ten olduğundan general:
—Benim silahım sizinkinden üstün... dedi, isterseniz kura çekelim? Başkan:
—Gösterdiğiniz mertliğe teşekkür ederim mösyö, dedi, ama sizi düel¬loya davet eden benim ve herkesin kendi silahı ile dövüşeceğini söyledim. Sözümden dönmem mevzubahis değildir!...
Şahitler, generalin en iyi kılıç kullananlardan olduğunu bildikleri için kura işinde ısrar ettilerse de başkan onlan sert bir dille susturdu.
Fener orta yere bırakıldı. Hasımlar ışığın iki yanına geçip silahlarını çektiler. Çarpışma başladı. Daha ilk vuruşta general geriye sıçramaya çalı¬şırken düştü. Başkanın ona öldürücü darbeyi vurması beklenirken o öyle yapmadı. Silahsız elini uzatıp generali yerden kaldırdı. General buna te¬şekkür edeceğine hınçla saldırdı. Şiddetli darbeler yemesine rağmen baş¬kan bir adım gerilemedi. Ağır vücuduna rağmen general üç defa geriledi. Dördüncüsünde tekrar yere düştü. Şahitler yine ayağının kaydığını zannet¬tiler. Başkan elinde kılıç beklediği halde general yerden kalkmadı. Şahit¬ler gidip generali yerden kaldırdılar. Yan baygın olan general gözlerini açıp:
—Karşıma kanh-bıçaklı bir Jakoben çıkardınız... Size yazıklar olsun! diye inledi.
Şahitler feneri getirip generalin vücudunu kontrol ettiler. Üç derin ya-126
tesbit ettiler. Îkisi kılıç tutan kolunda biri göğsünde idi... Öyle olduğu halde en ufak bir çığlık atmadı. Beş dakika sonra can verdi...
Başkan kılıcını bastonuna yerleştirdi. Merdivenlere doğru yürüdü. Henüz üst basamağa varmıştı ki suya atılan bir cismin şaklamasını duydu. Şahitler öldüğüne kanaat getirdiklerinden generalin cesedini ırmağa at¬mışlardı.
Tutanakta imzaları bulunan bizler bu adil düellonun görgü şahitleri¬yiz. Günün birinde generali öldüren şahsın itham altında kalmaması için olayı bütün ayrıntıları ile kaleme almayı uygun bulduk."
tmza
/ General Etienne Duchampy
İmza
Orman ve Sular Genel Müdürü Claude Lecharpal
İmza
Topçu Yarbayı Louis Jacques
Franz, tutanağı okuyup bitirmiş, yüzüne dayanılmaz bir azabın acı bulutlan çökmüştü. Gözlerine biriken yaşlan sildikten sonra sessiz ve de¬rin bir düşünceye daldı. Kimseden çıt çıkmıyordu. Valentin, neticenin böylesine hazin biteceğini tahmin etmemiş olacak ki dedesini minnet dolu bakışlarla seyrediyordu. Vilfor, asıl biraz sonra kopacak olan fırtınadan korkuyor; babasına "ne olursun, inatçı ihtiyar,, bu kadar yeter; daha ileriye gitme" der gibi bakışlanyla yalvanyordu.
Franz Epinay kendisini toparladıktan sonra Nuvardiye'ye döndü:
—Mösyö, dedi, madem bu müthiş hadisenin bütün teferruatını bili¬yorsunuz... Babamı öldüren "Bonapartçı Başkan"ın da kim olduğunu bi¬lirsiniz!... Tutanağı sabırla sonuna kadar okumamın sebebi, babamı Öldü¬renin aldım öğrenmek idi. Size yalvarıyorum; Allah aşkına söyleyin! Beni iki yaşımda yetim bırakan adam kimdir?...
Dedesinin çamaşırlannı değiştirirken sağ bileğine yakın yerde iki ya-
127
İfil

ra izi gören Valentin bir önsezi ile iki adım geriye sıçradı... Vilfor, şaşkın bir telaşla kapının tokmağını aradı. Ama nafile!... Boris, efendisinden al¬dığı emir üzerine kapıyı dışarıdan kilitlemişti...
Franz nişanlısına döndü:
—Matmazel, ne olursunuz, bana yardım edin! Dedenize benim için yalvarın; babamı öldüren adamın adını söylesin....
Valentin sessiz ve hareketsiz kaldı. Kraliyet savcısı:
—Geçmiş bir felâketi daha fazla karıştırmanın size fayda vereceğini sanmıyorum mösyö!... Bonapartçı örgütlerin bir özelliğidir: Başkanlarının adım vermezler... Babamın da bileceğini sanmıyorum...
Franz son bir ümitle Nuvardiye'ye döndü:
—Mösyö, kutsal bildiğiniz bütün değerler adına size soruyorum: Ba¬bamı kimin öldürdüğünü biliyor musunuz?
Gurur dolu bakışlar ve bir "evet" işareti... Franz sevinçle haykırdı:
—Matmazel! Matmazel! Gördünüz değil mi?... Dedeniz babamı öl¬düren başkanın adını bildiğini söyledi... Bana yardım edin... Yardım edin de öğrenelim...
Valentin yine sessiz ve hareketsiz kaldı.
O zaman Franz genç kızdan gördüğü gibi alfabenin harflerini söyle¬yerek felçli adamla anlaşabileceğini hatırladı:
—Mösyö, dedi, torununuzun yaptığı gibi harf sayacağım... Size lâzım olan harfe gelince "evet" işareti verip beni durdurursunuz... Tamam mı?
—Evet
Franz alfabenin harflerini saymaya başlamıştı ki, daha ikinci harfte yani "BMde "evet" dedi.
—B*yi bulduk mösyö... Devam edelim.
ihtiyar, ikinci saymada Franz'ı "E"de durdurdu. Heyecan son haddi¬ne varmıştı. Üçüncü seferde ise "N" de "evet" deyince genç adam haykır¬maktan kendini alamadı:

$e! Siz mi? Babamı Öldüren siz misiniz mösyö Nuvardiye?..
Felçli adam generalin oğluna tepeden bakar gibi "evet" işareti yaptı.
Franz Epinay oturduğu koltuğa yığıldı kaldı... Kraliyet savcısı, felçli adamı boğmamak için kapıya koştu. Boris, kapıyı ardına kadar açtı... Ar¬tık görevi bitmişti...
* * %

GENÇ KAVALKANTİ'NtN YÜKSELİŞİ \

Babası Paris'i terkettikten sonra meydan Vikont Andre Kavalkanti'yej kalmıştı. Herkes onu "mösyö kont" diye çağırıyor, ziyafetlere, balolara, ti¬yatrolara davet ediyorlardı. Andre'nin Paris sosyetesine kendisini kabul ettirmesi için on beş gün yetmişti. Bir unvanı, zengin ve soylu bir babası, elli bin franklık geliri vardı... Genç ve yakışıklı idi.
Banker Danglar, evlenmek üzere Paris'e geldiğini bildiği için om başkalarına kaptırmak istemiyordu. Sık sık eve davet ediyor, kızı ile bu¬luşmalarını sağlıyordu. Genç KavalkantTyi yemeğe çağırdığı bir gür Monte Kristo ve Albert Morsef'i de davet etmişti. Onlara Vikont Andrt Kavalkanti ile kızının iyi anlaştığını göstermek istiyordu.
Monte Kristo geldiğinde Andre ile ojeni müzik odasında idiler. Ki: piyano çalıyor, oğlan şarkı söylüyordu. Danglar kontu neşeli bir yüzle karşıladı. Kont müziğe kulak kabarttıktan sonra:
—Çok güzel bir ses! dedi, çalan da usta bir müzisyen...
Danglar neşeli bir gülüşle:

—Sesin sahibini tanıyorsunuz...
—Ya! Durun bakayım... Evet, yanılmıyorsam bu genç Kavalkar ti'nin sesi... Piyanoyu da kızınız mı çalıyor yoksa?
—İyi bildiniz mösyö kont... öyle uyumlu bir çift oluşturuyorlar ki...
—Mösyö, bunu Albert Morsef duymasın... Çünkü kızınız hâlâ onun': nişanlı ve babasına verilmiş bir sözünüz var!...
130
Söz mü? dedi Danglar alaycı bir sesle, söz dediğiniz şartlara bağlı¬ dır mösyö. Bir baba, herşeyden önce kızının istikbalini düşünmek zorun¬ dadır- Morsefler de kim oluyormuş! Geçenlerde söyledim size... General Uorsef, fırsatları değerlendirmiş eski bir balıkçıdır. Soy sop hakgetire... Hem biliyor musunuz; Yunanistan'dan beklediğim mektup da geldi!...
—Ya! Hani beni haberdar edecektiniz?..
—Mösyö, mektup daha bu sabah elime geçti... İşte sizi çağırmamın sebebi de bu... Öyle şeyler biliyorum ki, açıkladığım taktirae\General Morsef i nefer seviyesine düşürebilirim... Büyük bir skandal kopar mös¬yö... Büyük bir skandal...
—Beni meraklandırıyorsunuz mösyö baron!... Tam bu sırada hizmetçi Vikont Albert Morsef in teşrif ettiğini bildir¬di.
Danglar yüzünü ekşiterek:
—Vikont'muş!... dedi, balıkçırtın oğlundan kont mu olurmuş!... Tam da geleceği zamanı buldu...
—Mösyö, delikanlıya haksızlık ediyorsunuz... Babasının geçmişin¬den ona ne!... — Nasıl, ne?
—Unutmayın, genç Albert hâlâ kızınızla nişanlı bulunuyor... Ben bu gencin istikbalini çok parlak görüyorum.
—Bense çok karanlık... dedi Danglar... Karar verdim, nişanı bozaca¬ğım...
—Ama nasıl olur?
—Bal gibi de olur efendim!... Elimde çok haklı gerekçeler var... —Dostluk sınırlarım aşıp ailevi problemlerinize karışmak istemem mösyö... Ama iyi düşünmenizi tavsiye ederim..
—Düşünmedim mi sanıyorsunuz mösyö? Günlerdir bunu düşünüyo¬rum. Mektup geldikten sonra iyice kararımı verdim: Nişan bozulacak!...
Albert neşeli bir yüzle salona girdi. Önce Monte Kristo'yu, sonra bankacıyı selamladı.
Danglar asık bir suratla:
131
—Hoş geldiniz mösyö! dedi. Albert:
—Madam ve matmazel Danglarlara da saygılarımı sunmak istiyorum efendim... Bankacı:
—Kızım prens Kavalkanti ile müzik yapıyorlar mösyö... Madam da elbisesini değiştirmek için giyinme odasına gittiler...
—Prens mi? dedi Albert, ben onun kont olduğunu duymuştum... Sonra birşey olmamış gibi:
—Matmazel Öjen'e saygılarımı sunmama izin verir misiniz? Danglar, delikanlının önünü keserek:
—Dinleyin mösyö! dedi, şu güzel müzik, şu güzel uyum bozulur mu? Bekleyin prensin şarkısı bitsin!...
Albert, kulaklarına kadar kızardı.
—Bu ne demek oluyor, mösyö? dedi. Monte Kristo onun kolundan tutarak bir kenara çekti:
—istediğiniz bu değil miydi, genç dostum?

—Evet ama, bu kadarı da fazla!...
—Fazla veya eksik... Sen neticeye bak!...
Madam Danglar'm salona girmesi ile gergin hava yumuşadı. Evvelki hadiseden dolayı konta kırgın olmakla beraber bunu belli etmedi. Her iki¬sini de güler yüzle karşıladı.
—Davetimize icabet etmekle şeref verdiniz., deyip onlara iltifat etti.
Matmazel Ojeni ile Vikont Kavalkanti şarkıyı bitirmiş olduklarından, Danglar kızının yanına gitti. Monte Kristo'nun geldiğini haber verdi ve gidip kendisine, "hoş geldiniz" demesini istedi. Bilerek, Albert'ten hiç söz etmedi...
Danglar müzik odasına gidince, kont bunu fırsat bilerek madamla sohbete başladı:
—Madam, dedi, mösyö Danglar borsa işlerini o kadar iyi biliyor ki: zararlarını çok kısa zamanda telafi edebiliyor...
132 .
.—Bakıyorum herkesin düştüğü hataya siz de düşüyorsunuz!... ?
—Nasıl?
—Herkes mösyö Danglar'ın iyi bir borsacı olduğunu sanıyor... Hal-bgfci o hiç borsa oynamaz!...
—Ya! Şimdi hatırladım... Mösyö Debray bir gün... Ha! Aklıma gel¬mişken mösyö Debray nasıllar? Onu çoktandır göremedim... __,y
—Benim de gördüğüm yok... İyidir herhalde... Az önce birşey söylü¬yordunuz, yanda kaldı?
—Ne diyordum madam?
—Diyordunuz ki, "bir gün Debray bana..."?
—Ha, evet... Mösyö Debray borsa oyununu çok sevdiğinizi söylemiş¬ti.
—Evet severim™ Mösyö Danglar'a bu sayede çok para kazandır¬dım... Ama geçenlerde yanlış bir telgraf haberinden dolayı zarar edince aramız bozuldu...
—Siz de kendi paranızla oynayın...
—Kendime ait şahsi bir sermayem yok... Kocamınkiyle birleştir¬dim... Bu yüzden... Her ne ise... Artık oynamıyorum.
—Keşke kendinize ait bir sermayeniz olsaydı. Dün Napoli bonoları hızlı bir artış göstermiş...
—Ya! Ben mösyö Danglar'a söylemiştim... Ama o buna ihtimal ver¬medi. Ne ise... Bizi gören de iki borsa ajanı zannedecek.
—Haklısınız madam... Gereğinden fazla borsa konuştuk... Vilfor ai¬lesinin başına gelen felâketleri duydunuz mu?
—Evet mösyö... Üç büyük felâket...
—Üç mü? Anlaşılan siz benden daha ilerdesiniz... Ben, kan-koca Sen Meranîann ölümünden başka birşey duymadım... Üçüncü felaket nedir madam?
Madam Danglar, Monte Kristo*nun ciddi olup olmadığım anlamak için bakışlarını ona dikti. Kont, bütün saflığı ile sorusunun cevabını bekli¬yordu... Kadın, karşısındaki adamın samimiyetinden emin olduktan sonra:
—Vaîentin'le Franz Epinay'ın nişanlan bozulmuş...
133
Kont aynı saflıkla sordu:
—Ya! Neden acaba?
—ihtiyar Nuvardiye, Franz'in babasını Öldüren adammış!...
—Ah, buna çok şaşırdım madam... Gerçi ihtiyarın eski bir Bonapartçı olduğunu duymuştum ama...
Matmazel Danglar, Vikont Kavalkanti ile salona girince sohbet yan¬da kaldı. Genç kız, önce Monte Kristo'yu selâmladı. Sonra soğuk bir ba¬kışla Albert'i selamladı. Kavalkanti, italyan asilzâlerine yakışır bir eda ile kontu selamladı.

Albert'i görmemiş gibi yaparak Monte Kristo ile sohbete daldı...
Danglar, Albert'in yanına giderek, soğuk bir sesle:
—Mösyö, dedi, bana öyle geliyor ki şu son gelişmeler ışığında kızım¬la nişan işinizi yeniden ele almak gerekecek...
—Ben de aynı fikirdeyim mösyö... Ancak bunu benimle değil de ba¬bamla görüşmeniz gerekecek... Çünkü bana verilmiş bir sözünüz yok!...
—Haklısınız mösyö... Ben de öyle yapacağım... En kısa zamanda mösyö Morsef ile bu meseleyi görüşmek istiyorum...
—isterseniz kendisine bu niyetinizi ileteyim; ister misiniz?
—Memnun olurum... Ayrıca çok anlayışlı davrandığınız için teşekkür ederim...
—Dedim ya mösyö: Bana verilmiş bir sözünüz yok... Onun için de sitem etmeyi bile gereksiz görüyorum.
Monte Kristo ile Albert Morsef bu davetin tamamen bir senaryo ol¬duğunu anlamakta gecikmediler. Yemek çok sönük geçti. Neşeli olan sa¬dece Danglar ile Kavalkanti idi... Biri iyi bir damat, diğeri zengin bir kapı bulduğunu düşünerek zevkle yemeklerini yediler...
Yemekten sonra Albert kahveleri beklemeden gitmek için izin istedi. Monte Kristo'ya hitaben:
—Benimle gelmek ister misiniz mösyö kont? Size çok ihtiyacım var...
Danglar:
134
135
—Mösyö kont, bizim yönümüzüden bir mahzuru yok... Genç dostu. nuzun ricasını geri çevirmeyiniz. Feman ile Yanya ilişkilerini en kısa za. manda görüşelim!...
—Beni fazla bekletmeyeceğinizi umarım... —Söz veriyorum, ziyaretinize geleceğim...
Monte Kristo ile Albert, ev sahiplerine ve Vikont Kavalkanti'ye veda edip ayrıldılar. Genç adam, kontun teklifi üzerine onun arabasına bindi. Yolda giderken Albert merakla sordu:
—Mösyö Danglar, "Fernan ve Yanya ilişkileri" derken neyi kastedi¬yordu efendim?
—Yunanistan'dan bir mektup almış... Ben de uzun müddet orada kal¬dığım için görüşlerimi almak istiyor...
Albert, aldığı cevaptan tatmin olmamıştı... Tam sorusunu yenilemek üzere idi ki, birden vazgeçti, işlerine fazla bumunu sokarak kontu üzmek istemiyordu...
136
CÂRİYE
Albert Morsef, konuyu değiştirmek için: —Nasıl rolümü iyi oynayabildim mi? dedi.
—Hangi rolü?
—Sevgili kont! Danglar ailesinde iken takındığınız inandırıcı saflığı bari bana yapmayın...
Kont güldü... Genç adam devam etti:
—Ne dersiniz, bu nişan işi gerçekten bozulacak mı?
—Siz Parisli gençler de nişan bozmaya amma heveslisiniz... Arkada¬şınız Franz. sizden daha hızlı çıktı...
—Gerçi Franz matmazel Vilför ile evlenmeye pek hevesli değildi, ama nişanı bozan o değil...
—Ya?
—Efendim, yine saf rolü oynuyorsunuz... Ben artık sıradan biri değil; sizin samimi dostunuzum... Ve sizi başkalarından daha iyi tanıyorum. Be¬nimle böyle alay ederseniz sizi anneme şikayet ederim sonra...
—Genç dostum, ben başladığım işi bitirmeden rahat edemem... Bana bir ricada

bulundunuz ve ben de kabul etüm... —Anladım efendim; teşekkür ederim... Araba Monte Kristo'nun evinin önünde durdu. Konu
137
—Bir çayımı içmek istmez-misiniz? —Memnuniyetle efendim.
Birlikte eve girdiler. Monte Kristo hizmetçiye çay yapmasını emretti, Hizmetçi hiç ses çıkarmadan gitti. Bir dakika sonra elinde bir tepsi ile geri döndü.
Tepsinin üzerinde buram buram taze çay kokan iki bardak vardı.
Albert hayretle:
—Bu mümkün değil! diye haykırdı... ? Kont*
—Nedir mümkün olmayan? —Bir dakikada çay yapılamaz!..
—Çok merak ediyorsanız, hizmetçiye nasıl yaptığını kendiniz so¬run... Adı Babtistindİr.
—Mösyö Babtistin, söyler misiniz, bir dakikada nasıl çay yapıyorsu¬nuz?..
—Bir dakikada yapmadım mösyö... —Ya nasıl?
—Efendimin arabasını görür görmez çayın suyunu ocağa koydum...
—Efendinizin çay isteyeceğini nereden biliyordunuz?
—Eğer bunu da bilemezsem, burada ne işim var mösyö?..
Albert Monte Kristo'ya dönerek:
—Size hayranım efendim... Adamlarınızı iyi seçiyorsunuz!...
iki dost çaylannı içerken dışarıdan çok tatlı bir müzik sesi duyuldu. Birbirine eşlik eden iki gitardan çıkıyormuş gibi ahenkli bir enstrüman se¬siydi bu.
Albert:
—Aa! Ne duyuyorum.
—Dostum sizin de bugün kısmetiniz müzikten açılmış... Matmazel Danglar'ın piyanosundan kaçayım derken, Heydi'nin guzlasma yakalandı¬nız!...
—Heydi... Ne güzel isim bu? Lord Bayron'un şiirlerindeki isim... 138
r
—Fransa'da seyrek konulan bir isim ama, Arnavutluk'ta, Yunanis¬tan'da sık görülür... İffet, afif ve safiyet anlamına gelir.
Keşke Parisli kadınların da madam insaflı, madam itaatkâr, madam
az konuşur, madam namuslu gibi isimleri olsaydı...
—Böyle yüksek sesle konuşmayın Heydi duyabilir..
—Kızar mı?
—Ne münasebet!
—Demek iyi kalpli bir leydi...
—iyiliğinden değil... Kızmaya hakkı yoktur. O benim esirem yani ca-riyemdir... Bir kölenin efendisine kızmaya hakkı var mı?
—Efendim, benimle alay ediyorsunuz! Artık Fransa'da kölelik devri
kapandı... -..----
—Sen Öyle zannet!... İşte benim var...
—Fransız makamlarına müracaat edecek olsa, derhal hürriyeti İade edilir...
—Siz de Parisliler gibi düşünüyorsunuz... Fransız makamlarına mü¬racaat etmesi için bir sebebi olması lâzım... Dövmem, sövmem, zorla bir-şey yaptırmam... Emrinde üç nedimesi ve dilediği kadar harcayabilecek parası var... Daha satın aldığım gün, dilediği smangidsbileceğri söjiedîm.
—Öyle ise bir prenses!...
—Bak bunu iyi bildiniz... Ülkesinin en büyüklerinden...
—Böyle bir prenses nasıl olmuş da köle pazarına düşmüş? Beni şaşır¬tıyorsunuz efendim!...
—Kader genç dostum... Napolyon imparatorluktan nasıl esirliğe düş¬müş ise bu da öyle...

—Adını gizli mi tutuyorsunuz?
—Başkalarından evet... Ama sizden gizlim yok... Ancak kimseye söylemeyeceğinize söz vermenizi istiyorum.
—Şerefim üzerine yemin ediyorum.
—Yanya valisinin kızıdır!
—Tepedelenli Ali Paşa'nın mı?
139
Tâ kendisi....
—Babam onun maiyetinde rütbe ve servet sahibi oldu. Bugünkü sal¬tanatımızı Ali Paşa'ya borçluyuz... Beni onunla tanıştırır mısınız?
—EveL Ancak iki şartla!... —Şartlarınız nedir efendim?
—Onunla tanıştığınızı kimseye söylemeyeceksiniz ve ona babanızın AH Paşa'nın maiyetinde çalıştığını söylemeyeceksiniz...
—Birincisine zaten söz vermiştim, ama ikinci şartınızın sebebini an¬layamadım?
—Soru sormak yok!
—Peki efendim. İkinci şartınızı da kabul ediyorum.
Monte Kristo zile vurdu. Sudanlı köle içeriye girdi. Kont Arapça:
—Heydi'ye söyle kahvemi onun odasında içmek istiyorum, izin ve¬rirse yanımda bir de misafir getireceğim.
Ali saygı ile eğilip çıktı. Biraz sonra tekrar içeri girdi. Başıyla "evet" işareti yaptı.
Heydi, giriş salonunda bekliyordu. Hayretten gözerini iri iri açmıştı. Kont, ilk defadır haremine yabancı bir erkek alıyordu. Bu çok önemli biri olmalıydı. Genç kız, Monte Kristo'yıı görünce saygı ile eğildi. Kont ona elini uzattı. Prenses bu eli hürmetle Öpüp başına-götürdü. Albert, Hey-di'nin büyüleyici güzelliği karşısında kapının eşiğinde kalakaldı.
Heydi efendisine Rumca sordu:
—Getirdiğiniz bey kimdir? Bir dost mu, sadece bir tamdık mı, yoksa bir düşman mı?
Monte Kristo aynı dille:
—Bir dost.., dedi.
—Adı nedir efendim?
—Albert Morsef. Roma'da haydutların elinden kurtardığım genç...
—Hangi dilde konuşmamı istersiniz?
Kont, Albert'e döndü:
—Modern Latinceyi bilir misiniz?
140
—Vallahi eskisini bile bilmem... Eflatun, Hömeros, Aristo benim ka¬klar tenbel öğrenci görmemiştir...
Heydi aynı dille konta sordu:
—Fransızca mı yoksa italyanca mı konuşmamı istersiniz?
—Fransızca konuştuğunuzu bilmese iyi olur. Siz en iyisi italyanca konuşun.
Genç kız, akıcı bir Toskana Italyancasıyla:
—Sahibim ve efendimle haremime girene kapım ve kalbim açıktır senyor... Hoş geldiniz! Ayakta kalmayınız, lütfen oturunuz... Efendim ne zaman oturursa ben o zaman oturacağım.
Albert, şark usulü hazırlanmış sedire oturdu. Kont da oturdu ama bağdaş kurarak. O zaman Albert usulsüzlük ettiğini anlayarak ayaklarım altına çekti. Heydi de kont gibi bağdaş kurup oturdu.
Genç prenses zile dokundu. Bir nedime elinde gümüş tepsi ile içeri girdi. Tepsinin üzerinde üç dolu kahve fincanı vardı.

Heydi:
—Biz efendimle Türk usulü kahveyi severiz. Umarım sizin de hoşu¬nuza gider...
—Ah, evet senyora... Şu anda kendimi Osmanlı ülkesinde sanıyo¬rum... Salonun bütün eşyası ve dekoru Şark zevkine göre döşenmiş...
—Efendim söylemiştir... Ben şarklıyım. Evet senyor, sizi dinliyo¬rum!..
Albert, Konta döndü: —Hangi konularda soru sorabilirim?
—Hangi konuda isterseniz... kapısının ve kalbinin sîze açık olduğunu söylerken samimi idi.
—Senyora, Yanya'dan kaç yaşınızda ayrıldınız?
—Beş yaşında, senyor.
—Buna rağmen başınızdan geçenleri hatırlıyor musunuz?
—Gözlerimi kapadığım an üç yaşıma kadar olan bütün hadiseleri gö¬rebilirim., iki türlü bakış vardır senyor: Göz ile ve kalp ile...
141
—En eski hatıranız hangi yıla dayanır?
—Üç yaşımda iken sultan annemle peçelerimizi takar dışarı çıkardık. El açıp dilenirdik. Topladığımız paralan, babamdan gizli, hapishane mü¬dürüne yollardık. O da fakir mahkumlara dağıtırdı...
—Babanızı nasıl kaybettiniz? Esir pazarına nasıl düştünüz? Kont burada Heydi'ye Rumca şu emri verdi:
—Babana ihanet eden adamın adını vermeden ve ihanet hadisesinden bahsetmeden anlat! Bu çok önemli...
Heydi aldığı bu emir karşısında derin bir iç geçirdi...
Albert Fransızca olarak:
—Sevgili dostum, ona ne söylediniz?
—Sizden birşey saklamamasını ve dostumuz olduğunuzu...
Heydi:
—Bazı kıskanç paşalar babamın aleyhinde entrikalar çevirerek Os¬manlı Sultanı ile aralarını açtılar, öyle ki hakkında idam fermanı bile çı¬karttırdılar.
Hurşit paşa komutasında bir ordu Yanya'yı muhasara etti. Ba¬bam savunmaya geçti; teslim olmadı. Böylece adı isyancıya çıktı. Babam güvendiği bir Fransız subayını istanbul'a göndererek Padişah'tan af dile¬di. O dönünceye kadar savunmaya devam etti.
Sığındığımız şato gölün ortasında olduğundan etrafımız Osmanlı as¬kerlerinin bindiği kayıklarla çevrilmişti. Babam bütün servetini mahzen¬deki baruthaneye indirtti. Eğer Fransız subayının getireceği haber menfi olursa barut fıçılarını ateşleyerek şatoyu havaya uçuracaktı.
Albert:
—Bu Fransız subayının adını hatırlıyor musunuz senyora?
Monte Kristo'nun emrini hatırlayan Heydi:
—Şu anda aklıma gelmedi... Hatırlarsam size söylerim.
—Devam ediniz, lütfen!
—Babam, beni ve annemi, Selim adında çok sâdık bir adamı ile mah¬zene yolladı. Adamın elinde kocaman bir meşale vardı. Eğer babam ona yüksüğünü gönderirse af çıktığım anlayacaktık. Eğer hançerini gönderirse İstanbul'dan gelen haber menfi demekti. Bu durumda Selim elindeki me-
142
gale ile barut fıçılarını ateşleyecek; köşkü havaya uçuracaktı.
Birden bağrışmalar duyuldu. Kulak verdik. Bunlar sevinç çığlıklarıy¬dı, istanbul'a gönderilen Fransız subayının adı ayyuka çıkıyordu... Getir¬diği cevap müsbetti anlaşılan:

Albert:
—Bu yabancının adını hâlâ hatırlamıyor musunuz?
Monte Kristo "hayır" işareti yaptı.
Heydi:
—Hatırlamıyorum... dedi. Gürültüler gittikçe artıyordu. Bu sırada mahzene inen birinin, ayak seslerini duyduk. Selim elindeki meşale ile ba¬rut fıçılarının yanına gitti. Gelen, babamın bir askeri idi. Buna rağmen se¬lim bağırdı:
—Dur orada! Bir adım daha yaklaşırsan barutu ateşlerim. Nereden ve ne maksatla geliyorsun? L—---
—Efendim Ali Paşa'nın yanından geliyorum! Yaşasın Padişahımız! Efendimizi affetti!... Sultanımız sadece hayatım bağışlamakla yetinmeyip makamını ve mülkünü de geri verdi!...
Annem bir sevinç çığlığı attı.
Selim, yine de tedbiri elden bırakmadı:
—Eğer efendimizin yanından geliyorsan ne getirmen gerektiğini de bilirsin?
—Evet. Paşamızın yüksüğünü getirdim.
Adam elini havaya kaldırıp bir yüksük gösterdi ama, uzakta olduğu için yüksük tam seçilmiyordu.
Selim:
—Elindekinin ne olduğunu göremiyorum! dedi.
Adam:
—Yaklaş da bak öyle ise! Veya ben sana geleyim.
—Hayır ne bu ne öbürü! Yüksüğü olduğun yere bırak ve uzaklaş! Ben gelip bakacağım.
Adam söyleneni yaptı ve uzaklaştı. Selim gözlerini adamdan ayırma-
143
dan yüksüğün yanına gitti. Yerden onu alıp inceledi:
—Evet, haklıymışsın... Efendimizin yüksüğü! dedi ve saygı ile öptü Meşaleyi yere atıp ayaklarıyla söndürdü. Adam bir sevinç çığlığı atarak ellerini birbirine çarptı. Aynı anda Serasker Hurşid'in dört adamı Selim'in üzerine çullandı. Hançerleriyle onu delik deşik ettiler...
Aynı anda yukarıda silahlar patladı. Babamı da "af çıktı" diye aldatıp dört bir yandan yaylım ateşine almışlar. Bizi yakaladıkları zaman annem korkudan bayılmıştı. Ben işin ciddiyetini anlayamayacak kadar küçüktüm. Bizi Hurşit Paşa'nm karşısına götürdüler. Annem gözlerini açtığında ken¬disini paşanın ayaklan dibinde buldu:
—Beni öldürün de Ali'nin dulunun şerefini kurtarın! dedi.
Hurşid Paşa:
—Bunu bana söylemeyin sultan hanım!
—Ya kime söyleyeyim paşa hazretleri?
—Yeni efendinize!
—Kimdir benim yeni efendim?
—İşte! dedi paşa, eliyle bir adamı göstererek!... .
Albert:
—Ve siz o adamın malı oldunuz Öyle mi?
—Hayır! Bizi yanında tutmaya cesaret edemedi. Bir esir tacirine sat¬tı. Annem üzüntüden iki gün içinde öldü. Efendim Monte Kristo, tacire büyük bir servet vererek beni satın aldı... Bana hem anne hem de baba ol¬du... Ali Paşa'nın yetimine değer verdi... Onu bir prenses gibi yetiştirip eğitti. Prenses onun kölesi olmaktan mutludur!...
Sözlerini bitirince kalkıp kontun önünde eğildi. Elini öpüp alnına gö¬türdü.

Duydukları ve gördükleri Albert'İ şaşkına çevirmişti.
Monte Kristo ona döndü: •
—Kahvenizi için dostum! dedi, hikâye bitti...
YANYA'DAN GELEN MEKTUP
Franz Epinay, Nuvardiye'den aldığı cevabın şokunu üzerinden atar atmaz, perişan ve harap bîr şekilde çıkıp gitti. Valentİn, onu teselli edecek hiçbir söz bulamamış; acıyarak arkasından bakakalmıştı.
Franz'dan Önce odayı terketmiş olan kraliyet savcısı iki saat sonra ş mektubu aldı:
"Mösyö Nuvardiye Vilfor'un sabahki açıklamasından sonra Epinay ailesi ile Vilfor ailesi arasındaki bütün bağlar kopmuştur. Bu mektubu gönderen Franz Epinay, sabah anlatılan oiayian önceden bildiği anlaşılan kraliyet savcısının bunu kendisinden gizlemiş olmasını nefretle karşıla¬maktadır..."
Vilfor, Franz'dan önce çıkınca doğruca salona inmiş, notere ve şahit¬lere babasının bir kirz geçirdiğini ve nikâh akdinin bu sebeple ertelendiği söylemişti. Adamlar, bu yalana inanmamakla beraber, hiçbir şey sorma¬dan çıkıp gitmişlerdi...
Bayan Vilfor, koşarak kraliyet savcısının çahşma odasına girdi. Ko¬cası ona sadece evlenme işinin artık gerçekleşemeyeceğini söylemekle ye¬tindi. Kadın oradan çıkıp Nuvardiye'nİn odasına gitti. Üvey annesini gö¬ren Valentin dedesinden izin alıp çıktı. Madam Vilfor, ihtiyarla kendisini yalnız bırakmak için bu hareketi yaptığını sanarak ona teşekkür etti... Hal¬buki genç kız bunu bahane ederek bahçeye çıkmak istiyordu. Maksimi-len'e müjde verecekti... Küçük merdivenden inip bahçeye çıktı. Yanılma¬mıştı. Kimbilir kaç saatten beridir zavallı sipahi yüzbaşısı -bahçıvan kıya¬feti ile- duvarın üzerinde onu bekliyordu:

—Kurtulduk sevgilim, müjde! dedi genç kız nefes nefese... —Kurtulduk mu? Nişan işi gerçekten bozuldu mu? —Evet Maksimilen! Ebediyen bozuldu...
—Bu neticeyi kime borçluyuz? Hangi sihirli el saadetimizi geri ba¬ğışladı?
—Bunu pek âlâ biliyorsun!...
—Dedeniz mi? Mösyö Nuvardiye mi? Çünkü bana söz vermişti...
—Evet sevgilim! Dedem hepsini de perişan etti!... V
—Ona güvenmekle ne iyi etmişim! Nasıl yapacağını bilmiyordum ama ona inanıyordum... Peki, söyler misin, nasıl becerdi bu zor işi?
—Şimdi söyleyemem...
—Ne zaman söyleyeceksiniz?
—Madam Morel olduğum zaman!...
Maksimilen'in sevinçten aklı başından gitti... Öyle mesut bir güne er-ilemişti ki, buna asla itiraz edilemezdi.,.
Felçli adam, VİIfor'un ikinci karısını hiç sevmezdi. Bu yüzden onu asık bir suratla karşıladı. Kadın, ihtiyarın bakışlarından buriu kolayca an¬lamış olmakla beraber yalancı bir gülümseme ile:
—Mösyö, dedi, bilmiş olun ki ben de tâ başından beri bu evliliğe kar¬şı idim... Ama oğlunuza söz geçiremedim. Şimdi kızım adına sizden bir ricada bulunmaya geldim...
Nuvardiye "sana inanmıyorum" der gibi kadının yüzüne baktı. Kadın bunu da anlamazlıkdan geldi ve devam etti:
—Bu evlilik asla gerçekleşmeyeceğine göre onu mirasınızdan mah¬rum eden

vasiyetnameyi iptal eder misiniz?
ihtiyar kadının niyetini okumak istiyormuş gibi gözlerini onun yüzü¬ne dikti.
Üvey anne:
—Hiçbir menfaati bulunmayan tek kişi oimam sebebiyle serbestçe konuşabiliyorum... Niyetinizin de ricama uygun olduğuna inanmıyorum. Söyleyin mösyö, vasiyetnameyi iptal edecek misiniz?

T
Felçli adam bir müddet onu şüphe ile süzdükten sonra "evet" işareti yaptı.
Kadın:
—Öyleyse mösyö, yanınızdan minnettar ve mutlu ayrılıyorum.
ihtiyarı selâmlayıp çıktı.
Ertesi gün Nuvardiye Boris'i gönderip noteri çağırttırdı. Evlendiği zaman kendisini Valentin'den ayırmamaları şartı ile servetini ona bıraktı¬ğını gösteren yeni bir vasiyetname yazdırdı. Eskisini yırttırdı.
Bu arada Baron Danglar, söz verdiği Üzere Monte Kristo'yu ziyaret etti.
Yanya'dan gelen mektubu ona gösterdi. Mektup kontun istediği gi¬biydi... Eğer Danglar, bu mektubun sadece general Fernan'ı değil kendisi¬ni de mahvedecek bir silah olduğunu bilseydi; asla onu konta gösterme ahmaklığında bulunmaz, en kısa zamanda yakıp ortadan kaldırırdı... Ne var ki, Kavalkanti gibi bir servet sahibini damat edinme hırsı ile Monte Kristo'nun kazdığı kuyuya zevkle ve koşar adımlarla ilerliyordu.
Danglar:
—Mösyö kont, dedi, sizden bir ricam var...
—Yapabileceğim birşey ise memnuniyetle...
—Sizin yapamayacağınız şey yoktur mösyö, tevazuyu bırakın. Bu mektubu bile sizin sayenizde elde ettim.
—Sizin için ne yapabilirim mösyö Baron?
—Fernan'la aramızda bir elçilik yapar mısınız?
—Fernan?
—Canım, ne çabuk unuttunuz? Morsef sahte bir isim... Generalin asıl adi Fernan'dır. Mektubu daha demin okudunuz!...
Kont safça:
—Ah, evet... Tabii ya! Nasıl bir elçilik bu mösyö Baron?
—Gidip kendisine en kısa zamanda beni görmeye gelmesini söyle¬yin... Bu oyuna artık bir son vermek istiyorum!...
—Oyun?
—Canım efendim... Bugün saflığınız üzerinizde... Sizi tanımasam,

alay ettiğinizi sanacağım?.. -pHadiseler o kadar hızlı gelişiyor ki mösyö... Takip edemiyorum.
—Paris'te hayat böyledir mösyö kont. Servetimi, hızla gelişen hadi¬seleri takip etmeye borçluyum... Eğer siz de benim gibi yapmazsanız ser¬vetinizi koruyamazsınız.
—Bu tavsiyenizi unutmayacağım mösyö Baron!...
—GeneraTe gidip beni görmesi gerektiğini söyleyeceksiniz değil mi?
—Elbette mösyö... Sebebini soracak olurlarsanecfiyeyim?
—Nişan işini görüşmek istediğimi söyleyiniz...
—Buna çok sevindim mösyö Baron! Demek iki nişanlıyı birbirinden ayırmaya gönlünüz razı olmadı...
—Mösyö, dedim ya... Bugün saflığınız üzerinizde!...

Monte Kristo, kurduğu plânın iyi işlediğini görmenin sevinci ile Danglar'a veda edip general Morsef lö Kont'un -nâmı diğerle Fernan'ın-ziyaretine gitti.
General, kendisini bekleyen tehlikeden habersiz, kontu güler yüzle karşıladı. Bu ziyaretini neye borçlu olduğunu sordu. O da Danglar'm kendisini acele görmek istediğini söyledi. Sebebinin nişan işini görüşmek olduğunu ilave etmeyi unutmadı.
Kontun evlerine geldiğini gören Albert'le annesinin sevinçleri kur¬saklarında kaldı. Zira Monte Kristo onları ayakta selamlamış; yapılacak mühim bîr işi oduğunu söyleyerek formaliteden izin isteyip çıkıp gitmiş¬ti...
General Morsef, üniformasını giydi. Nişanlarını taktı. Uşağına en iyi atlarını arabaya koşmasını emretti.
Generalin geldiğini haber, verdikleri sırada banker Danglar o ayın blançosunu çıkarıyordu. Eski dostunu karşılamak şöyle dursun, yerinden bile kalkmamıştı. Morsef bu duruma içerlemekle beraber, onunla önemli bir işi olduğu¬nu düşünerek aldırış etmedi:
—Mösyö baron, dedi, bugün burada bulunuşumun sebebi, bîr zaman¬lar birbirimize verdiğimiz sözün gerçekleşeceği tarihi birlikte tesbit et¬mektir...
149
Danglar buz gibi bir sesle:
—Hangi sözden bahsettiğinizi anlayamadım mösyö? dedi....
General toparlanmaya çalışarak:
—Haklısınız mösyö! dedi, bu işi geleneklere ve formalitelere uygun yapmam gerektiğini ima ediyorsunuz... Takdir edersiniz ki bir oğlum var ve ilk defa olarak onu evlendiriyorum. Acemiliklerimi hoş karşılamanızı istirham ediyorum... işte geleneklerimize uyarak, kızınız matmazel Ojen Danglar'ı oğlum Vikont Albert Morsef e istemekle şerefyâb oluyorum!...
Danglar aynı kayıtsız tavırla:
—Size cevap vermeden önce düşünmem lâzım mösyö general...
—Düşümek mi? dedi Morsef sinirli bir sesle, yanlış hatırlamıyorsam sekiz sene önce birbirimize verilmiş bir sözümüz var!...
Danglar alaylı bir gülüşle:
—Sekiz sene çok uzun bir zaman, mösyö! dedi... O günden bugüne çok şeyler değişti...
—Bu değişiklikleri çok merak ettim doğrusu! Senelerin verdiği huku¬ka dayanarak, sizden beni tatmin edecek bir açıklama yapmanızı istiyo¬rum!... Oğlumun nesini beğenmiyorsunuz?
—Konu oğlunuz değil mösyö! —Kim öyle ise? Ben mi?...
—Mösyö general, beni size karşı kaba olmaya zorlamayın!... Size çok haklı sebeblerim olduğunu söylüyorum. Biraz sabredelim; zaman her-şeyi çözecektir! Evet, eski arkadaşız, ama birbirimizin tanımaya fırsat bu¬lamadığımız kimbilir ne gizli yönlerimiz vardır...
General bir adım daha geriledi. Başından aşağı bir kazan soğuk su boşaltılmış gibi titredi... Bir Önsezi ile daha ileri gitmemesi gerektiğini hissetti...
Selam vermeden çıkıp gitti, ilk raundu Danglar kazanmıştı!...
Ertesi gün uyanır uyanmaz banker Danglar, sabah gazetelerini istedi-İçlerineden "împerial"i seçti. Diğerlerini bir yana fırlattı. Okuyucularımı¬zın hatırlayacağı üzere bu gazete Albert'in arkadaşı Baunchamp'a aitti. IK sayfada "Yanya'dan Gelen Mektup" başlığım görünce sadist bir gülümse¬me ile "güzel" dedi...
150
Danglar'm gazeteyi istediği aynı saatlerde Albert Morsef siyahlar gi¬yinmiş ve

ceketinin bütün.düğmelerini iliklemiş olarak Monte Kristo'nun kapısını çalıyordu. Kapıyı açan hizmetçi kontun evde olmadığını söyledi.
Albert:
—Babtistin'i de yanına aldı mı?
—Hayır mösyö.
—Öyleyse bana Babtistin'i çağırır mısınız?
Hizmetçi koşup Babtistin'i getirdi.
Babtistin:
—Hoş geldiniz mösyö, dedi, emriniz nedîi
—Dostum, sizi rahatsız ettiğim için özür dilerim, efendiniz gerçekten çıkü mı?
—Evet mösyö.
—Benim için de cevabınız bu mu?
—Efendimin sizi ne kadar sevdiğini bilirim... Yalan söyleyip onu kızdırmak istemem...
—Ne zaman dönecek? Onunla çok ciddi bir mesele görüşmem la¬zım..
—Kahvaltısının saat onda hazır olmasını emrettiler...
—Arabam kapının Önünde dursun. Yaya olarak civarda dolaşacağım. Saat tam onda burada olurum. Mösyö kont benden önce gelirse kendisini beklediğimi söyleyin.
—Başüstüne mösyö.
Albert yaya olarak "Groset" atış yerine kadar gitti. Kapıda bekleyen Monte Kristo'nun arabasını tanıdı. Arabacıya:
—Mösyö kont atış yerinde mi? —Evet mösyö.
Albert atış alanındaki görevli genci tanıyordu. Çünkü kendisi de bu¬raya sık sık geliyordu. Bu sebeple rahatlıkla içeri girebileceğini umuyor¬du. Ancak giriş kapısının Önüne gelince genç görevli karşısına dikilip:
—özür dilerim Vikont! dedi, sizi biraz bekleteceğim...
151
Albert şaşırdı. Görevliye ismen hitabederek: —Bu ne demek oluyor Filip? dedi,
—Efendim, şu anda atış yapan mösyö burayı kapattı. Kimseyi içeri almamamı emretti.
—Peki silahını kim dolduruyor?
—Hizmetçisi. ^/
—Zenci mi?
—Evet efendim. Yoksa bu mösyöyü tanıyor musunuz?
—Elbette, kendisi arkadaşım olur... Buraya onu görmek için gelmiş-tim..
—O zaman iş değişir... Siz burada bekleyin, gidip kendisine geldiği¬nizi haber vereyim.
Filip gittikten sonra, Albert de onun çadırına girip beklemeye başladı. Biraz sonra Monte Kristo eşikte göründü.
Albert:
—Mösyö kont, dedi, sizi burada bulmam tamamen tesadüftür... Bun¬da hizmetçilerinizin hiçbir suçu yoktur. Saat onda döneceğinizi söyledi¬ler...
—Bu sözlerinizden kahvaltıyı birlikte yiyeceğimizi umabilir miyim?
—Kahvaltı yiyecek durumda değilim... Sizinle çok Önemli bir konu hakkında görüşmeye geldim...
—Peki, o halde eve gidelim. Orada rahat rahat görüşürüz.
Arabaya bindiler. Kont onu dikkatle süzüyordu. Alberfin durumu Monte Kristo'yu endişelendirdi.
Eve gidince doğruca kontun çalışma odasına çıkular.
Kont
—Söyle bakalım, genç dostum; nedir şu çok Önemli olan mesele?

—Biri ile düello etmeye karar verdim. Sizden şahidim olmanızı isti¬yorum!...
—Peki, niçin?
152
Sebep önemli mi?
—Elbette!
—O halde şeref meselesi diyelim.
—Kiminle?
—Baunchamp'la!
—O sizin arkadaşınız değil mi?
—Beni kahreden de bu ya!.. __
—Sizi bu derece üzecek ne,yapü?
—Babama gazetesinde iftira etti!
Albert konta o günkü gazeteyi gösterdi. Haberi birlikte okudular: "Yanya'dan bize gelen bir mektup, bugüne kadar gizli kalmış tarihi bir sırn açığa vurmuştur. Mektuba göre, Tepedelenli Ali Paşa'nm Şatosu, pa¬şanın güvenini kazanmış Fernan adında bir Fransız subayı tarafından iha¬net sonucu teslim edilmiştir."
Kont:
—Bu haberde şerefinize leke getirecek ne var?
—Babamın vaftiz adı Fernan'dır.
—Peki, babanız Ali Paşa'nın emrinde miydi?
—Bunu daha evvel size söylemiştim!..
—Ya! Unutmuşum... Fransız ordusunda Fernan adlı bir sizin babanız mı görev yaptı?
—Haberi okuyan herkes sizin gbi iyi niyetle düşünmeyecektir.
-j-Niyeüniz nedir?
—Baunchamp'a gidip bu haberi tekzip etmesini isteyeceğim.
—Etmezse?
—Düelloya davet edeceğim!
—Bu babanıza ait bir mesele ise, siz neden devreye giriyorsunuz? Babanız kendi şerefini korumaktan aciz mi?
—Beni kandırmaya çalışmayın mösyö kont! Aile şerefi mevzubahis olunca baba ile oğul birdir...
153
—Demek kararınızda ısrar ediyorsunuz?
—Kesinlikle!
—Albert, sizinle ben dost muyuz?
—Bunda şüpheniz mi var?
—O halde benden habersiz bir delilik yapmamanızı rica edeceğim!..,
—Benimle neden bu kadar yakından ilgileniyorsunuz?
—Benim için çok değerlisiniz... /
—Sebebini de öğrenebilir miyim?
—Belki bir gün... Ama şimdi değil!...
—Çok garip bir insansınız efendim... Bazan sizi anlamakta güçlük çekiyorum!..
—Sadece siz değil; herkes beni garip buluyor...
—izninizle mösyö kont. Gidip Baunchamp'la görüşeyim. Ya tekzib edecek ya da....
—Görüşmenin neticesinden beni haberdar edeceksiniz değil mi?
—Elbette efendim. Bundan emin olabilirsiniz...
Albert kapıda bekleyen arabasına bindi. Doğruca arkadaşının gazete¬sine gitti. Baunchamp'i kağıt demetleriyle boğuşurken buldu. Gazeteci ar¬kadaşını sevinçle karşıladı:

—Hoşgeldiniz aziz dostum, sizi burada görmek ne saadet!
—Ben ziyarete değil gazetenizden bahsetmeye geldim... dedi Albert.
—Ne hakkında aziz dostum?
—Bir tekzipte bulunmanızı istiyorum!
—Siz mi? Siz mi bir tekzip istiyorsunuz? Hangi konuda? Hele oturun bakalım... Bu ne sinirli hal böyle?
—Ayakta durmayı tercih ederim!
—Demek durum bu kadar ciddi... Şimdi söyleyin bakalım, neyi tek¬zip etmemi istiyorsunuz?
—Ailemin şerefini lekeleyen bir haberi tekzip etmenizi istiyorum! —Haydi canım siz de! Ciddi olamazsınız?... Böyle bir şey yok!
154
—Yanya'dan aldığınız mektubu kastediyorum...
—Ne olmuş Yanya'dan gelen mektuba? Bunun sizinle ne ilgisi var?
—Bu mektubun ailemizle ilgili olduğunu gerçekten bilmiyor musu¬nuz?
—Mektubu ben yayınlamadığım gibi, neden bahsettiğini dahi bilmi¬yorum. Dur bakalım, bugünkü nüshayı getirttireyim.
—Buna gerek yok! Benimkini vereyim. Albert gazeteyi açtı. Mektu¬bu ona gösterdi. Birlikte okudular.
Gazeteci:
—Bunun sizinle ne ilgisi var hâlâ anlayamadım. Babanızın adı Fer-nan değil Morseftİr?.. \
—"Fernan" babamın vaftiz adıdır!...
—Fransız ordusunda, Fernan isminde bir subay yalnız sizin babanız mı? Pek çok Fernan vardır...
—Baımchamp! Bu haberi tekzip etmenizi istiyorum! Kararım kesin¬dir!...
—Pek âlâ. Tekzibin şartlarını da biliyor musunuz?
—Haberin yalan mahsulü olması gerekir ve ben diyorum ki bu mek¬tup iftiradan başka birşey değildir!
—Nereden biliyorsunuz? Babanızla birlikte mi savaşanız?.. —Demek tekzip etmeye yanaşmıyorsunuz? —Bir şartla tekzip ederim! —Neymiş o şart?
—Gerekli araştırmaları yapıp, iftira olduğunu anladıktan sonra... Bu¬nun için bana üç hafta izin veriniz...
—Peki, size üç hafta izin!
—Sevgili dostum, diyelim ki ben bu müddet içinde haberin doğru ol¬duğunu ortaya çıkardım ve tekzip etmedim...
—O zaman sizinle vuruşacağım!
—Haberin doğru olması halinde, yine benimle vuruşmak istiyorsunuz Öyle mi?
155
—Öyle!
—Peki o halde, kabul!...
—Artık görüşecek bir şeyimiz kalmadığına göre gidiyorum. Üç hafta sonra geleceğim. Ya tekzip edeceksiniz ya da vuruşacağız!...
—Size güle güle diyemeyeceğim dostum! Çünkü onurumu fazlasıyla zedelediniz...
Albert hiç cevap vermeden çıkıp gitti. .Arabasına bindi. Hızla oradan uzaklaştı. Çin hamamlarının Önünden geçerken Maksİmüen Morel'i gödü. Sipahi yüzbaşısı yaya idi. Arkasında da, ona yetişmeye çalışan, Boris var¬dı.
Albert derin bir iç geçirdi:
—Ne mutlu bir insan! diye mırıldandı...
156
LİMONATA

Maksimilen, ru^am^ kesinlikle bozulduğu günden bu yana çok mutlu idi. İhtiyar Nuvardiye onu görmek İstemişti. Emektar uşağı Boris bunu ha¬ber vermek için gelmişti. İkisi birlikte kraliyet savcısının evine gidiyorlar¬dı. Vilforlann köşküne giden sokağın başında ayrıldılar. Boris normal yol¬dan, sipahi yüzbaşısı da bahçe duvarından eve girdiler. Maksimilen, bah¬çeye açılan küçük kapıyı ve gizli merdiveni kullanarak Nuvardİye'nin odasına çıktı. Valenün de orada idi. Genç adam, ihtiyarın Önüne diz çöktü; elini tuttu ve onu alnından öp¬tü:
—Size minnettarım efendim! dedi, artık sizi baba biliyor ve bu mu¬habbetle seviyorum...
Valen tin:
—Cici dedem de sizi çok seviyor mösyö...
İhtiyar mutlu bir "evet" işareti yaptı.
Maksimilen:
—Beni emretmişsiniz efendim...
Nuvardiye torununa "konuş" işareti yaptı.
Genç kız:
—Dedem bu evden ayrılmak istiyor. Boris'i uygun bir ev bulması için görevlendirdi.
—Ya sen Valenün? Sen de cici dedenle gideceksin değil mi? O sen-

sız yapamaz...
—Ben de onunla gideceğim. Ancak...
—Evet, ancak?
—Reşit olmadığım için babam izin vermeyebilir... O zaman on sekiz ay beklemek zorunda kalacağım. Ondan sonra dilediğimi yapmakta ser¬bestim. Kendime ait bir servetim olacak. Cici dedemle birlikte oturacağı^ ve...
Maksimİlen titrek birsesle: \
—Ve? diye sordu,
—Ve cici dedemin izniyle size verdiğim sözü tutacağım...
Nuvardiye, birbirini seven iki gence şefkatle bakıyordu. Kendisinden hiçbir ailevi sır gizlenmeyen sâdık uşak Boris, bir kenarda sevinçle onları dinliyordu. Valentin, onun dazlak kafasında süzülen terleri silmeye çalıştı¬ğım görünce:
—Zavallı Boris'cik.,. Ne kadar da terliyorsun..
—Önemli değil matmazel... Çok koştum... Bir sipahi yüzbaşısını ya¬kalamak benim gibi ihtiyara zor geldi...
Felçli adam, gözleriyle içerisinde limonata bulunan sürahiyi gösterdi. Yansını bir saat önce kendisi içmişti.
Genç kız:
—Boris, bak dedem sana limonata ikram etmemizi istiyor,
Sâdtk uşak limonata sürahisine büyük bir iştahla bakü.
Valentin bardağı doldurup ona uzattı. Uşak, bir dikişte bardağı bo-şaltu.
—Küçük hanım, dedi, sürahiyi mutfağa götüreyim, aşçılar yeni limo¬nata yapsınlar.
—Peki, Boris. Ama yine gel; olur mu?
Uşak altındaki tepsi ile birlikte sürahiyi ve bardağı aldı. Kapıdan çı kıp gitti. Bu sırada sokak kapısının açıldığı duyuldu.
Valentin:
—Bugün cumartesi, dedi, doktor gelmiş olmalı.

İhtiyar "evet" işareti yaptı.

—Maksimilen artık gitsin değil mi cici dedeciğim? Onu burda gör-meleri iyi olmaz.
Felçli adam "evet" anlamında gözlerini kapattı.
Maksimilen her ikisi ile vedalaşıp gizli merdivenden indi. Küçük ka¬pıdan çıkıp kimseye görünmeden bahçe duvanna yürüdü. Oradan kendi bahçesine geçti.
Sipahi yüzbaşısı gittikten sonra Valentin gelenin kim olduğunu sor¬mak için uşağı çağırdı:
—Boris! Boris! Buraya gelir misin?
—Buyurun küçük hanım! dedi emektar uşak.
—Biraz evvel dış kapıdan giren kimdi? Doktor Avrini mi?
—Evet matmazel... dedi ve bir taraftan da kapıya tutunmaya çalışu.
Valentin:
—Ah, ne oldu size mösyö? Yüzünüz sapsarı!...
—Bir şeyim yok küçük hanım... Yorgunluktan olacak.
—Aman Allahım! Düşeceksiniz mösyö!
—Bana ne oldu bilmiyorum, küçük hanım... Gözlerim kararıyor, ba¬şım dönüyor...
Uşak güçlükle efendisine doğru yürümeye çalıştı, iki üç adım sonra Nuvardiye'nin ayağı dibine düştü.
—Efendim, velinimetim! diye inledi, çok fenayım... Göremiyorum... Başıma kızgın şişler batıyor sanki... Ne olur bir çare bulun..
Valentin acı bir çığlık kopardı:
—Doktor! Doktor Avrini! Yetişin, sevgili uşağımız ölüyor! Genç kız kapıya fırladı. Hem bağırıyor hem de merdivenlerden ini¬yordu. Karşısına üvey annesi çıktı:
—Ne oluyor Valentin? Neyiniz var? diye sordu.
—Ah, uşağımız madam!... Boris ölüyor! ilâç şişeniz yanınızda mı efendim? Ne olur ona yetişin! Doktor! Doktor Avrini nerede?
Gürültüyü duyan kraliyet savcısı koşarak geldi. Doğruca babasının
160
odasına çıktı. Boris'i yerde kaskatı yatar halde görünce şaşırdı. —Aman Allahım! Yine bir felâket... diye inledi.
Doktor Avrini de gelmiş, doğruca hastanın başına gitmişti. Boris, jcendine gelmiş, derin derin nefes alıyordu.
Doktor:
—Neler hissediyorsunuz mösyö?
—Her tarafım ağrıyor efendim. Başıma kızgın şişler batınyorlarmış gibi acı hissediyorum.
—Gözleriniz kamaşıyor mu?
—Evet. Krizden önce göremez olmuştum. Ama şimdi tekrar görüyo¬rum...
—Kulaklarınız çınlıyor mu?
—Müthiş şekilde.
—Bu rahatsızlıklar ne zaman başladı?
—Biraz Önce efendim.
—Dün birşeyiniz yok muydu?
—Hiçbir şeyim...
—En son ne yediniz?
—Limonata içtim efendim.
—Nerede içtiniz?
—Sürahiden... Efendimin limonatasından...
—Sürahi nerede şimdi?
—Mutfağa götürdüm...

Vilfor:
—Gidip getireyim mi, mösyö?
—Hayır! Bizzat ben gidip getireceğim!...
Doktor sözünü bitirir bitirmez kapıya koştu. Merdivenleri hızla indi. O sırada madam Vilfor da mutfağa doğru gidiyordu. Doktor ona çarparak Mutfağa girdi. Sürahiyi masanın üzerinde görünce avınınüzerine atlayan kaplan gibi sürahiye saldırdı. Üçte biri hâlâ limonata dolu idi... Yine koşa-

rak hastanın bulunduğu odaya girdi. Sürahiyi Boris'e göstererek: —içtiğiniz limonata bu muydu? —Evet mösyö. —Tadı nasıldı?
—Bilmem... Biraz acıydı galiba... Doktor limonatadan biraz avucuna döktü. Diliyle tadına baktı. Yere tükürdü. Sonra Nuvardiye'ye dönerek: —Siz de bu limonatadan mı içtiniz mösyö? ihtiyar "evet" işareti yaptı. —Tadı size de acı geldi mi? —"Evet" işareti. Odadakilere" hitaben: —Limonatayı kim yapü? Boris: —Ben... dedi.
—Yapar yapmaz efendinize getirdiniz mi? —Hayır. Beni o sırada yukarı çağırdılar... —Limonatayı kim getirdi? —Küçük hanım... Valenün. —Size de o mu içirdi?.. —Evet efendim... Doktor elini alnına götürerek: —Aman Yarabbi! Aman Yarabbi! diye inledi... Boris tekrar kasıldı. Canhıraş bir feryat koparırken başı arkaya düştü. Vilfor: —Doktor, yalvarırım birşeyler yapın!
.—Hiçbir şey yapılamaz mösyö! Ben sizi bu konuda uyarmıştım! işte bir kurban daha verdiniz!... Lakin asıl hedef Boris değildi...
—Kimdi?
—Babanızdı mösyö! Ancak o zehire bağışıklık kazandığı için katil hedefine ulaşamadı. Olan zavallı adamcağıza oldu..

.—Limonatanın zehirli olduğundan emin misiniz doktor?
—Bunu kolayca isbat edebilirim... Evinizde menekşe şurubu var mı?
—Olması lâzım?..
—Hizmetçinize söyleyin; getirsin!...
Kraliyet savcısı hizmetçiye seslendi. Biraz sonra istedikleri şurup geldi.
—Şimdi mösyö... Şu bardağa biraz menekşe şurubu dökeceğim. Üze¬rine de limonata ilave edeceğim. Eğer limonatada zehir yoksa, .şurup ren¬gini muhafaza edecektir. Aksi halde yeşile boyanacaktır...
Doktor hem konuşuyor, hem de söylediklerini tatbik ediyordu. Çok geçmeden şurubun dibi bulanmaya başladı. Bütün şurup önce mavi bir renk aldı. Sonra cam göbeğine dönüştü ve derken yeşil renkte sabiüeşti.
Kraliyet savcısı, perişan bir halde ellerini göğe kaldırdı:
—Allahım! Nedir başıma gelenler? Evimde ölüm kol geziyor!...
Doktor:
—Cinayet, deseniz daha uygun olur mösyö! dedi, artık vicdani göre¬vimi yerine getirebilirim. Size bu evin reisi olarak değil; kraliyet savcısı olarak bir cinayeti ihbar ediyorum mösyö... Görevinizi yapınız! Failini bu¬lunuz!...

ŞANTAJCININ SONU
General Morsefin sinirli bir şekilde bankacının evinden ayrıldığı gü¬nün akşamı Vikont Kavalkanü gelmişti. Danglar'la bir odaya çekilmiş ciddi şeyler görüşüyorlardı. Kavalkanti:
—Mösyö, dedi, Paris'e niçin geldiğimi biliyorsunuz umarım... —Evet mösyö Vikont, zengin bir Fransız kızı ile evlenmek istediğini¬zi bizzat babanız binbaşı

Kavalkanü'den duymuştum... Bu kızı bulabildi¬niz mi bari?
—Mösyö, bankacı olduğunuz için, konuya hep para açısından bakı¬yorsunuz. Bir Kavalkanü için paradan önce şeref, itibar ve soyluluk gelir. Ben, zengin bir kızdan ziyade, soylu, güzel ve uyumlu bir eş arıyorum. Ve böyle birini de buldum mösyö...
—Ya! Tebrik ederim... Kızın ailesini tanıyor muyum bari? —Mösyö, italyanlar dolambaçlı sözlerden hoşlanmazlar... Eğer ser-veüm, soyum ve şahsın sizin için damat olmaya yeterli ise; kızınızla haya¬tımı birleştirmek istiyorum...
—Mösyö, bana şeref veren bu teklifinizi karımın ve kızımın da müs-bet karşıladıklarını kabul edersek, işin mali yönlerini kiminle tayin etmem gerekecek? Çocuklarının gelecekteki mutluluklarını tayin edecek olan bu konuşmalar, sanırım ancak babalar arasında yapılmalıdır.
—Mösyö, İtalyan asilzadelerinin gelenekleriyle Fransız soylularının gelenekleri oldukça farklıdır.. Bizde bu konu önceden konuşulur. Bir ka-

-ara bağlandıktan sonra yetki tamamen oğula verilir. Biz babamla daha Paris'e gelmeden önce bu konuyu görüşüp bir karara bağlamış olduğu¬muzdan şu anda yetkiler tamamen bendedir... Yola çıkmadan önce kimli¬ğimi isbat eden bütün belgeleri ve evlenmem söz konusu olduğunda, ev¬lendiğim gündenbaşlamak üzere bana yüz elli bin frank gelir getirecek olan bir mukaveleyi yanımda getirdim. Bu gelir, babamınkinin dörtte biri¬dir mösyö...
Danglar:
—Beni mahcup etüniz mösyö... Zira evlendiği zaman kızıma beş yüz bin frank çehiz vermeyi kararlaştırmıştım. Bu para irada yatırıldığı taktir¬de ancak yirmibeş bin getirir..." \
—Mösyö, dedim ya... Bir Kavalkanü için asalet paradan Önce gelir... Sizin asaletiniz benim için yeterli teminattır; beş yüz binin ne kıymeti var!...
—Annenizin bir markiz olduğunu duymuştum... Şüphesiz ondan da size bir servet kalmıştır?
—Bizde kadın tarafının servetine pek itibar edilmediği için babam bundan hiç bahsetmedi. Ama iki milyondan aşağı değildir sanırım..
Danglar, ayağına gelen bu servet yüklü genci kaçırmamak için:
—Mösyö, dedi, bu işe oldu gözü ile bakabilirsiniz!,.. En kısa zaman¬da nikâh akdini yapabiliriz...
Danglar bir anda tereddüte kapıldı:
—Mösyö, merakımı hoş görün ama, haminiz Monte Kristo neden bu işi bana açmadı?
—Mösyö, sizin gibi zeki bir insan bunun sebebini anlamış olmalıydı. Kızınızın eski nişanlısı Albert Morsef, kontun samimi dostudur... Bu işe karışarak onu üzmek istemiyor.
—Ah, anlıyorum...
—Ancak kredi konusunda hiç endişe etmememi söyledi. Hatta her¬hangi bir talepte bulunmadığım halde, bana yirmi bin franklık bir bono verdi...
—Ya! Bak bu güzel işte! Demek Monte Kristo, yine de el altından si¬zi koruyor?

Bir Kavalkanti'nin korunmaya ihtiyacı yoktur mösyö!... Karşılıklı güven meselesi...
—Bu açıklama benim için yeterlidir mösyö... Sorduğum için beni mazur görün.

—Kontun bana verdiği bonoyu nakte çevirebilir misiniz? Yarın biraz ahş-veriş yapmak istiyorum da...
—Ah, elbette! Bu bonolardan bir milyonluk bile getirseniz kabul ede¬rim...
Danglar, Kavalkanti'nin uzattığı bonoyu alıp cebe indirdi: —Yann saat kaçla tahsildarım paraları getirsin?
I
—Mümkün olursa, sabahın onuna kadar elime geçsin... —Saat onda tahsildarım paralarla birlikte evinizde olacaktır mösyö. —Teşekkür ederim. Hem iyi bir kayınpeder hem de iyi bir bankersi¬niz!...
Ertesi gün Danglar'ın adamı yirmi bin frangı Kavalkanü'ye teslim et¬li. Andre, bunun iki yüz elli frangını kapıcıya verdi.
—Bu parayı, babamın işten kovduğu o zavallı uşağa vereceksiniz. Kendisi bugün gelecek...
Andre, şantajcı ile karşılaşmak istemediği için erkenden çıktı. Her ih¬timale karşı eve geç döndü.
Kapıcı:
—O adam geldi mösyö... dedi. Andre anlamamış gibi yaparak: —Hangi adam?
—Babanızın işten kovduğu adam... îki yüz elli frangı vermemi söyle¬diğiniz adam.
—Eh, parayı verince sevindi mi bari zavallı? —Hayır ekselans! —Nasıl hayır?
—Parayı kabul etmedi. Sizi görmek istediğini söyledi. Evde olmadı¬ğınıza kanaat getirince bu zarfı bırakıp gitti...

—Ver bakayım.
—Andre zarfı inceledi. Mühürlüydü ve mühürü açılmamıştı. Araba-nın fener ışığında zarfı açtı. içinden şu not çıktı:
"Adresimi biliyorsun. Seninle mutlaka görüşmemiz lâzım."
—Vah zavallı! dedi Andre yüksek sesle.
Kapıcı:
—Ne olmuş adama ekselans?
—Kansı fena halde hastalanmış... Her ne ise... Yarın ziyaretine gider ne ihtiyacı varsa temin ederim... —Çok iyisiniz efendim! —Yoksa senin de mi bir sıkıntın var? —Hayır, ekselans! Teşekkür ederim...
—Atları bağladıktan sonra odama gel! Seninle özel bir mesele görü¬şeceğim.
—Emredersiniz mösyö!
Andre derhal odasına çıktı. Şantajcıdan gelen mektubu ocağa atıp kül oluncaya kadar seyretti. Biraz sonra kapıcı selam vererek içeri girdi.
—Bana bak Piyer. ikimizin de boyu ve kilosu aşağı yukarı eşit değil mi?
—Evet efendim?..
—Bundan şeref duydum ekselans.
—Dün sana bir kat elbise getirdiler değil mi?
—Evet efendim.
—Bu gece bir kaçamak yapmak istiyorum.. Anlarsın ya!.. Ancak git¬tiğim kadının beni tanımasını istemiyorum... Bilirsin bu tipler skandala bayılır...
—Anlıyorum efendim. Tetbiriniz pek yerinde...
—Bunun için elbiseni ve evrakını istiyorum... Tâ ki bir otelde kalabi¬leyim.
—Memnuniyetle ekselans!...

Beş dakika sonra Andre tebdili kıyafet etmiş olarak evden çıktı. So¬kaktan geçen bir kiralık arabayı durdurdu. Sen-Antuvan mahallesine sür¬mesini söyledi.
"Kırmızı Beygir" otelinin önünde arabayı durdurdu. Para¬sını verip adamı

savdıktan sonra otele girdi. Geceyi orada geçirdi.
Ertesi sabah otelden çıkıp yürüyerek Min-Montane sokağına gitti. Solda üçüncü evin kapısı önünde durdu. Kapıcıyı ararken bitişikteki ma¬nav kadın bağırdı:
—Kimi arıyorsunuz mösyö? —Mösyö Paletin bu evde mi oturuyor? —Yaşlandığı için ekmekçiliği bırakan Paletin mi? —Ta kendisi madam! —Üçüncü kat, solda birinci kapı! —Teşekkürler madam!
Andre, bakımsızlıktan yıkılmaya yüz tutmuş ahşap merdivenden çı¬karak üçüncü kata vardı. Soldan birinci kapıyı buldu. Fazla gürültü çıkar¬mamaya dikkat ederek kapının tokmağını üç kere vurdu. Kapının gözetle¬me deliği açıldı. Şantajcının fıldır fıldır dönen gözleri ortaya çıktı. Kapı açıldı.
—Tam zamanında geldin! dedi adam, ben de seni bekliyordum... Andre, sinirli bir sesle:
—Gene ne istiyorsun? diye bağırdı, seninle bir anlaşma yapmıştık; niçin döneklik yapıyorsun?..
—Anlaşmalar da zamanla ilâve görür, sevgili Benetto'cuğum... —Bana bak bunak herif! Sen artık fazla olmaya başladın!... —Yo! Yo! Kızmak yok... Bunak dediğin adam, bir zamanlar kayın¬pederin olacak Danglar'ın samimi arkadaşı idi... O zamanlar ne banker ne de barondu. Mösyö Morel'in gemisinde sıradan bir muhasebeci idi... Ben de kimseye ihtiyacı olmayan usta bir terzi idim...
—Buraya senin palavralarını dinlemeye gelmedim! Lafı uzatma da ne istediğin söyle!...
—Palavra öyle mi? Eğer şu anda aranan bir hapishane kaçağı olma¬saydım, bunu sana kolayca isbat edebilirdim... Ama bunu pekâlâ sen de
170
öğrenebilirsin. Yarın veya çok merak ediyorsan bugün, müstakbel kayın¬pederine git; ona 'Terzi Kadrus" adında birini tanıyıp tanımadığını sor...
—Deli misin sen? Bu ikimizin de sonu olur!... * —Nihayet palavra atmadığımı anladın... Aferin sana! General Morsef bile benim samimi arkadaşımdı... Kader işte! Onlara yürü, bana sürün de-dî... Neden? Çünkü onlar benden daha alçaktı!... Bak, sen bile, cayır cayır yakan bir sadist olduğun halde, kader yürü dedi!...
—Bana bak Kadrus! Artık fazla olmaya başladın!... Kadrus, etini belindeki hançere götürürken: —De ki fazla oluyorum... Ne yaparsın?
Andre veya esas adıyla Benedetto, adamın ciddi olduğunu görünce alttan almayı daha uygun buldu:
—Eh, sen de kolay yutulur lokma değilsin doğrusu... Diyelim ki beni öldürdün... Eline ne geçecek? Altın yumurtlayan tavuğu öldürecek kadar aptal olamazsın!...
—Sen de sabrımı taşırıyorsun baksana... İnsan yemeğini paylaştığı arkadaşına böyle mi davranır?
—Kadrus! Sana bir milyon kazandıracak bir su1 verirsem, peşimi bı¬rakacak mısın?
—Böyle basil numaralara karnım tok aslanım! Bir milyonun yerinibilsen, bana yedirir misin?
—Yerini biliyorum ama ben alamam... Bir milyon için beni bekleyen beş milyonluk istikbali tepemem...
—Hele anlat bakayım. Eğer beni atlatmak için bir hikâye uyduruyorsan, bilmiş ol ki, fare deliğine bile girsen, seni arayıp bulurum. Ondan sonra ne yapacağımı bilirsin!...
i —Bir anda önüme bulunmaz imkânlar seren Monte Kristo var ya...
—Evet.
—Paralarını çok emniyetsiz bir yerde saklıyor...
—Haydi canım sende!

—Milyarları olan bu adam için bir milyon ne ki?
171
—Hizmetçileri çalmıyor mu? / \.
—Hayır. Hizmetçileri ona çok bağlıdırlar.
—Nerede saklıyor bu parayı?
—Çalışma odasında, bir çekmecenin içinde.
—Ama evi çok sıkı koruma altındadır...
—Hayır, kesinlikle... Bahsettiğim ev, Şanzelize'de bir sayfiye köşkü¬dür. Oraya sadece hafta sonlarında gider...
—Şanzelize'nin neresinde?
—Otuz numarada... Bahçeli bir ev. Bugün perşembe... Cumartesiye kadar oraya kimse uğramaz...
—Eğer bana bir oyun hazırlıyorsan, seni anandan -gerçi kim olduğu da belli değil ya- doğduğuna pişman ederim!...
—Denemesi bedava... Yarın gider, kendi gözlerinle görürsün. Bu ara¬da bir değişiklik olursa gelir sana haber veririm.. Ancak bir şartım var!
—Söyle!
—Parayı kaldırdıktan sonra peşimi bırakacağına söz ver!
—Söz veriyorum oğlum, seni asla rahatsız etmeyeceğim. Zaten para¬yı ele geçirdikten sonra Paris'te kalacak kadar enayi değilim.
—Belli mi olur? Bakarsın bir milyonu buldun mu kumara oturur, iki ayda sıfın tüketirsin... Ondan sonra...
—Yok be oğlum! Bir gemiye atladım mı, ver elini İtalya veya ingil¬tere... Bahçeli bir ev satın alınm... Uşaklarım, atlı arabalarım olur...
—Bu iyiliğimi unutma! Bahçende sabah çayını içerken Benedet-to'cuğunu hatırla...
—Hele şu evin plânını bana bir güzel anlat bakayım! İşi en kolayın¬dan nasıl halledebilirim?..
Benedetto, arkadaşı Kadrus'a evin plânını teferruatı ile anlattı, işin çok kolay olacağını söyleyerek ona cesaret verdi.
Andre, Kadrus'tan yakayı kurtarır kurtarmaz, kiralık bir araba ile eve döndü. Derhal masanın başına geçip sol eliyle konta bir mektup yazdı:
"Birinin bu gece Şanzelize'deki evinize gizlice girerek bazı kıymetli
172
nızı çalacağını haber almış bulunuyoruz. Polise haber vermeyecek cesur olduğunuzu bildiğimiz için, ihbarı size yapmayı uygun buldok."
Monte Kristo, Babtistin'i çağırdı. —Şanzelizede'ki köşke gidin... dedi, orada ne kadar hizmetçi varsa buraya getirin. Kapıcıdan başka kimse kalmasın, zemin katın panjurlarını kapatın. Evde başka hiçbir tedbir almayın. Herşey olduğu gibi kalsın. An¬laşıldı mı?
—Emredersiniz efendim! —Tamam, çıkabilirsiniz! Bana Ali'yi gönderin. Sudanlı köle geldi. Kont ona bu gece ne yapacaklarını anlattı. Monte Kristo için bir kısa bir de uzun namlulu silah, bir zırh; kendisi için ise kısa saplı savaş baltasını alacaktı... Hazırlıkları tamamlayıp hava karanncaya kadar beklediler. Gizlice arka kapıdan çıkıp yan sokaklardan birine saptı¬lar. Kiralık bir araba çevirip Şanzelize'deki köşke gittiler. Bir sokak ileri¬de arabadan indîler. Arabacının parasını verip-gönderdiler. Ağaçların göl¬gesine gizlenerek köşke yaklaştılar. Evin etrafını gözden geçirdiler. Kimse bulunmadığından emin olduktan sonra arka bahçeden eve girdiler. Sadece kapıcı odasında ışık vardı. Gizli, küçük kapıyı kullanarak kontun çalışma 'odasına çıktılar.
Saat dokuzu geçiyordu. Kont, çalışma odasından diğer odaları gör¬meye yanyan gizli panjuru araladı. Böylece birinci katın her tarafını göz hapsine almış

olacaktı. Kont, çalışma masasına oturdu. Silahlarım eline aldı. Ali de perdenin arkasına saklandı. Baltası belinde hazır bekledi.
İki saat böylece beklediler. Kont sabırsızlanmaya başlamıştı. Bütün fcv koyu bir karanlığa gömülmüştü. Kapıcı odasındaki ışık da sönmüştü. Anlaşılan kapıcı olacaklardan habersiz erkenden yatmıştı.
Kulenin saati on biri vururken ön bahçeye bakan pencerelerden biri¬nin camından hafif sesler duyuldu. Hırsız camı kesiyordu. Kestiği parçayı Çok ustaca çıkarmış olacak ki, hiçbir ses duyulmadı. Açılan delikten bir-kol uzandı. İspanyoleti aradı. Bii saniye sonra pencere yavaş yavaş açıldı Ve bir adam gölge sessizliğinde içeri girdi.
Kont Ali'ye baktı. Sudanlı ikinci pencereyi işaret etti. Monte Kristo
173
dışarıya bakınca sokak kapısının önünde ikinci bir adamın etrafı gözledi, ğini gördü:
—"Güzel" diye mırıldandı, iki kişiler; biri işbaşında, diğeri gözetle¬mede...
İçeri giren adam el yordamı ile doğruca kontun çalışma odasına yürü¬dü. Masanın başına gelince durdu. Etrafı dinledi. Monte Kristo, saklandığı gizli panjurun arkasından onu gördü. Zindanda kazanmış olduğu "karan¬lıkta iyi görme" hassasiyeti hâlâ körelmemişti...
—Vay canına! dedi, bu bizim Kadrus'muş...
Ali'ye baltasını indirmesini ve yerinden kımıldamamasını işaret etli.
Ayaklarının ucuna basarak giyinme odasına giui. Döndüğü zaman Ali'nin şaşkınlıktan ağzı açık kaldı. Monte Kristo gitmiş; yerine Papaz Busoni dönmüştü... Busoni Ali'nin kulağına eğildi:
—Burada kal ve dışarıdaki adama dikkat et. Ne sesleri duyarsan duy ben seni adınla çağırmadikça gelme! Ali başıyla "anladım" işareti yaptı.
Papaz Busoni dolaptan bir mum aldı. Mumu yaktı. Adam masanın ki¬litli çekmecesini açmaya çalıştığından o kadar dalmıştı ki hiçbir şeyin far¬kında değildi...
Busoni elindeki mumla adama yaklaştı. Pencere tarafına geçip dikil¬di.
Adam başını kaldırıp da onu görünce:
—Aman Allah'ım! diye bağırdı; Peder Busoni burada ne işiniz var?
—Ya sizin en işiniz var mösyö Kadrus? Dostum Monte Kristo'nun evini soyacaktmız öyle mi?
—Sayın peder... Ne diyeceğimi bilemiyorum... inanın ki... Yemin ederim ki...
—Cam kesiliyor, gizlice pencereden giriliyor, kilitli dolap zorla açıl¬maya çalışılıyor... Bütün bunları nasıl izah edeceğinizi merak ediyorum mösyö Kadrus?...
—Muhterem peder, kader nedense beni hep kötülerle arkadaş edi¬yor... iki kötü arkadaşın zoru ile komşum Dantes'e ihanet ettim... Sonra kötü kalpli karımın kışkırtması ile Yahudi kuyumcuyu öldürdüm... Mahkemede bunu isbat ettiğim için idamdan döndüm; küreğe mahkum oldum.
—Demek cezanız bitti ama siz yine hapishaneye geri dönmenin yol¬larını arıyorsunuz?
—Hayır peder! Cezam bitmeden biri beni oradan kurtardı... —Ya! Kimmiş cemiyete kötülük eden bu adam? —Bir ingiliz... Lord Vilmor diye biri.
—Lord Vilmor benim dostumdur. Demek benim düştüğüm hataya o da düştü... Sözlerinize inandım. Sizi sefaletten kurtarmak için elli bin frank değerindeki bir mücevheri verdim. Ama siz ne yaptınız? Kuyumcu¬nun elinize saydığı kırk beş bini az buldunuz. Onu Öldürerek sermayenizi ikiye katlamak istediniz...
—Dedim ya aziz peder... Karımın kötü emeline âlet oldum...

—Peki onu neden öldürdünüz?
—Haketmişti peder!
—Peki, burada, suç üstü bulunuşunuzu nasıl izah edeceksiniz?..
—Ah, ihtiyaç peder... Tamamen İhtiyaçtan!...
—Ya! İhtiyaçtan demek? ihtiyaç, bir insana sadaka istetebilir... Ya¬hut fırıncıdan bir ekmek çaldırabilir, ama kimsesiz bir eve girip hırsızlık yapma hakkını vermez!...
—Rahip efendi! Yalvarırım, bir şans daha tanıyınız... Bir kere daha affınıza sığınıyorum...
—Benden değil, Allah'tan af dile!...
—Ne Allah'ı peder?Allah olsa, bunca iyi insan sefalet çekerken; kö¬tüler servet ve bolluk içinde yüzer mi?.. Örnek mi istiyorsunuz... işte ben¬den daha alçak olan Danglar! işte alçaklıkta ona taş çıkarttıran Fernan!
—"Bekle de gör" demişler... Ama sende bekleyecek sabır nerede? Allah herkesi birşey ile imtihan eder... Kimine servet, kimine makam, ki¬mine evlât, kimine fakirlik verir... Bunların herbiri birer imtihan vasıtası¬dır... Ve sen Kadrus! imtihanı iyi vermedin!...
—Bana son bir şans daha verin sayın peder! —Artık çok geç...
174
175
177
—Demek yalnız değilsiniz. Jandarmalar dışarıda beni yakalamak için hazır bekliyorlar...
—Tek başımayım mösyö Kadrus. Ben insanların değil; Allah'ın ada¬letine güvenirim...
—Ya, Öyle mi? dedi Kadrus ve aynı anda gözleri şeytanî bir zevkle parladı. Belinden hançerini çıkarması ile rahip Busoni'nin göğsüne sapla¬ması bir oldu... "Allah'ın adaleti seni hançerimden korusun bakalım!" di¬ye bağırdı...
—Evet koruyacaktır! dedi Busoni tatlı bir tebessümle,.. Kadrus hay¬ret ve dehşetle put gibi dondu kaldı. Hançer, sert bir cisme çarpmışcasına kaymış; ucu eğilmişti... Kötü adamın şaşkınlığı geçmeden, Busoni koluna yapıştı. Öyle kuvvetle çevirmeye başladı ki; hançer katilin parmaklan ara¬sından kayıp yere düştü. Rahip onun kolunu çevirmeye devam ediyordu. Kadrus can acısıyla bir çığlık kopardı, önce diz üstü, sonra yüzüstü yere kapandı.
Busoni ayağı ile başına basarak:
—Bu kötü baş ezilmeyi haketti! diye bağırdı...
Kadrus:
—Kulunuz köleniz olayım, bağışlayın... diye inledi. Ne emrederseniz yapmaya hazırım!...
Busoni:
—Sorularıma doğru cevap verirsen canını bağışlarım,..
—Yemin ediyorum, ne sorarsanız cevap vereceğim...
—Kalk ayağa, bakalım!
Kadrus bileğini oğuşturarak:.
—Aman rahip efendi o ne kuvvet öyie? Az daha kolum kırılacaktı...
—Allah bana senin gibi canavarın hakkından gelmem için kuvvet ve¬riyor... Ben de bu kuvveti verenin adına hareket ediyorum. Ve sen ey sefil adam! Biliyor musun ki canını bağaşlamamın sebebi de yine O'nun arzu¬sudur...
—Söyle bakalım peder; senin Allah'ın benden ne'istiyor? —Sorularıma doğru cevap vermeni.

—Sorun, cevap vereyim...
—Lord Vilmor seni kürek mahkûmluğundan kurtardığı zaman yalnız miydin?
—-Evet, peder... —Yalan söylüyorsun!
—Niyetim yalan söylemek değil; sizi denemekti... Madem biliyorsu¬nuz saklamaya ne hacet,.. Yanımda genç bir mahkûm daha vardı...
—Adı neydi?
—Benedetto.
—Şimdiki adı nedir?
—Ne bileyim peder...
—Tulon zindanından kaçtığından bu zamana ne ile geçiniyordun?
—Şöyle... böyle...
—Yalan söylüyorsun!
Kadrus, hayretle rahibin yüzüne baktı.
Rahip:
—Birilerinden aldığın para ile değil mi?
« —Evet efendim... dedi Kadrus kekeleyerek, Benedetto büyük bir konta oğul oldu...
—Kimdir bu büyük kont?
—Şu anda evinde bulunduğumuz kont Monte Kiisto... —Ya? Hani Benedctto'nun yeni adını bilmiyordunuz? Kadrus sarardı:
—Niyetiniz benimle alay etmek midir? Cevabını bildiğiniz sorulan ne diye soruyorsunuz?
—Bana yalan söymeyeceğine yemin ettin. Ya sözünde durursun; ya da...
—Peki aziz peder! Yeni adı Andre Kavalkanti'dir ve bu sıralarda banker Danglar'in kızı ile evlenmek üzeredir. —Tam damada uygun bir kayınpeder!...
Monte Kristo-2 F. 12
—Efendim?
—Yok birşey! Danglar'ı bu konuda uyarmam lâzım...
—Rica ederim peder, bunu yapmayınız?
—Neden?
—Çünkü zavallı Kadrus'un ekmeği elinden gider...
—Demek şantaj yaparak Benedetto'dan para kopanyordun ha?
—Hapishanedeyken ona babalık yaptım. Yemeğimi onunla paylaş¬tım.. Şimdi o da bana evlâtlık vazifesini yapıyor...
—Seni bir şartla serbest bırakırım!
—Söyleyin peder...
—Şu kalem kâğıdı al ve söylediklerimi yaz!
—Ben okuma yazma bilmem rahip efendi...
—Yalan söylüyorsun!
Busonİ bunu öyle korkunç bir sesle bağırmıştı ki, Kadrus titredi. Ka¬lemi kâğıdı aldı...
—Yaz!
Ve katil yazmaya başladı:
"Mösyö Danglar! Evinize kabul ettiğiniz ve kendisine kızınızı ver¬mek istediğiniz genç, eski mahkûmlardan biridir. Tulon hapishanesinden benimle beraber kaçmıştır. Onun numarası elli dokuz, benimkisi ise elli sekiz idi. Vaftiz adı Benedetto olup gerçek ismi belli değildir. Bunu ken¬disi de bilmez."
—İmzala!
—Fakat rahip efendi?... Niyetiniz beni mahvetmek midir?
—Budala! Mahvetmek fikrinde olsaydın seni doğruca jandarmaya teslim ederdim...

Büyük ihtimalle, bu mektubu kullandığım zaman sana bir zarar vermeyecektir... imzala!
Katilin emre uymaktan başka çaresi kalmadığından imza etti... Busoni:
—Bilirsin, ben sözünde duran bir insanım. Eğer bu gece salimen evi¬ne ulaşabilirsen Fransa'da durma! Her nerede olursan ol, sana baskalanna 178 muhtaç olmayacağın bir maaş bağlarım... Eğer evine ulaşabilirsen...
—Eğer evime ulaşabilirsem?..
—Cenabı Hak da seni affetti demektir... Bu durumda sana bağlamayı düşündüğüm maaşı haketmiş olursun... Şimdi çıktığın yerden in bakalım!
—Madem serbest bırakıyorsunuz... Neden kapıdan çıkıp gitmiyo¬rum?
—Kadrus! Sen nankör bir adamsın!
—Kızmayın peder... İşte gidiyorum...
Hırsız ve katil Kadrus, geldiği yerden korka korka çıktı. Ayaklan ye¬re basınca hızla evden uzaklaştı. Bahçe duvanna gelince, evvelce kullan¬dığı merdiven yardımı ile duvann üstüne çıktı. Bir ağacın gövdesine san-larak aşağıya doğru kaydı. Ayağını yere basmaya fırsat bulamadan sırtına bir hançer saplandı. Yere düşünce ikinci darbe böğrüne rastladı.
Kadrus can havliyle bağırdı:
—Yetişin adam öldürüyorlar!
Rakibi, yaralı adamın saçlanndan yakaladı. Üçüncü darbeyi göğsüne indirdi. Kadrus artık bağıracak gücü bulamıyordu. Aldığı yaralardan sel gibi kanlar boşanıyordu. Katil, hasmının artık bağıramadığını görünce saçlarını bıraktı. Kadrusun başı yere düştü. Gözleri kapanmış, ağzı büzül¬müştü. Adam artık öldüğüne kanaat getirmiş olacak ki hızla oradan uzak¬laştı.
Kadrus, katilin gittiğinden emin olunca dirseğine dayanarak yan doğ¬ruldu. Bütün gücünü toplayarak son bir kere daha bağırdı:
—Rahip efendi! Yetişin ölüyorum!
Bu imdat sesi gecenin karanlığında yankılanarak kontun evine kadar ulaştı. Önce merdiven kapısı, sonra da bahçe kapısı açıldı. Monte Kristo ile Sudanlı kölesi ellerinde birer şamdan Kadrus'a yaklaştılar...
179
İNSANLAR ZULMEDER, KADER ADALET EDER
Kadrus'un yerde yattığını gören papaz Busoni: —Neyiniz var mösyö, ne oldu? diye sordu... Kadrus:
—Görmüyor musunuz peder vuruldum! Yalvarınm bir doktor çağı-... Aman Allah'ım, ölüyorum...
—Cesaret mösyö, işte geldik!
Adam bayılmıştı. Busoni ile Ali onu eve taşıdılar. Kont Sudanlı'ya u soymasını söyledi. Üç derin yarayı dikkâtle gözden geçirdi:
—Büyüklüğüne kurban olayım Allah'ım!... Sen ne kadar sabırlı isen, İz o kadar sabırsızız... Beklemesini bilmiyoruz... Kaderinle yerini ve za-anını ne güzel ayarlıyorsun?..
Kont Ali'ye Arapça:
—Gİt kraliyet savcısına haber ver, buraya gelmesini söyle! Giderken kapıcıyı uyandır; o da bir doktor çağırsın!
Sudanlı selam verip çıktı. Monte Kristo yaralı ile yalnız kalmıştı. Adam güçlükle gözlerini açtı:
—Bir doktor, peder... Bir doktor... diye inledi. —Çağırmaya gittiler.
—Biliyorum, kurtulmama imkân yok, ama hiç olmazsa ölmeden önce Uademi vermek istiyorum...

181
—Hangi konuda?
—Beni vuran katil konusunda!
—Demek onu tanıyorsunuz?
—Evet, tanıyorum onu... Benedetto idi! Bu soygun fikrini aklıma ko¬yan da odur... Kontun evinin plânını veren, paranın yerini söyleyen yine Benedetto alçağıdır!...
—Gerçekten ne kötü arkadaşların varmış mösyö Kadrus!... —Kader işte... Ne yaparsın...
—Arkadaşlarım hem doktum hem de kraliyet savcısını getirecekler; sabret!...
—Ah, peder... Bütün kanım çekiliyor.v Geç kalacaklar, geç kalacak¬lar... Ve beni vuran alçağı ihbar edemeden öleceğim!...
—Size son bir iyilik yapmak istiyorum... Bana ifadenizi yazılı olarak verirseniz, ben de onu kraliyet savcısına teslim edebilirim...
—Veririm peder veririm... Yeter ki o alçak cezasını bulsun... Ama gözlerim kararıyor... Korkarım buna zamanım yok...
Busoni:
—Bekle beni! dedi.
Biraz sonra elinde ufak bir şişe ile döndü.
Yaralı son bir ümiıle:
—Çabuk olun peder, çabuk olun... ölmek üzereyim...
Busoni ona yaklaştı. Moraran dudaklarına şişedeki şuruptan üç damla damlattı.
Kadrus derin bir iç geçirdi:
—Oh, bana hayat verdiniz peder! Biraz daha... Yalvarırım biraz da¬ha!...
Busoni:
—İki damla fazlası Öldürür!
—Acele edin peder! Yazın: "Beni vuran Tulon'da zincir arkadaşını elli dokuz numaralı mahkûm Benedetto'dur." Acele, peder! Daha acele... Neredeyse imzalayamadan Öleceğim!...
182
Busoni ifâdeyi yazdı. Kadrus'un eline kalemi verdi. Yaralı adam şey¬tani bir gülümseme ile ifâdenin altını imzaladı. Sonra yatağa gerisin geri¬ye düştü. Çok halsizdi:
—Gerisini siz anlatırsınız değil mi peder? Ah, ölüyorum... Allah'ım! Ölüyorum!
—Gözünüz arkada kalmasın mösyö, anlatacağım. Hem öyle şeyler anlatacağım ki, duysanız siz de şaşarsınız!...
—Ah, peder... Söyleyin, daha neler anlatacaksınız?
—Bu konağın plânını size verdiğini, sonra sizi öldürür ümidiyle bir mektup yazarak kontu soygundan haberdâr ettiğini, kontun evde olmama¬sı sebebiyle mektubun benim elime geçtiğini...
—Giyotine çekerler değil mi? Ah, giyotine çekerler değil mi peder? Bu ümiüe ölmek istiyorum...
—Şunları da ekleyeceğim mösyö: Sizi buraya kadar takip ettiğini, siz eve girince duvarın üstüne tırmanıp sizi izlediğini ve döndüğünüzü görün¬ce de duvarın dibine saklanıp sizi beklediğini
—Aman Allah'ım! Bütün bunları gördünüz ve bana haber vermedi¬niz Öyle mi?
—Evet öyle! Kaderin sizin için ördüğü ağı görüyor, Allah'ın işine karışmak istemiyordum. Çünkü O'nun adaleti gerçek adalettir!...
—Bana. Allah'tan bahsetme peder! Allah olsa, bunca zâlim servet ve itibar içinde yaşar mı?... Siz de biliyorsunuz ki, benden önce cezalandırıl¬ması gereken bir sürü alçak ve zâlim var!...

Busoni, ölmekte olan adamı titreten bir ses tonuyla:
—Sabret! dedi, sabret!
Kadrus ona şaşkın gözlerle baktı.
—Allah'ın affı, cezasından Önce gelir! Doğru ve namuslu bir hayatı seçmen için karşına kaç defa fırsat çıkarmıştı; unuttun mu?... Ama sen bu fırsatları tesadüfi bir ganimet bildin; daha fazlasını elde etme hırsına ka-Ptldın... Hem de adam öldürerek...
—Sen ne biçim papazsın? Ölen bir adama ümit vereceğine, savcı gibi yargılıyorsun!
183
—Ben sana Allah'ın babamızdan, annemizden daha şefkatli, daha ba¬ğışlayıcı olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Olur ki son nefesinde tövbe edip imanını kurtarırsın!...
—Aman ne şefkat!... Şu haline bak! Benim papaza değil doktora ihti-yacım var, doktor istiyorum!
—Sen ne ahmak bir adamsın be Kadrus! Eğer sana o üç damla ilâcı vermemiş olsaydım, şimdiye çoktan ölmüştün... Allah sana ne yaptı ki böyle için kinle dolu? Seni kör veya sağır yaratmadı... Sana sağlıklı bir vücut ve zekâ verdi... iyi bir işin ve dostların vardı... Ama sen ne yaptın? Şükredeceğin yerde komşunu kıskandın... Komşun sana ne kötülük etmiş, ti. Onun iyi bir mevkiye kavuşması sana ne zarar vermişti? Niçin kötü adamlarla birlik olup komşuna ihanet etlin?...
—İmdat! Aman Allah'ım! Sen kimsin? Bunları nereden biliyorsun? —Hâlâ Allah'a inanmıyor musun?... —Su! Susuzluktan yanıyorum!... Busonionasu verdi. Kadrus suyu içtikten sonra:
—Ama Benedetto yaşıyor?.. Danglar yaşıyor? Feman, kraliyet savcı¬sı yaşıyor? Allah'ın adaleti benim gibi zavallıyı mı buldu?... Hayır, Allah yok! İnanmıyorum! Sen de inanmıyorsun... Yalan söylüyorsun...
—Hayvan gibi böğüreceğine insan gibi dinle!... Bütün imanımla sana söz veriyorum; onlar da belâlarını bulacaklar! Allah'a inanmıyorsun ama O pişman olman için sana yanm saat daha mühlet verdi... Allah isteseydi, kâül hançerini kalbinin ortasına saplardı ve sen tövbe edecek zamanı bula¬madan ölürdün... Gayret et! Samimi bir pişmanlık, kalbden gelen gözyaş¬ları ve bir dua... Allah senden fazla birşey istemiyor...
—Hayır! dedi Kadrus, hayır... Pişmanlık getirmeyeceğim. Herşey te¬sadüflerin eseri... Allah yok!
—Delil ister misin? Ben de bir zamanlar, senin gibi, hâşâ Allah'ı inkâr etmiştim... Ama O hemen beni cezalandırmadı. Zindanda bana bir arkadaş, bir Allah dostu gönderdi. O dost, şimdi benim sana yapmaya ça¬lıştığım gibi gözlerimi açtı... Doğru düşünmemi sağladı... Öylesine piş¬man öylesine mahcuptum ki, günlerce Allah'tan af diledim.. Tövbe ettim-
184
Ve O beni affetmiş olacak ki, zindandan kurtardı, servete kavuşturdu... Ve gen şimdi kalkmış bana "yalan söylüyorsun!" diyorsun...Eh, artık dilediği¬ni söylemekte, inanıp inanmamakta serbestsin!... Ben elimden geleni yap-Uni. Şunu da söylüyorum ki, Allah'ı inkâr etsen de sana acımayacağım... Çünkü rızası ile zarara girene merhamet edilmez!...
—Yalvarıyorum söyle! Sen kimsin?
—Hâlâ bilemedin mi? dedi Busoni... Bir çekişte perukunu çıkardı.
Kadrus dehşetle irkildi:
—Şu siyah saçlarınız, ince bıyığınız olmasaydı, size Lord Vilmor'su-nuz

derdim...
—Hafızanı toplamaya çalış Kadrus! Ben ne Busoni, ne Lord Vilmor ne de Monte Kristo'yumL- Beni bulman için daha uzaklara gitmen gere¬kir...
—Ne kadar uzaklara? diye inledi Kadrus...
—Kaialan köyü yolu üzerindeki Panfil Baba'mn lokantasına kadar gitmelisin. Bahçedeki çardağın altına oturup Danglar'ın beleş şarabından içmeli, sarhoş olmalısın...
—Yeter! Yeter, Allah aşkına!... Tanıdım seni! Adını söylemeye kor¬kuyorum... Evet, artık İnanıyorum Allah var ve o âdildir!... Sen ne mutlu bir insansın ki, düşmanın olduğumu bildiğin halde, kaç defa imdadıma ye¬tiştin. Son olarak da îmanımı kurtarmaya çalışıyorsun... Bütün haklarını helâl ettiğini söylemezsen, içimden gelerek Allah'a tövbe edemeyece¬ğim... Çünkü buna yüzüm yok...
—Bütün haklarımı helâl ediyorum eski dostum!... İçin rahat olsun. Çünkü elime öyle birşey verdin ki, onunla Benedetto'yu, Danglar'ı ve Fernan'ı mahvedebileceğim.. Benedetto'nun kim olduğunu biliyor mu¬sun? Ona öz anne gibi bakıp büyüten zavallı bir kadıncağızı parası için yaktı ve Ölümüne sebep oldu!.,. Gerçek babasını da merak edersin. Söyle¬yeyim de için rahat etsin.
Kadrus'un kulağına eğildi ve bir isim fısıldadı... Yaşlı adamın hayret¬ten ağzı açık kaldı... Ve sahte papaz sordu:
—Artık memnun ve mesut ölüyorsun değil mi?
185
—Evet... Evet... diye inledi Kadrus.
Ellerini havaya kaldırdı. Son bir gayretle Allah'a yalvardı:
—Nimetleriyle benim gibi nankörleri bakıp gözeten Allah'ım! Şu an¬da pişmanlığımı ifâde edecek kelime bulamıyorum... Ama madem ki Al¬lah'sın; kalpten geçenleri de bilirsin. Eski dostum beni affetti ve bütün haklarını helâl etti.
Sen -elbette- ondan daha az şefkatli ve daha az bağış¬layıcı değilsin. Beni affet ve huzuruna kabul et.
Kadrus gözlerini kapadı. Elleri yanına düştü. Son bir haykırış ve son bir iç çekmesiyle başı arkaya kaydı.
Monte Kristo onun öldüğüne kanaat getirince, başını Öne eğdi ve kı¬sık bir sesle: VARAN BÎR! dedi...
On dakika sonra, doktor ve kraliyet savcısı gelince papaz Busoni'yi ölünün başında dua eder halde buldular...
186
GAZETECİ
iki hafta boyunca Paris, Monte Kristo'nun evine yapılan soygun te¬şebbüsünün dedikodusu ile çalkalandı. Kraliyet savcısı, papaz Busoni'nin ifâdesini aldı. Busoni ona gördüklerini anlattı ve Kadrus'un ölmeden önce yazdırıp imza ettiği ifadeyi verdi.
Kraliyet savcısı, katilin bulunması için polis nezdinde teşebbüse ge¬çerken; Monte Kristo'nun ifadesini almayı da unutmadı. Kont, olay gecesi Ateul'deki evinde olduğunu, o gün papaz Busoni'nin köşkteki kitaplıkta bazı değerli el yazması kitapları incelemek için izin istediğini söyledi. Ge¬ceyi köşkte geçiren Busoni'nin anlattıklarından fazla birşey bilmediğini ilâve etti.
Aradan üç hafta geçtiği halde Benedetto yakalanamamıştı. Paris sos¬yetesi cinayeti nerede ise unutmuş gibiydi. Çünkü yeni bir konu çıkmıştı. Vikont Andre Kavalkanti ile banker Danglar'ın kızı matmazel Öjeni'nin gerçekleşmek üzere olan evlilikleri konuşuluyordu. Baba Kavaîkanti'ye yazılmış, o da bu evliliğe razı olduğunu ancak işlerinin çokluğu sebebi ile düğünde bulunamayacağını bildirmişti.

Günler geçmiş, Albert Morsef in gazeteci arkadaşına tanıdığı müddet dolmak üzere İdi. General Morsef, oğlunun teşebbüsünden habersiz, bek¬lemeyi tercih etmişti. Baron Danglar'a diş bilemekle beraber, işin üzerine gitmeye cesaret edemiyordu. Nitekim, hiçbir Parisli Yanya'daki hain Fransız subayı ile generel Morsef arasında bir bağ kurmamış, hatta bunu aklına bile getirmemişti...
Gazeteci Baunchamp'a gelince: Albert'in kendisini ziyaret ettiği gün¬den sonra onu Paris'te gören olmamıştı. Dostları, bir seyahate çıktığını
187
189
söylüyorlardı. Ancak seyahatin yerini ve sebebini kimse bilmiyordu...
Birsabah oda hizmetçisi Albert'i uyandırarak ziyaretçisi olduğunu söyledi.
Albert hizmetçiye sordu:
—Bu saatte ziyaretime gelen kimdir?
—Dostunuz gazeteci Baunchamp efendim.
—Dostum Baunchamp... diye tekrarladı Albert... Hizmetçi bu sözle¬rin altındaki gizli manayı anlayamadı.
—Ziyaretçiyi alt kattaki çalışma odama al; ben de giyinip geliyorum. Hizmetçi selam verip çıktı.
Albert, gözlerini oğuşturarak içeri girdiğinde; Baunchamp odanın içinde geziniyordu.
Ev sahibi:
—Ben bugün sizi ziyaret etmeyi düşünüyordum... dedi, ama siz daha erken davrandınız. Şimdi kararınızı söyleyin bakalım, tekzib mi, düello mu?..
Gazeteci:
—Albert! dedi, öyle sorular vardır ki hemen bir çırpıda cevap vermek mümkün değildir...
—Üçüncü bir ihtimalden söz ettiğimizi haürlamıyorum!
—General, senatör, kont dö Morsef gibi bir insanın şerefi, sosyal mevkii ve hayatı mevzubahis olunca... Kuru bir evetveya hayır ile cevap verilemez!...
—Peki, ya ne yapılır?
—Benim yaptığım yapılır, Albert! Böyle ciddi bir konuda para, za¬man ve yorgunluk esirgenmeden ortaya atılan dedikodunun gerçek olup olmadığı araştırılır... Çünkü, sevdiğim bir dostumla karşı karşıya gelme¬den, ona kılıç veya tabanca çekmeden önce; bunun sebebini bilmek iste¬rim...
Albert sabırsızlıkla:
—Sözü uzatma! Ne demek istiyorsun?
188
—Demek istediğim şu: Yanya'dan geliyorum!...
—Yanya'dan mı? Siz mi? imkânsız!...
—Evet, ben! işte pasaportum ve işte vizelerim!... '
Albert, pasaporta ve vizelere göz gezdirdi:
—Demek Yanya'ya gittiniz?
—Sevgili Albert! Siz, üç ay Önce bana hakaret eden ve başımdan de¬fetmek için vuruşmak zorunda kalıp da öldürdüğüm İngiliz gibi yabancı biri olsaydınız, asla bu kadar zahmete ve masrafa girmezdim..
—Ah, dostum! Ne diye yedi dereden su getirerek beni heyecanlandı¬rıyorsunuz? Araştırmanız sonunda o mektubun bir iftiradan başka birşey olmadığını Öğrendiğinizi söyleyin, bitsin!... Tekzibe gelince, bunun sizi fazla üzeceğini sanmıyorum...
Baunchamp yalvarmaklı bir sesle:
—Ah, sevgili dostum... dedi, şu söylediğiniz şeyi yapmayı ne kadar isterdim

bilemezsiniz!
Albert'in yüzü sarardı, bakışları bulandı. Gazeteci devam etti:
—Hatta öyle. ki, yola çıkarken böyle bir netice ile döneceğimi umu¬yordum...
—Bu da ne demek oluyor?
—O yazı iftira değilmiş, dostum!...
—Aman Allah'ım! O Fransız subayı?
—Evet.
—O Feman?
—Evet
—Hizmetinde bulunduğu valinin şatolarını teslim eden satılmış?..
—Dostum sözlerine dikkat et! Baban hakkında konuştuğunu unut¬ma!...
—Nasıl olur? Nasıl olur?
Baunchamp çantasından bir kâğıt çıkardı:
L90
T
—İşte isbatı! dedi...
Albert kâğıdı titreyen elleriyle açtı. Yanya eşrafından dört kişinin im¬zasını taşıyan kâğıtta, Tepedelenli Ali Paşa'nın hizmetinde bulunan Fran¬sız subayı Albay Fernan Mondego'nun Yanya kalesini iki bin kese altın yılığında teslim ettiğini doğrulamakta idi... imzalar konsolos tarafından (asdik edilmişti.
. Albert sendeledi. Arkadaşı onu bir koltuğa oturttu. Artık şüphe kal¬mamıştı. Baunchamp haklıydı... Kısa bir sessizlikten sonra, gazeteci Al¬bert'in omzuna elini koydu:
—Dostum! dedi, bütün acını paylaştığıma inanmanı istiyorum... Pa¬ris'e döner dönmez, mektuba ait dedikodunun çoktan unutulduğunu se¬vinçle müşahede ettim. Çünkü kimsenin aklına Fernan adındaki o Fransız subayı ile babanız arasında bir bağ kurmak gelmemiştir... Dolayisiyle bu korkunç sim şu koca Paris'te senden ve benden başka kimse bilmemekte¬dir... Eğer eski dostluğumuzu iade edecekse herşeyi unutmaya hazırım... Çünkü bu dostluk benim için o kadar kıymetli ki, ne kadar önemli olursa olsun hiçbir gazete haberine değişmem!...
Albert ağlayarak Baunchamp'ın boynuna sarıldı:
—Ah, aziz dost! Ah, soylu kalp! Bu âlicenaplığını ömrüm oldukça unutmayacağım...
Gazeteci kâğıdı Albert'e uzattı:
—Alın dostum, dedi, bu size aittir... Artık benden çıktı. Size yemin ediyorum; bu sır benimle birlikte toprağa gömülecektir...
Albert, kasılan parmaklarıyla kâğıdı aldı. Ocağın alevleri arasına attı. Son kırıntısı kül oluncaya kadar seyretti:
—Sevgili dost... Bulunmaz arkadaş... diye mırıldandı. Derin bir iç geçirdikten sonra Baunchamp'a döndü: —Aziz dostum, mesraflannızı karşılamama izin veriniz? —Asla! Bunu duymamış olayım...
—Size karşı Öyle mahcubum ki, yaptığım hakaretler için utanç duyu¬yorum...
—Asıl mahcup olan benim... Sizi hayatınız boyunca kalbi kırık do-
191
laştıracak bir haberle geldim... Size bütün haklarımı helâl ettim. Ama siz de lütfen beni affettiğinizi söyleyiniz. Şu anda bu sözleri duymaya çok ih¬tiyacım var!...
—Her felaket beraberinde bir saadet getirir derler... Eğer bu doğru ise, ki ben doğru olduğuna inanıyorum... Felâketi tekrar etmeye ne hacet! Saadete gelince: ömür boyu kendisine minnet duyacağım bir dost kazan¬dım!...
—Bu cevap, beklediğimden çok daha saadet verici... Teşekkür ede¬rim..
Kısa bir sessizliğin ardından Albert bir volkan gibi patladı:

—Gazetenize o mektubu gönderen kimdi? Gerçek düşmanımı bilmek istiyorum! Bir dost olarak benden bunu esirgemeyin?..
Baunchamp beklemediği bu âni soru karşısında sarardı. Sonra hemen toparlandı:
—Bu mektubu gönderen muhbir, sanır mısınız ki ismini verecek ka¬dar ahmak olsun?., işte bunun için çok cesur olmanız lâzım.. En ufak bir telaş belirtisi göstermemelisiniz. Gücünüzü ve aklınızı fırtınanın kopacağı güne saklayınız!...
Albert dehşet içinde:
—Felaketin henüz sona ermediğini mi düşünüyorsunuz?
—Birşey düşündüğüm yok! Benimkisi bîr tahmin... veya önsezi...
—Hayır dostum! Siz birşeyler biliyor fakat benden saklıyorsunuz...
—Albert dostum, senin sinirlerin iyice zayıfladı... Haydi dışarı çıka¬lım. Koruda arabamla gezeriz. Bir yerde öğle yemeği yeriz. Böylece biraz açılmış olursunuz...
—Peki, gidelim... dedi arkadaşı, ama araba ile değil; yaya olarak... Yorulmak ve şu kâbusu unutmak istiyorum!...
iki arkadaş evden çıktılar. Yaya olarak bulvara kadar yürüdüler. Bul¬varı geçip Şanzelize'ye yöneldiler.
Gazeteci:
—Bakınız dostum, dedi, hazır yolumuz uğramışken Monte Kristo'yu ziyaret edelim. O sizi oyalar. Onunla beraber olunca insan dertlerini unu-

wyor. Çünkü hiç soru sormuyor... Bence en iyi dostlar en az soru soran¬lardır-
Albert
—Çok iyi düşündünüz sevgili dostum... Gidelim. Monte Kristo'yu seviyorum!...

* * *
YOLCULUK
Monte Kristo iki genci karşısında görünce çok sevindi:
—Sizi böyle birlikte görmek ne saadet, diyerek sevincini belli etti.
Baunchamp:
—Evet mösyö, dedi, gördüğünüz gibi beraberiz ve birbirimizi eski¬sinden daha çok seviyoruz... Tatsız bir iftira nerede ise bizi birbirimize düşürüyordu!...
Albert:
—Aziz dostum, dedi gazeteciye hitaben, sîz o çirkin hakaretleri yap¬madan önce mösyö konta uğramış ona akıl danışmıştım... O da sizin lehi¬nizde görüş belirtmiş, ne yalan söyleyeyim, o zaman için beni kızdırmış¬tı... Çünkü üçüncü bir ihtimali düşünmek istemiyordum... Anlarsınız ya!...
Kont
—Bırakalım şimdi bunları!... Netice iyi ya, ona bakalım... Herkes kendi derdine düşmüş beni soran yok...
Albert merakla: —Ne oldu efendim?
—Daha ne olacak. Gören de beni dertsiz bir adam sanıyor!... Hırsız¬lar evimi basıyor, dostum Abbe Busoni onunla cebelleşiyor... Adam ka¬çarken, dışarıda bekleyen bir başka hırsız tarafından öldürülüyor... ti yet savcısı işe el koyup soruşturma açıyor...
Albert:

—Hırsızın kim olduğu tesbit edilebildi mi?
—Evet.. Bereket versin ölürken dostum Abbe Busoni'ye yazılı bir ifade veriyor... Adı Kadrus'muş... Marsilyalı bir kürek mahkumu... Bir ka¬çak... Kraliyet savcısı

da Baron Danglar da adamı tanıyormuş... Şimdi her tarafta katili arıyorlar... Adı Benedetto imiş. Ailesi ve memleketi belli de¬ğilmiş. İsmi de gerçek olmayıp göbek adı imiş... Ah, vallahi, o kadar sıkıl¬dım ki benimle birlikte gelebilecek bir dost bulsam, şöyle uzun bir seya¬hate çıkacağım?..
Gazeteci:
—Albert sizinle gelebilir sanırım. Onun da uzun bir tatile ihtiyacı var...
—Evet, gelirim... dedi öbürü. Konu
—Bunu duyduğuma ne kadar sevindim bilemezsiniz! Gerçekten be¬nimle seyahate çıkar mısınız, genç dostum?
—Nereye gidiyoruz?
—Denize!
—Denize mi? Kabul!
—Kendi başınıza hemen karar vermeyin dostum. Olur'ki aileniz be¬nimle birlikte gelmenize razı olmaz?..
—Ben hür bir insanım efendim... Aynca ailemin size karşı derin bir muhabbeti var... Karşı çıkacaklarını sanmıyorum...
Baunchamp:
—Bu seyahat muhabbeti uzun süreceğe benziyor... Bana izin verirse¬niz gazetenin başına dönmek istiyorum. Görüşemezsek iyi yolculuklar di¬lerim...
Kont:
—Teşekkür ederim dostum... Albert'i getirdiğin çok iyi oldu... Sıkın¬adan patlıyordum.
Gazeteci:
—Desenize iyi bir iş yaptım... Zira Albert'in de size ihtiyacı vardı!...

Kont, bu sözlerin altındaki gizli manayı anlamazlıkdan geldi.
Baunchamp, gitmek için kalktığı zaman, Monte Kristo'ya hitaben:
—Albert'le matmazel Danglar'ın evlenme işi tamamen suya düştü değümi?
—Bunu niçin bana soruyorsunuz, anlayamadım... Matmazel Dang-lar'la evlenecek olan ben değildim. Ama kulağıma gelen dedikodulara ba¬kılırsa, bu iş zaten kendiliğinden bozulmuş...
—Nasıl?
—Haydi canım, bana gazeteci ağzı yapmayın!...Vikont Andre Kaval-kanü cenaplarının Danglar ailesine damat olduğunu duymayan kaldı mı?
—Mösyö kont, üç haftalık bir seyahatten yeni döndüğüm için geliş¬melerden haberim yoklu... Demek evlendiler?
—Henüz değil ama, herkes bu işe oldu gözü ile bakıyor... —Eh, bu kadar dedikodu bana yeter... Haydi hoşça kalın.
Monte Kristo ile Albert, gazeteciyi dış kapıya kadar uğurladılar. Ba¬unchamp gittikten sonra, Kont, Albert'ın omzuna elini koyarak:
—Şu gazeteci iyi bir genç değil mi? diye sordu. —Evet, dedi beriki, bulunmaz bir dost...
Odaya geri döndüler. Seyahat hakkında on dakika kadar sohbet etti¬ler.
Albert:
—Benim için farketmemekle beraber, nereye gideceğimizi sorabilir miyim? En azından annem merak edecektir!...
—Normandiya'ya dostum!
—Ne Normandiya mı? Ciddi misiniz?
—Neden şaşırdığınızı anlayamadım?
—Çok uzun bir yol...

—Bütün masraflar bana ait dersem, başka bir engel kalıyor mu?
—Beni yanlış anladınız; masrafları kastetmemiştim. Normandiya hiç aklımda yoktu, o kadar... Ne zaman hareket ediyoruz?
—Bu akşam saat beşte!
197
—Anlaştık! Saat beşte burada olacağım...
Albert izin alıp çıkınca, Monte Kristo Normandiya'dan yeni dönen Betroçyo'yu çağırdı:
—Her şey hazır mı mösyö Betroçyo? —Her şey efendim... Kalacağınız sahil evi, yat ve tekneler. —Her rölede (durakta) atlan koşulu hazır bekleyen arabalar? —Onlar da hazır efendim.
—Bu işlerde ne kadar maharetli olduğunu göreceğiz... Peki, çıkabilir¬siniz!
Betroçyo selâm verip çıktı. Kont doğruca Heydi'nin odasına gitti. Ona çıkacağı seyahat hakkında bilgi verdi.
Kont, saat beşe doğru herşeyi hazır etmiş Albert'i bekliyordu. Saat beşi vururken Betroçyo, Vikont Morsef in geldiğini haber verdi. Yola çı¬kacakları araba kapıda hazır bekliyordu. Yol müddetince Albert'e hizmet verecek olan uşak onun eşyalannı arabaya yükledi. Kont ise yanına sadık uşağı Sudanlı'yi alacaktı. Kararlaşürdıklan üzere hemen arabaya binip yola çıktılar. Atlar öyle¬sine hızh koşuyorlardı ki, Albert sormak zorunda kaldı:
—Mösyö kont, bu hızla gidecek olurlarsa, atlanmız iki saate varmaz yorgunluktan çatlarlar... Merakımı hoş görün ama neden bu kadar hızlı gi¬diyoruz?
—Sabır, dostum sabır!...
—Vallahi anlaşılması zor, garip bir insansınız...
Kont, bu sözlere tatlı bir gülümseme ile cevap verdi...
İki saat sonra yol üzerinde bir ağaçlıkta durdular. Albert başım araba¬dan dışarı çıkarınca iki hizmetçinin el kavuşturmuş, beklemekte olduklan-nı gördü. Hemen arkalarında kocaman bir şark çadm kurulmuştu. Kont, hayretten ağzı açık kalan Albert'e seslendi:
—Haydi dostum, dedi, mükemmel bir akşam sofrası bizi bekliyor!...
Hizmetçiler koşup çadmn kapısını araladılar. Önde Monte Kristo, ar¬kada hâlâ şaşkınlığı geçmemiş olan Albert içeri girdiler... Hizmetçilerden biri ibrik ve leğen getirdi, îki efendi ellerini yüzlerini yıkadılar. Etrafına
198
yuşak minderler serilmiş sofraya oturdular. İki hizmetçiye Ali ile diğe¬ri de yardım ediyorlardı. Sofrada bir kuş sütü eksikti dense yeriydi...
Albert, yeni pişmiş balık etine uzanırken:
—Ben, dedi, bu tür şeylerin ancak binbir gece masallarında olacağına inanırdım... Ama görüyorum ki, siz masallan dahi geride bırakacak hârika şeyler yapıyorsunuz!,..
—Bu tür işlerle ben uğraşmam, genç dostum...
—Ya kim uğraşır?
—Betroçyo adında Korsikalı bir kahyam var; o uğraşır...
—Mösyö Betroçyo, sizden sonra Avrupa'nın en zengin adamı olma¬lı...
—İşte orada yanılıyorsunuz Vikont! Betroçyo*nun ceplerini ters çe¬virseniz içinden üç kuruş çıkmaz....
—Beni şaşırtıyorsunuz efendim?
—Söyler misiniz genç dostum, bir kahya niçin çalar?
—Ne bileyim... Kahyalığın şanından olsa gerek. Çalmak için çalar...
—Hayır, yine yanılıyorsunuz! Çalar, çünkü bakmak zorunda olduğu karısı, çocukları veya akrabalan vardır... Çalar, çünkü efendisinin onu bir-gün

kovacağından ve işini kaybedeceğinden korkar....
—Sizin Korsikalı kahyada bu saydığınız şeyler yok mu yani?
—Yoktur!... Hayatta kuru canından başka kimsesi yoktur... Paramı dilediği gibi harcama yetkisine sahiptir... Ona bugüne kadar hiç hesap sor¬madım... Görüyorsunuz ya, benden iyi efendi bulamaz. Aynca, en sadık hizmetçi, efendisine hayat borçlu olan hizmetçidir!...
—Sudanlı Ali gibi, Yanyalı Heydi gibi değil mi?...
—Evet!
Konuşmayı demir bir kapı gibi kapatan sözler vardır ya, işte kontun "evet"i böyle kelimelerden biri idi. Albert başka soru sormadı... Daha doğrusu soracak cesareti kendinde bulamadı!...
Kahvelerini çadırın önünde içtiler. Genç Vikont, kahvesini yudumlar¬ken eski arabanın değiştiğini, yeni atlar koşulmuş yeni bir arabanın hazır beklediğini gördü. Kontun; "sabır, genç dostum sabır" dediğini duyar gibi

oldu..;
Kahveleri içtikten sonra derhal yola çıktılar. Normandiya'ya kadar dört röleye bölünen doksan kilometreyi sekiz saatte aldılar. Sabaha doğ^ tatil yapacakları sahil köşküne vardılar. Hizmetçiler kapıda bekliyorlar^ Kont, hepsine gerekli talimatları verdikten sonra yerlerine dağıldılar.
Albert'in dairesine tahsis edilen hizmetçi, kahvaltının ve banyonun hazır olduğunu bildirdi. Genç Vikont, banyodan sonra kahvaltasmı yapıp derin bir uykuya daldı...
Üç gün boyunca, biriken sıkıntılarından kurtulmak için ne gerekiyor¬sa yaptılar. Yatla denize açılıp balık avladılar. Tüfeklerini alıp ormana git¬tiler. Sahilde yaya yürüdüler. Balıkçılarla sohbet ettiler.
Üçüncü günün akşamı, Albert'e Paris'teki oda hizmetçisinin geldiği¬ni haber verdiler. Uşak nefes nefese içeri girdi. Elinde bir paket vardı.
Albert heyecanla:
—Fîorenün yaklaş! dedi, annem hastalandı mı yoksa?
—Hayır efendim. —Peki, seni kim gönderdi? —Gazeteci dostunuz Baunchamp efendim... —Baunchamp mı?
—Evet efendim; size bu paketi gönderdi.
Albert paketi aldı ve titreyen parmaklarıyla açtı. içinden bir mektupla bir gazete çıktı. Mektubu okurken, daha ilk cümlesinde çığlığı bastı. Son¬ra gazeteye hızlı bir göz gezdirdi. Mektubu ve gazeteyi buruşturup paketin içine geri koydu. Başı dönüyor, bacakları titriyordu. Düşeceğini hissede¬rek hizmetçisinin omuzuna dayandı.
Monte Kristo, ancak kendisinin duyacağı kısık bîr sesle: —Yazık! dedi, babaların günahını çocuklar çekiyor... Albert kendisini toparladıktan sonra, hizmetçisine döndü: —Flöremin, atın Paris'e dönecek durumda mı? —Zannetmem efendim... Beni buraya zor getirdi. —Yola çıktığında evde durum nasıldı?
—Oldukça sakin... Ancak anneniz, Baunchamp'ın beni size gönder¬diğini duyunca telaşa kapıldı. Beni durdurmak ister gibi kollarını açtı fa-^at hemen bundan vazgeçti. Biraz düşündükten sonra; "Peki, gidin Flo-fentin, hemen dönsün; ona ihtiyacım var" dedi.
Albert
—Evet anneciğim dönüyorum; merak etme... Aile şerefimizle oyna¬yan o haine haddini bildirmeye geliyorum!...
Monte Kristo'nun odasına gitti. Kont onu perişan bir halde görünce
şaşınr gibi yaptı:

—Neyiniz var, ne oldu? diye sordu.
—Büyük bir felâket efendim... Hemen Paris'e dönmem gerekiyor. Bana lütfen soru sormayın ve mümkünse hızlı bir at verin...
—Atlarım emrinizdedir. Hangisini isterseniz alınız... Hatta iki tane alın; değiştirerek binerseniz daha çabuk varırsınız...
—Teşekkür ederim. Bu ani dönüşümü saçma bulabilirsiniz... Fakat, inanın, bu konu hayatımdan daha önemlidir... Sebebini Öğrenmek istersi¬niz diye bu paketi size bırakıyorum. Ama ben gittikten sonra açmanızı is¬liyorum..
At karnına yediği sert bir mahmuz darbesi ile ok gibi fırladı. Kont, genç adamın arkasından acıyarak baktı...
Albert iyice uzaklaşınca, Monte Kristo yerden paketi aldı. Önce mek¬tubu, sonra da gazeteyi okudu. Haber şöyle idi: "
"Yanya Valisi Ali Paşa'nın hizmetinde iken yalnız şatoyu teslimle kalmayıp velinimetini Türklere satan Fransız subayı hakkında üç hafta Ön¬ce Imperial Gazetesi'nde çıkan haberin doğru olduğuna dair kesin deliller ele geçirmiş bulunuyoruz. Bu subayın o devirde adı Fernan idi. Fakat son¬radan ihanetinin karşılığı olarak aldığı altınlarla toprak ve unvan elde et¬miş olduğundan bugün adı "General Kont dö Morsef' dir, Aynca senato üyesidir." t

HEYDİ'NİN İNTİKAMI
Albert, zor bir yolculuktan sonra, sabahın sekizinde Baunchamp'ın evine yıldırım gibi indi. Arkadaşının böyle bir ihaneti yapmayacağından emin olduğu için:
—Söyle, dostum! dedi bu ihaneti yapan kim? —Hele şöyle geç otur... dedi arkadaşı, önce birlikte güzel bir kahvaltı yapalım; sonra herşeyi anlatırım.
—Görüyorsun ki kahvaltı yapacak durumda değilim... Konuş lütfen! Arkadaşının aç olduğunu bilen gazeteci ısrar etti: —Şamm bu: Önce kahvaltı edeceğiz!... Yoksa hiçbir şey anlatmam... Albert gazetecinin şartını kabul etmek zorunda kaldı. İyi bir kahvaltı yaptılar. Baunchamp arkadaşının biraz daha rahatladığını görünce anlat¬maya başladı:
—Gazetede haberi okuyunca şaşkına döndüm. Derhal idare müdürü¬ne gittim. Muhalif görüşte olmamıza rağmen adam beni iyi karşıladı. Bel¬gelerin Yanya'dan gelen bir yabancı tarafından verildiğini söyledi ama adını açıklamaktan çekindi. Ben de ısrar edemedim., —Anlatacağını söylediğin herşey bu kadar mı? —Değil elbette... Yanya'ya gittiğim zaman konsolosa niçin geldiğimi anlatınca adam, "siz aynı konuda müracaat eden ikinci kişisiniz" dedi. Bi¬rincisinin kim olduğunu sorduğumda, "Paris'H bir banker" cevabını verdi. —Ya! dedi Albert, "kendini asıl fırtınanın çıkacağı zamana hazırla"

bunu kastetmiştin değil mi? —Evet, dostum... —Eh, fırtına koptuğuna göre bana düşeni yapmam lâzım!
—Ne yapacaksın?
—Banker Danglar'ı düelloya davet etmekten başka çarem var mı?
—Seninle gelmemi ister misin?
—Hayır... Düelloyu kabul ettiği taktirde, ki etmesi için zorlayacağım, şahidim olur musun?
—Olurum elbette... Ancak adam yaşlı olduğunu söyleyerek bunu red¬dederse?..
—Ben de damadına teklif ederim!... Bir Kavalkanti dövüşten kaçmaz herhalde...
—Peki, senden haber bekleyeceğim.
Albert, arkadaşından izin isteyip çıktı. Kapıda bekleyen arabasına bi¬nip uşağa

Baron Danglar'in evine sürmesini söyledi.
Okuyucularımız, gazete haberinden sonra Feman'ın ne yaptığını me¬rak edeceklerdir. Kısaca anlatalım:
General Morsef, haberin neşredildiği gazeteyi -muhalif görüşte oldu¬ğu içinokumazdı. Onun için, herşeyden habersiz, giyinip kuşanıp mecli¬se gitti. O toplantı salonuna girdiğinde mevzubahis gazetenin nüshaları el¬den ele dolaşıyor, bütün üyeler birleşimin bir an önce açılmasını sabırsız¬lıkla bekliyorlardı.
Senatör Morsef her zamanki gibi başı dik, bakışları mağrur, yürüyüşü sert bir şekilde geçip yerine oturdu. Onun bu hareketini hemen bütün üye¬ler yüce meclise yapılmış bir hakaret saydılar... Birbirlerine, "bu adam bi¬ze kafa mı tutuyor" diye soruyorlardı... Herşeye rağmen, senatörlerden hiçbiri kürsüye çıkıp konuyu gündeme getirmeye cesaret edemiyordu... Nihayet generalin can düşmanı bir muhalif senatör, ağır adımlarla kürsüye
dü.
General, senatörün konu edeceği olayın son derece ciddi, kutsal ve meclis için hayati Önemi bulunduğunu anlatan giriş konuşmasını yarı ku¬lakla dinledi. Ancak devamında Yanya ve Albay Fernan sözleri geçince

irkildi... Manevî yaraların Özelliğindendir ki, kabuk bağlar fakat asla kapanmazlar... îçten içe sızlar, ufak bir dokunma ile hemen kanarlar...
Konuşmacı, meclisin ve senatör Morsef in haysiyetinin kurtulması için soruşturma açılmasını ve itham edilen kişinin kendisini temize çıkar¬masına fırsat verilmesini istedi. Bütün üyeler teklifi kabul ettiler..
Başkan generale dönerek; savunmasını hazırlaması için kaç güne ihti¬yacı olduğunu sordu.
General gayet mağrur, zamana ihtiyacı olmadığını ve hemen o gün¬den başlamak üzere meclisin emrinde olduğunu söyledi. Başkan:
—General, dedi, bu sözlerinizi suçsuzluğunuzu isbat edecek yeterli belgelere sahip bulunduğunuz şeklinde anlayabilir miyiz?
Senatör Morsef:
—Başkan, dedi, bana bu iftirayı yapan düşmanım adını açıklayama¬yacak kadar korkak ve alçağın biridir!... Elimde suçsuzluğumu isbat ede¬cek belgelerim var elbette, ama bunları o alçağa cevap vermek için değil; şerefli senatoyu ikna etmek için emrinize sunmaya hazırım!...
Bu konuşma üyeler üzerinde oldukça etkili oldu. Derin bir sessizlik başladı. Sessizliği başkanın çıngırağı bozdu:
—Arkadaşlar! dedi, soruşturmanın bugün açılmasını istiyor musu¬nuz?
Meclis üyeleri hep bir ağızdan: —Evet! dediler.
Senatör Morsefin sunacağı belgeleri incelemek üzere on iki kişilik bir komisyon kuruldu. Komisyonun ilk toplantısını o akşam saat sekizde yapmasına karar verildi.
Karardan sonra general çıkmak için izin istedi ve toplantı saatinde belgeleriyle birlikte hazır bulunacağını söyledi.
Akşam gazetelerinin hepsi olaya geniş yer vermiş, komisyonun ilk toplantısını saat sekizde yapacağını yazmışlardı. Heydi, Monte Kristo'dan aldığı talimat üzere Betroçyo'yu ilk konuşmayı yapan muhalif senatöre gönderdi ve kendisiyle görüşmek istediğini bildirdi. Bu senatör için bu-

fırsattı. Hemen Betroçyo ile birlikte kontun evine gitti. Adam, geydi'nin anlattıkları karşısında hayretten ağzı açık kaldı.

Başkanın bürosuna giderken sevinçten etekleri zil çalıyordu... Çünkü eeneral Morsefi mahvedecek en büyük belgeyi ele geçirmişti...
Saat daha sekize gelmeden araştırma komisyonu yerini aldı. Bütün üyeler salonu doldurmuştu. Sanki o akşam bütün Paris'in kalbi mecliste atıyordu. Duvar saatinin gongu sekizi vururken, general Morsef dikbaşı, gururlu bakışları ve sen adımlarıyla kapıda göründü. Muhalif senatör ona acıyarak baktı. General bu bakıştan habersiz başkanın masasına kadar yü¬rüdü. Onu vekomisyon üyelerini azametle selamladı...
Başkan savunma kürsüsünü göstererek:
—Söz sizde sayın senatör! dedi.
General Morsef kendinden gayet emin savunmasına başladı:
—Sayın başkan, şerefli komisyon üyeleri ve değerli izleyiciler! Bu akşam, buraca Fransız ordusunun şerefli bir generaline yapılmış alçakça bir iftirayı çürütecek belgeler sunacağım... İşte, Yanya Valisi Ali Paşa'nın beni Osmanlı Sultanı'na elçi gönderecek kadar itimat ettiğim gösteren belgeler! ?
General, elindeki birkaç kağıdı başkana uzattı. Başkan bunları incele¬dikten sonra sıra ile komisyon üyelerine gösterdi. Belgelerin incelenmesi bitince başkan senatöre devam etmesini söyledi.
General, yine kendisinden gayet emin, konuşmasına devam elti. Çan¬tasından çıkardığı bir yüksüğü göstererek:
—işte! dedi Yanya Valisi'nin bana ne kadar itimat ettiğini gösteren ikinci delil... Ali Paşa'nın mührünü taşıyan bu yüksükle, gece veya gün¬düz ne zaman istesem onu ziyaret edebiliyor hatta haremine bile girebili¬yordum.
Velinimetimin verdiği elçilik görevim tamamlamış ancak onun için çıkarılan idam fermanını durdurmaya muvaffak olamamıştım.,. Ali Paşa ile omuz omuza çarpışmak için döndüğümde, ne yazık ki onun çok¬tan öldürülmüş olduğunu üzüntü ile müşahade ettim.
Bana olan güveninin ne derece büyük olduğuna bakın ki, ölürken ka-nsı ile kızını bana emanet etmişti...
Başkan ve komisyon üyeleri generalin uzatüğı yüksüğü incelediler.
205
Kısa bir sessizlikten sonra başkan:
—Mösyö! dedi, Ali Paşa'mn karısını ve kızını size emanet ettiğinj söylediniz...
—Evet, başkan! Ancak talihsizliğe bakın ki, ben Yanya'ya döndü¬ğümde onlar çoktan kaybolmuşlardı...
—Peki ne olduklarını, nereye gittiklerini araştırmadınız mı? —Evet mösyö, acıya dayanamayıp belki de sefaletten öldüklerini duydum... Zengin değildim ve hayatım tehlikelerle dolu olduğundan daha fazla araştırma yapamadım...
Başkan ona şüpheli gözlerle baktı. Sonra komisyon üyelerine döndü: —Beyler! dedi, savunmayı dinlediniz... içinizde generale cevap vere¬cek olan var mı?...
Mecliste ilk konuşmayı yapmış olan muhalif senatör ayağa kalktı.
Başkandan söz istedi. Başkan: —Buyurun! dedi, sizi dinliyoruz...
Muhalif senatör.
—Sayın başkan ve değerli komisyon üyeleri! dedi, generalin belge olarak sunduğu şeyler Yanya Valisi'nin kendisine itimadı olduğunu göste¬ren şeylerdir. Biz bunun aksini iddia etmiyoruz ki!... Kendisine itimat et¬miş olmasa hayati bir konuda onu istanbul'a elçi olarak gönderir miydi?.. Gazetede generale isnad edilen suç, asıl bundan sonrası ile ilgilidir, işte gazete nüshası burada!
Elçilik görevini kötüye kullandığı ve Ali Paşa'ya ihanet ettiği iddia ediliyor!... Senatör Morsef, bu iddiayı çürütecek hiçbir delil gösterebilmiş

değildir... Şimdi kendisine soruyoruz: Bu İddianın ya¬lan olduğuna şahitlik edecek bir görgü tanığı veya belge gösterebilirler mi?
General Morsef kızgın bir sesle:
—O isyanda tanıdığım adamların hepsi öldürüldü! diye bağırdı.
Başkan:
—Hepsi mi? diye tekrarladı.
—Evet başkan! Osmanlıların geleneğidir, isyancı ile birlikte bütün
206
çevresindekileri de öldürürler...
Muhalif senatör:
—Sayın general! dedi, ya ben bu söylediğinizin aksini isbatlar, Ali paşa'nın yakını çevresinden birini bu salona celbedersem... —Bu mümkün değil!
—Mümkün olursa, onun şahitliğini kabul edecek misiniz? General ona cevap verecek cesareti kendisinde bulamadı. Bacakları titremesine rağmen yine de kuyruğu dik tutmaya çalıştı...
—Sayan başkan! dedi, siz de biliyorsunuz ki senatör benim muhali-fımdir!... Bu sebeple bana bir komplo hazırlamış olması kuvvetle muhte¬meldir...
Başkan kızdığını belli etmemeye çalışarak:
—Mösyö General! dedi, muhatabınız senatör değil, komisyon üyele¬ridir... Ve onların başkam olan benim... Senatörün teklif ettiği şahidi din¬leyip dinlememeye karar verecek olan komisyon üyeleridir... Şimdi baş¬kan olarak Üyelere soruyorum: Bu şahidi dinlemek İstiyor musunuz? Üyeler hep bir ağızdan:
—Evet! dediler... Bu evet cevabı generalin beyninde bomba gibi pat¬ladı.
Başkan muhalif senatöre döndü: —Şahidinizi çağırınız, mösyö! dedi.
Muhalif senatör kapıda duran nöbetçiye işaret verdi. Nöbetçi dışarı çıktı. Arkasında peçeli bir kadınla hizmetçisi olduğu halde geri döndü. Bütün başlar bu kadına çevrildi.
Başkan:
—Yaklaşın matmazel! dedi, geleneklerinize aykırı da olsa, başınızdakî peçeyi kaldırmanızı rica ediyoruz...
Kadın peçeli olduğu halde, başkanın ona "matmazel" diye hitab edişi generali şaşkına çevirmişti... Demek başkan onun genç bir kız olduğunu biliyordu.... Kimdi bu genç kız? Komisyona neler anlatacaktı?
Salonda bulunanların meraklı bakışları arasında genç kız başındaki peçeyi kraliçelere yakışır'zarif bir hareketle kaldırdı. Ortaya bütün Parisli
207
genç kızları kıskandıracak güzellikte, kusursuz bir yüz çıktı.
Bütün gözler kıza çevrilmiş olduğundan generalin sararan yüzünü titreyen bacaklarım gören yoktu. Senatör Morsef, dehşetten irileşmiş gö2] lerle ona bakıyordu. Ayaklan bedenini taşıyamaz oldu. Kolluğa yığıldı.
Başkan:
—Matmazel, dedi, soruşturma komisyonumuza Yanya hadisesine da¬ir bilgi vermek için müracaat etmiş, olay hırı gözlerinizle gördüğünüzü söylemişsiniz...
Hüzün dolu bir ses: —Evet, dedi.
—O zamanlar yaşınız hayli küçük olmalı?
—Evet... Dört yaşında idim... Ama hadise benim için o kadar önem¬liydi ki, en küçük teferruatı bile hâlâ hafızamdan silinmedi...
—Komisyonumuzun ifadenizi ciddiye alabilmesi için kim olduğunu¬zu ve eiinizde o günlere ait belgeler bulunup bulunmadığını sormamız ica-bediyor...
—Mösyö, bu mahkeme benim için o kadar önemli ki, hayatım bo¬yunca hep bu anı görmenin ümidiyle yaşadım. Çünkü ben ihanete uğramış bir saltanatın son

temsilcisiyim... Yanya Valisi Tepedclenli Ali Paşa'nın kızıyım!..,
Genç kızın yanaklarına hüzünlü bir pembelik yayıldı. Asil duruşu, bağmp çağırmaması, sorulara gayet sakin cevap vermesi herkesi hayrette bırakmıştı. General Morsef e gelince: Ayaklarının dibine gökten bir yıldırım dü¬şüp kocaman bir çukur açsaydı ancak bu kadar şok geçirebilirdi... Başkan genç kızı saygı ile selamladı:
—Matmazel, dedi, söylediklerinizi isbat edecek belgeleriniz var mı? Heydi, prenseslere has bir ses tonuyla:
—Elbette mösyö!... dedi, belgesiz bu yüce mahkemenin karşısına çı¬kılmayacağını çok iyi biliyorum...
Elini beline attı. Altın ve gümüş simlerle işlenmiş kadife bir çanta çı¬kardı. Çantayı zarif parmaklarıyla açtı:

İşte mösyö, dedi, Makedonya nüfus idaresinden verilmiş ve babam
ından tasdik edilmiş kimlik belgem...
Başkan, Heydi'nin uzattığı belgeyi meclis tercümanına verdi. Tercü-uıan belgeyi yüksek sesle Arapça olarak okuyor ve aynı anda Fransızca'ya tercüme ediyordu. Mısır sefaretliğinde görev yapmış olan bir senatör de nin doğruluğunu tasdik ediyordu.
Başkan:
—Matmazel, dedi, Yanya Valisi Ali Paşa'nın kızı Heydi olduğunuz açıklık kazanmış bulunuyor!... Şimdi asıl konuya geliyor ve soruyoruz: Fransız Subayı Albay Fernan Mondego'nun babanıza ihanet ettiğini isbat edecek bir belgeniz var mı?
Heydi, generalin kanını donduran heyecansız fakat hüzünlü bir sesle:
—Evet mösyö! dedi.
Süslü kadife çantasından bir belge çıkararak başkana uzattı: —Mösyö! dedi, Fransız subayı İstanbul hükümeti ile yaptığı gizli an¬laşmada babamı satma karşılığında bir servet elde etmekle yetinmemiş, aynca annemle beni de istemiştir!... Bu belge Albay Fernan Mondego'nun beni ve annemi bin kese altın karşılığında esir taciri El Kobir'e sattığını
isbat etmektedir...
Tercüman bu belgeyi de yüksek sesle okuyarak Fransızca'ya çevirdi: "Yanya Valisi Tepedelenli Ali Paşa'nın hizmetinde bulunan Fransız Albayı Fernan Mondego'dan annesi ile birlikte bin kese altına saün aldı¬ğım Ali Paşa'nın kızı Heydi'yi
Kont dö Monte Kristo isimli şahsa iki bin kese altın değer biçilen bir elmas karşılığında sattığımı beyan ederim."
"İmza: El Kobir»
Başkan:
—Sayın Matmazel, annenize ne olduğunu sorabilir miyiz?
—Babamın hain bir komplo ile öldürülmesine dayanamamış, El Ko¬bir'e satıldığının birinci haftasında utanç ve üzüntüden ölmüştür...
—Peki, matmazel... Sizi satın alan Kont dö Monte Kristo'yu dinle¬memiz mümkün değil mi? Yanılmıyorsam, Paris'te aynı evde oturuyorsu¬nuz...

—Mösyö, ikinci babam olan ve beni yetiştiren efendim Monte üç günden beri Normandiya'da bulanmaktadır...
—öyle ise kimin Öğüdü ile komisyonumuza müracaat ettiğinizi sora¬bilir miyim?
—Mösyö, ben Monte Kristo'nun kölesiyim ama, o bana prenses mu¬amelesi yapar... izinsiz odama girmez... Kendime ait bir dairem, paralarla dolu bir kasam ve hizmetime bakan uşaklarım var... Aldığım sıkı eğitimin neticesinde beş yabancı

dil öğrendim... Müzik, edebiyat ve fen dersleri al¬dım. Her gün Paris'in bütün gazeteleri odama getirilir; ne olup^bittiğinUa-kip ederim... Dolaysiyle bu sabah mecliste neler olduğunu ve akşam neler geçeceğini öğrenmem zor olmadı...
Başkan:
—Demek komisyonumuza müracaat etmenizde Monte Kristo'nun hiçbir rolü olmadı öyle mi?
—Kesinlikle, mösyö!... Hatta bu teşebbüsümü öğrendiğinde kızacak diye de korkuyorum... Çünkü manevi babam skandaldan nefret eder!..
Başkan bu sefer general Morsef e döndü:
—Mösyö, dedi, şahidin anlattıklarına bir itirazınız var mı?
General ayağa kalkmaya çabalayarak:
—Onu tanımıyorum! diye bağırdı. Yüzü sararmış, gözleri kan çana¬ğına dönmüştü.
Bir iki defa yutkunduktan sonra:
—Düşmanlarımın çevirdikleri bir entrika ile bu kiralık kadını karşı¬ma çıkardılar!...
Heydi korkunç bir çığlık kopardı:
—Beni tanımıyorsun ha! diye bağırdı, bereket versin ben seni tanıyo¬rum!... Hayalım boyunca hep seninle karşılaşacağım anı hayal ettim! Al¬lah'ıma şükürler olsun ki, bana'bu saadeti tattırdı... Söyle! Sen soylu ba¬bamın askerlerini eğitmekle görevlendirdiği Fransız subayı albay Fernan Mondego değil misin? Söyle! Velinimeti tarafından bir ölüm kalım görüş¬mesi yapmak üzere istanbul'a elçi gönderilen fakat sahte bir af fermanı ile gelen hain değil misin? Söyle! Bu sahte fermanla paşayı kandırıp, barut¬haneyi ateşlemek için emir bekleyen Selim'e parola yerine geçecek yük¬süğü paşadan alan sahtekâr değil misin? Söyle! Bu yüksükle Selim'i alda-

up arkadan hançerleyen zâlim değil misin? Söyle! Yukarıda haber bekle-y6n Ölüm avcılarına tehlike kalmadığını bağırarak babamı kurşunlatan sen değil misin? Söyle! Velinimetimin hareminden geriye kalan dulu ile yeti¬mini esir taciri El-Kobir'e bin kese altın karşılığında satan alçak sen değil diisin?«Katil! Katil! Katil! alnmda hâlâ velinimetinin kanı var! Bakın, he-pjniz bakini Bu kanı göreceksiniz!
Bu sözler Öylesine içten,, öylesine sihirli bir tonla söylenmişti ki, bü¬tün gözler generalin alnına çevrildi... Kendisi de Ali Paşa'mn sıcak kanını alnında hissetmiş gibi, elini alnına götürdü...
Başkan dahil herkes bu manzarayı dehşetle seyretti... Salonu ürkütü¬cü bir sessizlik kapladı. -
Başkan, koltuğuna yığılmış bulunan ve eski gururundan, azametinden eser kalmayan generale döndü:
—Mösyö! dedi, isterseniz komisyonumuzdan iki üyeyi Yanya'ya gönderip -yerinde araşürmalar yaptıralım? Bunu meclisimizden istemeye hakkınız vardır... Söyleyin İstiyor musunuz?
General hiç cevap yermedi. Aldığı ağır yaraların acısıyla inleyen bir canavara benziyordu. Ağzından hırıltılı kelimeler dökülüyor fakat kimse ne dediğini anlarmyordu.
Başkan sesini yükselterek tekrar sordu: —Mösyö beni duyuyor musunuz?
General kanlı gözlerini başkana dikti. Bakışlarıyla ona kızdığını belli etti. ? . ?
Başkan tekrar sormak için ağzını açmıştı ki, yaralı canavar ayağa fır¬ladı:
—Kes sesini! diye bağırdı, hiçbir şeyinizi istemiyorum!... Hepinizin canı cehenneme!

Sonra boğuluyormuşcasına ceketinin ve gömleğinin bütün düğmeleri¬ni çekerek kopardı. Deli gibi koşarak dışarıya çıktı. Adımlarının yankılan salonda bir müddet dalgalandı. Bunu dörtnala koşan atların çektiği bir ara¬ba sesi takibetti...
Başkan etrafın sakinleşmesi için bir müddet bekledikten sonra:
. 211
—Sayın komisyon üyeleri! dedi, senatör general Morsef dö Kont'un gazetelerin ve matmazel Heydi'nin anlattığı ihaneti yaptığına heyetimiz tam kanaat getirmiş bulunuyor mu?
Komisyonun bütün üyeleri bir ağızdan:
—Evet! dediler.
Heydi'nin bakışları buğulandı, yüreği kuş gibi hafifledi. Kısık bir sesle:
"Allah'ım sana şükürler olsun! dedi, babamın intikamını almama izin verdin... Allah'ım, efendim ve ikinci babam olan Kont Monte Kris-to'yu kötülerin şerrinden koru!"
Kısık bir sesle söylemiş olmasına rağmen bütün komisyon üyeleri Heydi'nin duasını duymuşlardı. Salonda bulunanların hepsi onu hayran¬lıkla seyrediyorlardı.
Genç kız, prenseslere yakışır bir nezâketle başkana ve komisyon üye¬lerine teşekkür etti. Peçesini yüzüne tekrar kapattı. Asil adımlarla kapıya doğru yürüdü. Kont'un sadık hizmetçisi Betroçyo onu iki adım geriden ta-kib ediyordu...
212
TAHRİK
Albert, gazeteci arkadaşından aldığı malumat üzerine doğruca banker Danglar'ın evine gitmişti. Kapıcı, Vikont Morsef in geldiğini haber verin¬ce bankacı endişeye kapıldı. Kapıcıya:
—Sakın onu içeriye alma! dedi, çok meşgul olduğumu, ziyaretçi ka¬bul edemeyeceğimi söyle...
Ancak Danglar geç kalmıştı. Böyle bir neticeyi tahmin eden Albert, kapıcıyı takibederek bankerin çalışma odasının kapısına kadar gelmişti bi¬le... Danglar sözlerini henüz bitirmişti ki Albert içeriye daldı:
—Mösyö! dedi, bazı öyle ciddi durumlar vardır ki, insanı gelen ziya¬retçiyi kabule mecbur eder!
Danglar:
—Bu terbiyesizliğiniz aile asaletinizle bağdaşmıyor mösyö!...
—Bir alçak bu asaletimizi lekeledi mösyö ve ben o alçağa hesap sor¬mağa geldim!
—Kızımı size vermedim diye bana düşman olmanız gerekmez. Aklı¬nızı başınıza toplayınız...
—Siz de pekâlâ biliyorsunuz ki, gelişimin sebebi bu değildir!...
Danglar iki adım geriye sıçradı:
—Nedir öyle ise?
—Yanya'dan gelen mektuptan bahsetmeye ve bunun hesabını sorma¬ya geldim.
—Kızımı vereceğim aileyi araştırmak en tabii hakkımdır! Bunu hiç-
213
bir kanun ve vicdan yasaklamaz...
—Neden Paris polisine değil de Yanya polisine sordunuz? mösyö, ya soruma tatmin edici bir cevap verin ya da benimle düelloya ha¬zır olun!
—Babanız Yanya Valisi Ali Paşa'nın hizmetinde bulunmadı mı? —Bundan size ne? Tarih uzmanı mısınız yoksa askeri ateşe mi?
—Bak bunda haklısınız... Tarihten hiç anlamam... Bana Yanya'ya yazma fikrini

dostunuz Monte Kristo verdi!...
—Ya! diye haykırdı genç adam, demek Yanya'ya yazmanızı size Monte Kristo tavsiye etti öyle mi?
—Evet... Niçin saklayayım... Kontun yanında da bunu söylemeye hazinm!...
—Peki mösyö, sizinle işimizin bittiğini sanmayın! Suçlamalarınızın doğruluğunu anlamak için Monte Kristo'ya gideceğim..
Danglar:
—Kimseyi suçladığım yok mösyö... Ben olanları anlatıyorum. Yan-yadan gerekli bilgiyi alınca sizinle anlaşmamı bozdum. Bana bu kadarı yeterdi. Gerisi beni İlgilendirmezdi. Babanız itibarını kaybetmekle kese¬me kaç para girecek?
Albert'in yüzü kızardı; bacakları titremeye başladı. O güne kadar önemsemediği olaylar arasında bağ kurmaya başladı. Alî Paşa'nın kızını satın aldığına göre, Monte Kristo herşeyi biliyordu. Heydi ile tanıştığı ant hatırladı. Kont, ona babasından bahsetmemesi için önceden söz almıştı. Heydi konuşurken, Arapça birşeyler söyleyerek onu uyarmış; hikâyeyi an¬latırken Fransız subayının ismini vermemesini istemişti... "Aman Al¬lah'ım!" diye inledi. Albert, kontun evlerinde hiç bir şey yemediğini hatır¬ladı. Monte Kristo bir Doğulu idi... Doğulular birinden intikam alacakları zaman o kimsenin evinde hiçbir şey yemezler, böylece minnet altında kal¬mamış olurlardı...
Danglar onu kapıya kadar geçirdi. Ayrılmadan önce Albert'e bir kere daha babasına şahsi bir kin beslemediğini tekrarladı.
Albert doğruca gazeteci dostuna gitti. Dangiar'la aralarında geçen konuşmaları ona anlattı.

Baunchamp:
—Dostum, dedi, Monte Kristo ile dövüşürken kaybedersin! —Utanç içinde yaşamaktansa ölmeyi tercih ederim!... —Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?
—Monte Kristo'ya gidecek onu düelloya davet edeceğim. Benimle beraber gelmeni ve şahidim olmanı istiyorum...
—Annen bunu duyarsa kederinden ölür!...
—Ah, anneciğim... Biliyorum ama utançtan öleceğine kederden öl¬sün daha iyi!.,.
—İstersen hemen karar verme... Biraz düşün...
—Hayır hiç düşünmeme gerek yok! Ben kararımı verdim... Benimle geliyor musun?
—Peki, madem kararın kesin... Gidelim, ama Monte Kristo'yu evde bulabilecek miyiz bakalım?
—Benden birkaç saat sonra o da yola çıkacaktı. Çoktan gelmiş olma¬lı.
İki arkadaş kapıda bekleyen arabaya binip Monte Kristo'nun evine gittiler. Onlan kapıda Babtistin karşıladı. Kontun henüz yeni geldiğini ve o anda banyo yapmakta olduğunu söyledi.
Albert:
—Beklerim! dedi.
—Banyodan sonra yemek yiyecek, dedi uşak...
—Ben de yemekten sonra görüşürüm.
—Ondan sonra bir saat uyuyacak...
—Peki daha sonra?
—Daha sonra operaya gidecek...
—Emin misiniz?
—Atların tam sekizde hazır edilmesini emrettiler, efendim...
—Güzel... Bu kadar bilgi bana yeter...
Sonra Baunchamp'a döndü:

T
—Yapacak işiniz varsa akşama kadar yapın sevgili dostum... Akşam randevunuz varsa yarına erteleyin. Mümkünse Çeto Reno'nun bana gel-mesini sağlayın.
—Peki dostum, dedi gazeteci, saat sekize çeyrek kala sizi evden alı¬rım...
Albert eve döner dönmez Franz, Debray ve Morel'e haber gönderdi. Operada bulunmalarını istedi. Annesi, meclis soruşturmasından sonra odasına çekilmiş kimsenin ziyaretini kabul etmiyordu. Oğlunun gelişine sevinmiş, boynuna sarılarak hıçkırıklarla ağlamışa. Albert'in yüzü soluk kaşları çatıktı:
—Anne, dedi, mösyö Morsefe düşman olabilecek kişileri tanır mısı¬nız?
Mersedes dehşetle irkildi. Her zaman "anneciğim" diyen oğlu şimdi daha resmi davranıyor "anne" diyordu... "Babam" kelimesinin yerine ge¬neralin adını kullanıyordu... Zavallı anne, kendisini güçlükle toparlamaya çalışarak:
—Oğlum, dedi babanın mevkiine ulaşmış bir kimsenin tahmin ede¬mediğinden çok düşmanları vardır. En tehlikelileri de bilinmeyenleridir...
—Anne, öyle üstün ve hisleri Öylesine güçlü bir kadınsınız ki, gözü¬nüzden birşey kaçmaz... Şimdi soracağım soruya dürüstçe cevap vermeni¬zi istiyorum: Monte Kristo, benim dairemde benim yemeğimi yediği ve kahvemi içtiği halde... neden generalin evinde hiçbir şey yemiyor ve içmi¬yor?.,,
—Ne dernek istiyorsun, oğlum? Kont bizim düşmanımız mı? Seni ölümden kurtardığını ve daha birkaç gün önce onunla seyahate çıküğını ve seni sevdiğini ne çabuk unutuyorsun?
—Bizim düşmanımız demedim! Generalin düşmanıdır diyorum!... —Oğlum beni şaşırtıyorsun! Babandan nasıl bahsediyorsun öyle?
—Anne sana bir soru daha soracağım: Monte Kristo ile iyi geçinme¬mi ve onun dostluğunu kaybetmememi tavsiye etmiştiniz değil mi?
Mersedes'in yüzü sararmış, dudakları titriyordu: —Evet, dedi, çünkü o senin hayatını kurtardı...
—Acaba tavsiyeniz bunun dışındaki bir sebebe dayanıyor olmasın?...
217
Anne, ben çocuk değilim... Kontun devamlı sizden kaçtığını farketmiyOr muyum sanıyorsunuz?..
—Oğlum bugün benimle çok tuhaf konuşuyorsun!... Seni anlamakta zorluk çekiyorum... Görüyorsun ki çok perişan bir haldeyim... Bana karşı daha saygılı olmanı rica ediyorum....
Albert, annesine olan saygıdan daha ileriye gidemedi. Ama özür de dilemedi. Yapılacak çok önemli bir işi olduğunu söyleyerek gitti. Her za¬man annesinin elini öpen genç adam, bu defa öpmeden çıktı...
Mersedes perişan bir halde koltuğuna yığıldı. Albert gittikten sonra hizmetçiyi çağırdı ve onu takip etmesini, nereye giderse peşini bırakma¬masını ve tehlikeli bir şey olursa gelip kendisine haber vermesini söyledi. Hizmetçi aldığı emri yerine getirmek üzere derhal evden çıktı...
Mersedes, kopacak ikinci fırtınayı hissettiğinden hemen giyinme oda¬sına koştu sade bir elbise giyerek hadiseleri karşılamaya hazır bekledi...
Saat sekize çeyrek kala gazeteci geldi. Albert onu kapıda karşıladı. Birlikte aynı arabaya bindiler. Arabacıya Operaya sürmesini söylediler. Kiralık bir arabaya binmiş olan Mersedes'in uşağı onlan sokağın ilerisin¬de bekliyordu.
Araba perde kalkmadan opera binasına yetişti. Albert, Monte Kris-to'yıı görebilmek ümidiyle dört döndü. Koridorlan, merdivenleri, salonu ve locaları dolaştı. Nihayet, gong çaldı ve seyircileri yerlerine oturmaya çağırdı. Genç adam, Çcto Reno ile Baunchamp'ın arasına oturdu. Gözleri¬ni locadan ayırmıyordu.

Nihayet ikinci perdenin başlannda locanın kapısı açıldı. Monte Kristo siyahlar giyinmiş olarak içeri girdi. Arkasında sipahi yüzbaşısı Maksimilen Morel vardı.'Kont trabzana dayanmış salona göz gezdirirken, Maksimilen de kızkardeşi ile eniştesini anyordu.
ikinci perde boyunca kayda değer bir olay geçmedi. Perde inince, kont, Albert'in iki arkadaşı ile birlikte yerlerinden kalktığını gördü. Fırtı¬nanın kendisine doğru geldiğini hissediyordu. Kapı açıldığında Monte Kristo hiçbir şey olmamış gibi MaksimüenMe şakalaşıyordu. Birden geri¬ye dönünce Albert'in sararmış yüzü ile karşılaştı. Samimi bir gülümseme ile:
—Vay kim gelmiş? dedi, seni görmek ne saadet genç dostum!...
218
Albert titrek bir sesle:
—Buraya iki yüzlü nezaket ve sahte dostluklarınızı görmeye gelme¬dik! dedi, size hesap sormaya geldik mösyö!...
Monte Kristo, orada bulunanlan hayrette bırakan bir sükunetle: —Operada mı? dedi... Parislilerin geleneklerine her ne kadar yabancı isem de operada hesaplaştıklan hiç aklıma gelmezdi...
—Saklananlara, banyoda, yemekte yok uykuda dedirtenlere nerede rastlanırsa orada hesap sorulur!...
—Bulunrnası zor bir insan değilim genç dostum... Yanılmıyorsam daha dün sizinle beraberdik; evimdeydiniz mösyö... Aklı karışmaya başlayan Albert:
—Evet dün sizdeydim... dedi ama sizin kim olduğunuzu bilmiyor¬dum!...
Genç adam bu sözleri yüksek sesle söylediği için yan localarda bulu¬nanlar dönüp bakıyorlardı... Hatta bazı meraklılar gelmiş kontun locasının önüne toplanmışlardı. Monte Kristo o kendine has sükuneti ile Albert'le beraber gelen Çeto Reno'ya ve gazeteciye döndü:
—Arkadaşınızın aklı yerinde değil galiba... dedi, onu buradan götü¬rürseniz iyi. olacak!
Albert
—Alçaklığınızı yüzünüze vuracak ve kalleşliğinizi haykıracak kadar aklım yerimde!
Kont, aynı sakin sesle:
—Mösyö öyle bağırıyorsunuz ki ne dediğinizi anlamıyorum... Neza¬ket sınırlarını aşıp locama izinsiz giriyorsunuz ve beni rahatsız ediyorsu¬nuz...
Ve emredici bir işaretle kapıyı gösterdi:
—Çıkınız! dedi.
Albert, sinirlerine hakim olacak durumda değildi. Kont ne kadar sa¬kin ise genç adam o kadar öfkeli idi:
—Ben sizi buradan çıkartmasını bilirim! diye bağırdı ve elindeki el-
219
T
diveni sinirli parmaklarıyla buruşturdu.
Monte Kristo buz gibi bir sesle:
—Peki, peki! dedi anlaşılan kavga arıyorsunuz... Ama büyüğünüz olarak size bir öğüt vereyim mösyö Albert dö Morsef! Çığırtkanlık asille-re yakışmayan çirkin bir harekettir!
Onlan seyretmekte olanlar Morsef adını duyunca homurdanmaya ve genci kınayıcı sözler söylemeye başladılar. Albert bunlann hiç birini du¬yacak halde değildi... Çeto Reno ve Baunchamp operadakilere rezil olmak istemiyorlardı. Bir çılgınlık yapmasına engel olmak için Albert'i arkadan yakaladılar.
Kont, yerinden kalkmadan, geriye döndü, genç adamın kasılı par¬maklan arasındaki

eldiveni çekip aldı. Tehdid dolu bir sesle:
—Mösyö! dedi, o kadar hakaret ettiniz ki, eldiveninizi yere atılmış sayıyorum... Onu bir tabanca kurşununa sanlı olarak size geri gönderece¬ğim! Şimdi çıkın ve beni rahat bırakın. Üçüncü perdeyi seyretmek istiyo¬rum... Bir kelime daha ederseniz uşaklarımı çağırır sizi zorla dışan attınnm!...
Albert kanlı gözlerle ve şaşırmış bir halde iki adım geriledi. Bunu fır¬sat bilen Maksimilen hemen kapıyı örttü. Genç adamla iki arkadaşı dışarı¬da kalmışlardı.
Kont hiçbir şey olmamış gibi dürbünü aldı ve operayı seyretmeye başladı... Maksimilen onun bu soğukkanlılığı karşısında hayrete düştü.
Kulağına eğilip sordu: »
—Ona ne yaptınız dostum?
—Şahsen kendisine hiçbirşey?
—Ama bu hareketinin bir sebebi olmalı?
—Bat ösı general Morsef in başına gelenler onu üzmüş olmalı...
—Sizin olayla bir ilginiz var mı?
—Mahkeme babasının ihanetini Heydi'nin ağzından dinlemiş...
—Heydi gerçekten Ali Paşa'nın kızı mı?

Elindeki belgelerle bunu mahkemeye isbat etmiş...
—-Peki, bunda sizin suçunuz ne?
—Bu soruyu bana değil, Albert'e sormanız gerekirdi... Dostum, susa¬lım ve etrafı rahatsız etmeyelim... Müziği dinleyin; ne kadar güzel...
Maksimilen kontun elini tuttu. Bu elin ne kadar soğuk ve sert olduğu¬nu hissederek titredi:
—Albert daha çok genç mösyö... dedi, eğer onu öldürürseniz annesi kederinden çıldırır...
Kont ük defa öfkeli bir tonla:
—"Zarara rızası ile girene merhamet edilmez!" dostum... Bu bir ada¬let kaidesidir!...
Maksimilen kontun elini bıraktı. Onu ikna edemeyeceğini anlamış olacak ki başka birşey söylemedi.
Üçüncü perde kapanınca locanın kapısı vuruldu. Monte Kristo, sesinde en ufak bir heyecan bulunmaksızın: —Girin! dedi.
Gelen Albert'in gazeteci arkadaşı Baunchamp idi. Selam verip gir¬mek için konttan izin istedi.
Monte Kristo, samimi bir tebessümle:
—Kibar Parislilere kapımız açıkur mösyö... dedi, hoş geldiniz... Bu¬yurun, oturun.
Baunchamp gösterilen koltuğa oturdu:
—Mösyö, dedi, Albert'in hesabına özür dilerim... Yaptığı gerçekten hata idi.
—Gerçekten çok sinirli bir arkadaşınız var... —Ancak, siz de takdir edersiniz ki, Yanya işinde parmağınız olmadı¬ğına bizi ikna etmelisiniz...
—Alın size toy bir delikanlı daha! —Anlamadım?..
—Şunu hiç aklınızdan çıkarmayın genç dostum: Monte Kristo'ya an¬cak Monte Kristo emir verebilir! Öyle ki, yaptığım bütün işler mükem-

meldir... Hesap vermeyi hiç sevmem...
—Fakat mösyö, öyle ciddi durumlar vardır ki.... Kont onun sözünü keserek:
—Anlaşıldı, dedi, siz de arkadaşınız gibi laftan anlamayan geveze bi¬risiniz! Arkadaşınız kendi kararını kendisi verdi. Erkek olan kararından dönmez!... Ona

söyleyin, yarın saat onda kanı ne renkmiş göreceğim!
Baunchamp:
—O halde bana sadece düellonun şartlarını ayarlamak kalıyor...
Monte Kristo:
—Benim için farketmez... Arkadaşınıza söyleyin, hakarete uğrayan ben olduğum halde seçme hakkını ona veriyorum... Düello, Fransa'da kı¬lıç veya tabanca ile yapılıyor. Kolonilerde karabina kullanılıyor. Arabis¬tan'da hançer revaçta. Bunlardan istediğini seçmekte serbesttir. Hatta saç¬ma bulmama rağmen kura yoluyla dövüşe bile razıyım. Dedim ya mösyö; benim için farketmez. Hangisini seçerse seçsin neticede ben kazanaca¬ğım...
Gazeteci ona dehşetle baktı:
—Kazanacağınızdan nasıl emin olabilirsiniz?
—Öyle olması gerekiyor mösyö... Çünkü daha misyonumu tamamla¬yamadım... Adaleti seven Allah bana misyonumu tamamlama fırsatı vere¬cektir...
—Siz kimsiniz ve kendinizi ne sanıyorsunuz mösyö!
—Ben mi? dedi kont gülerek... Zâlimlerin tepesinde patlayan bir yumruk, mazlumların sırtını okşayan bir elim... Ben bir Allah dostuyum...
Gazeteci, misli görülmemiş bir delinin mi yoksa olağanüstü bir yara¬tığın mı karşısında olduğunu kestiremiyordu, Maksimilen gazeteciden da¬ha az şaşırmış değildi...
Monte Kristo:
—Mösyö, dedî görüyorsunuz ki perde.açılmak üzere ve ben bu oyu¬nu seyretmek istiyorum. Bu gece iki satırla bana düello silahı ile saatini ve yerini bildirin. Beklemekten hoşlanmam!...
Baunchamp: 222 •
—Arkadaşım adına karar vermeye yetkiliyim mösyö! Kararımı söy-myorum: Tabanca ile, sabah saat sekizde, Vinken koruluğunda....
—Güzel..,. Anlaştık öyle ise... Arkadaşınıza söyleyin, doğruca evine gitsin ve uyusun... Sinirleri harab olmuş...
Gazeteci hayretler içinde çıkıp gitti.
Monte Kristo Maksimilen'e döndü:
—Şu gazeteci iyi bir çocuk... dedi, ama hisleri yeterince gelişme¬miş'--
Maksimilen:
—Vallahi, dedi, öyle şaşkın bir haldeyim ki, ne demek istediğinizi anlayamadım...
—Ne ise bunu geçelim!... Şimdi söyleyin bakalım genç dostum: Size güvenebilir miyim?
—Elbette; emredin efendim!
—Şahidim olmanızı istiyorum...
—Kabul, mösyö kont, ancak bu düellonun gerçek sebebini bilmem gerekiyor...
—Demek kabul etmiyorsunuz? . .
—Böyle bir şey söylemedim!
—Gerçek sebebini bilmek mi istiyorsunuz sevgili dostum? Yeminle sizi temin ederim ki, o zavallı genç niçin ve kiminle düello ettiğini bilmi¬yor!... Gerçek sebebini bilen bir Allah bir de benim... Ama size şerefim üzerine söylüyorum ki hak benden yanadır...
—Bu kadan bana yeter efendim. Size inanıyorum ve şahidiniz olma¬yı kabul ediyorum. İkinci şahidiniz kimdir?
—Paris'te sizden yani Morel ailesinden başka güveneceğim kimse yoktur... Acaba eniştteniz Emanuel şahidim olmayı kabul eder mi? Ona güvenebilir miyim?
—Seve seve kabul edecektir efendim. Ona benim kadar güvenebilir¬siniz.. Ayrıca,

itiraf edeyim ki, ailemize güvenmekle bize şeref verdiniz... Sebebini bilmiyoruz ama hepimiz sizi seviyoruz ve aileden biri gibi görü¬yoruz...

Monte Kristo'nun kasılan vücudu gevşedi. Alnı kızardı, gözleri buğu. landı. Maksimilen'in elini tuttu:
—Size minnettarım genç dostum... dedi, siz de olmasanız, şu taşlaş¬mış bedenimde bir kalp taşıdığımı hissedemeyeceğim...
Maksimilen bir çığlık atmarrçak için kendisini zor tuttu. Sanki bu el biraz önce tuttuğu o soğuk ve taşlaşmış el değildi... Sıcaktı ve titriyordu...
PEÇELİ KADIN
Monte Kristo, operadan çıktıktan sonra doğruca evine gitti. Ali onu kapıda karşıladı. Efendisinin yüzünden çok ciddi şeyler olduğunu anla¬makta zorluk çekmedi.
Kont Arapça:
—Ali, dedi, fildişi kabzalı tabancalarımı getir!
Sudanlı koşup kutuyu getirdi. Monte Kristo, özel olarak yaptırdığı bu tabancalarla sık sık atış tâlimi yapar, hedefi hiç şaşırmazdı. Nişan tahtası¬na tabancasını doğrulttuğu bir sırada odanın kapısı açıldı. Babtisün içeri girdi. Ama daha ağzını açmaya fırsat kalmadan, kont, kapının gerisinde peçeli bir kadının beklemekte olduğunu gördü. Kadın, Monte Kristo'yu elinde tabanca ile görünce izin istemeyi bile düşünmeden içeriye girdi. Kont, Babtistin'e çıkması için işaret etti. Uşak çıktı ve kapıyı kapattı.
Monte Kristo, peçeli kadına sordu:
—Kimsiniz madam ve burada ne işiniz var?
Kadın yalnız olduklarını anlamak için etrafına bakındı. Gelip kontun önünde diz çöktü. İki elini birleştirerek, ümitsiz bir yalvarışla:
—Edmon! dedi, oğlumu bana bağışla!...
Monte Kristo, bir adım geriledi; hafif bir çığlık attı. Tabanca elinden düştü.
—Neden o ismi ağzınıza aldınız madam Morsef? dedi... Kadın peçesini atarak:

—Seni daha ilk görüşte tanıdım Edmon! Şu anda karşında bulunan madam Morsef değil Katalanlı Mersedes'ürL.
—Mersedes öldü madam! Artık bu isimde birini tanımıyorum...
—Mersedes ölmedi mösyö! Mersedes hatırlıyor! Çünkü sizi bir o ta¬nıdı. Görür görmez... Hatla sesinizi duyar duymaz tanıdı... O günden beri sizi izliyor... Adım adım ve dikkatle... General Morsef e inen darbenin ne¬reden geldiğini aramaya bir onun ihtiyacı yoktu...
Monte Kristo, kin ve alay dolu bir sesle:
—Feman! demek istiyorsunuz değil mi madam? Madem gerçek adla¬rımızı hatırlamakla meşgulüz, hepsini hatırlayalım...
—Görüyorsunuz ya Edmon; yanılmamışım!... Size "oğluma kıyma¬yın" demekte haklıyım.
—Oğlunuza kıymak istediğimi de kim söyledi?
—Hiç kimse! Onu operaya kadar takibettim. Birinci kattaki localar¬dan birine saklanıp oradan herşeyi gördüm...
—Madem oradaydınız madam, Fernan'ın oğlunun herkesin içinde bana hakaret ettiğiniz gördünüz! Eğer arkadaşım Morel onun bileğinden yapışmasaydi eldivenini yüzüme çarpmak üzere olduğunu da görürdü¬nüz...
—Yalvarırım, ona acıyınız! Babasına gelen felâketin nereden geldiği¬ni o da

hissediyor...
—İki şeyi birbirine karıştırıyorsunuz madam: Fernan Mondego'nun başına gelen felaket değil cezadır! Ona darbeyi indiren ben değilim... Al¬lah' ür!
Mersedes:
—Peki, neden siz Allah'ın yerini almak istiyorsunuz? O unutmuşken siz neden hatırlıyorsunuz? Yanya'dan, Tepedelenli Ali'den size ne? Fer¬nan Mondego, velinimetine ihanet etmekle size ne zarar verdi?
—Bu noktada size tamamen hak veriyorum madam. İhanet meselesi, yalnız Ali Paşa'nın kızı ile Fransız Albayını ilgilendirir... Benim öç alma¬yı istediğim kişi ne Fransız Albayı ne de General Morsef tir... Ben, balıkçı Fernan'dan; Katalanlı nişanlımı elimden alan adamdan öcümü almaya ye-

min ettim!...
—Ah, Edmon... için ne kadar kinle dolmuş öyle? Asıl suçlu benim; onunla evlenmeyi kabul ettiğim için benden intikam almalısın...
—Yine yanıldınız madam! Ben Feman'a sizinle evlendiği için kızgın değilim...
—Peki neden?
—Demek bilmiyorsunuz öyle mi?
—Gerçekten bilmiyorum ve Öğrenmek istiyorum... Belki o zaman si¬ze hak verebilirim.
—Sîzinle evleneceğim günden bir gün Önce Rezervi'nİn çardağının alünda Danglar adında bir tayfa bir ihbar mektubu kaleme almış, sizinle evlenmemi hazmedemeyen balıkçı Fernan da bunu seve seve postaya at¬ma işini üzerine almıştı...
Monte Kristo, Mersedes'in şaşkın bakışları-arasında yazı masasına yaklaştı. Bir çekmece açu. İçinden kağıdı sararmış, mürekkebi pas rengine dönüşmüş bir mektup çıkardı. Mersedes'e uzattı: —Okuyunuz, madam! dedi,
Kadın mektubu okudu. Yüzü kireç gibi bembeyaz olmuş; dudakları morarmıştı.
Mektubu bitirince:
—Aman Allah'ım! diye bir çığlık attı. Mektup elinden düştü... Monte Kristo mektubu yerden alırken:
—Bunu İki yüz bin franga satın aldım madam... dedi, ama sizin yanı¬nızda beni temize çıkardığına göre yine de ucuza geldi sayılır... —Peki, sonra? dedi Mersedes titreyen bir sesle... —Biliyorsunuz tevkif edildim. Sizden beşyüz metre ileride If Şa-to'sunun zindanlarının birinde tam on dört sene kaldım. Nişanlımı elim¬den alan, yaşlı babamı açlıktan öldüren ve beni zindanlarda çürüten adam¬dan ve adamlardan İntikamımı almaya yemin ettim... Ve alıyorum! Mersedes sendeleyerek: —Feman'm bunu yaptığından emin misiniz? —Çıkıncaya kadar bilmiyordum... Çıkınca öğrendim... Yoksa bu mektubu başka türlü nasıl elde edebiürdim? Kaldı ki, Fransız askeri olup

İngiliz tarafına geçen, İspanyol asıllı olup İspanyollara karşı savaşan, Ona itimat eden Ali Paşa'yı arkadan vuran bir adam için bana yaptıkları ne ki?...
Mersedes:
—Âdil Allah'ım! diye inledi.
Kont devam etti:
—Allah unutmaz, madam... Biriktirir... Sabreder... Nihayet ondan ümidini kesince hepisinin hesabını bir seferde sorar! Ben bir vasıtayım madam... Perdenin asıl gerisinde işleyen Allah'ın elidir....
Zavallı kadın, başını avuçları araşma aldı... Bacakları gövdesini taşı¬yamaz oldu, dizleri üzerine yere düştü.
Mpnte Kristo, onu kaldırmak için bir adım atmıştı ki, kadın yalvararak:

—Dokunma bana! dedi, sevgimiz lekesiz kalsın istiyorum... Çünkü ben başka bir erkeğin karışıyım!... Bunu kendim için değil, senin için isti¬yorum... Sen ki Allah'ın işleyen eliyim diyorsun; bu t\& saygı duymalı¬yım...
Monte Kristo:
—Madam yapmayın! dedi, beni güç durumda bırakıyorsunuz... Bu kadar soylu, bu kadar iffetli olmayın... Çıkın buradan, gidin başımdan! Misyonu yarım kalmış bir vazifelinin önüne dikilmeyin!
Kadın, Monte Kristo'nun yumuşamaya başladığını görünce içi se¬vinçle ürperdi. Ağlamaklı bir sesle:
—Edmon! dedi, ben size ne yaptım ki, bir lânetliymişim gibi adımı ağzınıza almak istemiyorsunuz?... Bana ismimle hitab etseniz, "Merse¬des" deseniz günaha mı girmiş olursunuz?
—Benden ne istiyorsun Mersedes? On dört sene zindanlarda neler çektiğimi gördün mü? Ağzı bağlı bir çuvalın içinde denize atıldığımı, Ölümle pençeleşerek ıssız bir adaya nasıl yüzdüğümü gördün mü? Beni yaşatması için Allah'a nasıl yakardığımı duydun mu?
—Hayır! dedi Mersedes, ben karşımda sevdiğim insanın oğlumun ka¬tili olmak üzere olduğunu görüyorum...
—intikamımı almayayım mı?
—Al, Edmon! İntikamını al, ama suçlulardan al!... Oğlumdan değil... Zavallının hiçbir şeyden haberi yok...
—İyi ama öldükten sonra intikamımı nasıl alınm? —Ben ölmeni değil; oğlumu affetmeni istiyorum!... —Bu mümkün değil Mersedes! İkimizden biri ölecek... Madem oğlu¬nun yaşamasını istiyorsun yaşayacak... Ve ben bunca sene hayaliyle yaşa¬dığım intikamlarımı alamadan toprağın altına gireceğim... Bunun senin için yaptığım ne büyük bir fedakârlık olduğunu anlıyorsun değil mi?...
—Ah, hayır! tkiniz de yaşayacaksınız... Oğlum yaşamalı, çünkü onun sana bir zararı dokunmadı... Sen de yaşamalısın, çünkü kötüler cezasını bulmalı!... Madem seni tekrar görebildim ve madem Allah mucizeleriyle seni hayatta tuttu öyle ise yaşayacaksın... Elveda Edmon ve binler teşek¬kür...
Monte Kristo:
—Bana bak Mersedes! Bu adama iyi bak! Bu öyle şerefli bir kimse¬dir ki, utanç içinde yaşamaktansa Ölmeyi tercih eder... Yarın saat sekizde, silahımla, düello yerinde olacağım... Sana söz verdim; oğlun yaşayacak...
Mersedes cevap vermedi. Yaşlı gözlerle, kaçarcasına kapıdan çıkıp gitti....

KARŞILAŞMA
Mersedes gittikten sonraMonte Kristo yazı masasının çekmecesinden bir kağıt çıkardı. Bu, Paris'e geldiği zaman yazdığı vasiyetnamesi idi. Bir kalem aldı. Vasiyetinin altına bir çizgi çekip, herkesin anlayacağı dilde şunları yazdı:
"Bu vasiyetimi okuyanlar bilmeli ki, Albert Morsef le giriştiğim dü¬elloda bilerek ve kendi irademle onu öldürmekten vazgeçtim. Onun yaşa¬masını istedim. Bu sebeple, bir General, bir Banker Danglar, bir Savcı Vilfor ve hatta genç Albert gibi sefiller, bir tesadüf sonucu düşmanların¬dan kurtulduklarını sanmamalıdırlar... Belki benden kurtuldular ama ilâhi adaletten asla kurtulamayacaklardır... Çünkü âhiret var ve kimse cezasız kalmayacaktır. Onları cehennemin alevleri arasında görür gibi oluyor ve ancak bununla teselli buluyorum."
Monte Kristo, yazıyı tamamlayınca birden irkildi: —Aman Allah'ım dedi... Ya Mersedes yarın sabah geliroğlu ile be¬nim arama dikilirse ne yaparım?...

Herkesin önünde rezil olurum... Yo! Aptallık olur... Mersedes böyle bir aptallık yapmaz,,. İyi ama, yarın düello yerine mutlaka gideceğimi söyleyince neden hiç cevap vermedi? Kadın bu! Ne yapacağı belli olur mu? Allah'ım, ne olur... Mersedesin aklına böyle bir şey getirme...
Bu tuhaf ihtimalleri aklından kovmaya çalışan Edmon, son sığınak ve son makam olarak yine Allah'a el açtı:
—Allah'ım! dedi, zindanda ümitlerini yitirmiş acz içinde sana yal-vardığım gibi yalvarıyorum... Bir mucize gönder... Eğer yaşamam senin 230
muradına uygun ise ve adaletine aracı olabilecek isem ölmeme izin ver-nte!..-
Zalimler bolluk içinde iken, onları gören Kadrus gibi zavallıların İmanları şüpheye düşüyor... Dış görünüşe bakıp aldanıyorlar... Benim bir zamanlar aldandığını gibi.,. Allah'ım! Yine de herşeyin doğrusunu sen bi¬lirsin... Hakkımda hayırlısı ne ise onu ver...
Monte Kristo, duasını bitirmek üzere iken hafif bir ses duydu. Biri hıçkınyormuş gibi geldi... Sabahın saat beşi idi. Güneşin ilk ışıklan pen¬cereden girmiş önündeki kâğıdı aydınlatıyordu. Ses tekrar duyuldu. Derin bir iç geçirmesiydi bu... Yerinden kalktı. Salonun kapısını açtı. Heydi du¬varın dibine oturmuş, kollan yana sarkmış, başı geriye düşmüş, Öylece
uyukluyordu...
Efendisinin sabah düelloya çıkacağını duymuş, onu görebilmek için odasının kapısına kadar gelmiş fakat rahatsız etmekten korkmuştu... Hiç olmazsa çıkarken görebilmek İçin duvann dibine oturmuş; ancakbekle-mekten halsiz düşmüş uyuyakalmıştı...
Monte Kristo, sevgi ve şefkat dolu bakışlanyla onu süzdü: —Allah'ım beni affet! dedi, o bir oğlu olduğunu hatırladı fakat ben bir kızım olduğunu unuttum!...
Geriye döndü. Masanın üzerinde duran vasiyetnameyi bir defa daha okudu. Morel ailesine ve Heydi'ye servetinin en büyük kısmını bırakıyor, Ali'yi, Betroçyo'yu ve Babtistin'i de unutmuyordu... Diğer hizmetçileri onlara emanet ediyordu.
Vasiyetnameyi henüz okuyup bitirmişti ki arkasında bir çığlık yük¬seldi. Döndü ve Heydi ile yüzyüze geldi: —Kızım! dedi, yoksa okudun mu?
—Ah, efendim... Velinimetim... Yaşama ümidim... Neden böyle bir vasiyet yazdınız? Yoksa Ölüme mi gidiyorsunuz?
—Bir yolculuğa çıkıyorum melek kızım!... Bana birşey olursa.... Genç kız, Monte Kristo'nun o güne kadar duymadığı olgun bir ses to¬nuyla:
—Eh, devam edin mösyö! dedi. Heydi'nin bakışları onu korkuttu:
231
-Bana birşey olursa... diye kekeledi, isterim ki taun muüu yaşa-
232
sın»
Heydi, aynı kararlı ses tonuyla:
—Madem öleceksiniz mösyö... dedi, servetinizi başkalarına vasiyet edin... Zira siz öldükten sonra benim de hiçbir şeye ihtiyacım kalmaya¬cak!,..
Masanın üzerindeki kâğıdı kaptığı gibi yırtıp dört parçaya ayırdı.
Kâğıtlarla birlikte yere düştü... Bayılmıştı...
Monte Kristo ona acıyarak baktı. Eğildi, kollarına alıp kendi dairesi¬ne taşıdı. Hizmetçi kadınlara teslim etti. Çalışma odasına geri döndü. Genç kızın yırttığı vasiyetnameyi yeniden yazdı.1 Çekmeceye koyup ka-patu. Heydi'nin bir evladın babaya duyduğu sevginin dışında bir sevgi ile onu sevmekte olduğunu yeni öğrenmişti:
—Yazık! dedi... Demek hâlâ muüu olabilirmişim!... Bir araba sesiyle içine düştüğü hayal dünyasından uyandı. Pencere¬den dışarıya baktığında Maksimilen ile

eniştesi Emanule'in arabadan in¬diklerini gördü. "Vakit gelmiş!" diye mırıldandı.
Az sonra salonda ayak sesleri işitildi. Kont gidip kapıyı açtı. Morel eşikte hüzünlü bir gülümseme ile göründü. Arkasında eniştesi Emanuel vardı. O da saygı ile eğilip selam verdi.
—Morel:
—Kararlaştırdığımızdan on beş dakika erken geldik, umarım bize kızmadınız... İtiraf edeyim ki ailece sabaha kadar uyuyamadık. Sizin için dua ettik...
Monte Kristo, bu sevgi ifâdesi karşısında çok duygulandı. Genç ada¬ma kollarını açtı. Onu bir baba şefkati ile kucakladı:
—Sevgili dostum, dedi, Morel ailesi tarafından sevildiğimi duymak bana tarifi imkânsız bir saadet verdi.
Sonra Emanuel'e döndü ve elini ona uzattı:
—Şahidim olmayı kabul ettiğiniz için size minnettarım mösyö... dedi.
Emanuel büyük bir nezâketle:
—Bu benim için şereftir mösyö... dedi.

Morel:
—Sevgili efendim, nasıl dua ettiğimizi de söyleyeyim mi?
—Bu o kadar önemli mi? —Önemli efendim!...
—Peki, söyleyin bakalım: Nasıl dua ettiniz? —Belki hoşunuza gitmeyecek ama biz ikinizin de yaşaması için dua ettik... Çünkü Albert iyi bir genç!... Onun yerinde hangi şerefli oğul olsa aynı şeyi yapardı...
—Bu delikanlı sizin arkadaşınız mı? Onu iyi tanıyor musunuz? —Hayır efendim... Onu iyi tanıdığımı söyleyemem; sizinle birlikte, aynı günde tanıştırıldım. —Bununla beraber?
—Bununla beraber onun Ölmesine gönlüm razı değil... —Siz dürüst bir insansınız genç dostum... Düşündüklerini saklama¬dan ifade edebilen mert insanlar o kadar az ki... Merak etmeyin, Albert yaşayacak!...
—Nasıl? Yaşayacak mı? Fakat efendim?... Yoksa tabanca kullan¬makta kılıçta olduğu kadar usta değil misiniz?
Kont zile dokundu. Sudanlı hizmetçi selam vererek içeri girdi:
—Ali, tabancamı getir!
Hizmetçi aldığı emri yerine getirmek için çıkarken Monte Kristo Morel'e döndü:
—Madem daha vaktimiz var, dedi, tabancada ne kadar usta olduğu¬mu görün...
Salona çıktılar. Kont hedef levhasının üzerine bir sinek ası yapıştırdı. Geriye doğru on adım saydı... Ali'nin getirdiği tabancayı alırken:
—Dolu mu? diye sordu.
Sudanlı başıyla "evet" işareti yapu.
Monte Kristo tabancasını hedefe doğrulttu. Dört darbede sineğin dört kolunu indirdi...
Morel'le Emanuel'in hayretten ağızlan açık kaldı. Ali gülüyordu...

Morel:
—Efendim, dedi merakımı bağışlayın ama, yanlış hatırlamıyorsam biraz önce Albert yaşayacak dediniz değil mi? —Evet genç dostum... Albert yaşayacak!... —Sevgili efendim, söyler misiniz dünden beri neler oldu? —Biri ziyaretime geldi ve bu ziyaretçi artık yeteri kadar yaşadığımı

söyledi...
—Beni şaşmıyorsunuz efendim?
—Mösyö Morel, artık bana daha fazla soru sormayınız! Gidelim...
Vakit yaklaşıyor...
Saat sekiz gongunu vururken randevu yerine geldiler. Emanuel ara¬badan başını dışarı çıkararak etrafa baktı:
—Daha kimse gelmemiş...
Kont:
—Gelecekler! dedi. Morel'le eniştesi arabadan indiler. Kollarım uza¬tarak Monte Kristonun İnmesine yardım ettiler.
Kont Morel'i bir kenara çekerek:
—Genç dostum, dedi, kalbiniz boş mu?
Maksimilen şaşırarak:
—Efendim, bu soru nereden icabetti?
—Sizden bir itiraf beklediğimi sanmayın, sadece merak ediyorum...
—Genç bîr kızı seviyorum, efendim..
—Çok mu?
—Uğrunda Ölecek kadar!... —Eyvah! Desenize bir ümidim daha boşa çıktı... —Anlayamadım efendim? —Hiç! Size bu soruyu sorduğumu unutun...
Kont derin bir iç geçirerek, "zavallı kızım... Zavallı Heydi" diye mı¬rıldandı...
—Ne dediniz efendim?
—Diyorum ki, "bu dünya bir imtihan meydanıdır. Bu meydanı borç¬suz terkedene ne mutlu..."

Bu arada Emanuel ileride ağaçların arasında bir arabanın beklemekte olduğunu haber verdi. Morel, konttan izin alıp arabanın yanına gitti. Çeto Reno ile gazeteci Baunchamp'ı gördü. Onlan nezaketen selamladı:
—özür dilerim beyler, dedi arkadaşınız Albert gelmedi mi?
Gazeteci:
—Bu sabah düello yerinde bize katılacağını söyledi.
—Bizi fazla bekletmeyeceğini umarım...
Çeto Reno:
—İşte bir araba geliyor, Albert'inki olmalı! Araba yaklaşınca yanıl¬dıklarım anladılar. Gelen arabada Franz ve Debray vardı.
Gazeteci yeni gelenlere hitaben;
—Hayrola, dedi, sizin burada ne işiniz var?
Debray:
—Albert bu sabah bizden burada bulunmamızı istedi.
Morel:
—Operada bulunmamızı istediği gibi...
Debray:
—Kışkırtmada hazır bulunmamızı istediği gibi, şimdi de kavgada ha¬zır bulunmamızı istiyor...
Çeto Reno: —Doğru! dedi. Morel:
—iyi de... Kendisi nerede kaldı?
Orada bulunanlar birbirlerine bakıştılar. Kimse cevap vermek istemi¬yordu. Nihayet Albert'in yanında uşağı olduğu halde, bir atın sırtında dört¬nala geldiğini gördüler.
Çeto Reno:
—Şuna bakın! dedi, tabancalı düelloya atla geliyor... Ne tetbirsizlik...

Franz:
—Üstelik açık yakalı ceket ve beyaz yelek giymiş!...
Debray:
236
—Pikniğe geldiğini mi sanıyor, ne?
Albert onlara yaklaşınca atından indi. Dizginleri uşağın eline verdi. Hepisine ayrı ayn geldikleri için teşekkür etti. Yüzü soluk, gözleri kıpkır¬mızı idi. Sabaha kadar uyumadığı hemen belli oluyordu.
Morel, Üç adım geriye giderek onlardan ayrıldı.
Albert
—Yaklaşın dostum, dedi, size de teşekkür ederim. Yabancımız sayıl¬mazsınız...
Maksimilen:
—Mösyö, dedi, hasmınız Monte Kristo'nun şahidi olduğumu bilme¬nizi isterim!
—Biliyorum dostum, bunu tahmin etmiştim. Buna rağmen yanıma gelmenizi istiyorum. Çünkü burada ne kadar çok şerefli insan bulunursa o kadar iyidir...
Morel saatine bakarak:
—Fakat mösyö, dedi, vakit geçiyor...
Albert:
—Acele etmeyin genç dostum!... Mösyö Monte Kristo dö Kont'a söylenecek bir çift sözüm var...
Morel:
—Başbaşa mı kalmak istiyorsunuz?
—Hayır mösyö, herkesin önünde!...
—İzninizle gidip bunu kendisine haber vereyim...
Maksimilen giderken Albert'in şahitleri, "bu da ne demek oluyor" gi¬bisine birbirinin yüzlerine bakıyorlardı.
Kont:
—Ne istiyor? diye sordu,
—Bilmiyorum efendim, sizinle konuşmak istediğini söyledi.
—Yeniden hakaretlerine başlayıp Allahı sınamasın?..
-^-Sanmıyorum efendim... Bana "dostum" diye hitabetti!...
—Birazdan anlanz... dedi Mpnte Kristo ve yanına Maksimilen'le
237
Emanuel'i alıp ilerledi. Kont ne kadar sakin ise Albert o derece heyecanlı idi. O da peşinde dört arkadaşı olduğu halde kont'a yaklaştı. Birbirlerine üç adım kala durdular.
Albert:
—Beyler yaklaşın! dedi, mösyö Monte Kristo'ya söyleyeceklerimin bir kelimesini bile kaçırmanızı istemiyorum. Ta ki, bu düellonun niçin gerçekleşmediğini bana sorma cesareti gösteremeyen meraklılara açıkla¬ma yapabilesiniz... Yine de tatmin olmadıklarım söyleyenleri bana gön¬dermenizi rica ediyorum.
Herkesin şaşkın bakışları arasında konta döndü:
—Mösyö! dedi, General Morsefin Yanya'daki ihanetini açığa çıkar¬dığınız için size kızıyordum... Zira ne kadar suçlu olursa olsun, onu ceza¬landırmak size düşmez diye düşünüyordum:.. Fakat, mösyö bugün buna hakkınız olduğunu öğrenmiş bulunuyorum. Beni, sizi haklı bulmaya sev-keden gerçek Albay Fernan Mondego'nun Ali Paşa'ya değil; Balıkçı Fer-nan'ın size karşı ihanetidir!... Ve bu ihanet sonucu uğradığınız misli gö¬rülmemiş felaketlerdir!...
Evet mösyö, bu sebeple itiraf ediyorum ki babamdan intikamınızı al¬makla haklıydınız ve daha ileri gitmediğiniz için Morsef ailesinin bir ferdi olarak size teşekkür ederim. Ayrıca dün bu beylerin huzurunda, gerçeği bilmediğim için,

size ettiğim hakaretleri geri alıyorum...
Bu beklenmedik sahne seyircileri şaşkına çevirmişti... Albert'i takdir mi etmek yoksa ona kızmak mı gerektiğine karar veremiyorlardı... Öyle ya, ne için gelmiş ne ile karşılaşmışlardı...
Monte Kristo'ya gelince, bakışlarını büyük bir minnetle göğe kaldır¬mış, Yaratan'ına gönderdiği mucizeden dolayı hamdediyordu... Romalı haydudların arasında iken cesaretine hayran kaldığı bu korkusuz gencin nasıl olup da böyle bir boyun eğmeye razı olduğuna inanamıyordu. Bunda annesinin rolü olduğu muhakkaktı.
Albert devamla:
—Mösyö! dedi, eğer bu özür dilememi kâfi buluyorsanız, elinizi ba¬na uzatma büyüklüğünü gösteriniz!... Yazık ki kader iki dost olmamızı imkânsız kılıyor ama en azından birbirini takdir eden iki insan olarak el sıkışalım... Helâlleşelim...
Gözlerindeki yaşlara mâni olmaya çalışan Monte Kristo'nun göğsü heyecanla inip kalkıyordu...Bakışları bulanmış, dudakları morarmıştı. Orada bulunan herkes, bu irade sembolü adamın ilk defa heyecanına ha¬lâm olamadığını görüyorlardı.
Kont hüzünlü bir tebessümle Albert'e elini uzattı. Genç adam uzatı¬lan bu eli saygı ile sıktı.
—Beyler! dedi, gördüğünüz gibi mösyö Monte Kristo özrümü kabul ediyorlar. Meğer, telaş ne kötü bir öğütçü imiş... Haksız davrandığım hal¬de, hakarete uğrayan kişi büyüklük gösterip beni affetti.. Umarım şeref sa¬hibi hiçbir kimse vicdanımın sesine uydum diye beni korkaklık ve alçak¬lıkla suçlamayacaktır!... Ancak yine de böyle biri çıkarsa ona korkak ol¬madığımı göstermeyi borç bileceğim...
Albert'in, bu son sözleri Özellikle kendi şahitlerine söylediği muhak¬kaktı. Onlar da bunu anlamayacak kadar cahil kimseler değillerdi... Yüz ifadelerinden sadece Debray'ın bu sonuçtan memnun olmadığı anlaşılı¬yordu. Ancak, o da fikrini söyleyebilecek kadar cesur biri değildi...
İki taraf birbiriyle vedalaşıp ayrıldılar. Maksimilen ve eniştesi Ema-nuel, Monte Kristo'yu hayran hayran seyrediyorlardı. Ona öncekinden da¬ha güçlü bağlarla bağlanmışlardı.
Kont öylesine derin düşüncelere dalmıştı ki, adeta arabada olduğunu ve evine sağ salim döndüğünü unutmuş gibiydi... O şimdi Mersedes'i dü¬şünüyordu. Son ümidi olan biricik oğlunun sevgisini kaybetme pahasına da olsa böyle tehlikeli bir aile sırrını açıklamaktan çekinmemişti. Dün ak¬şam konttan oğlunun affedildiğini duyduktan sonra hiçbirşey söylemeden gidişinin sebebi buydu demek...
Monte Kristo, herşeye rağmen şöyle mırıldandı:
—Bu da AUah'dan... Bu da AUah'dan... O dilemeseydi bütün bunlar gerçekleşemezdi... Demek misyonumu tamamlamamı istiyor; öyle ise ta¬mamlayacağım!... Diğer zalimlere de hadlerini bildireceğim!

ANA ÎLE OĞUL
Monte Kristo'nun evine yaklaştıkları zaman Emanuel izin istedi:
—Ah, mösyö kont... dedi, karım kim bilir ne kadar merak etmiştir. O da sizi seviyor ve ölmenizi istemiyordu. Bu mutlu sonu gidip kendisine müjdelemeliyim. Nasıl sevinecek, bilemezsiniz....
Kont:
—Mösyö, dedi, ne zaman dara düşerseniz bir dostunuz olduğunu unutmayın!... Benim için yaptıklarınıza minnettarım.

Sonra Maksimİlen'e döndü:
—Ya siz genç dostum? Yüz ifâdenizden kaçmak için haklı bir baha¬neniz olduğunu okuyorum. Yanılmış olmayı ve sizinle başbaşa bir kahval¬tı yapmayı ne kadar isterdim?...
—Sizden saklayacak değilim efendim. Gerçekten izin almamı gerek¬tiren haklı bir sebebim var...
—Ya? Bu sebebin adresi çok uzakta mıdır?
Maksimilen, Valentin'e verdiği sözü hatırladı. Başım öne eğdi. Soru¬yu cevapsız bıraktı...
—Peki, öyle olsun... dedi kont. Bunu öyle bir ses tonuyla söylemişti ki, duyanlar bir babanın oğluna sitem ettiğini sanırdı...
Albert, arkadaşlarına teşekkür ettikten sonra atına atlamış, hizmetçi-siyle birlikte evin yolunu tutmuştu.
Dış kapının önüne gelince atından indi. Dizginlerini onun eline verip 240
i dairesine çıktı. Merdivenleri çıkarken babasının yatak odasının pen¬ceresinden solgun bir yüzle onu seyretmekte olduğunu farketti, ama gör-mezlikden geldi...
Dairesinden içeri girince hüzünlü bir ah çekti. Acı tatlı hatıralarla do¬lu olan bu evi terketmeye karar vermişti. Derhal şahsi eşyalannı toplama¬ya başladı. Onlan itina ile bir sandığa yerleştirirken hizmetçisi odaya gir¬di.
Delikanlı hazin bir sesle sordu:
—Ne istiyorsun?
—Babanız beni çağırdılar, ama size görünmeden yanlarına çıkmak istemedim..
—Niçin?
—Çünkü mösyö Morsef düelloya sizinle birlikte gittiğimi biliyorlar...
—Sonra?
—Orada olup bitenler hakkında benden sorarlarsa ne diyeyim?
—Ne gördün ve ne işittinse onu'....
—Her şeyi mi efendim?
—Her şeyi!
Hizmetçi hürmetle selam verip çıktı.
„ Albert tekrar işine döndü. Sadece kendisine ait olan eşyayı topluyor, generale ait olanlan bırakıyordu. Annesinin portresinin bulunduğu levhayı duvardan indirdi. Resmi Özenle çıkanp levhayı bîr kenara attı.
İşi bitmek üzere iken bir araba sesi duydu. Pencereden bakınca baba¬sının arabayla dışan çıktığını gördü. Araba uzaklaşıp dış kapı kapanınca Albert doğruca annesinin odasına indi. Kapıyı açınca onun da eşyalannı toplamakla meşgul olduğunu gördü. Yine de:
—Ne yapıyorsunuz anneciğim? diye sordu...
—Ya sen? dedi annesi, sen ne yapıyorsun oğlum?...
—Sizin yaptığınızı anneciğim!...
—Demek oğlum da annesi ile birlikte bu evi terketmek istiyor? De¬mek biricik oğlum acılarımı paylaşmak istiyor?...

Albert kendisini toparlamaya çalışarak:
—Fakat anneciğim... dedi, benim ne olacağım belli değil!... Parası? ve isimsiz olarak yaşamak zorundayım. Çekeceğim sefalete sizin de ortak olmanızı istemem.
—Ah, güzel oğlum... Beni sefalete alışık olmayan bir insan mı sanı-yorsun? Genç bir kız iken, namusuma halel getirmemek için, bir kulübe-cikte, kuru ekmekle çok günler geçirdim...
—Hayır melek anneciğim!... Ben o türlü sefaletten bahsetmiyorum... Çok şükür

gencim, kendime güveniyorum, seni asla aç bırakmam... Dün gece azmin ve cesaretin neler yaptırabildiğini gördüm... Her şeyini kay¬betmişken, ümidini yitirmeyen, bu ümitle tekrar servete ve güce kavuşa¬rak zalimlerin karşısına dikilen mert bir kimseyi gördüm... Ben o mert in¬sanı ömek alacağım. Başkalarının yanında yüzümü kızartacak olan Mor-sef ismini kullanmayacağım. Yeni bir isim ve yeni bir azimle hayata atıla¬cağım.

—Ah, benim yiğit oğlum!... Sen olmasaydın ne ile teselli bulur ve bu acılara nasıl katlanırdım bilemiyorum... Eğer benden bir anne nasihati is¬teseydin, inan ki, şu söylediklerinden farklı şeyler söylemeyecektim... De¬mek birbirimize ne kadar benziyoruz. Allah'ıma şükürler olsun. Bak oğ¬lum! Madem bu evden beraber çıkmaya karar verdik, neticesine de birlik¬te katlanacağız. Ölürüm de sensiz yaşayamam. Eski adını kullanmak iste¬miyorsan bu senin bileceğin bir iştir. O zaman sana lekesiz bir isim tavsi¬ye edeceğim: Babamın yani dedenin ismini almam istiyorum. Çünkü o le¬kesiz ve şerefli bir isimdir. Adi "Herrera"dır...

—"Herrera" diye tekrarladı Albert, ne güzel bir isim!... Anneciğim sana söz veriyorum bu ismi şerefle taşıyacağım ve asla leke getirmeyece¬ğim...

Mersedes göz yaşlarını tutamadı. Kollarını açtı. Albert bir çocuk saf¬lığında bu kolların arasına atıldı... Hasret gidercesine bir müddet böyle kaldılar.

Mersedes:

—Oğlum, general Morsef gideli yanm saat oldu. O gelmeden ne ya¬pacaksak yapalım. Ben sana tabiyim...

—Anneciğim, arkadaşım Franz'ın boş bir dairesi var... Şimdilik ora¬ya taşınalım; sonra ne yapacağımıza karar veririz...

—Peki, oğlum. Nasıl dilersen öyle olsun; ama acele et lütfen!

—Benim eşyam hazır sayılır. Hemen gidip kiralık bir araba getire¬yim. Siz de bu arada hazırlığınızı tamamlarsınız.

—Ben de hazır sayılırım. Seni bekleyeceğim oğlum.

Albert koşarak dışan çıktı. Bulvara kadar yürüdü. Kiralık bir araba çevirip onunla eve döndü. Kapının önüne gelince arabadan indi. Kapıdan içeri girmek üzere iken bir adam ona yaklaşıp bir mektup verdi:

—Mösyö Albert, dedi bu mektup size...

Genç adam mektubu getireni tanımıştı. Bu kontun kendisine çok iti¬mat ettiği kahyası Betroçyo idi.

Albert mektubu açtı. Okumaya başladı. Bitirdiği zaman Betroç-yo'nun çoktan gözden kaybolduğunu farketti. Gözleri nemlenmiş, göğsü heyecandan kabarmış olarak annesinin yanına gitti. Mektubu ona gösterdi. Mersedes alıp okudu:

"Yiğit Albert,

Fikir ve kararınızı keşfetmiş olduğumdan ben de nezaket ve insani¬yetten uzak olmadığımı göstermek istedim... Şu anda annenizle birlikte bulunduğunuz evi terketmek üzeresiniz. Şahsi eşyanızdan başka hiçbir şey almadan çıkıyorsunuz... Bunu nasıl ve nereden mi biliyorum? Sormayın ve beyhude yere öğrenmeye çalışmayın. Biliyorum ya, bu size yetsin!... Evet hürsünüz Albert, ama ne kadar genç ve güçlü de olsanız karşılaşaca¬ğınız her zorluğu yenmeniz imkânsızdır... ilk darbeyi daima kendiniz gö-ğüsleyin, ızdıraplan kendinize saklayın... O zavallı soylu kalbin, çok şey borçlu olduğunuz o iffetli kadının daha fazla üzülmesine izin vermeyin... Zira o, bugün bu darbenin gölgesini bile haketmemiştir... Allah, günahsı¬zın günahkârla birlikte ızdırap çekmesini istemez.

Dinleyin Albert.

Yirmi dört sene önce, bir gün sevinç ve neşe içinde memleketime dö¬nüyordum. Çok

sevdiğim ve uğruna ölümü bile göze alabildiğim nişanlım vardı. Güzel, şerefli ve namuslu olduğu kadar da çok fakirdi... Küçük bir balıkçı kulübesinde yaşıyordu. Güç şartlar altında, azimle biriktirdiğim
• 243
yüz elli altınım vardı. Denizin ne kalleş olduğunu bildiğimden bu parayı ona tahsis etmiştim. Bu küçük hazinemizi babamın Marsilya'da oturduğu evin minik bahçesine gömdüm. Anneniz Meylan sokağındaki bu muazzez fakat fakirane evi çok iyi bilirler...
Sonradan Marsilya'dan geçerken, elem verici hâtıralara sahne olan bu evi görmek istedim. Akşam olunca bir balta alıp bu hazinenin bulundu¬ğu yeri kazdım. Parayı içine sakladığım demir kutunun, biraz paslanmış olmakla beraber, hâlâ orada olduğunu gördüm. Üzerini tekrar kapattım. Bu kutu, ben doğduğum gün babamın kendi eliyle dikmiş olduğu güzel in¬cir ağacının bulunduğu köşededir. Bir zamanlar çok sevdiğim birine tahsis ettiğim bu para ve bu ev, bugün aynı gayeye hizmet etmek üzere sizi bek¬liyor... Unutmayınız ki, şu anda önünüze milyonları yığabilecek bir serve¬te sahibim. Lâkin şunu da iyi biliyorum: Siz Monte Kristo'nun bir kuruşu¬na tenezzül etmezsiniz ve ben de sizi buna zorlayamam. Ancak, size bu¬gün sahip olduğum pastayı değil, o gün alın teri ile kazandığım kara ek¬meği ikram ediyorum!... Eğer bu ikramımı da kabul etmeyip, benim size takdim eime hakkına sahip olduğum birşeyi başkasından isterseniz, gene¬ral Morsef'in açlıktan öldürdüğü ihtiyar adamın oğlunu çok üzmüş olursu¬nuz!... İnancım odur ki, benden bugün özür dileme yüceliğini gösteren soylu bir kalp, hiçbir art niyet taşımayan bu ikramımı reddetmez..."
Mcrsedes son cümleleri güçlükle tamamlayabildi. Hıçkırıkları boğa¬zında düğümlendi. Yaşlı gözlerini Albert'e dikti:
—Ne diyorsun oğlum? Verdiğim söz geçerlidir; ben sana tabiyim... Aynca görüyorsun ki, mektup sana hitaben yazılmış!...
Bu közler, Albert'in irade duvarlarını yerle bir etti. Titreyen bacakları vücudunu taşıyamaz oldu:
—Melek anneciğim, dedi, kollarını aç sana ihtiyacım var!...
Annesinin kucağına atıldı. Çocuklar gibi hıçkırarak ağlamaya başla¬dı. Mersedes onu bağrına bastı. Saçlarını okşadı ve terlemiş alnını silerek sıcak bir öpücük kondurdu...
Anne kucağı, büyümüş de olsa, bir çocuğun sığınabileceği en emin kale idi...
Tercümeye sadakatsizlik de olsa, burada, bir Türkçe dörtlüğü te¬rennüm etmeden geçemeyeceğiz:
"Anne başa taç imiş!
Her derde ilâç imiş!
Bir evlât pir olsa da
Anneye muhtaç imiş."
Sığındığı kalede kendisini emniyette hisseden Albert:
—Anneciğim, dedi, pekâlâ biliyorsunuz ki, bu mektup size yazılmış¬tır... Ancak o şerefli insan, yanlış bir anlamaya meydan vermemek için, usulen benim adımı kullanmıştır... Çünkü o ev ve o para size ayrılmıştır ve karar vermek de size düşer...
Mersedes ağlamaklı bir sesle:
—Yavrum, dedi, sanırım mektup sahibinin buna hakkı var!... Onun mütevazi ikramını reddetmek büyük kadirsizlik olur...
—Anneciğim, kabul etmeyeceksiniz diye o kadar korktum ki... Ne de olsa, mektup bana hitaben yazılmış!...
Mersedes, sitemkâr bir ses tonuyla oğluna takıldı:

—Bak sen münasebetsize! Karan bana verdiriyor; mektuba kendi sa¬hip çıkıyor...
Albert:
—Anneciğim general gelmeden hemen buradan kaçalım!...
Genç adam hizmetçilere bavulları arabaya taşımalarını söyledi. Mer¬sedes mektubu kalbinin üzerine koyarak oğlunun koluna girdi. Kendisinin bile ummadığı soylu ve dinç adımlarla merdivenleri indi...
244
245
İNTİHAR
Maksimilen Morel, Konttan gerekli izni alıp arabadan inerken:
—Mucize! dedi.
Monte Kristo:
—Nedir mucize olan?
—Bugün yaşadığımız hâdise...
Kontun kalbi sevinçle doldu:
—Genç dostum, dedi, bugünkü hâdiseyi anlatmak için bundan daha mükemmel bir kelime olamaz!
—Çünkü efendim Albert yiğit bir gençtir, kolay kolay özür dileyecek yaratılışta değildir...
—Bilirim çok yiğittir... Romalı haydudun hançeri tepesinde sallanır¬ken, o evinde ve yatağında imiş gibi aldırış etmeden uyuyordu....
—Ben de iki düellosunu seyretıim; öyle yiğit dövüştü ki, düşmanları bile takdir ettiler. Lâkin... Bugün özür dileyen Albert... Sanki o yiğit genç değildi.
—Genç dostum, siz bir askersiniz... Başkalarının düştüğü hatalara düşmeyin. Peşin hükümlerine esir olan zavallılara benzemeyin!... Ancak size şunu söyleyebilirim: Özür dilemesi, ikimizin de daha önce şahit ol¬duğumuz yiğitliklerinden daha yiğitçe idi... Çünkü bunun için çok haklı sebebleri vardı... Bu kadarı size yetsin! Dedikoducular gibi daha fazlasını Öğrenmeye çalışmayın... Şerefli insanların sırlarına saygılı olun...
247
CO
4 oo
o*
I
—Evet ta kendisi! dedi adam hırıltılı bir sesle:
—Peki, sizi böyle keyifli görmek zevkini neye borçluyum acaba?
—Mösyö, bu sabah oğlumla bir karşılaşmanız oldu!
—Ah, demek haberiniz vardı?
—Evet mösyö! Oğlum sizinle dövüşmek ve sizi gebertmek niyetiyle evden çıkmıştı. Çünkü bunun için haklı sebebleri vardı...
—Şüphesiz general... Hem de çok haklı sebebler!... Ama görüyorsu¬nuz ki benimle dövüşmedi...
—Halbuki ailemizin uğradığı felâketten sizi sorumlu tutuyordu...
—Evet sorumluyum... Fakat ikinci derecede... Genç bir kız sizi mah¬vetmeye yetti de arttı bile; bana iş bırakmadı... Çünkü size ilk darbeyi vur¬ma hakkını ona verdim!...
—Demek oğlumu ikna edecek güzel bahaneler uydurarak canınızı kurtardınız?
—Yanılıyorsunuz general! Ona hiçbir açıklamada bulunmadım... Bi¬lakis o açıklamalarda bulunup benden Özür diledi!...
—Peki bu davranışını neye hamlediyorsunuz?

—Şüphesiz bu felâketlerin baş sorumlusunun ben olmadığımı birin¬den duymuş olmasına!...
—Kimdir bu baş sorumlu?
—Babası! mösyö...
—Peki bundan size ne? Siz kimsiniz mösyö ve hangi sebeble işlerime burnunuzu soktunuz?
—Sizi mahvetmekle görevli bir Allah dostu!...
—Bu cevap bana yetmez mösyö! Sizden nefret ettiğimi söylemeye geldim. Öyle ki, sanki sizi çok eskiden tanıyor ve hep nefret ediyormuşum gibi geliyor bana!... Madem şimdiki gençler dövüşmesini bilmiyorlar, biz dövüşeceğiz! Hem de birimizden biri ölünceye kadar... Siz de böyle düşü¬nüyor musunuz mösyö?
—Tamamen size katılıyorum general! Suçsuz bir genci karşıma çı¬kardığınız zaman sizi dövüşü göze alamayan korkak biri sanmıştım!
—O halde hemen yola çıkabiliriz! Şahitlere ihtiyacımız yok...
—Gerçekten şahide ihtiyacımız yok... Birbirimizi o kadar yakından tanıyoruz ki!
250
—Aksine mösyö, birbirimizi tanımıyoruz. Monte Kristo, çileden çıkartan o soğukkanlılığı ile: —Ya! dedi, demek tanışmıyoruz... Siz mösyö, Waterlo muharebesi¬nin arefesinde İngiliz tarafına geçen asker kaçağı Fernan değil misiniz? Siz, İspanyol olduğunuz halde vatandaşlarınıza karşı savaşan ve onların aleyhinde casusluk yapan teğmen Feman değil misiniz? Siz velinimetiniz olan Ali Paşa'yı arkadan vuran albay alçak Fernan değil misiniz? Siz sev¬diği nişanlısını elinden alabilmek için zavallı bir denizciyi ihbar ederek zindanlara gönderen ve o saf kızın ağabey gözü İle baktığı alçak Fernan değil misiniz? Ve siz mösyö, bütün bu Fernanlann toplamı olarak şu anda karşıma dikilmiyor musunuz?..
Gözleri intikam alevleriyle faltaşı gibi açılan general: —Hey İblis! diye haykırdı, belki biraz sonra öldüreceğin adamın gü¬nahlarını yüzüne vuran alçak! Nasıl oldu da geçmişimin karanlıklarına böyle inebildin? Paris'te adı Monte Kristo, italya'da Denizci Simbad, Malta'da İngiliz İşadamı kılığına giren milyoner serseri! Söyle gerçek adın nedir? Ta ki kılıcımı kalbine batırdığım zaman bu adı haykırabileyim!...
Monte Kristonun yüzü korkunç bir hal aldı. Vahşi gözleri bir kaplamnkinden daha korkutucu bakıyordu:
—Bekle öyle ise! diye haykırdı. Sana birazdan bu saadeti tattıraca¬ğım. Kimin eliyle mahvolduğunu, ölmeden önce, bilmek hakkındır...
Çalışma odasına koştu. Bir saniye içinde ceketini ve kravatını çıkarıp bir kenara attı. Çıkardığı gömleğinin yerine bir denizci gömleği giydi. Ba¬şına bir tayfa şapkası geçirdi.
Kollarını göğsüne kavuşturmuş, mağrur ve kabadayıca bir yürüyüşle salona girdi. Onu bu yeni kisve ile gören general dehşetten titremeye, diş¬leri çatırdamaya başladı. Bayılmak üzere olduğundan geri geri sendeledi. Bir masaya çarpu. Koluyla masaya destek yaparak güçlükle ayakta dur¬maya çalıştı... Monte Kristo:
—Fernan! Balıkçı Fernan! diye haykırdı. İşte gerçek ismimi taşıyan tayfa karşında duruyor! Nişanlısını elinden alabilmek için ihbar ettiğin
251
genç, on dört sene zindanlarda çektiği işkencelere rağmen hayatta kalabil, di. Allah öcünü alabilmesi için ona servet ve güç verdi... Şimdi söyle ba¬kalım! Onun karşısında durabilecek cesaretin var mı? Söyle, var mı?
Genera cevap verecek durumda değildi. Duvara tutuna tutuna kapıya doğru yürüdü. Hayalet görmüş gibi, gözleri korku ve dehşetten dışan fır¬lamıştı. Kapıya varınca hırıltılı bir sesle haykırdı: —Edmotı! Edmon Dantes! Ellerini yüzüne

kapadı:
—Aman Allahım! Aman Allahım... diye inledi.. Geri geri yürüyerek kapıdan çıktı. Çıldırmış gibi sarhoş adımlarla yalpalayarak arabasına kadar gitti. Uşakla arabacı onu güçlükle arabaya bindirdiler.
Kısık bir sesle:
—Konağa, konağa! diye mırıldandı.
Yol, serin hava, gelip geçenlerin meraklı bakışları generalin kendine gelmesine yardımcı oldular...
Eve birkaç adım kala arabadan indi. Konağın kapısı ardına kadar açıktı. Bir kira arabası avluda bekliyordu. Kira arabasına korku dolu göz¬lerle bakü. Kimseye görünmeden odasma çıkmaya karar verdi. îçeri girdi. Tam o sırada ayak sesleri duyup merdivenlerin altına gizlendi. Merse-des'le oğlu merdivenlerden iniyordu. Yanından geçerken nerede ise karı¬sının etekleri ona değecekti.
Albert:
—Gidelim anneciğim, diyordu, burası bizim evimiz değil!...
Bu sözler hançer gibi generalin kalbine saplandı. Olduğu yere yığıldı kaldı.
Konuşmalar ve ayak sesleri gittikçe zayıfladı ve artık duyulmaz ol¬du...
252
BÎR KURBAN DAHA
Maksimilen Monte Kristo'dan ayrıldıktan sonra doğruca kraliyet sav¬cısının evine yöneldi. Bahçe duvarının yanına gelince gülümsedi. Artık kaçaklar gibi duvarın üzerine tırmanmıyordu. Felçli adam, torununu gö¬rebilmesi için ona haftada iki sefer izin veriyordu, işle şimdi bu izni kul¬lanmaya gidiyordu.
Bahçeye açılan küçük kapıdan girdi; gizli merdiveni kullanarak Nu-vardiye'nin odasına çıktı. Valentin'le cici dedesi onu bekliyorlardı. Mak¬similen felçli adamın yanına gitti. Hürmetle selam verdikten sonra onu al¬nından öptü.
—Yiğit başkanımız nasıllar? diye sordu.
Felçli adam bakışlarını Valenün'den yana çevirdi. Maksimilen de. ay¬nı yöne döndü. Genç kızın solgun fakat gülen bakıştan ile karşılaştı: —Aman Allahım'. Valentin sana ne oldu? Hasla mısın? —Hayır, hayır... Biraz halsizim o kadar, cici dedem beni tedavi edi¬yor. Her gün onun ilâcından alıyorum. Söylediğine göre bu ilâç her derde deva imiş. Bir kaşıkla başladım... Yavaş yavaş artırarak dört kaşığa kadar
geldim.
—Ama nasıl olur? dedi Maksimilen... Kontun söylediğine göre, mös¬yö Nuvardiyenin ilacında zehir varmış?..
—Biliyorum... Gereğinden fazlası öldürücüdür. Üstelik de çok acı bir tadı var. Ondan sonra ne içsem acı geliyor...
253
Felçli adam soru dolu gözlerle Valentin'e baka. Genç kız:
—Evet cici dedeciğim, dedi, sizin odanıza çıkmadan evvel bir bardak şekerli su içtim; ama tadı öyle acı idi ki, yansını bıraktım...
Nuvardiye telaşlı bakışlarıyla konuşmak istediğini işaret etti.
Valentin harf oyununa başlamak için ihtiyara doğru yürürken birden sendeledi. Düşmemek için Maksimilen'e tutundu.
—Ne tuhaf! dedi, birden bir baygınlık geldi... Gözlerim kamaştı. Gü¬neş vurdu herhalde.
Maksimilen telaşla:
—Güneş yok! dedi ve Nuvardiye'nin yüzüne baktı, ihtiyar konuşmak istediğini işaret ediyordu.

Valentin:
—Telaşlanmanıza gerek yok... dedi, işte geçti. Kendimi çok iyi hisse¬diyorum.
O sırada Boris'in yerine alınan uşak içeri girerek madam ve matma¬zel Danglar'ın geldiğini ve madam Vilfor'un odasında beklediklerini ha¬ber verdi.
Genç kız:
—Dedeciğim, gidip onlara bir hoşgeldinizdiyeyim. Hemen dönerim, merak etmeyin.
Valentin çıktıktan sonra Nuvardiye Maksimilen'e konuşmak istediği¬ni işaret etti. Harf oyunu ile şu cümle ortaya çıkmıştı: "Valentin'in odasın¬daki sürahiyi ve bardağı getirin!" Maksimilen derhal uşağı çağırdı, ihtiya¬rın emrini ona tekrarladı. Uşak gidip sürahi ile bardağı getirdi. İkisi de boştu.
Genç adam telaşla:
—Bardak neden boş? diye sordu, Valentin yansını içtiğini söylemiş¬ti...
Uşak:
—Bilmiyorum mösyö, isterseniz gidip oda hizmetçisine sorayım...
Morel ihtiyara döndü:
—Sorsun mu efendim?
—"Evet" işareti. j Genç adam uşağa: i —Efendiniz gidip sorsun diyor. \
Uşak hemen çıktı ve bir dakika sonra geri döndü:
i —Küçük hanım, madam Vilfor'un odasına giderken susadığını his¬setmiş ve gelip bardaktaki kalan suyu da içmiş... Sürahidekine gelince onu küçük Edvard ördeklerine göl yapmak için boşaltmış...
İhtiyarın gözleri nemlendi. Bakışlarını dua eder gibi havaya dikti.
Valentin üvey annesinin odasına gitmiş, madam ve matmazel Dang-lar'la sohbete dalmıştı. Barones Danglar, kızının evlenme hazırlıklanndan bahsediyor, damat Kavalkanti'nin servet ve soyluluğunu ballandıra bal¬landıra anlatıyordu.
Madam Vilfor'un gözü hep Valentin'in üzerinde idi. Birkaç defa yü¬zünün renk değiştirdiğini ve baygınlık derecesinde fenalaştığını görmüştü. Bunu Danglarlar da farketmişti.
Öjenİ Danglar:
—Valentin, dedi, yüzün çok solgun... Hasta mısın?
Madam Vilfor:
—Ah, yavrucuğum! dedi, gerçekten pek fenalaştın... İstersen hemen odana çık; bir bardak su iç ve uzan... Misafirlerimiz bunu anlayışla kar¬şılayacaklardır.
Valentin itiraz etmedi. Gerçekten kendisini iyi hissetmiyordu. Ziya¬retçilerden özür dileyip çıkü. Kendi odasına gideceği yerde bundan vazge¬çip dedesinin odasına doğru yürüdü. Merdivenin basamaklannı güçlükle çıktı. Kapıya ulaşamadan vücudu kaskatı kesildi. Olduğu yere düştü. Gü¬rültüyü duyan Morel derhal dışarı fırladı. Valentini yerde yatar halde gö¬rünce bir çığlık atmamak için kendini zor tuttu. Onu kollarına alıp ihtiya¬rın odasına taşıdı.
Aşağıda, çalışma odasında bulunan kraliyet savcısı da gürültüyü duy¬muştu. Telaşla babasının odasına koştu. Ayak seslerini duyan Morel, ihti-
254
255
yann işaretine uyarak gizli merdivenin bulunduğu odaya saklandı.
Vilfor heyecan ve telaşla içeri girdi. Kızını yerde görünce avazı çıktı¬ğı kadar bağırdı:
—Doktor! Doktor çağırın! Mösyö Evinay'a haber verin... Ah, yok, yok... Kendim giderim.
Kraliyet savcısı çıldırmış gibiydi. Koşarak dışarı çıktı.
Saklandığı yerden Vilfor'un çığlıklarını duyan Morel şaşkına döndü. Boris'in zehirlendiği gece, doktorla kraliyet savcısının gizli konuşmalarını hatırladı:

—Aman Allahım! diye inledi, Valentin... Ah, hayır! Olamaz! Onu zehirleyebilecek bir canavarın bulunduğuna inanamam... Hayır! O melek gibi bir kızdır... Düşmanı olamaz!...

Koşarak gizli merdiveni indi. Küçük kapıdan çıkıp bahçeyi geçti. Kendisini sokağa attı. Deli gibi koşmaya başladı. Onu görenler soru dolu gözlerle birbirlerine bakıyorlardı.

Bacakları onu Monte Kristo'nun evine götürüyorlardı. Zira kendisi düşünecek halde değildi. Babtistin onu hemen salona aldı, koşup efendisi¬ne haber verdi...

Vilfor'un koşarak çıktığını gören Barones Danglar, ki daha önce onun doktor çağıran sesini duymuşlardı, madam Vilfor'dan izin istedi:

—Şekerim, dedi, galiba Valentin'le İlgilenmeniz gerekecek... Biz kalkalım. Adımıza geçmiş olsun dersiniz. Daha sonra bir uşak göndererek durumu hakkında bilgi verirseniz seviniriz...

Madam Vilfor:

—Zavallı yavrucak... dedi, gidip bir bakayım... Sizi kapıya kadar çı¬karamadığım için üzgünüm... Yine görüşelim... Nikaha bizi çağıracaksınız değil mi?

—Şüphesiz... dedi Barones, bütün dostları çağıracağız. Diğer taraftan kraliyet savcısı sokağa fırlar fırlamaz kiralık bir araba çevirmiş, adama doktor Evinay'ın muayenehanesine sürmesini söylemişti. Yolda giderken: —Daha hızlı, daha hızlı! diye bağırıyordu.

256

Muayenehanenin kapısına gelince arabacıya beklemesini söyledi. Ka¬pıyı öyle bir vuruşu vardı ki, hizmetçi telaşla açtı. Kraliyet savcısını tanı¬dığı için yana çekildi.

Vilfor nefes nefese doktor Evinay'ın karşısına dikildi. Adam savcının t>akışlanndan bütün gerçeği okudu?

—Bir kurban daha öyle mi? dedi, üzerine basarak...

—Evimde uğursuzluk kol geziyor, mösyö! diye inledi....

—Bu sefer kurban kim, mösyö? Eşiniz mi, Edvard mı? Söyleyin han¬gisi? Yoksa babanız mı?

—Hiçbiri mösyö! Hiçbiri... Yanlış iz üzerindesiniz ve beni de yanılt¬tınız!

—Ne? dedi doktor hayretle... Yoksa?

—Evet mösyö... Bu sefer kâıil kızımı seçti... Valentin'im ölüyor... Yalvarırım yetişin, kızımı kurtarın!...

Doktor derhal çantasını kaptı ve dışarı fırladı. Vilfor da onu takip etti.

Kapıda bekleyen arabaya bindiler. Arabacı durumun ciddiyetini bildiğin¬den atları kırbaçladı.

Babtistin Morel'in geldiğini haber verdiği sırada, Monte Kristo Bet-roçyo'dan gelen bir mektubu okuyordu. Mektuptan başını kaldırmadan:

—Salona alın geliyorum... dedi.

Bablistin:

—Efendim, öyle sanıyorum ki durum çok ciddi. Mösyö Morel'i hiç bu kadar perişan görmemiştim...

Monte Kristo heyecanla yerinden fırladı. Merdivenleri hızla inerek salona girdi. Morel'i bir koltuğa yığılmış görünce:

—Hayrola genç dostum? dedi, neyiniz var?...

—Felâket efendim, felâket!...

—Anlat! Ne oldu?

—Ah, efendim... Ölümün kol gezdiği evden geliyorum... Size çok ih¬tiyacımız var...

—Söylediklerinizden birşey anlamıyorum dostum... Daha açık konu¬şun!

—Ah, sevgili efendim onu ancak bir mucize kurtarabilir... O ölürse ben de yaşayamam... Siz ki mucizelerin adamısınız; sizden başkası ona yardım edemez...
Monte Kristo gencin ellerini şefkatle avuçlanna aldı. Sevgi dolu göz¬lerini ona dikti:
—Morel! dedi, seni sevdiğime ve koruyacağıma inanmıyor musun ki lafı ağzında geveleyip duruyorsun?... *
Genç adam yalvaran bir sesle:
—Efendim, dedi, Babtistin'i tanıdığınız bir eve gönderip haber sordurabilîr miyim?-
—Sevgili oğlum, ben emrindeyim... Değil ki hizmetçim!... Onu çağı¬rayım mı?
—Hayır efendim, ben gidip konuşurum...
—Peki, nasıl istersen...
Morel kapıdan çıktı. Babtistin'i bir kenara çekerek kısık sesle talimat 'erdi. Hizmetçi koşarak uzaklaştı.
Monte Kristo, gencin geri döndüğünü görünce:
—Tamam mı? dedi.
—Evet efefıdim... Şimdi kendimi daha rahat hissediyorum. Ondan haber alamazsam meraktan çatlarım...
—Eh, hâlâ bana açılmanızı bekliyorum? Eğer durum söylediğiniz ka¬dar acil ise ne kadar çabuk konuşursanız işimi o kadar kolaylaşurmış olur¬sunuz... Aksi halde, ben bile birşey yapamayabilirim... Son cümleler genci çılgına çevirdi:
—Efendim, dedi, bir ev biliyorum... Bir ay içinde üç kişiyi zehirledi¬ler...
—Ne varmış bunda? Hem size ne? Bırakın zehirlesinler! O ev ki ak¬repler yuvasıdır!... Bırakın birbirini soksunlar... Değil mi ki ilâhi adalet öyle istiyor; bize seyretmek düşer...
—Efendim! Kulaklarıma inanamıyorum; neler söylüyorsunuz siz? O ?v dördüncü kurbanını vermek üzere ve ben bunun için size koştum!... Monte Kristo gök gürlemesini andıran bir sesle haykırdı:

—Neden bana koştun? Ben kimim ki? Kaderin önüne dikilip, "hayır yaptığın doğru değil" mi diyeyim?... Tiyatroda sana söylediklerimi hatırlı, yor musun; "bana inan ama soru sorma" demiştim. Şimdi aynı şeyi tekrar¬lıyorum: Morel, o ev bu cezayı haketti! Bana inan ama soru sorma!... î§ıe. yen el, Allah'ın elidir ve O ne yaparsa güzel yapar! Morel bütün ümitleri yıkılmış olarak sordu:
—Demek biliyordunuz? Bildiğiniz halde seyirci kaldınız ve kalıyor¬sunuz?
—Ben Allah'dan daha mı şefkatliyim?
—Öyle ise generalin oğlunu neden affettiniz?,. Söyleyin efendim, ne¬den öldürmediniz?
—Çünkü o günahsızdı. Allah, babanın cezasını oğula yüklemezL. Morel, Monte Kristo'nun Önünde diz çöktü. Ellerine sarıldı: —Efendim, dedi, size yeminle söylüyorum ki, o evde katilin seçtiği dördüncü kurban Albert'len daha günahsızdır... O bir melektir efendim... Eğer o ölürse, bütün mukaddes bildiğim şeyler üzerine yemin ediyorum ki ben de ölürüm!...
Kont dehşetle irkildi... Morel'in elinden kurtulup iki adım geriye kaç¬tı:
—Ne diyorsun sen, çocuk? diye haykırdı...
—Ne söylediğimi çok iyi biliyorum efendim!... Şu anda sevdiğim kız ölmek üzere... Valentin ölüyor ve benim elimden birşey gelmiyor...
Monte Kristo, başını elleri araşma aldı. Bir müddet Öylece kaldı. Son¬ra bir

kâbustan uyanıyormuş gibi gözlerini oğuşturdu. Sakin bir sesle: —Dua edelim de hâlâ yaşıyor olsun! dedi.
—Ah, biliyordum! diye bağırdı Morel, taş kalpli bir insan olmadığı¬nızı biliyordum...
—İşte vakit öğle... iyi ki bu akşam veya yarın sabah gelmediniz de şimdi geldiniz...
—Efendim, sevgili velinimetim! Gerçekten elinizden birşey gelir mi?
Onu kurtarabilir misiniz? v
—Haydi, haydi... Bunca sızlanma yeter. Nasıl erkek ve nasıl sipahi
260
yiizbaşısısın sen! Bana güven ve metin ol. Şimdi doğruca evine git ve loitıseye bir şey anlatma! Beni de hiç görmedin... Tamam mı?
Morel hiç karşılık vermedi. Ayağa kalktı. Kapıya doğru yürüdü. Çı¬karken:
—Sizin için dua edeceğim efendim... dedi.
Kont
—Merak etme, Allah bizimledir... Dediğim gibi, doğruca evine git ve benden haber bekle...
Kraliyet savcısı ile doktor Evinay ihtiyarın odasına girdikleri zaman madam Vilfor'u genç kızın başında bekler buldular. Kadın onları görünce sesine ağlamaklı bir ton vererek:
—Ah, yavrucuğum! diye inledi, onu yatağına taşıyın orada daha ra¬hat eder.
Doktor bakışlarını odanın içinde gezdirdi. Nuvardiye ile göz göze geldi. İhtiyar nefretle açtığı gözlerini başka tarafa çevirdi. Doktor da aynı yana baku. Felçli adam gözlerini madam Vilfor'a dikmişti...
Doktor, üvey anneye hitaben:
—Haklısınız madam... dedi, hemen yatağına taşıyın... Ben de çevreye bir göz atıp geliyorum.
Kraliyet savcısının da çıkmak üzere olduğunu görünce:
—Mösyö Vilfor! dedi, siz kalın. Kızınız için bir reçete yazacağım...
Derhal kalem kâğıt çıkardı ve reçeteyi yazdı:
—Mösyö, hemen bir eczaneye koşturun, yazdığım bu şurubu başında bekleyerek yaptırın. Hiçbir yere ve hiçbir kimseye uğramadan doğruca ilacı bana getirin... Söyleyin hastaya hiç birşey içirmesin veya yedirmesin-ler. Hizmetçiler başında beklesin, ben de geliyorum.
Vilfor çıktıktan sonra doktor kapıyı kapattı. Kimsenin onları dinle¬mediğinden emin olunca ihtiyarın yanma geldi:
—Mösyö, dedi, bakışlarınızdan bana birşeyler anlatmak istediğinizi sezdim; doğru mudur?
Evet
—Dinleyin o halde! Kaybedecek vaktimiz yok... Ben soracağım, siz¬de evet veya hayır diyeceksiniz.
İhtiyar cevap vermeye hazır olduğunu işaret etti.
261
Doktor:
—Torununuzun başına gelecekleri tahmin ediyor muydunuz?
—Evet.
—Peki bunun için ne tetbir aldınız?
İhtiyar bakışlarını masada duran kendi şurup şişesine dikti.
—Ah, anlıyorum, dedi doktor, ona kendi ilâcınızdan verdiniz?
—Evet
—Zehire alıştırmak için değil mi?

—Evet.
—Kaç kaşığa kadar alıştırdığınız bilmem lâzım. Şimdi ben sayı saya¬cağım ve siz doğru rakama gelince "evet" işareti vereceksiniz: Bir... İki... Üç... Dört...
—Evet.
—Dört kaşık içebiliyor öyle mi?
—Evet.
—Sizi tebrik ederim mösyö! Torununuz kurtulacak!...
İhtiyarın sevinçten gözleri nemlendi. Hatırlayacağınız gibi, onun ağ¬laması bu şekilde idi...
O şurada kraliyet savcısı içeri girdi:
—ÎSLediğiniz ilâcı yaptırdım mösyö Epinay, dedi.
Doktor:
—Gözünüzün önünde mi hazırladılar?
—Evet.
—Bir yerde bırakmadınız, birinin eline vermediniz?
—Hayır.
—Peki, Vaîentin'in odasına çıkalım.
262
BABA İLE KIZIN PAZARLIĞI
Kraliyet savcısı doktorla beraber Valentin'in odasına çıkarken banker Danglar da kızı Ojeni ile çok ciddi bir konuda anlaşmaya varıyorlardı...
Danglar:
—Söyle bakalım kızım dedi, benimle görüşmek istediğin ciddi mev¬zu nedir?
Ojeni gayet soğukkanlı bir ses tonuyla:
—Baba, dedi, herkes beni Vikont Kavalkanti ile evleneceğim için tebrik ediyor...
—İyi ya işte... Senin için bundan daha mutlu ne olabilir?
—Ya! Öyle mi sanıyorsunuz?...
—Anlayamadım?
—Baba hiç olmazsa birbirimize karşı dürüst olalım!...
—Benim de istediğini bu... Söyle bakalım ne demeye çalışıyorsun!
—Mösyö Kavalkanti'yi damat seçerken benim fikrimi hiç sormadı¬nız!...
—Onunla iyi anlaştığınızı sanıyordum?
—İyi anlaştığım başka Parisli gençler de var... Bunun evlilikle ne il¬gisi var?
—Kavalkanti prensler kadar zengin... Üstelik yakışıklı bir genç... —Bana ne? Bu özellikler beni onunla evlenmeye mecbur edemez!...
263
—Babanla nasıl konuşuyorsun?
—Haydi baba! Dürüst olalım dedik ya... Kavalkanti'yi dâmât seçer¬ken sakın beni düşündüğünü söyleme! Kasandaki milyonlara yeni milyon¬lar eklemek için iyi bir fırsat yakaladın ve bunu değerlendirmek istiyor¬sun!...
—Hangi milyonlardan bahsediyorsun? Madem birbirimize dürüst olalım dedik; öyle ise dinle! Şu anda karşında iflasın eşiğine gelmiş bir banker duruyor!... Üst üste uğradığım zararlar milyonlarımı alıp götürdü.
—Hayır, ciddi olamazsın! Daha dün büronuzda iken kasanıza beş bu¬çuk milyon girdiğini gözlerimle gördüm?
Danglar acı bir kahkaha savurdu:
—Bu para hasiahanelere yardım derneğinin bana emanet bıraktığı bir paradır... Bülün sermaye çevreleri uğradığım zararları biliyorlar. Kim bilir belki beni denemek için bu parayı emanete bıraktılar. Nakit sıkıntısı çekti¬ğim için bu parayı kullanacağımı düşünmüş olmalılar. Onların oyununa gelip kullandığım taktirde bu benim sonum olur...

—Baba, bu senin problemin! Bana annemin parası yeter... Seni iflas¬tan kurtarmak için saçma bir evlilik yapamam!...
Danglar, öncekinden daha alaycı bir kahkaha attı:
—Annenin durumu benden daha kötü! Borsa oyunları onu mahvetti!..
Ojeni bu son darbe karşısında geriledi. Ama ne de olsa Danglar'ın kı¬zı idi:
—Peki, dedi, Kavalkanti ile evlenmemin sana ne faydası dokunacak? Adam milyonlarını sana bağışlayacak değil herhalde?
—Evet, bağışlamaz elbette! Ama işletmem için üç milyon vereceğini vaadetii... Bu para, kaybolmaya yüz tutmuş itibarımı tekrar kazanmama yarayacaktır...
—Peki, sayın banker... Kavalkanti ile evlendiğim taktirde bana kaç para çehiz vermeyi düşünüyorsunuz?
—Beşyüz bin frank.
—Peşin mi?
—Nikâh akdi imzalanır imzalanmaz...
264
—Kabul! Ancak bir şartım daha var!...
—Nedir?
—Üç milyonun faizi de benim olacak!...
—Fakat...
—Siz bilirsiniz... Ya üç milyonun faizi de benim olur ya da bu evlilik gerçekleşmez...
—Bu işte benim kârım ne?
—itibarınız efendim... Kaybolmak üzere olan itibarınızı kazanacaksı¬nız... Kimse iflasın eşiğine geldiğinizi anlayamayacak... —Çok insafsızca bir pazarlık bu!
—Şartlarım kesindir mösyö! Size sabaha kadar mühlet... Yarın saat ondan önce kararınızı bekliyorum.
—En ağır darbeyi en yakımından alıyorum... Ne talihsizlik!... —Konuşacak birşeyimiz kalmadı sanırım... iyi günler mösyö!... Danglar cevap vermedi. Kızı gittikten sonra hizmetçiyi çağırdı. Mah¬zendeki en eski şaraplardan bir şişe getirmesini emretti. Sarhoşluktan baş¬ka hiçbir şey onu teselli edemezdi...
Üç gün sonra Kavalkanti en pahalı elbiselerini giydikten sonra araba¬sına atladı. Arabacıya Monte Kristo'nun konağına sürmesini emretti.
Kavalkantinin arabası dış kapının önünde durduğu sırada kont çalış¬ma odasında kitap okuyordu. Hizmetçi içeri girip Vikont Andre Kaval-kanti'nin geldiğini ve salonda beklemekte olduğunu haber verdi. Kont salona indi. Kavalkanti'yi görünce:
—Genç Vikont dedi, yüz ifadenizden sevinçli bir haber getirdiğinizi okuyorum... Yanılıyor muyum acaba?
—Evet, mösyö kont; bu akşam saat dokuzda evleniyorum!... —Ya! dedi kont... Siz tahmin ettiğimden de hızlı İmişsiniz... Albert yılışıklığa varan bir gülümseme ile:
—Ne yaparsınız efendim... Talih kuşu sanki kendiliğinden gelip başı¬ma kondu... Eh, ben de onu reddedecek kadar aptal değilim... Yalnız bir tereddütüm var?...
265
—Nedir?
—Babamın vaadettiği üç milyon... Anlarsınız ya! Adresini dahi bil¬mediğim birbabamn bana üç milyon gönderebileceğine pek ihtimal vere¬miyorum...
—Ah, çok ayıp... Çok ayıp... Bu sözleri sizden duymamış olayım. Lord Vümor ve Papaz Busoni gibi şerefli kimselerin kefil olduğu soylu bir binbaşı için böyle düşünmeniz beni şaşırttı... Kaldı ki, beklediğiniz üç milyon yola çıkmış bile...
—Peki, siz nereden biliyorsunuz efendim?

—Babanızın kefili Lord Vilmor'un bana gönderdiği bir mektuptan... Ama sizin banker Danglar'ın evinden çıktığınız yok ki, bunu haber vere¬bileyim...
—Özür dilerim mösyö kont. Fakat takdir edersiniz ki, babamı yakın¬dan tanıyacak fırsatı bulamadım... Kavuşmamızla ayrılmamız bir oldu!...
—Gerçekten, şu haklı mazeretiniz olmasaydı; sizi asla affetmezdim..
—Nikâhımda hazır bulunacaksınız değil mî efendim?
—Bu bir davet mi?
—Evet mösyö... Babamın yerini almanızı istiyorum...
Yok, canım! O kadar ileri gitmeyin... Babanızı tanımıyorum ki yerini alayım...
—Fakat efendim?...
—Babanız, sadece iki dostum tarafından tavsiye edilmiş bir italyan soylusudur... Hakkında bundan fazla birşey bilmiyorum!... —Yâni nikâha gelmeyecek misiniz?
—Her davetli gibi, şüphesiz ben de geleceğim... Ama sadece bir davetli olarak... Bundan daha fazlasını benden istemeyin!...
—Peki efendim... Gelin de ne sıfatla gelirseniz gelin...
—Güle güle Vikont Andre!... Saat dokuzda orada olacağım...
Kavalkanti, bu soğuk uğurlama sebebi ile kontun elini sıkacak cesa¬reti bulamadı. Yerlere kadar eğilerek onu selamlamakla yetindi...
Saat sekize doğru banker Danglar'ın evi davetlilerin hücumuna uğra-

di. Akademi üyesinden generaline, tüccarından armatörüne kadar her sı¬nıftan itibarlı kişiler merakla oraya koşuyorlardı... Tek birleştikleri nokta, Danglar'ın yağlı bir kuyruk yakaladığı idi.,.
Saat dokuza yaklaşırken noterler geldiler. Salonun orta yerine bir ma¬sa kondu. Evlendirme memurları resmi evraklarını masanın üzerine titiz¬likle sıraladılar.
Saat tam dokuz gongunu vururken bütün gözler salonun kapısından giren son davetliye çevrilmişti. Siyah elbiseler içinde bir adam girdi. Salonda bulunanlar hep bir ağızdan: —Monte Kristo geldi! diye mırıldandılar.
Kont, sağa sola selam vererek salonun ortasına kadar yürüdü, önce madam Danglar'ın sonra kızı Öjeni*nin elini sıktı. Kavalkanti'nin uzanan eli havada kaldı. Kont onu görmemiş gibi yaparak banker Danglar'a doğ¬ru yürüdü. Yüzünde alaycı bir tebessüm vardı:
—Mösyö Baron! dedi, böyle mutlu bir günde aranızda bulunmaktan şeref duyuyorum...;
Danglar elini uzatırken: —O şeref bize ait mösyö kont... dedi.
Bankerin sıkmak için tuttuğu el buz gibiydi ve taş kadar katı idi... Hele o bakışlar... En cesur adamı titretecek derecede vahşice idi... Monte Kristo, Danglar'ın titreyen elini bırakırken: —Mösyö, dedi, kraliyet savcısının selamını getiriyorum... Çok önem¬li bir mazeretinden dolayı gelemeyeceğini bildirmemi söylediler... Danglar, "umurumda değil" gibilerden omuz silkerek: —Mutlaka âcil bir adlî vakadır... dedi.
—Mösyö, mazeretine ben sebep olduğum için özür dilemek istiyo¬rum...
Madam Vilfor merakla sordu:
—Siz mi sebep oldunuz mösyö kont? Umarım Önemli bir mesele de¬ğildir?...
—Maalesef çok önemli madam!...

Meraklı davetliler kontun etrafını sardılar. Danglar yaklaşmakta olan bir fırtınayı hissetmişçesine titredi. Vilfor'un karısı devam etti:
—Burada söyleyemeyeceğiniz kadar özel mi mösyö kont?
—Vallahi nasıl olsa duyulacak... Ha yann ha bugün; ne fark eder?..
Noterler de kalemi kâğıdı bırakmış; meraklıların arasına karışmışlar¬dı... Monte

Kristo bakışlarını çevrede dolaştırarak Kavalkantİ'yi aradı. Genç dâmât yavaş yavaş kalabalığın arasından sıyrılmaya çalışıyordu...
Kont devamla:
—Geçenlerde evimi soymaya çalışan bir hırsız suç ortağı tarafından öldürülmüştü ya... dedi.
—Evet... dedi madam Vilfor, bütün gazeteler tafsilatıyla yazmışlar¬dı...
—Tafsilatıyla değil madam... dedi kont, zira katilin kimliği tam teş¬his edilememişti... Yaralıya ilk yardımı yapan doktor elbiselerini çıkarıp bir tarafa koymuştu. Sonra adli makamlar bunlan toplayıp götürmüşlerdi. Her nasılsa adamın sırlından çıkan gömleği unutmuşlar. Bugün hizmetçim bulmuş, bana getirdi. Kalp hizasında bir delik vardı. Kana bulanmıştı. Ce¬binden bîr de mektup çıktı. Mektup da kanlı İdi....
Kadınlar bağırıştılar... İçlerinden bir İkisi bayıldı. Kavalkanti kalaba¬lıktan sıyrılıp ikinci odaya geçti...
Kont
—Bir ipucu verebileceğini düşünerek mektubu açıp okudum. Kime hitaben yazılmış, biliyor musunuz?
—Kime? dedi Danglar...
—Size mösyö... Size! Kurumuş kan lekelerine rağmen isminizi rahat¬lıkla okuyabildim...
Bankacı:
—Bana rnı? diye haykırdı... Ölen adamın benimle ne ilgisi olabilir?...
—işte ben de bunu anlayamadım ya mösyö!... Eski bir kürek mahku¬munun sizinle ne ilgisi olabilir?... Adı Kadrus'muş. Bu isim size birşey hatırlatıyor mu mösyö Baron?..
Danglar sarardı... Konta şüphe dolu gözlerle bakarken: 268
—Vallahi, dedi, ilk defa bu ismi duyuyorum!...
—Ben de öyle tahmin ettiğim için yelekle mektubu derhal götürüp ıliyet savcısına teslim ettim... Düşmanlarınız aleyhinizde bir dolap çe-|virmiş olabilirler...
Danglar titreyen bir sesle:
—Bunu yakında öğreneceğiz... dedi.
Kont:
—Nikâh merasimini geciktirdiğim için özür dilerim, mösyö... Devam [edin lütfen!...
—Nolerier derhal toparlanıp masanın basma döndüler:
—Matmazel Ojeni Danglar ve mösyö Andre Kavalkanti buraya bu-jyursun! dediler.
Damat ortalarda görünmüyordu.Herkes meraklı bakışlarıyla onu an-[yordu.
Danglar çıldırmış gibiydi:
—Prens Kavalkanti! Prens Kavalkanti, neredesiniz? diye bağırıyor-.
Meraklılar homurdanırken bir jandarma subayı salona girdi. Monte | Kristo kanun adamına yaklaştı:
—Hayrola komiser? dedi.
Subay:
—Ah, mösyö! dedi, böyle mutlu bir günde kötü haberci rolünde ol¬mak ne tatsız şey!...
Sonra kalabalığa doğru seslendi:
—Beyler! dedi aranızda Andre Kavalkanti kim?
Danglar'ın aklı başından gitti. Son bir gayretle kendisini toparlaya¬rak:
—Kimmiş komiser! dedi, o Andre Kavalkanti...
—Tulon hapishanesinden kaçmış bir mahkûm!
—Suçu ne imiş?

269
T
Komiser soğuk bir sesle:
—Kadrus adında eski bir kürek mahkûmunu, Monte Kristo'nun evin¬den çıkarken öldürmekten sanık.
Kalabalıkta bir dalgalanma oldu. Çevrede bir kolera veya vebah var¬mış gibi kaçışmaya başladılar. Öyle ki, kısa zamanda ev boşalıverdi... Ma¬dam Danglar kızını odasına götürürken baron da boşalan nikâh masasının başında jandarma subayına ifade veriyordu.
ÎKİNCt DARBE
İki gün sonra oda hizmetçisi, sabah erkenden, nefes nefese madam Danglar'm kapısını çaldı,
—Madam, dedi, kızınız Ojeni odasında yok! Yatağı da hiç bozulma¬mış. Masanın üzerinde şu mektubu buldum...
Anne titreyen parmaklarıyla mektubu aldı. Açıp okumaya başladı: "Sevgili Anneciğim,
Bu evde yaşamaktan bıktım! Yckün nakli, ay sonu hesapları, borsa iniş-çıkışları, yok İspanyol tahvilleri.... dinlemekten usandım... Bunların yerine hürriyeti, kendime ait küçük bir daireyi ve sevdiğim bir işi yapmayı tercih ediyorum... Gencim, güzelim ve iyi bir sesim var. Şarkıcı olmaya karar verdim. Siz bu mektubu ele geçirdiğinizde ben çoktan Paris'i terket-miş olacağım... Beni boş yere aramaya kalkışmayın. Bulamayacaksınız. Bulsanız dahi sizinle dönmeyeceğim. O adamla bir çatı altında yaşamaya nasıl katlanıyorsun bilmiyorum... Bir an Önce sen de kurtulmaya bak...
Seni seven kızın ojeni
Madam Danglar'm yüzü sarardı:
—Ah, kızım! diye inledi, bu adama senin hatırın için katlandığımı buseydin beni terketmezdin... Ben sensiz nasıl yaşarım?..
Öjeni'nin evden kaçtığının ertesi günü Andre Kavalkanü -diğer adıy¬la Benedettobir otel odasında yakayı ele verdi. Onun vaziyetinden şüp¬helenen otel memuru jandarmalara ihbar etmişti!..
270
271
Kavalkanti'nin yakalandığını haber alan madam Danglar, kraliyet savcısına gitti. Ondan mahkemenin bir başka vilayette yapılmasını rica et¬ti.
—Mösyö, dedi, şerefimiz iki paralık oldu... Eğer mahkeme Paris'te olursa herkesin diline düşeriz...
Görevine sıkı sıkıya bağlı olan Vilfor, bu ricayı reddetti:
—Olmaz, madam! dedi, sizin güzel hatırınız için şaibe altında kala¬mam! ... Mahkeme Paris'te olacak ve katil cezasını bulacak...
—Peki mösyö. Sizi zor durumda bırakmak istemem. Kimin nesiymiş Andre?
—Vaftiz adı Benedetto... Gerçek adını kendisi de bilmiyor...
—Kimsesi yok muymuş?
—Hiç kimsesi. Tek bildiğimiz şey Korsikah.bir serseri olduğu...
—Ya! dedi kadın... Çok yazık!...
Kanun Adamı:
—Hayır madam! dedi, hiç de yazık değil... Böyleleri cemiyet bünye¬sinde birer bulaşıcı hastalık gibidirler. Zararları herkese dokunur. Binae¬naleyh, hakettikleri cezaya çarptırılmaları gerekir!...
Kadın çaresizlik içinde eve döndü. Danglar'a gelince, kızın kaçışı umurunda bile değildi. Giderken beraberinde götürdüğü mücevherlere üzülüyordu.

Bütün bunlar olup biterken, sipahi yüzbaşısı Maksimilen Monte Kris-to'nun hizmetçisi Babtistin'den sevindirici bir haber aldı. Valemin ölüm tehlikesini atlatmışa. Ancak hâlâ ayağa kalkamayacak kadar halsizdi. Bil¬hassa geceleri kabuslar gördüğünü söylüyordu.
Dört gün geçmişti ve genç kız hâlâ yaşıyordu. Doktor, hastanın başı¬na güvendiği bir hemşiresini koymuştu. Kadın gece on veya on bire kadar bekliyor, Valentin'in uykuya daldığını görünce de odayı kilitler anahtarı üvey annesine verirdi. Gece krizleri ve kâbuslar genç kızı uykuda iken bi¬le rahat bırakmıyordu. Şöminenin üzerindeki gece lambasının ışığında ge¬lip geçen gölgeler görüyordu. Gölge bazan kendisine o kadar yaklaşıyordu ki, sanki onun nefesini dinliyor, ilâç şişesini kontrol ediyordu... İşte bu ge-

ce de öyle olmuştu. Kütüphanenin seyyar kanadı hareket etmiş, içeriye bir gölge süzülmüştü. Genç kız, kendisini daha iyi hissettiğinden dikkâtle gölgeyi takip etmeye başladı. Gölge kıza doğru gelmeden önce» etrafı din¬liyormuş gibi bir müddet hareketsiz kaldı. Sonra Valentin'e doğru yürüdü. Kız korku ile irkildi. Bir elin baş ucundaki komidine doğru uzandığını gördü. El, ilaç şişesini almıştı...
Valentin, gördüğünün hayal olup olmadığını anlamak için ilaç şişesi¬ne uzanan eli yakaladı. Tam bir çığlık atmak üzere iken elin sahibi ona "sus kızım" diye yalvardı. Artık şüphesi kalmamıştı. Gelen hayalet değil¬di: Monte Kristo İdi. Valentin'in ellerini tuttu:
—Yüzüme bak, gözlerime bak kızım! dedi, hiç yalan söyleyen bir ha¬lim var mı?
—Kontun gözleri kanlanmış, yüzü sararmıştı. Genç kızın hâlâ tered¬dütte olduğunu sezince:
—Dinle kızım, dedi, dört gündür neler çektiğimi biliyor musun? Bîr dakika olsun gözlerimi kapatmadığımı, seni gözlediğimi, seni koruduğu¬mu biliyor musun? Seni dostum Maksimilen İçin yaşatmaya çalıştığımı biliyor musun?
—Hastanın yüzünü sevinçli bir p'embelik kapladı. Kontun söylediği bu isim son tereddütleri silip süpürdü.
Genç kız:
—Maksimilen... Maksimilen... dîye tekrarladı.
—Evet, dedi kont, senin hayatının kendi hayatı olduğunu söyleyen bu genç dostuma yaşayacağını vaadcttim...
—Ona yaşayacağımı mı vaadetüniz?
—Evet kızım... Benden korkmana hiç gerek yok.
—Siz doktor musunuz, mösyö? Başka türlü yaşayabileceğimi nasıl garanti edersiniz?
—Evet kızım... Şu anda Allah'ın sana gönderebileceği en iyi doktor benim...
—O halde neden gizleniyorsunuz?
—Sana kimler geliyor, neler yediriliyor, neler içiriliyor emin olmam lâzımdı. Şüphelendiğim an yiyeceği, içeceği ve en önemlisi ilâcı kontrol

-Kızım, bütün gücünü topla! Uyuyormuş gibi yap... Hiç kımüda-ma Göreceksin! Gözlerinle göreceksin! Ancak, rica ederim, çok dıkkatU ou Asla heyecana kapılıp bağırmaya falan kalkma! Aksi halde ısımı çok zorlaştırmış olursun...
Monte Kristo genç kızın elini tuttu. Alnına boncuk boncuk birikmiş terleri sildi.
Valentin:
—Mösyö! dedi, sesler duyuyorum... Kaçın! Kaçın, saklanın!

-Biraz sonra görüşürüz, kızım... dedi kont. Babacan bir tebessümle, ayaklarının ucuna basarak kütüphaneye doğru yürüdü...
275
ediyor, zehirli olanını boşaltıyor; yerine şifa verici bir şurup koyuyor ve yine gözetleme yerine geçiyordum..
Hasta hayretle:
—Aman Allahim! diye inledi, siz ne diyorsunuz mösyö? Ne zehirin-den bahsediyorsunuz?..
—Marki Sen Meran'ı, karısını ve dedenizin sâdık hizmetçisi Boris'i öldüren zehirden bahsediyorum!... Şu anda şurup şişenizin içindeki zehir¬den bahsediyorum...
Kont, genç kızın dehşetle açılmış gözleri önünde şişedeki şurubu gö¬türüp şöminenin külleri üzerine döktü. Sonra cebinden çıkardığı bir şişe¬den onun bardağına kendi hazırladığı şuruptan doldurdu:
—İç kızım! dedi.
Tereddüt ettiğini görünce bardağı alıp şurubun yarısını içli. Sonra bardağı ona uzattı. Valenün kalanını bir içişte bitirdi:
—Ah, evet... dedi, gece içtiğim şuruplardan,.. Tadından bildim...
—İşte kızım dört geceyi böyle geçirdin... Bana ne endişeli saatler ya¬şattın biliyor musun? Kadehine boşaltılan zehiri görüyor; ya ben yetişe-meden içerse diye yüreğim ağzıma geliyordu...
—Demek beni zehirlemek isteyeni gördünüz öyle mi? —Bundan şüphen olmasın!
—Yalvarırım mösyö, söyleyin! Beni zehirlemek isteyen kim? Benim kimseye bir kötülüğüm dokunmamıştır... Hiç ama hiç düşmanım yoktur...
—Sen tıpkı annene benziyorsun kızım! Onun gibi altın bir kalbin var...
—Annemi tanıyor muydunuz mösyö?
Kont hemen toparlandı:
—Onu yakından tanıyan dürüst kimselerden duydum kızım...
—Beni kimin öldürmek istediğini hâlâ söylemeyecek misiniz?
—Bunu bizzat kendin görmek istemez misin? İşte saat gece yansını vuruyor. Bu saatler katillerin işe çıktığı saatlerdir!...
—Aman Allahım!
274
KÂTtL İŞ BAŞINDA
Genç kız nefesini tutmuş bekliyordu. Edvard'ın odasından bir parke gıcırtısı duydu. Kapının tokmağı yavaşça döndü ve kapı sessizce açıldı. İçeriye bir gölge süzüldü. Gelip Valentin'İn başında bekledi. Kızın korku¬dan dudakları morardı. Zor nefes alıyordu...
Bir ses:
—Valemin! diye bağırdı.
Kız sesin sahibini tanımıştı, iliklerine kadar donduğunu hissetti. Monte Kristo'ya verdiği sözü hatırladı. Bütün gücünü toparladı. Derin bir uykuda olduğunu gösteren düzenli ve ağır nefes almaya başladı.
Aynı ses bir defa daha:
—Valentin! dedi...
Hasla hiç kıpırtısız uyumaya devam ediyordu. Derin bir sessizlik ol¬du. Genç kız kirpiğini hafifçe araladı. Evet yanılmamıştı. Sesin sahibi üvey annesi idi.
Kızın az önce içip boşalttığı bardağa elindeki şişeden da¬ha evvel hazırladığı bir sıvıyı dolduruyordu.
Hasta tekrar derin uyuma rolüne devam etti. Kadın işini bitirince gel¬diği kapıya doğru yürüdü. Kapıya varınca geriye döndü. Birkaç saniye Valenîin'i

gözledi. Girdiği gibi sessizce çıktı...
Monte Kristo saklandığı yerden etrafı dinledi. Madam Vilfor'un geri dönmemecesine gittiğini anlayınca genç kızın yanına geldi. Hastanın şaşkınlıktan yüzü kireç gibi olmuştu.
276
LonC
—Nasıl? dedi, hâlâ şüphen var mı? —Yok! Yok efendim.. Ama gözlerime inanamıyorum! Niçin, beni piçin öldürmek istesin? Benim ona ne zararım olabilir?
—Gençsin, güzelsin, servet sahibisin... Bunlar kötü bir üvey anne için yeterli sebeblerdir. Sen ölmelisin ki, annenden, dededen, babandan kalacak mirasın tek vârisi oğlu Edvard olsun!...
—Ah! Aman Allahım! Evden kaçamaz mıyım, kaçıp ondan kurtula¬maz mıyım?
—Kaçmakla ondan kurtulamazsın güzel kızım, melek kızım... Para zoru ile hizmetçinizi kendine çeker... Çeşmeden içtiğin su, ağaçtan kopar¬dığın meyve bile zehirli olabilir... "
—Ama cici dedem beni zehire karşı alıştırdı? —Yalnız bir zehire! O da belli bir doza kadar. Doz artırılır veya zehi-rin cinsî değiştirilirse yine seni kimse kurtaramaz..,
&Dnt, madam Vilfor'un doldurduğu bardağı aldı. Şurubu kokladi: —İşte! dedi olmuş bile.., Bruccİnne'den vazgeçmiş; başka bir zehir kullanmış...
—Ah, mösyö.. Sırf kendim için yaşasaydım üzülmezdim.. Beni seven iki kişi var; onlar benim ölümüme dayanamazlar...
—Bunlara bir üçüncüsü daha eklendi kızım! O da senin ölmeni iste¬miyor...
—Kim efendim? Beni cici dedem ve Maksimilen kadar başka kim se¬vebilir?
Kont şefkat dolu bakışlarını ona dikti:
—Ben! dedi, seni öz kızım gibi seviyorum... Bir sevgilin ve bir deden var; onlara bir de manevi baba eklensin istemez misin?..
—Ah, ben ne aptal bir kızmışım! Sanıyordum ki... Siz beni melek gi¬bi görüyorsunuz... Halbuki...
—Yorma kendini kızım... Şu anda aklından geçenleri okuyor gibi¬yim... Evinize girip çıktıkça sana yüz vermediğimi üvey annenle samimi olduğumu görüyor ve bu yüzden de seni sevmediğimi düşünüyordun...
277
279
Değil mi?
—Evet, evet efendim... Beni affedin..
—Bütün o davranışlarımın, şimdi izah edemeyeceğim, haklı sebeble-ri vardı kızım. Sana yüz vermeyişimin sebebi, yine seni koruyabilmek içindi... Ve diyorum ki Valentin, bu evde dededen başka kimseye güven¬me... Hatta babana bile!
—Babamın bu korkunç komplodan haberi var mı?
—Hayır, ama o bir babadan ziyade bir kanun adamı gibi hareket et¬meye alışmış... Biri suç işleyecek, bir başkası ihbar edecek o da suçlunun peşine düşecek... Yakalatıp cezasını verecek... Böylece görevini yapmış olmanın huzurunu duyacak... Eğer bir baba gibi davransaydı, şimdi bura¬da benim yerimde o olmalıydı. Şu kadehi o boşaltmah, katilin karşısına o dikilmeliydi...
—Ah, efendim... Sizin hakkınızı nasıl Öderim? —Öğüdümü tutarak!...
—Ne yapmamı istiyorsanız söyleyin! Hiç itiraz etmeden emrinize uyacağım...
—Bak kızım! Seni cellâdın elinden kurtaracak bir plânım var... Şu zehirin dörtte üçünü şöminedeki küllerin üzerine dökeceğim. Tâ ki, katil içtiğini zannetsin. Ondan sonra sana bir macun yutturacağım. Uyandığın zaman nerede olursan ol, hatta bir mezarın içinde yatıyor da olsan hiç korkma... Seni adım adım takip

edeceğim... Ve mutlaka kurtaracağım. Bu macun sana geçici bir ölüm uykusu verecek ve ben bu arada katili yakala¬tacağım.
—Ah efendim size bütün kalbimle inanıyorum... Ve yine inanıyorum ki, sizi Allah gönderdi... Verdiğiniz macunu yutacağım ve uyandığım za¬man hiç korkmayacağım. Kendi kendime diyeceğim ki: "Korkma Valen-tinj Sen cici dedenin, Maksimilen'in iyiliğini isteyen ve onların dostu olan; aynca seni seven bir babanın koruması altıntasın..."
Kont, genç kızın ellerini tuttu, alnından öptü: —Aferin benim cesur kızım! dedi. Sonra zehir dolu bardağı aldı. içindeki şurubun dörtte üçünü şömine¬ye boşalttı. Bardağı getirip yerine koydu. Cebinden küçük birkutu çıkardı.

Kutuyu açtı. İçinden bir tutam macun çıkanp parmaklarıyla yuvarladı. Genç kıza, şefkat dolu bakışlarıyla cesaret aşılayarak, uzattı.
Valentin en küçük bir tereddüt göstermeden macunu aldığı gibi ağzı¬na attı ve bir yutkunuşta midesine indirdi.
Kont:
—Eh! Şimdilik iyi uykular yavrum... Artık ben de uyumaya gidebili¬rim... Çünkü kurtuldun ve katil cezasını bulacak'....
Valentin'in birkaç saniyede gözkapakları ağırlaştı. Monte Kristo'ya "elveda" der gibi gülümsedi.
A ı* fc
* * *
KÂTÎLLE HESAPLAŞMA
Güneşin doğmasına iki saat kalmıştı. Edvard'm odasından Valen-tin'in odasına açılan kapının tokmağı yine yavaşça döndü. Katil uyuyama¬mıştı. Kurbanını kontrol etmeye geliyordu. Kapının önüne dikilip etrafı dinledikten sonra yalağa doğru ilerledi. Genç kızın üzerini örten yorganı araladı. Elini onun kalbi üzerine koydu. Sessiz ve buz gibiydi... Elinin al¬lında çarpan parmaklarının damarlarıydı. Ürpererek elini çekti.
Ölünün bir kolu karyoladan aşağıya sırkmıştı. Birbirinden aynk du¬ran parmaklan kas katıydı. Tırnak dipleri morarmıştı. Üvey annenin şüp¬hesi kalmadı. Gayesine geç de olsa ulaşmış bulunuyordu...
Bardağa baktı. Dörtte üçü içilmişti ve bu kadarı hasmlnı öldürmeye yetmişti. Bardağı aldı. içinde kalan zehirli şurubu götürüp şömineye bo¬şalttı, iyice emsin diye külleri karıştırdı. Bardağın içini mendiliyle kurula¬dıktan sonra yerine koydu. Bu sırada çıtırtılar duyup irkildi. Geriye dö¬nünce şöminenin üzerindeki gaz lambasının sönmek üzere olduğunu gör¬dü. O zaman çitırdılann yağsız kalan fitilden geldiğini anladı. Nitekim fi¬til birkaç çıtırtı sesinden sonra söndü. Ölünün odası zifiri karanlığa gö¬müldü. Katil el yordamı ile sessizce girdiği kapıdan çıktı.
Karanlık odaya kütüphane tarafından bir başka meçhul şahıs girdi. Boşalan bardağa dörtte birini dolduracak kadar aynı zehirli şuruptan koy¬du. Sessizce geri çekildi. Bunları yapan yabancı karanlıkta görmeye alışık biriydi...
Yıllarca çektiği zindan hayatı ona bu özelliği kazandırmıştı...
Öd saat sonra Güneş ışıklarıyla gülümsemeye başlarken, Valentin'e

bakmakla görevli hemşire de elinde bir fincanla hastanın odasına giriyor¬du. Onun kıpırdamadan yattığını görünce: —Güzel! dedi, hâlâ uyuyor...
Sonra şömineye gitti. Yandaki odunluktan çalı çırpı alıp ocağa koy¬du. Bunları ateşleyip üzerine birkaç odun sıraladı. Koltuğuna yerleşti. Va¬lentin'in

uyumasını fırsat bilerek o da bir müddet uyukladı.
Saat sekiz gongunu vururken hemşire uyandı. Hastanın hâlâ uyumaya devam ettiğini görüp şaşırdı. Yanına geldi. Yataktan aşağıya sarkan kolu¬nu tutup vücuduna birleştirmek istedi. Lâkin kas katı kesilen kol tekrar aşağıya düştü. Hemşire acı gerçeği ancak o zaman anladı. Hasta ölmüştü... Kadın dehşet ve korku verici bir çığlık kopardı: —İmdat! Yetişin, imdat!
Aynı anda Valenün'i kontrol etmeye gelen doktor Evinay'ın sesi du¬yuldu:
—İmdat mı? O da ne demek oluyor? Çalışma odasından fırlayan Vüfor, doktorla karşılaştı: —Mösyö! dedi, siz de imdat isteyen bir ses duydunuz mu? —Evet! Ses Valentin'in odasından geldi; çıkıp bakalım... Imdât sesi, felçli Nuvardiye'nin odasından da duyulmuştu. O sırada Maksimilen de-ihtiyarın yanında idi...
Herkesten önce hizmetçiler koşmuş, Valentin'in odasına doluşmuş-lardı. Doktor onları kenara iterek hastanın yatağına koştu. Genç kızın elini tuttu, bu el katı ve soğuktu. Sonra kalbini ve nefesini dinledi. En ufak bir hayat belirtisi yoktu.
—Yazık! diye inledi, ölmüş!...
Hemen ilâç bardağına göz attı. Dörtte üçü içilmiş; gerisi bardağın di¬binde duruyordu. Bir kartal gibi avının üzerine atladı.
Madam Vilfor, zaten uyuyamadığından, kopmasını beklediği gürültü¬yü duyunca koşarak Valentin'in odasına çıkmış, eşikte bekliyordu. Dokto¬run elinde tuttuğu bardağa korku dolu gözlerle bakıyordu. Çünkü boşalttı¬ğından hatta mendili ile kuruladığından emin olduğu bardak, tam boşalttı¬ğı kadarı ile aynı şuruptan doldurulmuştu... Valentin'in hayaleti ayağa

kalkıp karşısına dikilseydi ona bu derece korku veremezdi...
Doktor, bardağın içindeki sıvıyı kokladı. Bununla da yetinmeyerek parmağını batınp diline götürdü. Yüzünü acı ile buruşturup yere tükürdü. Valentin'e sarılmış ağlamakta olan kraliyet savcısına bağırdı:
—Mösyö Vilfor! dedi, beni dinleyiniz! Kızınız zehirlenerek öldürül¬müş!... Buna kesinlikle eminim, işte delili elimde ve şu bardağın içinde bulunuyor!...
Madam Vilfor şaşkınlık ve dehşet içinde, anafora tutulmuş gibi, ken¬di etrafında döndü... Gözleri alevler saçıyordu. El yordamıyla ve sendele¬yerek kapıdan çıktı! Birkaç adım ancak atabildi. Valentin'in odasından ye¬re düşen bir cismin gürültüsü işitildi. Doktor Evinay'dan başka kimse bu gürültüye dikkât etmedi. Ancak madam Vilfor'un bütün hareketlerini göz ucuyla takip etmiş olan doktor, bu gürültünün sebebini çok iyi biliyordu. ^Hemşireye seslendi:
—Bayan! dedi, madam Vilfor kapının çıkışında bayılıp yere düştü!...
JHfen onunla ilgileniniz! Hemşire:
—Fakat efendim, ya Valemin? —Valenıin öldü, madam! Valemin öldü diyorum size!...
Odanın içinde, herkese korku veren, delice bir ses duyuldu: —Öldü mü? Valentin öldü mü?.,.
Hizmetçiler etrafa kaçışırken kraliyet savcısı ile doktor sesin geldiği »rafa döndüler. Karşılarında yüzü korkunç bir hal almış olan Maksimi-|n'i gördüler. Vilfor, evinde ilk defa gördüğü bu gence soru dolu gözlerle
m:
—Kimsiniz mösyö? dedi, bir ölünün evine böyle izinsiz girilemeye¬ceğini bilmiyor musunuz?...
Ama Maksimilen bakışlarını o dağınık yatakta kıpırtısız yatan Valentin'den ayırmadan duruyordu:
Vilfor:

—Size buradan çıkın diyorum mösyö! diye bağırdı.
O zaman Maksimilen volkan gibi patladı:
283
—Size kim olduğumu ve bu ölüde en az sizin kadar hakkım olduğu¬nu şimdi göstereceğim! diye haykırdı. Ellerini saçlarına daldırdı; deli gi¬biydi...
Geriye döndü ve koşarak odadan çıktı.
Doktorla Vilfor birbirlerine "çıldırmış" der gibi bakıştılar...
Ancak iki dakika geçmemişti ki, merdivenin basamaklarının ağır bir yükün altında kalmış gibi gıcırdadığı duyuldu. Maksimilen insanüstü bir güçle felçli adamı tekerlekli sandalyesi ile birlikte kaldırmış; Valentin'in odasına taşıyordu...
Merdivenleri inince sandalyeyi yere bıraktı; koştura¬rak odanın kapışma kadar sürdü. Tekrar felçli adamla birlikte sandalyeyi kaldırıp odanın ortasına taşıyıp döşemeye bıraktı. Nuvardiye'ye dönerek:
—Söyleyin cici babaî dedi, beylere kim olduğumu söyleyin!...
Sesinde, yorulmuş bir adamın en ufak belirtisi yoktu. Sesi oldukça heyecanlı ve üzgündü, o kadar.
Felçli adamın konuşamadığını hatırlayıp ona sordu: —Beni tanıyorsunuz değil mi cici baba?
İhtiyar üzüntü ve kederden nemlenen göz kapaklanyla "evet" işareti yaptı.
Vilfor, ihtiyarın "evet" işareti üzerine bir adım geriledi. Babasıyla da¬ima Önemli zamanlarda karşılaştığından, bir önsezi ile, yine böyle acı bir sürpriz bekliyordu. İhtiyara "cici baba" diye hitabedebiiecek kadar ona yakın olan genç adam kimdi?
—Söyleyin cici baba! Şurada yatan talihsiz kızın nişanlısı değil mi¬yim?
—"Evet"
—Soylu ve lekesiz bir aşkla birbirimizi sevdiğimizi ve bu cenazenin bana ait olduğunu söyleyin!
ihtiyar, yürek parçalayan bu sesin sahibine şefkatle baktı. Sonra ba¬kışlarını doktorla kraliyet savcısına çevirdi ve kararlı bir işaretle "evet" yaptı...
Maksimilen bunun üzerine Valentin'in yatağına koştu. Onun çoktan soğumuş ve katılaşmış olan bedenine sarıldı. Hıçkırarak ağladı:
—Valentin! dedi, eğer mösyö Vilfor babalık ve kanun adamlığı göre284
vini yapmaz da katili ortaya çıkarmazsa... Sana söz veriyorum, seni seven cici baba ile ben bu işin peşini bırakmayacağız!...
Doktor'la Vilfor hayretle birbirinin yüzüne baktılar... Nuvardiye ise boğulacakmış gibi hırıltılar çıkarıyordu... Doktor felçli adamın yardımına koştu. Çantasından bir şurup şişesi çıkarıp ağzına üç damla damlattı, ihti¬yar yavaş yavaş kendini toparladı. Bakışlarıyla doktora teşekkür etti. Maksimilen gelip onun elini tuttu ve alnına bir öpücük kondurdu:
—Metin olunuz cici baba, dedi, size ihtiyacım var... Kraliyet savcısı:
—Mösyö, dedi, Valentin'i sevdiğinizi ve onunla nişanlı olduğunuzu söylüyorsunuz... Bu aşktan ve verilmiş sözden haberim yoktu. Acınızın büyük olduğunu görüyor ve babası olarak sizi affediyorum... Ancak, de¬min, düşünmeden ağzınızdan çıkan sözler için aynı şeyi söyleyemeyece¬ğim. Yanılıyorsunuz, benim evimde cinayet işlenmez. Kaderin bir darbesi bu!... Şimdi mösyö, kızımın artık size ihtiyacı yok; başında dua edecek bir papaza ihtiyacı var. Evimizi terkedin!
Maksimilen:
—Ben ne dediğimi biliyorum efendim! Yanılan sizsiniz! Zaten bu yanılmanız sebebiyledir ki zavallı Valenün öldü!... Evet mösyö, Valen¬tin'in yalnız papaza değil, bir de intikam alıcıya ihtiyacı var! Siz papazı çağırın, öcünü ise ben alacağım!... Özür dilerim, eksik söyledim: Cici ba¬bamla ben alacağız!

—Değil mi cici baba?
ihtiyar alev saçan bakışlarıyla "evet" işareti yaptı.
Kraliyet savcısı titredi:
?^-Mösyö siz kimsiniz ve ne sıfatla ailemize bu derece yakın oluyor¬sunuz? Cinayet ve intikam meselesi de nereden çıktı?
—Mösyö biraz evvel şurada yatan ölüde en az sîzin kadar hakkım ol¬duğunu söyledim ve babanız da bunu tasdik ettiler. Siz ise beni tanımadı¬ğınızı söylüyorsunuz... Demek öz kızınıza bu kadar yabancı idiniz. De¬mek kızınız en mutlu sımnı bile sizden saklayacak kadar babasını kendisi¬ne yabancı hissediyordu. Eğer gerçek babalık vazifenizi yapsaydınız, za¬vallı Valenün ölmezdi! Daha doğrusu öldürülmezdi... Şimdi mösyö baba

olduğunuzu unutuyor, size bir kraliyet savcısı, bir kanun adamı sıfatıyla ihbar ediyorum ki Valentin zehirlenerek öldürüldü. Vazifenizi yapınız! Katili bulunuz! Yoksa, masum genç bir kızın Öldürülmesine en katı vic¬danlar dahi razı olmayıp şahlanacak, sizden bunun hesabını soracaklar¬dır!...
Maksimilen şaşkınlıktan ağzı açık kalan Vilfor'u bırakıp doktora döndü:
—Değil mi doktor?
Doktor:
—Evet mösyö! dedi.
Sonra felçli adama döndü:
—Değil mi cici baba?
—"Evet" işareti...
Vilfor, kanun adamlığı sıfatıyla hirçınlaşu. Hele doktor'un yabancıyı tasdik edişi yok mu, kraliyet savcısını çileden çıkarmıştı:
—Mösyö! diye bağırdı, sizi bir kere daha ikaz ediyor ve "çok ileri gittiniz" diyorum...
Felçli adamın gözleri hiddetten alevler saçtı. Doktor konuşmak için ağzım açtı. Maksimilen ikisine de "susun" işareti yaptı.
—Evet mösyö! dedi, ileri gittim!.,. Çünkü haklı sebeblerim var... Hatta daha da ileri gidebileceğim haklı sebebler!...
Vilfor çekinerek ve korkarak sordu:
—Neymiş bakalım bu haklı sebebleriniz?
—Dört ay içinde bu dördüncü kurban mösyö! Katil, Valentin'i ilk te¬şebbüsünde öldüremedi... Çünkü cici baba onu zehire alıştırmıştı... Doktor sizi ikaz ettiği halde, dördüncü defa gururunuzun kurbanı oldunuz... Bu ailenin içinde bir katil olabileceğini kabul etmek istemediniz... Ve nihayet katil dün gece, tek başına odasında yatan kızınızın yanına elini kolunu sal¬layarak girdi, ya dozu iki katına çıkararak veya zehiri değiştirerek birinci defa başaramadığım ikinci defa başararak onu öldürdü... Söyleyin mösyö, daha açık nasıl konuşayım?
Kraliyet savcısı, bu ağır darbeyi savuşturmak için ümitsizce bağırdı:
—Hayır! dedi, hayır... İmkânsız bir şey bu! Sizinkisi sadece bir tah¬min, sevgilisini kaybetmiş bir âşığın ağzından çıkmış kuruntular!...
—Ya! Öyle mi? diye kükredi genç adam... ve doktora dönerek:
—Mösyö Evinay! dedi, zavallı Vilfor'un hafızası zayıflamış... Ona bahçede, Markiz Sen Meran'ın öldüğü gece, yapüğınız ikazı hatırlatın!...
Doktor Evinay ve Vilfor bakıştılar... Maksimilen devam etti:
—Mösyö Evinay, ona yine hatırlatın! Katilin tuzağına yanlışlıkla dü¬şen zavallı Boris'in nasıl zehirlendiğini hatırlatın... Siz ikinci ve son defa ikaz ettiğinizde katili bulacağına dair size verdiği sözü hatırlatın!...
Kraliyet savcısı, sinirden kasılan kolunu kaldırmak isterken, Maksi¬milen

yumuşak bir sesle:
—Mösyö, yerinizde durun ve beni dinleyin! Bunları nereden ve nasıl I öğrendiğimi sormayın, zira buna hakkınız yok!... Allah duymamı diledi, \ ben de duydum. Bu cevap size yetsin....
Kraliyet savcısı mahvolmuştu:
—Aman Allahım! Aman AHahım! diye inledi.
Doktor, bu sırada felçli adamın gözlerinden alevler saçarak konuş¬mak istediğini gördü.
—Durun! diye bağırdı, mösyö Nuvardiye konuşmak istiyor!...
İhtiyar "evet" işareti yaptı.
Maksimilen:
—Cici baba, dedi, katilin kim olduğunu biliyor musunuz?
Doktor:
—Bunu hepimizin önünde söyier misiniz?
—"Hayır"
—Kime söyleyeceksiniz, oğlunuza mı?
— *Evet"
Kraliyet savcısı irküdi.
Maksimilen:
—Ben de dışarı çıkayım mı cici baba?

—"Evet"
Doktor, Maksimilen'in koluna yapıştı:
—Gel dostum! dedi, biz çıkalım...
Kraliyet savcısı titrek bir sesle:
—Salona inin beyler! dedi, işimiz bitince ben sizi çağırırım...
On beş dakika sonra Vilfor sendeleyerek merdivenin başına kadar yürüdü. Salonda bekleyen doktorla Maksimilen'e seslendi:
—Beyler! dedi babam sizi çağırıyor...
iki adam gelip Nuvardiye'nin karşısına dikildiler. Kraliyet savcısının yüzü kireç gibiydi. Titreyen bacakları birbirine çarpıyordu. Alnında pas rengi iri lekeler belirmişti...
Vilfor:
—Beyler, dedi, babam katilin adım bana açıkladı. Size söz veriyorum adalet yerini bulacak...
Onların tereddüt dolu bakışlarla daha fazia bilgi istediğini anlayan kraliyet savcısı:
—Ah beyler, dedi, babamın ne yumuşamaz, ne bükülmez bir İrade sahibi olduğunu bilmezsiniz... iyi anlaşamadığımız halde o da beni iyi ta¬nır... Valenün'in intikamını çok acı bir şekilde alacağıma dair ona söz ver¬dim... Bu sözüm üzerine cinayetin sinini saklayacağına dair o da bana söz verdi...
Değil mi baba?
İhtiyar "evet" İşareti yaptı.
—Beyler, babam ve ben, bu aile sırrımızı sizin de saklamanızı istiyor ve yalvararak bunu rica ediyoruz... Değil mi baba?
Nuvardiye ikisine de ayn ayrı yalvaran bakışlarıyla "evet" dedi... Vilfor dişlerini gıcırdatıp ellerini yumruk yaptı:
—Beyler! dedi, bana üç gün verin... Adliye bile size bu kadar kısa sü¬re vaadedemez... Kızımın intikamım Öyle apı bir şekilde alacağım ki, en katı yürekler bile ferahlayacaktır!
Doktor:

—Peki mösyö, dedi, size bu defa inanıyorum. 288
Maksimilen hiçbir şey söylemeden, son defa olarak Valenün'in cese¬dine baktı ve koşar adımlarla odadan çıktı.
Vilfor babasına dönerek:
—Mösyö, dedi, sizi odanıza taşıyalım mı?
İhtiyar kızgın bir bakışla "hayır" dedi.
—Valentin'in yanında mı kalmak istiyorsunuz?
—"Evet"
—Peki, baba... Nasıl isterseniz.
Kraliyet savcısı, ölünün gömülmesi için gerekli resmi formaliteleri aile doktoru olarak yerine getirmesini Mösyö Evinay'dan rica etti.
Bir papaz bulması için hizmetçiyi çağıracaktı ki, hepsinin evi terketti-ğini hatırladı...
—Mösyö, dedi doktora, sizden bir aile dostu olarak bir ricada daha bulunabilir miyim?
—Elbette, dedi doktor, buyurun... —Şimdi nereye gidiyorsunuz?
—Gerekli raporları hazırlaması için belediye tabibini çağırmaya gidi¬yorum,
—Mösyö, bir de papaz bulmanız mümkün mü? —Özellikle çağırmamı istediğiniz bir papaz var mı?
—Hayır mösyö, bu işe istekli kimi bulursanız kabulümdür.,. Evin bir anahtarım da size vereyim; ne zaman gelirseniz girebilirsiniz.
—Doktorla papazı getirdiğim zaman onları görmek ister misiniz?
—Buna hiç gerel! yok dostum... Benim yerime ne gerekiyorsa yapı¬nız... Ben çalışma odasına çekilip düşünmek istiyorum.,.
—Peki mösyö... Çok âcil bir mesele olmadıkça sîzi rahatsız etmeye¬ceğim...
—Size minnettarım mösyö...
Doktor anahtarı aldı. Felçli adama selâm verip çıktı.
Mösyö Evinay gittikten sonra, ihtiyar gözlerini Valentin'e dikti. Vilfor:
Monte Kristo-2 F. 19 289
—Baba, dedi, sizi torununuzun yanına götürmemi mi istiyorsunuz? —"Evet"
Kraliyet savcısı Nuvardiye'nin sandalyesini Valentin'in başucuna ka¬dar götürdü:
—Tamam mı baba?
İhtiyar oğluna teşekkür eden bir bakış fırlattı.
—Babacığım, dedi Vilfor, izninizle odama gitmek ve düşünmek isti¬yorum?
Felçli adam "gidebilirsin" anlamında bir İşaret yaptı. Kraliyet savcısı, zavallı ihtiyarı cesetle başbaşa bırakıp çıktı...
Doktor Evinay, sokağa çıkmış, kiralık bir araba bulmak ümidiyle çevresini araştırıyordu. Birden bakışları cübbeli bir adama takıldı. Bu evi¬ne gitmek üzere olan bir papazdı. Hemen arkasında koşarak bağırdı:
—Peder, aziz peder!
Papaz, din adamına yakışır bir vakalarla geriye döndü. Huzur telkin eden bir sesle:
—Buyurun kardeşim! dedi.
—Aziz peder bu evde mi oturuyorlar?
—Evet kardeşim.
—Kızını kaybeden zavallı bir babaya, komşunuz kraliyet savcısına bir hizmetle bulunmak ister miydiniz?
Papaz, belli ve keskin bir italyan şivesi ile:
—Ah! Evet, dedi, zavallının evinde ölü eksik olmuyor!...
—O halde sizden nasıl bir hizmet istediğimi söylemeye gerek yok...
—Ben de gitmeyi düşünüyordum... Bilirsiniz bu tür görevlere kendi¬liğimizden

koşmak Allah'ın indinde daha makbuldür.,..
—Genç bir kızcağız
—Bunu da biliyorum!... Kaçışan uşaklan görmüş, onlara sorup duru¬mu öğrenmiştim... Hatta, kardeşim, onun için dua etmeye başladım bile!...
Doktor:
—Ah, aziz peder... dedi, sizi Allah gönderdi! —Şüphesiz!
—Gelin o halde yarım kalan görevinize devam edin... Ölünün başu¬cuna oturun... Ailesi size minnettar kalacaktır... 290
—Gidelim kardeşim! Zavallı kızcağıza öyle dualar edeceğim ki, Al¬lah katında kabul görecektir...
Doktor Evinay, bu iyi kalpli papazın elini tuttu; birlikte çalışmaya da¬lan Vilfor'a görünmeden Valentin'in odasına çıktılar.
italyan papaz, Nuvardiye'yi ölünün başında görünce:
—Ah! dedi, duaya ihtiyacı olan bir de hasta varmış...
Felçli adam bakışlarını papaza dikti. Gözleri hayretten irileşti... Bere¬ket versin doktor bunu farketmemişü.
Papaza dönerek:
—iyi kalpli peder! dedi, eğer bu felçli hasta ile de ilgilenirseniz uma¬rım sevabınız iki katına çıkacaktır... Kendisi hastam olur...
—Memnuniyetle mösyö... Bü hasta kardeşimle de ilgileneceğim. Söyleyin, ilacı varsa vereyim... Yemeğini yedireyim...
—Aziz peder, dedim ya sizi Allah gönderdi... Hastamın adı Mösyö Nuvardiye'dir. Konuşamaz fakat söylenenleri duyar ve anlar. Göz işaret¬leriyle cevap verir. Birşey istediği zaman bakışlarını havaya kaldırır. Göz kapaklarını bir sefer kapatırsa "evet" kırpıştırırsa "hayır" demek istemek¬tedir. Günde üç sefer alması gereken bir şurubu vardır. Her seferinde iki kaşık verilecektir. Ancak, peder, bu İlâç ondan başka kime verilse zehir tesiri gösterir... Yemeğini akşamdan akşama yani günde bir sefer yer.
—Söylediklerinizin hepsini anladım kardeşim... Şimdi bana onun ilâcını verir misiniz? Merak etmeyin, günde üç sefer ve ikişer kaşık vere¬ceğim ve ilâcı herkesten saklayacağım...
—Size minnettarım peder... Dilerim Allah sizi cennetine alsın!... —Bütün iyi insanları kardeşim... Bütün iyi insanları...
Doktor Evinay, papazı hastanın şurup şişesini ve kaşığını teslim ettik¬ten sonra geri kalan formaliteleri tamamlamak üzere evden ayrıldı...
Doktor gittikten sonra papaz yerinden kalktı. Tedbir için olacak, oda¬ya açılan bütün kapılan arkadan kilitledi...
291
DANGLAR İMZASI
Doktor Evinay, bir saat sonra belediye tabibi ile geri döndü. Gireceği kapının kapalı olduğunu görünce şaşırdı. Nezaketen kapıyı tıklattı: —Azız peder! dedi, benim... Sizi getiren doktor... Papaz:
—Geliyorum kardeşim! dedi.
Kapının kilidine bir anahtar sokuldu ve iki defa döndürüldü... Doktor iyice şaşırdı. Kapı açıldı ve güler yüzü ile papaz göründü:
—Buyurun kardeşim! dedi, anlarsınız ya tedbirli olmak lâzım... Bana büyük bir mesuliyet yüklediniz!...
—Ah, evet.,, dedi doktor, hatırladım...
İçeri girince, Evinay bir kere daha şaşırdı. Felçli adam, ona tebessüm ediyordu. içinden:
—Yazık! dedi, Valentin'in ölümü aklını başından aldı...

Halk arasında adı "ölülerin doktoru"na çıkan belediye tabibi cesedin yanına yaklaştı. Üzerindeki beyaz Örtüyü kaldırdı. Kalbini ve nefesini din¬ledi.
Evinay'a döndü:
—Haklısınız meslekdaşım, dedi, ölmüş...
Papazla felçli adam birbirine bakıştılar, ikisinin de gözlerinde alaycı bir gülümseme vardı...
Ölülerin doktoru beyaz Örtüyü cesedin üzerine geri örttü. Çantasm-292
dan resmi raporlan çıkardı. Alışık olduğu bir işi yapmanın ustalığı ile ka¬ğıtları iki dakikada doldurup imzaladı. Onları meslekdaşına uzatırken:
—Benim işim bu kadar mösyö,., dedi, haydi size kolay gelsin!...
Evinay ona teşekkür edip kapıya kadar uğurladı. Odaya geri döndü. Nuvardiye'ye sordu:
—Mösyö, nasılsınız... iyi misiniz? ihtiyar mutlu bir "evet" işareti yaptı.
Doktor ona acıyan gözlerle baktı. Papaz:
—Mösyö Nuvardİye! dedi, doktor kardeşime söyleyin benden yani arkadaşlığımdan memnun musunuz?
Felçli adam papaza minnet dolu bakışlarla "teşekkür" etti. Sonra dok¬tora döndü ve memnun bir "evet" işareti yaptı...
Evinay:
—Eh! dedi, böylece bana izin isteme cesareti vermiş oldunuz...
Papaz:
—Doktor kardeşimin gözü arkada kalmasın, dedi, hem ölüye hem de hastaya karşı gereken görevlerimi yerine getiriyorum.. Değil mi mösyö Nuvardiye?
ihtiyar mutlu bir "evet" işareti yaptı...
Doktor Evinay, hayret dolu bakışlarım Papaza çevirdi:
—Aziz peder, dedi, hastamı teselli edecek ne söylediniz, hangi sihirli kelimeleri onun kulağına fısıldadınız bilmiyorum, ama itiraf edeyim ki si¬zi kıskanıyorum!...
Papaz tatlı bir sesle:
—Doktor kardeş, dedi sizin mesleğin sırlan olduğu gibi bizim mesle¬ğin de sırlan vardır... Siz bedenlere biz ise ruhlara şifa dağıtıyoruz... Dola-yısiyle, insanlığa hizmet eden bir kişi olarak beni kıskandığınıza inanmı¬yorum...
Doktor:
—Aziz peder, sizin gibi bir din adamını tanımakla şeref duydum.
293
Kıskandığımı söylerken takdirlerimi ifade etmek istemiştim...
—Sizin için dua edeceğim kardeşim; güle güle gidiniz. Eşinizi ve ço¬cuklarınızı daha fazla bekletmeyiniz; sizi merak ediyorlardır...
—Allahaısmarladık peder, hoşça kalın mösyö Nuvardiye! Yarın sa¬bah görüşürüz...
Biri yüzü ile diğeri gözleri ile ona tebessüm ederek doktoru uğurladı¬lar...
Mösyö Evinay sabah saat sekizde geldi. Salonda kraliyet savcısı ile karşılaştı.
O da babasını ziyarete gidiyordu. İkisi birlikte yukarı çıktılar.
Doktor kapıyı tıklattı:
—Aziz peder! diye bağırdı, benim... Doktor Evinay!...
Pederin yumuşak sesi duyuldu:
—Geliyorum kardeşim!
Kapının kilidine bir anahtar sokuldu; iki defa çevrildi...
Doktor, soru dolu gözlerle ona bakan kraliyet savcısına:
—Tedbir dostum... dedi, tedbir!...
Papaz, kraliyet savcısını görünce, birden bakışları donuklaştı. Ancak bu hal birkaç saniye sürdü... Sonra derhal toparlanıp gülümsedi.

Doktor, kraliyet savcısını göstererek:
—Aziz peder, dedi, bu mösyö hizmetinde bulunduğunuz kraliyet sav¬cısı Vilfor'dur...
Papaz Vilfor'u selamladı:
—Başınız sağolsun mösyö! dedi, kızınız için sabaha kadar dua et¬tim...
—Size minnettarım peder, dedi kraliyet savcısı, hele sabaha kadar uyumayısınız ayn bir fedakârlık...
Sonra babasına baktı, ihtiyar, Valentin'in başucunda, koltuğa uzan¬mış uyuyordu. Yüzünde sevinçli ve tatlı bir tebessüm vardı. Vilfor hay¬retle:
—Görüyor musunuz mösyö Evinay? dedi, babam ne kadar rahat uyu¬yor... Şaşılacak şey! Halbuki en ufak bir terslik onu günlerce uyanık tutmaya yeterdi... İşte ondan daha kaderci olan ben, sabaha kadar uyuyama¬dım!...
—Mösyö, dedi doktor, bunu aziz pedere borçlusunuz... Vallahi dün akşam da böyle gamsız bir şekilde bana tebessüm etti de şaşınp kalmış¬tım... Pederin onu hangi sihirli sözlerle teselli ettiğini bilmiyorum, ama gerçek şu ki ruhlara tesir eden böyle bir din adamına ilk defa rastlıyo¬rum!...
Kraliyet savcısı, bu meçhul papaza dikkâtle baktı... Yüzünde tebes¬sümden ve gülen gözlerden başka hiçbir anlam çıkaramadı. O da bu iyi ni¬yetli din adamına tebessümle mukabele etmek zorunda kaldı...
—Size minnettarım peder... dedi, görüyorum ki sabaha kadar uyuma-mışsıriız!... Kızım ve babam için yaptıklarınıza teşekkür ederim. Bundan sonra bir dostunuz olduğunu unutmayın... Gece veya gündüz, ne zaman isterseniz emrinizdeyim...
Papaz:
—Mösyö! dedi, size ihtiyacım olacağını sanmıyorum!... Ben Allah'ın rızasını kazanmak için çalışıyorum. Mükâfatını da ondan beklerim... An¬ladığım kadarıyla işimin bittiğini ima ediyorsunuz... Eh, o zaman bana da gitmek düşüyor. Mösyö, benden bir nasihat isterseniz, babanızın kıymeti¬ni bilin ve onun sevgisini kazanmaya çalışın derim!... izninizle mösyö Vilfor, hoşçakalm doktor kardeş!
Kraliyet savcısı cübbcsini savurarak gideri bu tuhaf papazın arkasın¬dan hayret ve şaşkınlıkla baktı:
—Enteresan ve dik başii bir din adamı! dedi...
Doktor:
—Gerçekten enteresan... cevabını verdi.
Vilforların evinde cenaze için hazırlıklar yapılırken Monte Kristo da arabasına binmiş banker Danglar'ın bürosuna doğru at koşturuyordu...
Danglar, pencereden kontun arabasını gördü. Hüzünlü fakat sahte bir tebessümle onu karşılamaya koştu. Kapıyı açarken:
—Beni teselli etmeye geliyorsunuz mutlaka mösyö kont... dedi.
—Ya! dedi kont, gerdekten üzücü ve can sıkıcı bir olaydı... Kim der-
294
295
di ki Kavalkanti...
—Bırakın AHahaşkma... Kavalkanti'nin canı cehenneme!... Ben asıl başka şey için teselli etmeye geldiğinizi sanmıştım... —Kont saf bir merakla sordu: —Bir mutsuzluk daha mı? —Kızım... Kızım evi terkettİ mösyö! —Aman Allahım! Ne diyorsunuz? —Ah, ne mutlu size!... Ne karınız var ne kızınız... —Gerçekten mutluluk bu mu dersiniz? —Hem de nasıl! —Demek kızınız...
—O sefil Benedetto'nun ailemizin şerefini iki paralık edişine dayana¬madı:.. Benden yolculuğa çıkmak için izin istedi... —Ve gitti öyle mi? —Geçen akşam...
—Neyse canım... Hiç olmasa izinsiz gitmemiş... Buna evi terketti de¬nemez... Birkaç hafta sonra evini ve sizi Özleyip geri döner...

—Siz onu tanımazsınız mösyö... Öyle gururludur ki Fransa'ya bir da¬ha döneceğini sanmıyorum...
—Bir filozof, "bekle ve gör" demiş... Bunu zaman gösterecek. Para çoğu acıları unutturan sihirli bir güçtür. Siz de bu sihirli güce sahip oldu¬ğunuza göre, milyonlarınız acınızı hafifletecektir...
Danglar, Monte Kristo'nun alay mı ettiğini yoksa ciddi mi olduğunu anlamak için göz ucu ile onu süzdü...
—Evet, dedi, servet iyi bir avutucu ise zenginim ve milyonlarımla te¬selli bulmaya çalışacağım...
Kont:
—Söz milyonlardan açılmışken mösyö, dedi sizden kredime karşılık birkaç milyon istemeye gelmiştim...
Dangların rengi attı:
—Ne? dedi, birkaç milyon mu? 296
—Canım, dedi, benimle şaka yapmayın... Sizin gibi parasının hesabı¬nı bilmeyen bir bankacı için beş milyon ne ki!... Bankacı titredi: —Beş milyon mu? dedi.
—Mösyö yanlış hatırlamıyorsam sizde Tomson Frenç firmasının ga¬rantisini taşıyan altı milyonluk bir kredim vardı...
—Evet... Vardı... diye inledi Danglar.
—Ve ben haklı olarak, ihtiyacım olduğu için bunun beş milyonunu İstiyorum. Daha evvel dokuz yüz binini çeküğime göre, geriye bir yüz bi¬nim kalıyor... O da size komisyon kârı olsun...
—Ne. Bana yüz bin frank kâr mı bırakıyorsunuz?..
—Mösyö izin verirseniz, acılarınıza bir yüz binle ortak olmak istiyo-rrum...
Danglar sevinçle haykırdı:
—Mösyö! dedi, sizin gibi anlayışlı müşteri ile iş yapmak bir zevk...
—Mösyö, kasanızda bana ödeyecek beş milyon nakidiniz var mı me¬rak ediyorum?..
—Ah, kont... Takdir edersiniz ki bir bankacı için kasasında beş mil¬yon nakit tutmak enayiliktir,..
—Demek bana beş milyon veremeyeceksiniz?
—Onu demek istemedim mösyö!...
—Vallahi şu Parisli bankacıları anlamak da zor doğrusu?
—Mösyö kont, Fransız Devlet Bankasına adıma yatırılmış beş buçuk ' milyon frank var... Ancak bu parayı öksüz yurtlarına vermeyi vaadetmiş-üm.
—O halde verin!...
Yüz bin frank kân kaybetmek istemeyen Danglar birden toparlandı:
—Mösyö, size birşey soracağım..
—Sizi dinliyorum.
—Beş milyonu size verdiğim takdirde bana altı milyonluk bir mak¬buz vereceksiniz değil mi?
297
—Şüphesiz.
—Bu makbuzla Roma'daki Tomson Frenç firmasına gittiğim zaman parayı almakta bir zorluk çeker miyim?
—Asla mösyö... Asla! Paranız aynı gün ödenecektir... Yoksa bir şüp¬heniz mi var?
—Yok efendim... Ne münasebet... Sadece tasdik etmenizi istedim, o kadar... Çünkü şu öksüz yurtlan müdürüne mahcup olmak istemiyorum doğrusu...
Kont:
—Sizi anlıyorum... dedi, doğru bankacı diye buna derim!... Danglar:
—Mösyö, dedi, ben hâmiline yazılı beş milyonluk bir çek hazırlar¬ken; siz de Tomson Frenç firmasına hitaben altı milyonluk makbuzu ha¬zırlayın.

—Hay hay, mösyö... İşte hazırlıyorum!,..
Monte Kristo, beş milyonluk çeki cebine koymuş kapıdan çıkarken Danglar'm hizmetçisi:
—Mösyö Danglar, dedi, öksüz yurtlan müdürü mösyö dö Bovil gel¬diler...
Kont bu habere keyifle gülümsedi. Arabasına atlayıp bankanın yolu¬nu tuttu...
Danglar Öksüzler yurdu müdürünü ayakta karşıladı. Müdür:
—Mösyö, dedi geliş sebebimi biliyorsunuz...
—Evet, biliyorum. Ancak öksüzleriniz iki gün daha bekleyecekler...
—Mösyö biz o parayı size emanet bıraktık...
—Tomson Frenç firmasını tanır mısınız?
—Evet, çok zengin ve itibarlı bir firmadır...
Danglar elinde Monte Kristo'dan aldığı altı milyonluk makbuzu gös¬tererek:
—işte! dedi Tomson Frenç firmasından alü milyon alacağım olduğu¬nu gösteren bir makbuz. Bu parayı tahsil edebilmem için Roma'ya git-298
mem gerekecek, iki günde gider gelirim. Paranız iki gün sonra elinizde olacak. Ayrıca bu gecikmenin karşılığı olarak birkaç yüz frank bağış ya¬pacağım mösyö...
Müdür bağış sözünü duyunca yumuşadı:
—Peki, mösyö Danglar... dedi, size güveniyorum, iki gün sonra yine geleceğim...
—Döndüğüm zaman sizi haberdar edeceğim mösyö... Teşekkür ede¬rim.
Monte Kristo beş milyonu tahsil ettikten sonra arabacıya "Pere Lac-haise" mezarlığına sürmesini emretti.
On beş dakika sonra cenaze alayına yetiştiler. Kont arabadan indi. Cenazeyi yaya olarak takip eden kalabalığa karıştı. Bütün tanıdıklarla ayn ayn selâmlaşü. Onlara sipahi yüzbaşısı Maksimilen Morel'i görüp görme¬diklerini sordu. Hepsi de görmediklerini söylediler. Kont merakla çevreyi, porsuk ve çam ağaçlarının aralannı taradı. Az sonra bir çam kümesinin ar¬kasından süzülerek geçen siyah bir siluet görüp rahatladı. Monte Kris-to'nun keskin gözleri bunun Morel olduğunu tanımakta gecikmedi. Onu hissettirmeden adım adım takip etti.
Tören geleneklere göre sürdü. Tabut mezara indirildi, ilahiler eşliğin¬de üzeri toprakla örtüldü. Papaz son duasını etti. Birkaç bürokrat kraliyet savcısının gözüne girmek için aileyi övücü ve baş sağlığı dileyici nutuklar attı.
Vilfor, törenin bitliğini ilân ederek cenazeye katılanlara teşekkür etti.
Kalabalık yavaş yavaş dağılmaya başladı. On beş dakika sonra mezarlık eski sessizliğine gömüldü... Ağaçların arkasına saklanmış olan Maksimi¬len, çevresine bir kere daha bakıp yalnız olduğuna kanaat getirdikten son¬ra Valemin'in mezan başına koştu. İki eliyle demir parmaklıklara yapıştı:
—Ah, Valentin! diye inledi.
Kont'un kalbi acı ile burkuldu. Saklandığı ağacın arkasından çıkıp Morel'e yaklaştı. Elini onun omzuna koydu: —Dostum! dedi, beni çok meraklandırdın...
Monte Kristo, genç adamdan sitemler, suçlamalar beklerken, o ses¬sizce geri döndü:
/ 299
yıp evime gönderdiniz!... Zehirlenen genç sevgilime bir panzehir bile ve¬remeyen siz, kalkmış "ümitvar ol!" diyorsunuz... —Morel!
—Maskeleri indirelim mösyö kont! Mezarlığa kadar peşimden geldi¬niz sesimi çıkarmadım... Evime hatta odama izinsiz -hem de camı kırarak-girdiniz yine sesimi çıkarmadım... Çünkü iyi kalpliyim. Ama hayatım üzerinde söz sahibi olacak kadar ileri gitmemenizi ihtar ediyorum!... Çeki¬lin önümden!
Morel tabancalara uzanmak için bir adım atmıştı ki, Monte Kris-to'nun çelik kollan onu tuttu:
—Dostum! dedi kont, size bunu yaptırmayacağım!... Maksimilen onun kollarından

kurtulmaya çalışırken:
—Siz kim oluyorsunuz ki, üzerimde böylesine hak iddia ediyorsu¬nuz?
—Ben, "Morel Baba"nın oğluna sahip çıkmaya hakkı olan eski bir dostum!
Maksimilen, titreyen bir sesle:
—Babamı neden bu işe karıştırıyorsunuz? Eski bir dost olduğunuzu nereden çıkarıyorsunuz?
—Çünkü dostum, bugün senin yapmaya çalıştığın gibi intihar etmek üzere olan babanın hayatmi kurtaran adam benim! O kadife keseyi kızkar-deşine veren ve Faraun gemisini yeniden inşa ettiren benim! Seni çocuk¬ken kucağına alıp seven aile dostunuz benim! Ben babanın çok sevdiği K d m on Dantes'im!... Ve sen dostum, ebediyyen saklamak niyetinde ol¬duğum bu sırrı açıklamak zorunda bıraktın!
Maksimilen bir adım geriledi. Birden canlanıp kendine geldi. Kapı¬dan fırlayıp sahanlığa koştu ve avazı çıktığı kadar aşağıya bağırdı:
—Julü Juli! Emanuel! Emanuel! Çabuk buraya gelin!...
Monte Kristo arkasından koştu ama geç kalmıştı. Juli ve Emanuel Morel'in haykırışını duymuş geliyorlardı.
Maksimilen:
—Koşun! dedi, bu zâtın Önünde diz çökün! Çünkü o babamın şerefini

ve ailemizi parçalamaktan kurtaran meçhul kişidir. Onun adı...
Monte Kristo Morelin ağzını kapattı ve kulağına eğildi:
—Dostum sana yalvarıyorum! dedi, hiç olmazsa bu sırtımı bana ba¬ğışla...
Juli ile Emanuelİ hıçkırıkları boğazlarında düğümlenmiş olarak koştu¬lar. Biri sağ eline diğeri sol eline yapıştılar ve öpmeye başladılar. Morel ise diz üstü çökmüş ondan özür diliyordu.
Bu dayanılmaz manzarayı gören tunç yürekli adam yumuşadı. Kalbi göğsüne dar geldi. Yakıcı bir alevin boğazından gözlerine doğru fışkırdı¬ğını hissetti. Başını önüne eğdi... Ağlıyordu...
Birbirlerine kenetlenmiş bu insanların ağlamaları ve inlemeleri öyle tatlı bir ahenk teşkil ediyordu ki, Allah'ın da hoşuna gittiği muhakkaktı...
Juli duyduğu derin heyecanı yenip kendine gelince:
—Mösyö, dedi, daha sizi evimizde ilk gördüğüm gün yabancı olma¬dığınızı hissetmiştim... Bize şefkatle bakan gözlerinizde gizli bir sır oldu¬ğunu biliyordum. Ah, velinimetimiz ne katı yürekli imişsiniz... Bugüne kadar kendinizi bizden nasıl sakladınız?
Kont:
—Sevgili Julü dedi, Allah biliyor ya bu sırrı ebediyete kadar sakla¬mak niyetinde idim. Ancak ağabeyiniz çok önemli bir mesele sebebiyle beni bunu itiraf etmeye zorladı... Konuşmamız henüz biLmemişken dışarı fırlayıp sizi çağırdı. Şimdi, konuşmamızı tamamlayabilmemiz için bizi yalnız bırakır mısınız?
Juli, Emanuel'in kolundan tutarak:
—Haydi Emanuel! dedi, iki dostu yalnız bırakalım...
Kont ikisine de teşekkür etti.
Sonra Morel'in koluna girerek onu odasına götürdü:
—Otur, dostum! dedi, iki erkek gibi konuşalım...
Morel derin bir iç geçirerek:
—Konuşacak birşey kalmadı efendim... Beni acılarımla başbaşa bı¬rakın!...
—Bana bak, genç dostum! Sadece kendini mi âşık oldun sanıyorsun?

Bazı acılar vardır ki, ölümden beterdir... Çok sevdiğim ve senin gibi uğ¬runda ölümü göze aldığım bir nişanlım vardı. Nikâhımızın yapılacağı gün¬dü. Karım olmasına bir iki saat kalmıştı. Düğün ziyafetinde dostlarımla birlikte yemek yiyordum. Mutluluktan uçuyordum. Birden bulunduğumuz salona jandarmalar girdiler. Kollanma kelepçe vurup beni götürdüler. On dört sene zindanlarda kaldım. Beni bir iftira ile zindana gönderen adam nişanlımla evlenmişti. Ve zavallı nişanlım koynuna girdiği adamın hain olduğunu bilmiyordu...
Monte Kristo sustu. Yüzü perişan ve gergindi. Gözleri alevler saçı¬yordu.
Devam etti:
—Ben de baban Morel'in senin yapmak üzere olduğunuz şeyi yap¬maya karar vermiştim; intihar edecektim... Lâkin kader bir "Allah Dos-tu"nu imdadıma yetiştirdi. O insan bana "ümit etmeyi ve sabrı" öğretti. Eğer intihar etseydim düşmanlarım benden kurtulmuş; dostlarım da yasa boğulmuş olacaklardı...
Morel:
—Sizin adınıza çok üzüldüm efendim... Ancak benim ümit edecek neyim kaldı ki? Neye ve niçin sabredeyim?.. Kont, sertliğe varan bir ses tonuyla:
—Morel! dedi, sen mucizeye inanır mısın; Allah'ın her şeye kadir ol¬duğuna inanır mısın?
—İnanırım efendim!...
—Dinle Öyle ise! Sana birşey söyleyeceğim: Albert'le düello edece¬ğimiz sabahı hatırlıyor musun?
—Evet efendim?...
—Dostum, ben ikimizin de sağ kalacağını biliyordum!... Çünkü o ge¬ce sabaha kadar uyumadım. Hep Allah'a bir mucize göndermesi için yal¬vardım... Allah'ın beni duyduğundan ve duamı kabul edeceğinden emin olarak düello meydanına geldim...
Morel gözlerini kapattı. Düello meydanında geçen hâdise bütün can¬lılığı ile ona göründü...
Sonra gözlerini açtı. 304
Kont
—Sen! dedi, arabamıza binmiş dönerken bana ne dedin hatırlıyor musun: "Bu bir mucize" demedin mi?...
—Evet efendim... Fakat bana ne demeye çalışıyorsunuz? Mezara gömdüğümüz bir ölünün kalkıp gelmesi için dua etmemi mi istiyorsu¬nuz?...
Kont, kendinden emin bir sesle:
—Neden olmasın? dedi, Allah'ın her şeye kadir olduğuna inandığını söyleyen sen değil misin?
. Morel:
—Vallahi beni Öyle sıkıştırdınız ki, ne diyeceğimi bilemiyorum!.. —Beni seviyor ve bana inanıyor musun? —Bütün kalbimle efendim...
—Sana ümidini kaybetme ve sabret diyorum! Sevgilini kurtaracağı¬ma dair verdiğim sözü hatırla diyorum! Bana bunun için bir ay daha izin ver diyorum!
—Ah, efendim! Sesiniz öyle vaadedici ki manasım geliyor!... Yoksa bu ölümde benden sakladığınız bir sır mı var?
—Bu soruya cevap vermeyeceğim!... Çünkü imtihanı kaybettin! Sana verdiğim bir sırrı kız kardeşine ve eniştene açıklayarak beni müşkül du¬rumda bıraktın...
—Haklısınız efendim...
—Bana istediğim bir ay mühleti veriyor musun, dostum?
—Veriyorum... Veriyorum efendim.
—Peki, bu bir ay içinde bir delilik yapmayacağına da söz veriyor mu¬sun?
—Söz efendim!

Monte Kristo genç adamı kucakladı ve onu bağrına bastı...
—Morel, dedi, senden son bjr ricam daha var ve beni kırmayacağını umarım.
—Söyleyin efendim, emrinizdeyim! Monte Kristo-2 F. 20

—Bu bir ay müddetle bende kalmanı istiyorum. Heydi'nin dairesine yerleşirsin... Böylece kızımın yerini oğlum almış olur.
—Heydi mi? Heydi'ye ne oldu?
—Bu gece yola çıktı.
—Sizi terk mi etti?
—Hayır, beni bekleyecek... Söyle, kabul ediyor musun?
—Memnuniyetle efendim. Sizin yanınızda iken kendimi emniyette hissediyorum...
—O halde dostum, hemen hazırlıklara başla ve beni de kimse görme¬den buradan çıkart!...
Maksimilen bir çocuk gibi, hatta bir mürit gibi itaat etti...
* * *
AYRILIK
Monte Kristo, Maksimüen'le meşgulken iki ayrılık hâdisesi gerçekle¬şiyordu. Önce birincisinden bahsedelim:
—Banker Danglar, öksüzleri koruma derneği müdürünü savdıktan sonra bürosunda ne kadar kıymetli, evrak ve mücevher varsa çantasına doldurdu. Öyle ki, arabasına binip evin yolunu tuttuğunda bürosu hemen hemen terkedilmiş gibiydi...
Eve geldiği zaman madam Danglar'ın dışarı çıktığını öğrendi: —Güzel! dedi kendi kendine... İşimi kolaylaştırmış oldu...
Büroda yaptığı gibi evde de ne kadar kıymette ağır, yükte hafif şey varsa topladı. Bunları da ayn bir çantaya doldurdu. Uşağına çantayı araba¬ya taşımasını söyledi. Kendisi de masanın başına oturup karısına bir veda mektubu yazdı:
"Sayın Madam,
Kızımın yaptığı gibi ben de bu evi terkediyorum. Zira, artık beni bu eve bağlayacak hiçbir şey kalmamıştır... Sizin bana ihtiyacınız olmayacak kadar servete sahip olduğunuzu biliyorum. Bu sebeble, ayrılmamın size bir zarar vereceğini sanmıyorum. Hiçbir zaman birbirimize sâdık eşler Ol¬madığımızı en az benim kadar siz de biliyorsunuz...
Her şeye rağmen aynı çatı altında yaşadığımız bu evi terkederken üzüldüğümü söylemek isterim.
Elveda madam ve iyi şanslar. Formaliteden Eşiniz Danglar."

Banker'in evi terkettiğinden bir saat sonra madam Danglar geldi. Uşak, baronun bir seyahate çıktığını söyledi. Kadın hiç şaşırmadı. Doğru¬ca kocasının çalışma odasına çıktı. Masaya bıraktığı mektubu gördü. Açıp okudu. Kayıtsız bir tavırla omuz silkti;
—Sanki umurumda idi! diye mırıldandı.
Mektubu ocağa attı. Yanışını alaycı bir tebessümle seyretti....
ikinci ayrılışa gelince:
Birincisi ne kadar kolay ve tarafların arzularına uygun idiyse, diğeri o kadar zor ve tarafların arzularına zıt idi...
Mersedes, oğlu Albert'le koca evini terkedince; Marsilya'ya gitmeye karar vermeden önce bir otel odasına taşınmışlardı. Böylece gelecek hak¬kında düşünmek ve plan yapmak için zaman kazanmış olacaklardı. Albert bir gün annesini karşısına alıp ona şöyle dedi: —Anneciğim, kış girmeden bir karar almamız gerekiyor,..

—Öyle ise aklında bir karar olmalı... Söyle oğlum, ne yapmayı düşü¬nüyorsun?
—Anneciğim, bu otel odası bize göre değil!... —Biliyorum oğlum...
—Anneciğim seni Marsilya'ya, mösyö Dantes'in hediye ettiği eve yolcu etmek istiyorum!...
—Ne diyorsun sen oğlum? Yoksa benden bıktın mı? Sana ayak bağı mı oluyorum? Neden sen de benimle geliniyorsun?
—Anneciğin) elimizde iki yüz franktan başka para kalmadığını bili¬yorsun ... Bu da ancak senin yol masrafına yeter!...
—Ama evimizin bahçesinde gömülü üç bin frankımız var!... —O ev ve o para senin anneciğim.'... Eğer beni kendinle götürmeye zorlarsan hiçbir zaman ayaklarım üzerinde durmayı öğrenemem... İşsiz güçsüz bir oğlun olduğunu söyledikleri vakit üzülmez misin? Halbuki su¬bay üniforması giymiş bir oğlun olsa ve seni ziyarete gelse; komşuların seni tebrik ederler...
Mersedes irkildi:

—Oğlum, sen ne demeye çalışıyorsun?
—Anneciğim sıkı dur ve sakın bana kızma... Maksimilen Morel gibi gidip süvari alayına yazıldım... Ve şu anda karşında bir süvari teğmeni du¬ruyor!... Söz veriyorum, dürüstlükten ayrılmayacağım ve Morel gibi şeref¬li bir subay olacağım... Kısa zamanda rütbem ve maaşım artacaktır...
Mersedes gülümsemeye çalışarak:
—Ya! dedi, demek herşey olup bittikten sonra gelip anneciğine söy¬lüyorsun?...
—Ah, güzel anneciğim! Beni ne kadar sevdiğini bilirim. Eğer sana damşsaydim kesinlikle izin vermezdin...
Sonra fermuarlı bir defter çıkardı. Açıp sayfalan arasında duran bin¬lik bir banknotu annesine gösterdi:
—Bak, anneciğim! dedi, şimdiden para sahibi oldum...
Mersedes heyecanla:
—Aman Allahım! dedi, nereden buldun onu?
—Merak etme melek anneciğim, helâl paradır. Yıllık maaşımın yan¬sını peşin verdiler... Diğer yansını da yıl sonunda alacağım... Afrika'dan sana sık sık mektup yazarım!...
—Ah, çocuk! Demek Afrika'ya gidiyorsun?
—Evet anneciğim. Dedemin adını şerefle taşıyacağım ve inan Ölme¬mek için cesurca savaşacağım... Postumu ucuza satmayacağım!...
—Deli çocuk! Ben senin yokluğuna nasıl katlanmm? Beni ne kadar üzdüğünü biliyor musun?
—O halde müjdemi dinle! Bir ay, hazırlık yapmam için, izin verdiler. Senin için posta arabasında yer ayırttırdım. Ben birkaç gün daha burada kalıp diğer işlerimi tamamlayacağım. Marsilya'da buluşuruz.
—Oğlum yapma! Hiç olmazsa beraber gidelim... Ben işlerinin bitme¬sini beklerim.
—Hayır anne! Ayn kalmaya şimdiden alışmamız lâzım. Bu bir dene¬me olsun... Marsilya'da görüşürüz!...
—Albert oğlum, görüyorum ki herşeyi Önceden plânlamışsın... Bana da uymak düşüyor... Çocuk değilsin ki kulağından tutup götüreyimL. Ma-

dem arzu ettiğin yol budur; dediğin gibi olsun... Senin için dua edeceğim. Yaşamalısın ve mutlu olmalısın...
Albert annesinin elini Öptü. Gösterdiği anlayıştan dolayı teşekkür etti;
—Anneciğim! dedi, cesur bir kadın olduğunu biliyordum... Ne de ol¬sa KatalanhsınL. Eh, dedemin adını aldığıma göre, ben senden daha eski bir

Katalanlı sayılırım!...
Oğlunun söyledikleri hoşuna gitmiş olacak ki, Mersedes'in yüzüne hüzünlü bir tebessüm yayıldı:
—Gidelim Albert! dedi, Paris bize göre değil...
—Gidelim anneciğim. Sen çantaları hazırlarken ben de otelciye hesa¬bımızı ödeyeyim.
Albert hesabı ödedikten sonra sokağa çıkıp kiralık bir araba çevirdi. Arabacıya kapının önünde beklemesini söyleyip annesini almaya çıktı.
Beş dakika sonra genç adam peçeli bir kadım koluna takmış olarak indi. Arabanın kapısını açıp binmesine yardım etti. Oda hizmetçisinin ge¬tirdiği çantaları arkaya yerleştirdi. Sonra kendisi de arabaya bindi. Araba¬cıya posta merkezine sürmesini söyledi.
Aynı anda sokağın köşesinden ikinci bir arabanın hareket ettiği gö¬rüldü. Onları posta merkezine kadar takip etti.
Merkez binasının önüne vardıklarında posta arabasının hareket etmek için son müşterisini beklediğini gördüler. Hizmetçi Mersedes'in çantaları¬nı bagaj mahalline yerleştirirken anne ile oğul kucaklaşülar. Zavallı kadın tebessüm etmeye çalışırken gözyaşlarına mani olamıyordu.
Araba hareket etti. Albert, yolcularını uğurlamaya gelenlerle beraber annesine el sallıyordu. Az ötede onları takip etmiş olan arabada siyahlar giyinmiş bir adam oturuyordu. Uzaklaşan posta arabasının arkasından ba¬karken elini kederden karıncalanan alnında gezdirirken;
—Yazık! diye mırıldandı, intikamım yüzünden perişan olan bu iki günahsızı mutlu etmek için neler vermek istemezdim... Ama kabul etme¬yeceklerini bildiğimden buna cesaret edemiyorum. Allah yardımcıları ol¬sun...
310
•—» £=: er
°" «* £ p S" e
3
CO
=r
x-
I
§
§ 5 s f :< İ
| I" 3 §" S
I f s « I
S*-o w x-
"O
o.
to
S.*
ft
E
5-" ö §•
S" S: fc? fc1 > s
M -—- <O
t»
;_ fB O"
o to o- a. 3
= 2: ^ O. S* t»

?-< sr o BJ t; s
63 İ. S/ N S- İ
11 £ l' ş 11
5. s- S. ö o
£ g* £
11 £
& X- S
< to /u
^ P: s £ 2.
İ N f,^ X* «•
r cr >< s: <
fro CB =: a
ff
« 2 2ü M_'
a 3 & -
S. S = B
o" — > R
5 M w ? ri
6 2 S" rt
o. ^
o. o
3
ftî
cr
CT
C
O-
? N
S m
S
xc
3
S s
»? o
3
N
5. 3
3 K.
fB C>
if
3 O. tu
1
?A3'
S!
K S"
o
<
E o
?o
EC CP3C
â

arasında gizli bir şifre idi ve anlamı "buranın aslanı benim" demekti...
Gardiyanın düdüğü, mahkumları içine düştükleri kâbustan uyandırdı. Gardiyan bağırdı: —Benedetto! Ziyaretçin var! Benedetto, ellerini cebine sokmuş giderken mahkûmlara döndü:
—Arkadaşınızı yerden kaldırın! diye emir verdi, dua etsin ki onu öl¬dürmedim...
Ziyaret odası dikdörtgen biçiminde olup ortadan birbirine paralel iki sıra çitle bölünmüştü. Böylece ziyaretçi İle mahkum birbiriyle el sıkışa¬maz, birşey alıp veremezlerdi...
Benedetto ziyaretçi odasına girince hayret ve şaşkınlıktan dondu kal¬dı. Güçlükle:
—Sen ha? diyebildi.
—Benim ya! dedi ziyaretçi. Ne o mânevi babanı görünce şaşırdın, Korsikalı canavar?..
—Betroçyo! Senin ne işin var burada?
—Seni ziyarete geldim, oğlum!...
—Haydi oradan! Elinden gelse beni bir kaşık suda boğarsın...
—Benimle başbaşa konuşmak İster miydin? Belki insafa gelir seni buradan çıkarmanın bir yolunu bulurdum... ?
—Sus! Sus, be adam! Ne diye yüksek sesle konuşuyorsun bunları?...
—Eh, madem istemiyorsun ben de giderim...
—Dur! Dursana, nereye gidiyorsun?
—Demek benimle başbaşa konuşmaya râzı oluyorsun?
—Seni "koruyucum" gönderdi değil mi?
—O da kim?
—Haydi canım! Bana numara yapma!...
—Peki seni koruyanın kim olduğunu sanıyorsun?
—Sanmıyorum; biliyorum...
—Ya!
—Evet!
—Söyle bakalım!
—Biliyorsun ama... Yine de söyleyeyim: Beni kürek cezasından kur-tp, zengin bir baba bulan kim ise, koruyucum da odur. Çekinmeden milyonları önüme serebilen ve bana prensler gibi bir hayat bağışlayan kim ise, koruyucum odur... Anladın mı mösyö Betroçyo? Koruyucum, bütün bunları sefil bir serseriyi sevindirmek için yapmıyor elbette!... Bu fedakar¬lıkları yapsa yapsa Öz babam yapar... Seni buraya gönderen de odur... Monte Kristo, benim öz babam! Bundan eminim...
—Kapa çeneni sefil yaratık! Sözlerine dikkat et; yoksa mahvolur¬sun!... Sahip çıkmaya çalıştığın adam bir "Allah Dostu"dur... O sana yar¬dım elini uzatmak istiyor, sense ne düşünüyorsun?... Onu arkadaşlarından bir kürek mahkumu mu yoksa kolayca aldatabileceğin bir ahmak mı sanı¬yorsun?
Benedetto'nun kolları yana düştü. Attığı blöf tutmamıştı...
—Peki, neden? diye inledi, Monte Kristo neden bana yardım elini uzatıyor?... Babam kim? Ben asıl babamı öğrenmek istiyorum... Ne paha¬sına olursa olsun öğrenmek istiyorum!...
—Bütün bu soruların cevabını yakında öğreneceksin; sabret...
Bu sırada gardiyan içeri girdi. Betroçyo'ya hitaben:
—Affedersiniz mösyö... dedi, sorgu hâkimi mahkumu istiyor!
Benedetto:
—Mösyö, dedi, yarın yine gelecek misiniz?
—Neden?

—Gelmeniz lâzım! Konuşmamız daha bitmedi. Bakın mahkemeye çıkıyorum! Belki de, belkisi ne, şüphesiz idam kararı verilecek... Yalvarı¬yorum size, yarın yine gelin!...
—Peki, Benedettocuğum... Madem çok istiyorsun; geleceğim!... Ger¬çek babanın kim olduğunu söyleyeceğim!
315
İDAM HÜKMÜ
Betroçyo'nun Benedetto'yu İkinci defa ziyaret edip babasının kim ol¬duğunu söylediğinin ertesi günü, kraliyet savcısı sabaha kadar çalıştı. Monte Kristo'nun evinden çıkan hırsız arkadaşını Öldüren ve bundan önce pek çok ağır suçlar işleyen Benedetto'nun dosyasını hazırladı. Kesinlikle İdamını isteyecekti.
Sabahın ilk ışıklan odasını aydınlatırken Vilfor bitkin bir halde koltu¬ğuna yığıldı. Bu sırada yeni hizmetçi içeri girdi:
—Efendim, dedi, madam Vilfor kahvaltıya gelip gelmeyeceğinizi so¬ruyorlar?
—Gelemeyeceğimi söyle! Çalışıyorum...
Bu sözleri karısını atlatmak için söylemişti. Aslında çalışacak gücü kalmamıştı. Bahçeye çıkıp biraz temiz hava alırsa, kendisine gelebileceği¬ni düşündü. Kestane ağaçları arasında dalgın dalgın yürürken gözü babasının pen¬ceresine kaydı. Felçli adam perdesi aralanmış camdan ona bakıyordu. Ba¬kışlar öylesine tehdidkâr ve öylesine kızgındı ki Vilfor korku İle titredi. Âdeta ona:
—Verdiğin sözü yerine getir! Yoksa ben yapacağımı bilirim... diyor¬du. '
Kraliyet savcısı, babasını anladığını göstermek için ona doğru eğile¬rek:
—Tamam mösyö, dedi, isteğiniz yerine getirilecektir!... 316
T
Valentin'in, Boris'in, İsen Meranların cesetleri gözünün ününe geldi. Sanki onlar da "intikamımızı al!" diye yal varıyorlardı... Birden bütün yorgunluğunu unuttu: —Bu işi hemen bitirmeliyim! diye mırıldandı. Kararlı adımlarla odasına gitti. Hizmetçiyi çağırdı: —Madam kahvaltısını yaptı mı? diye sordu. —Evet efendim, dedi uşak, şimdi oğlunuz Edvard'ın odasındalar... —Söyle, beni kendi odasında beklesin! Konuşacaklarımız var... —Emredersiniz mösyö!
Uşak çıktıktan sonra kraliyet savcısı odasında bir ileri bir geri yürü¬meye başladı. Söyleyeceklerini toparlamaya çalıştığı belli oluyordu.
Vakit kazanmak için idamını isteyeceği mahkumun dosyasına son bir kere daha göz gezdirdi, ifâdeleri ve belgeleri sıraya koydu. Beş dakika sonra uşak geri döndü:
—Madam odasında sizi bekliyorlar efendim, dedi. Vilfor, karısını "kanun adamı" sıfatıyla görmeğe gideceğinden savcı¬lık üniformasını giydi. Bütün düğmelerini dikkatle ilikledi. Bastonunu ve şapkasını aldı. Mahkeme salonuna gider gibi madam Vilfor'un odasına doğru yürüdü.
Karısı onu kapıda resmi kıyafetle görünce şaşırdı: —Mösyö neyiniz var? Hasta mısınız? —Yok bir şeyim! dedi kanun adamı...
—Ah, efendim... Sabahlara kadar çalışıyorsunuz... Biraz da sağlığını¬zı ve bizi düşününüz!... Vilfor gürledi:
—Madam! dedi, karşılıklı maskeleri indirelim!... Karşınızda kocanız olarak değil, bir kanun adamı sıfatıyla dikiliyorum... Kadın:
—Ah, mösyö... dedi, neler söylüyorsunuz? —Daha açık konuşmamı istiyorsunuz değil mi? O halde söyleyin ma-
317
dam! Kullandığınız zehiri nerede saklıyorsunuz?...
Ne çığlığa, ne hıçkırığa benzeyen boğuk bir ses kadının göğsünü del¬di ve yüzü Ölü beyazına dönüştü:

—Mösyö, diye kekeledi... Anlamıyorum... ne... ne....
Vilfor, karısıyla kapı arasında durmuş, geçilmesi imkânsız bir kale örmüştü.
—Madam.' Evde zehir kullanan bir katil bulunduğunu doktor Evinay söyledi. Hem de daha Marki Sen-Meran'ın Ölümünde. Allah beni affetsin, Boris'in ölümünden sonra şüphelerim bir melek üzerinde yoğunlaştı. Ya¬tağımı paylaştığım kadının bir yılan olabileceğini düşünmedim... Öyle ki kızımı ikinci defa zehirletecek kadar kördüm... Ama şimdi iki kişi tarafın¬dan bilinen ve pek çok kişi tarafından da kolayca tahmin edilen cinayetleriniz alenileşti madam!... Tekrar ediyorum: Bunları kocanız ola¬rak değil elinde suç delilleri bulunan bir yargzç olarak söylüyorum... —Mösyö yalvarırım, çocuğumuzun başı için beni bağışlayın!... —Vay alçak, vay! Sen katil değil, aynı zamanda alçaksın! Çocuğu¬muzun adını ağzına alma bir daha! Kim bilir belki de zehirin en tesirlisini benim için veya oğlum için sakhyorsundur!... —Mösyö karınız olduğumu unutuyorsunuz!
—Karşımda karım yok... Dört kişinin katili bir alçak! Eğer bu alçağın hâlâ küçük bir şeref duygusu kalmışsa sakladığı zehiri kendisi kullanır!... Eğer bunu yapamayacak kadar şerefsiz ise; bilsin ki onu acımadan ipe göndereceğim!...
Kadın son bir gayretle Vilfor'un önünde diz çöktü:
—Yalvarıyorum size, oğlumu öksüz bırakmayın... Onun bir anneye ihtiyacı var....
—Katil ve alçak bir anneye değil! Madam sana son defa söylüyorum! Bu ailenin sana ihtiyacı yok... Sana dönünceye kadar mühlet veriyorum! ; Mahkemeden döndüğüm zaman sakladığın zehirle adaleti kendi rızanla gerçekleştirmezsen, yemin ediyorum seni ipe gönderirim...
Sonra kadının üzerine eğildi. Daha yumuşak bir sesle; —Elveda madam! dedi.
318
Bu "elveda" sözü kadının kalbine bir bıçak gibi saplandı. Ellerini yü¬züne kapattı ve böylece kaldı.
Kraliyet savcısı çıkarken kapıyı madam Vilfor'un üzerine kilitledi. Bunun anlamı gayet açıktı...
Vilfor çalışma odasına gitti. Benedetto'nun dosyasını çantasına koy¬du. Ağır adımlarla evi terketti. Dış kapıda bekleyen arabasına bindi. Ara¬bacıya adliye binasına sürmesini söyledi.
Günün erken saatlerinde adliye binasının Önü meraklı seyircilerin iş¬galine uğramıştı. Sanki bütün Paris oraya taşınmıştı. Akşam gazeteleri Andre Kavalkanû skandalına geniş yer vermişlerdi. Hukukçular, siyasiler, eğitimciler ayrı ayrı yorumlarda bulunuyorlardı.
Mahkeme salonuna ancak şehrin ileri gelenleri alınmıştı. Ön sıralan krala yakınlığı ile tanınan baronlar, kontlar ve milletvekilleri kapmışlardı.
Hâkimler derin bir sessizlik içinde yerlerini aldılar. Bütün seyircilerin dikkat ve hatta hayranlığını kazanmış olan kraliyet savcısı mösyö Vilfor iddia makamına olurdu... Sanki peş peşe evinden dört ölü çıkan adam o değildi. Herkes, insanî zaaflara yabancı olan bu kanun adamını korku ile seyrediyordu.
Başkan:
—Mahkemeyi açıyorum! dedi, jandarmalar mahkûmu getirsinler!
Bütün gözler Benedctto'nun gireceği kapıya çevrildi. Kapı açıldı ve mahkûm bütün haşmetiyle göründü. Sanki idamı istenecek adam değil de Prens Kavalkanii geliyordu. Şık bir elbise giymiş, çizmeleri pırıl pınldı. Gerçek bir asilzade olsa ancak böyle çalımlı yürürdü. Bakışlarını seyirci¬ler üzerinde gezdirerek avukatının yanına kadar geldi. Sonra gözlerini kra¬liyet savcısına dikti. Öyle ki, Vilfor bu gözlerden rahatsız oldu...
Seyirciler veya diğer adıyla dinleyiciler, mahkûmun soğukkanlılığı karşısında şaşırıp kaldılar.

Ön sıralarda bir yer kapmış olan Debray, yanında oturan Şato Re-no'ya döndü:
—Şuna bak! dedi, adam nerede ise bakışlarıyla kraliyet savcısına meydan okuyor!...
Reno:
319
—Dostum, adam gerçekten bir prens olmasın?
—Ne bileyim... dedi öbürü, şaşmamak elde değil...
Başkan tokmağını masaya vurarak dinleyicileri sessizliğe davet etti. Sonra kraliyet savcısından iddianameyi okumasını istedi. Vilfor, usta ve acımasız kaleminden çıkan iddiaları bir bir sıraladı. Cinayeti en canlı keli¬melerle anlattı ve mahkûmun o güne kadar işlediği diğer suçlan tarih sıra¬sına göre, belgeleriyle isbaüadı.
Uzun süren iddianame sırasında kraliyet savcısı sık sık başını kâğıtlardan kaldırıp mahkumun reaksiyonunu görmek istemiş ise de buna muvaffak olamamıştı. Benedetto'nun bakışları ciddi, hatta biraz da alaycı idi...
Nihayet iddianamenin okunması bitti.
Başkan sanığa döndü:
—Adınız, soyadınız? dedi.
Benedetto ayağa kalktı. Heyecansız ve akıcı bir sesle:
—Başkan beni bağışlasın, dedi, sorularınıza yeri ve zamanı gelince cevap vermek istiyorum. Bu soruyu şimdilik geçiniz lütfen!...
Bu cevaba şaşıran başkan heyete ve jüriye baktı. Sonra kraliyet savcı¬sına döndü. Hepsi başlarıyla "Kabul" işareti yaptılar...
Dinleyicilerin ağzı açık kalmıştı. Koca salonda çıt çıkmıyordu.
Başkan devam etti:
—isteğiniz kabul edilmiştir, dedi, ben soracağım; siz istediğinize ce¬vap vereceksiniz... Şimdi soruyorum: Yaşınız? Mahkûm:
—Yirmi bir, dedi, daha doğrusu 1817;de 27'yi 28 Eylül'e bağlayan gece doğduğuma göre yirmi bir yaşında sayılırım...
Not almakta olan Vilfor bu tarihi duyunca heyecanlandı. Başkan:
—Doğum yeriniz?
—Paris yakınında... Ateul'de doğmuşum...
Kraliyet savcısı dehşetle başını kaldırdı. Canavar görmüş gibi Bene-320
'ya baktı. Mahkum gayet serin kanlı idi ve savcıya aldırdığı yoktu.. Başkan:
—Mesleğiniz? dedi. Mahkûm gülümsedi:
—Önce hırsızdım... Sonra soyguncu oldum... Yakalandığım zaman adam öldürme mesleğine başlamıştım...
Kraliyet savcısı, uykusuzluğun da verdiği sinir gerginliğinden boğu-| hır gibi oldu. Mahkemede olduğunu unutmuş gbi, kravatını gevşeiti; göm¬leğin yaka düğmesini açtı.
Başkan ve jüri bu harekete bir anlam veremediler... Mahkûmu birak-I mış onu izliyorlardı. Bütün bakışların kendisine çevrilmiş olduğunu gören I Vilfor şaşırdı. Bir şey arıyormuş gibi ceplerini karıştırmaya başladı.
Benedetto fırsatı değerlendirdi:
—Kraliyet savcısı ne arıyorlar acaba? Beni idama gönderecek yeni I bir belge mi?...
Vilfor cevap vermedi. Bitkin ve solgun koltuğuna yığıldı. Elini bir¬den kızaran ve alev alev yanan alnında gezdirdi...
Başkan mahkûma çıkıştı:
—Kendinizi savunup suçunuzu hafifletmeyi deneyeceğinize saydığı¬nız mesleklere uygun bir karekter sergiliyorsunuz!

Benedetto gülümseyerek:
—Sayın başkan! dedi, söyler misiniz, daha doğduğu gün babası ve annesi tarafından sokağa atılmış bir çocuk başka ne yapabilirdi?...
—Demek annesiz ve babasız büyüdünüz öyle mi?
—Ya! efendim... Görüyorsunuz, ne vicdansız anne ve babalar var!... İşte bu yüzden size adımı söyleyemedim! Sokağa atılan, daha doğrusu bîr ağacın dibine bırakılan çocuğun adı olur mu? Ama babamın kim olduğunu biliyorum... İsterseniz onun adını verebilirim...
Başkan:
—Peki, dedi, söyleyin bakalım: Babanızın adı nedir ve ne iş yapar?
Benedetto:

—Önce ne iş yaptığını söyleyeyim isterseniz?
—Farketmez, söyle!
—Babam "kraliyet savcısıdır" sayın başkan!
Mahkeme salonunun ortasına bir yıldırım düşseydi ancak bu derece şaşkınlık verebilirdi...
Başkan, Vilfor'a dikkat etmeksizin hayretle sordu:
—Kraliyet savcısı mı?
—Evet başkan! isterseniz adını da söyleyeyim: Adı Vilfor'dur!...
Nihayet beklenen fırtına kopmuş, mahkeme salonu ana-baba gününe dönmüştü. Bağıranlar, yuhlayanlar, iftiracıyı öldürelim diyenler birbirine karışıyordu.
Jüri üyeleri de Vilfor'u teselli etmeye çalışıyorlardı.
Jandarmaların düdüğü, başkanın tokmağı dinleyicileri zor teskin etti. Aslında işin nereye varacağını merak etmiş olacaklar ki, ortalık kısa za¬manda yatıştı...
Başkan mahkûma döndü:
—Be serseri çocuk! diye bağırdı, adaletle alay mı ediyorsun yoksa misli görülmemiş bir skandal mı çıkarmak istiyorsun?
Benedetto gayet sakin:
—Hayır sayın başkan, dedi, ne biri ne öbürü!... Bilâkis adaletin yerini bulması için, idamımla da neücelense, gerçekleri dile getiriyorum ve bunu isbat etmeye de hazırım...
Dinleyici kalabalığında tekrar bir dalgalanma oldu. Vilfor'da en kü¬çük bir reaksiyon görülmüyordu...
O sırada dinleyiciler arasında bir kadının bayıldığını haber verdiler... Bayılma sırasında peçesi açılmış olduğundan tanıyanlar adının "Barones Danglar" olduğunu söylemişler... Biri ona ilaç koklatmış ve kadın tekrar kendine gelmiş...
Benedetto kalabalığa susmalarını işaret ederek:
—Sayın başkan, dedi, izin verirseniz delillerimi sıralayayım. Eğer bundan sonra babam itiraz ederse idama razıyım!...
Başkan jüriye döndü. Hepsi başlarıyla "evet" dediler...

p- Benedetto anlatmaya başladı. Doğduğu geceyi, babasının öldü diye¬rek bir tabuta koyduğunu, bahçede bir ağacın dibine gömdüğünü, Korsi-kalı'mn intikam hikâyesini, evlâtlık olarak büyüdüğü evi... herşeyi tek tek anlattı.
—Efendim dedi, beni en çok üzen bana sıcak kucaklarım açan eve ihanet etmem oldu,.. Beni Öz oğlu gibi sevip koruyan zavallı melek analı¬ğımı sakladığı

emanet paranın yerini söyletmek için yaktım!...
Dinleyiciler arasında tekrar bir dalgalanma oldu. Benedetto susmaları
için işaret etli:
—Evet efendim onu diri diri ateşe verdim!... Sonra vicdan azabı için¬de evi
lerkettim. Beni yaratan Allah'a isyan ettim! Hayat tecrübeleri bana öğretti ki,
bu kötü tabiatı babamdan almışım... Bunu öğrendiğim günden bu yana artık Allah'a
isyan etmiyor, hayatımı hâdiselerin akışına bırakı¬yordum.... Başkan:
—Ya anneniz? dedi, Öz anneniz kimdir?
—Annemin adını bilmiyorum... Merak da etmedim; çünkü onun bir suçu yoktu. Babam
ona öldüğümü söylemişti...
O sırada dinleyiciler arasında bir hıçkırık sesi yükseldi. Az önce ba¬yılmış
olan ve adının "Barones Danglar" olduğu söylenen kadın şiddetli birsınir krizine
tutulmuştu... Jandarmalar sükuneti sağlamak için kadını
dışarı çıkardılar.
Şiddetli deprasyona, beynini çatlatan sancılara ve kaybolmaya yüz tutan şerefine
rağmen Vilfor bu kadını tanıdı. Birden ayağa fırladı.
Başkan ondan cesaret alarak:
—Deliller! Deliller! diye bağırdı ve Benedettoya dönerek:
—Sanık bu tüyler ürpertici iddiaların delil gerektirdiğini biliyor mu?
diye sordu.
Benedetto gülerek:
—Sayın başkan hâlâ delil mi istiyorlar? Öyle ise
Kraliyet savcısını göstererek:
—işte delil! dedi, bakın ona iyice bakın!... Başka bir delile ihtiyaç
gösteriyor mu?,..
Bütün başlar Vilfor'a çevrildi. Bu kadar başın ağırlığı altında ezildiğini
hisseden kraliyet savcısı salonun ortasına kadar yürüdü. Kalabalıktan
itiraz homurtuları yükseliyordu.
Benedetto:
—Benden delil istiyorlar baba! dedi, vereyim mi?...
Vilfor bu sorunun manasını çok iyi anlamıştı. Annesini kasdettiği belli idi...
—Hayır! Hayır! dedi, başka delile ihtiyaç yok!... Başkan:
—Bu da ne demek oluyor mösyö Vilfor? diye bağırdı, kendinizi koy-vermeyin! Bir
serserinin sözleri aklınızı başınızdan aldı... Duruşmayı bir başka zamana
erteleyeyim... Kendinizi savununuz!...
Vilfor:
—Sayın başkan, dedi, aklım başımda ve ne dediğimi çok iyi biliyo¬rum!... Bu bana
Adİl-i Mutlak olan Allah'ın bir cezasıdır... Bir zamanlar bir "Allah DosnTnun
dediği gibi, "kısas en âdil cezadır"... Ben yaptıkları¬mın bedelini ödüyorum...
Bizde bunun anlamı: "Suç eşittir ceza"... Baş¬kan! Şimdi İzninizle evime
gidiyorum ve yerimi alacak kraliyet savcısını bekleyeceğim... İfade vermek
için...
Vilfor sendeleyerek kapıya doğru yürüdü. Dinleyiciler saygılı bîr şe¬kilde ona
yol açtılar... Mübaşir, alışık olduğu bir hareketle, koşup kapıyı açtı...
Büyük acılar öylesine kutsaldır ki, en kötü zamanlarda bile kitlelerin şefkatini
cclbederler... Pek çok zâlim diktatörü ayaklan altında ezen ve hiç bir vicdan
azabı duymayan yine aynı kitlelerdir... Çünkü zâlimin itiraf etme şansı
yoktur... O bütün topluma zulmetmiştir ve günahları açıktır!...
Öyle durumlar vardır ki, kitleler hisseder fakat açıklayamazlar... Bu durumda en
başarılı şair, çığlığı basabilendirL. Kitle, bu çığlığın gizli ma¬nasını anlar
ve anlamakla yetinir... İşte bugün, burada, dinleyici kitlesi böyle bir çığlık

duydu... Mânasını anladı ve saygı gösterdi...
I KEFARET
Vilfor, koridora çıkınca savcılık cübbesini sırtından çıkardı. Dış avlu¬ya kadar ezbere yürüdü. Arabası bekliyordu. Kapıyı kendi eliyle açarak bindi. Arabacıyı uyandırdı: "Eve gidelim" dedi.
Yıkılan parlak hayatının bütün yükünü omuzlarında hissetti. Bu ağır yük altında eziliyordu.
Kalbinin tâ derinliklerinden gelen bir inilti ile "Allah!" dedi... Bu yı¬kılışının gerisinde Allah'ın gizli elini görüyordu.
Araba hızla ilerlerken minderlerin üzerinde sarsılan Vilfor, birşeyin kendisini rahatsız ettiğini hissetti; Elini uzatıp aldı. Bu, karısının yastıkla¬rın arasında unuttuğu yelpazesi idi. Madam Vilfor'la geçirdikleri mutlu günler aklına geldi. Bir saat önce onu ölüme mahkûm ederek evden ayrıl¬mıştı. Acaba şimdi ne yapıyordu. Zehiri içmiş miydi? Yoksa şu anda veda mektubu mu yazıyordu?
Bir yeri kızgın demirle dağlanmış gibi;
—Ah! dedi... Bu kadın bana dokunduğu için cani oldu. Kötülük kole¬ra gibi bulaşıcıdır... Asıl suçlu benim! Böyle olduğu halde onun ölümüne karar verdim... Halbuki şu anda beni de darağacı bekliyor! Hayır, yaşaya¬cak! Yaşamalı! Birimiz kaplan, öbürümüz yılan... Birbirimizi ne isabetle bulmuşuz! Kaçacağız; Fransa'yı terkedeceğiz... Evet, ona herşeyi itiraf edeceğim: "Ben de cinayet işledim" diyeceğim... Tam benim gibi kocaya lâyık bir kadın o! Oğlumuz da öyle... Tam bana çekmiş; kalbinde acıma hissi yok!...
324
325
Sonra pencereden başını kaldırdı. Arabacıya bağırdı:
—Daha hızlı! Daha hızlı! diye emretti...
Araba âdeta uçarak yol aldı. Beş dakika sonra konağın önüne vardı¬lar. Vilfor, arabacının yardım etmesini beklemeden kapıyı açıp indi. Koşar adımlarla eve çıktı. Babasının penceresine göz attığı zaman sanki iki kişi¬nin siluetini görür gibi olmuştu, ama bunu düşünecek halde değildi. Ma¬dam Vilfor'un odasına koştu. Kapının tokmağına el attı. Kapı kilitli değil¬di:
—Bu iyi işte! diye teselli buldu.
İçeri girdi. Oda boştu:
—Yatak odasında olmalı, dedi.
Bacakları titreyerek yatak odasına yürüdü. Kapı kilitliydi. Sırtında bir ürperti gezindi:
—Eloiz! diye bağırdı.
Bir eşyanın sürüklenmesini andıran bir gürültü duydu.
—Eloiz! diye tekrarladı.
Kadının sesi duyuldu. Mağaradan gelir gibiydi:
—Kim o?
Vilfor telaşlı ve boğuk bir sesle:
—Açın Eloiz! dedi, benim... Kocanız!
Ama kapı açılmadı.... Adam bir tekmeyle kapıyı ardına kadar açıp içeriye daldı:
—Eloiz! Eloiz, neyiniz var? Konuşun lütfen!
Genç kadın ona elini uzatırken, zorlukla çıkan hırıltılı bir sesle:
—Emriniz yerine geldi mösyö! dedi, başka bir arzunuz var mı?
Ve kadın olduğu yere yığıldı. Vilfor koşup onun elini tuttu. Bu el so¬ğuk ve kaskatı idi... Madam Vilfor ölmüştü!... Adam dehşetle doğruldu: —Oğlum! Edvardım! diye bağırdı. Deli gibi odadan dışarı fırladı. Koridora çıkınca tekrar bağırdı:

—Edvard! Oğlum, neredesin?
Hizmetçiler koşup geldiler. Deli gibi sağa sola koşuşturan efendileri-şaşkın gözlerle baktılar.
—Oğlum! diye haykırdı Vilfor, oğlum nerede?
Oda hizmetçisi:
—Oğlunuzu aşağıda hiç görmedik mösyö, diye karşılık verdi.
Vilfor:
—Bahçeye! diye bağırdı, bahçeye bakın; orada oynuyordur...
—Mösyö, bahçede de yok! Madam yarım saat önce onu odasına ça¬ğırmıştı... Bir daha indiğini görmedik.
Vilfor'un alnını buz gibi bir ter kapladı. Bakışları bulandı. Bu sefer koşarak değil, sarhoş gibi yalpalayarak karısının odasına geri döndü. Ed-vard'ın odasına annesinin odasından giriliyordu. Kadının cesedi oğlunun odasına açılan kapının önünde uzanmış duruyordu. Kapıdan girmek için ya cesedi kenara çekmek ya da üzerinden atlamak gerekiyordu. Vilfor'un ne düşünecek ne de kaybedecek zamanı vardı. Kapı aralıktı. Adam cese-I din üzerinden atlayarak Edvard'ın odasına girdi.
Çocuk kanepede uzanmış yatıyordu. Hareketsizdi:
Çocuğun üzerine eğildi. Nefesini dinledi. Elini kalbinin üzerine koy¬du:
—Ah, dedi, bütün duygularım uyuşmuş... Bir şey hissetmiyorum.
Çocuğu sarsarak, seslenerek kucağına aldı. Vücudu soğuk ve katı idi. Edvard'ın yakasına iliştirilmiş bir kâğıt vardı. Dörde katlanmış olan bu kâğıt mutlaka annesi tarafında yazılıp oraya iğnelenmişti.
—Aman Allahım! diye bağırdı. Vilfor.
Kendi çığlığından korkmuştu. Çocuk kollarından kayıp annesinin ya¬nına düştü. Vilfor yıldırımla çarpılmış gibi diz üstü çöktü. O anda gözleri karısının yüzüne kaydı. Bu yüzde alaylı bir gülümseme vardı...
Kâğıdı aldı. Açınca karısının yazısını tanıdı. Titreyerek okudu:
"Mösyö! Ne yaptımsa çocuğum için yaptım. Çocuğunu seven bir an¬ne onu bırakıp gitmez."
Göğsünden, gırtlağını yırtarcasına bir çığlık koptu:

—Allah! dedi, hep Allah'tan!... Bunlar günahlarımın kefareti...
Bugüne kadar hiç kimseye acımayan bu taş yürekli insan, yerde can¬sız yatan anne ile oğula acıdı. Ağlamak ve birilerine içini dökmek istiyor¬du. Terden sırılsıklam ve korkudan diken diken olan saçlannı eliyle geriye itti. Babasından başka içini dökecek bir yakını yoktu. Felçli adamın odası¬na çıkmak üzere ayağa kalktı. Merdivenin basamaklarını zor tırmandı, İçeriye girince papazı gördü. Babasının baş ucuna oturmuş ona birşeyler antahyordu:
—Siz burada mısınız peder? dedi, siz hep ölüm kapımızı çaldığı za¬man mı ortaya çıkarsınız?..
Papaz tüyler ürperten bir sesle:
—Mösyö! dedi, buraya bana olan borcunuzun tamamını ödediğinizi ve artık sizin için, "Allah'ım Yeter!" diye dua edeceğimi söylemeye gel¬dim!...
Vilfor:
—Allahim! dedi, bu ses?..
—Evet! dedi papaz, bu sesin yabancısı değilsiniz...
Sonra cübbesini çıkardı. Başındaki peruğu sıyırıp aldı. Saçlannı dü¬zeltti.
Vilfor:
—Aman Allahım! diye haykırdı, Monte Kristo bu!...

—O da değil mösyö! Benî tanımak için daha uzaklara gitmelisiniz...
—Ne kadar uzağa?
—Marsilya'ya gitmelisin! Nikâh ziyafetinde olan ve evlenmek üzere iken ellerine kelepçe vurulup önünüze getirilen genç denizciyi hatırla¬yın!...
—Ah, Sen!... Sen...
—Evet ben If Şatosu zindanlarına gömdüğün ve oradan çıkamayaca¬ğını sandığın Edmon Dantes'im!...
—Ya! dedi Vilfor... Demek Edmon Dantes'sin?
Sonra çılgınlar gibi bir kahkaha savurdu ve Monte Kristo'nun bileği¬ne yapıştı:
328
—Gel! dedi, gel de intikamın iyi alınmış mı gör!... i* Kont hiç itiraz
etmeden kraliyet savcısını takip etti. Madam Vilfor'un lodasına indiler. Monte Kristo gördüğü manzara karşısında dehşete kapıldı. Tçocuğun öldüğünü bilmiyordu. Beklemediği bu netice intikam sınırlarım
[aşmıştı.
i Müthiş bir iç sıkıntısı ile çocuğun yanına diz çöktü. Göz kapaklarını ?
kaldırdı. Nabzını yokladı. Çocuğu kucağına alıp Valentin'in odasına koş¬tu. Kapıyı arkadan kilitledi.
Vilfor:
—Çocuğum! diye bağırdı, yetişin oğlumu kaçırıyor!... Lanet olsun
i sana Edmon Dantes!
Bağırmaktan başka birşey yapamıyordu. Heykel gibi donmuş kalmış¬tı... Ve bir put kadar hissizdi... Beynindeki korkunç yıkım tamamlanınca¬ya kadar böyle kaldı. Sonra korkunç bir çığlık attı. Bunu tiz ve dehşet verici kahkahalar iz¬ledi. Gözleri yuvalarından fırladı. Tırnaklarını göğsüne batırdı ve bir çe¬kişte gömleğini parçaladı. Gülerek ve tuhaf hareketler yaparak kapıya yü¬rüdü. Oradan bahçeye çıktı. Monte Kristo'yu çoktan unutmuştu...
On beş dakika sonra kont kucağında Edvard'm cesedi olduğu halde Valentin'in odasından çıktı. Yüzü solgun ve perişandi. Geç kalındığı için müdahalesi çocuğu kurtaramam işti.
Sonra ağır ağır yürüdü. Madam Vilfor'un odasına girdi. Başı annesi¬nin göğsüne gelecek şekilde çocuğun cesedini yere bıraktı.
Dışarıya çıkınca rastladığı uşağa kraliyet savcısının nerede olduğunu sordu. Şaşkınlıktan konuşacak durumda olmayan uşak eliyle bahçeyi gös¬terdi.
Vilfor elinde bir kazma yeri eşeliyordu. Kazmayı vurdukça;
—Burası değil! diyordu, burada da yok... Sonra başka bir yeri kazmaya başladı.
Monte Kristo ona yaklaştı: —Mösyö! dedi, oğlunuzu kaybettiniz ama... Vilfor onu duymuyordu:
—Ah, bulacağım! Bulacağım, göreceksiniz! Siz istediğiniz kadar
? 329
orada değil deyin...
Monte KriSIO içinden: -Vazik!dedi,Çlıdınniş;
YOLCULUK
Bütün Paris sosyetesi Danglar ve Vilfor ailesinin başına gelen peş peşe felâketleri konuşuyorlardı. Hemen hepsinin birleştikleri nokta şuydu: "Bütün bu felâketler, Monte Kristo Paris'e gelince başladı..."
Monte Kristo, hazırlık yapması için Maksimilen'i kız kardeşinin evi¬ne gönderdi. Aslında, "ailenle vedalaş" demeye dili varmadığı için bu ba¬haneyi uydurmuştu...
Genç adam eve gidince kız kardeşi ile eniştesi Emanuel'i Vilfor ve Danglar ailesinin başına gelenleri konuşurlarken buldu.
Emanuel, Maksimilen'i görünce taraftar bulmuş gibi sevindi:

—Haksız mıyım kayın birader? dedi.
Morel:
—Ne konuda? diye sordu.
—Juli ile Danglar ve Vilfor ailesinin başına gelen felâketleri konuşu¬yorduk. Diyordum ki lânetli birer aile olmasalardı Allah bunca belâyı baş¬larına vermezdi...
Juli hemen atıldı:
—Mösyö Emanuel! dedi, pek insafsız bir yargılayıcısınız... Eğer ka¬yın pederiniz alnına tabancayı dayadığı sırada bîri size, "bu adam lânetli ki intiharı haketti" deseydi üzülmez miydiniz?...
Emanuel:
330
331
—Yanılıyorsunuz madam! dedi, Allah babanızın böyle bir felâkete uğramasına razı olmadı. Tıpkı Hz. İbrahim'im oğlunu kurban etmesine izin vermediği için müjdeleyici bir melek gönderdiği gibi şerefli ve dürüst bir kulu olan mösyö Morel'e de bir "Allah DosüTnu gönderdi...
Bu sözleri henüz bitirmişti ki kapının zili çaldı. Hizmetçi bir ziyaret¬çinin geldiğini haber verdi. Biraz sonra salonun kapısı açıldı ve eşikte Monte Kristo göründü.
Emanuel'le Juli, sevinç çığlıklanyla onu karşıladılar. Kont bu çığhk-jlan duymazlikdan geldi:
—Kızım, dedi, Maksimilen'i almaya geldim..
Juli büyük bir teslimiyet içinde: »
—Onu nereye götürüyorsunuz, aziz velinimetimiz? dedi.
—Önce Marsilya'ya... dedi kont.
Emanuel:
—Onu bize iyileşmiş olarak getireceksiniz değil mi efendim?
Kont:
—Demek rahatsız olduğunu siz de farkettiniz?
Juli:
—Evet mösyö! dedi, bizimle kalırsa rahatsızlığının artacağından kor¬kuyoruz...
Monte Kristo:
—Gözünüz arkada kalmasın kızım... Onu iyileşmiş hem de mutlu olarak geri getireceğim...
Maksimilen başını kaldırdı. Birşey söyleyecek oldu, ama sonra vaz¬geçti...
—Hazırım mösyö... dedi, gidebiliriz. Elveda ailemin son üyeleri! El¬veda Juli! Elveda Emanuel! Juli endişe ile: —Bu sözler? dedi...
Kont:
—Bu sözler sevginin ifâdesi kızım... dedi, endişe edecek birşey
333
332
yok!...
Juli minnetini dile getirmek için ağzını açmak üzere idi ki kont par¬mağı ile susmasını işaret etti:
—Madam! dedi, ne söyleyeceğinizi tahmin ediyorum... Ama ne söy¬leseniz, gözlerinizden okuduklarıma ve kalbinizden geçenlere, bilhassa şu anda hissettiklerime tercüman olamaz... Bilmenizi isterim ki, ben yaptık¬larımın karşılığını fazlasıyla aldım. Sizi mutlu görmekle saadet duydum. Soru sormamanız şartı ile size bir itirafta daha bulunacağım... Ama bunun için söz vermenizi istiyorum.

Juli:
—Ah, velinimetimiz! dedi, gerçekten çok katı yürekliymişsiniz... Ne¬den kendinizi bizden gizliyorsunuz?
Kont söylenenleri duymamış gibi:
—Evet, dedi, söz vermenizi bekliyorum...
Juli:
—Madem böyle arzu ediyorsunuz... Söz efendim... Soru sormayaca¬ğız...
—Monte Kristo'nun yüreği sıkıştı. Boğazına düğümlenen hıçkırığı söküp atmak için mendilini çıkardı. Ağzına götürdü ve öksürür gibi yaptı. Ama ne mümkün... Hıçkırık öksürükten baskın çıktı... iki sıcak gözyaşı damlası yanaklarını ıslattı.
Kalplerin tâ derinliklerine işleyen samimi bir tebessümle:
—Görüyorsunuz ya! dedi, zannettiğiniz kadar güçlü biri değilmi-şim...
Morel ailesinin üç üyesi de ağlıyorlardı...
Kont bir elini Juli'ye bir elini Emanuel'e uzattı, ikisi de uzatılan bu elleri saygı ile öpüp başlarına koydular.
Kont elleriyle onların başını okşarken:
—Dinle kızım! dedi... Bir zamanlar velinimetim ve mânevi babam olan mösyö Morel'in bana yaptıktan karşısında benim ona ve size yaptık¬larım bir hiçtir!... Onun içindir ki sizden saklanıyor ve minnetinizi kabul etmiyorum...

T
Juli bir çığlık attı. Bunu Emanuel'inki izledi. Genç kadın verdiği sözü hatırladı. Başını Monte Kristo'nun göğsüne yaslayıp ağlamaktan başka birşey yapamıyordu... Kont bir baba şefkatiyle onun başını okşadı ve eği¬lip alnından öptü:
—Haydi Maksimilen! dedi, bu gözü sulu ların yanında daha fazla kal¬mayalım...
Genç Morel, kontun koluna girdi; birlikte aşağıya indiler. Hizmetçi de ellerinde Maksimilenin çantaları olduğu halde onları takip etti.
Dış kapının önünde bir araba onları bekliyordu. Başında da Sudanlı AH vardı. Dört güçlü at yelelerini savurmakta, bir an önce yola çıkmak için ayaklarıyla yerdeki taşları dövmekteydiler.
Kont Arapça:
—Ne yaptın? dedi, mektubu ihtiyara okuttun mu? Ali başıyla "evet" işareti yaptı.
—Peki o ne dedi? Kabul etti mi? Sudanlı Nuvardiye'yi taklit ederek gözlerini kapattı... —Güzel! dedi kont... Demek kabul etti. Haydi öyle ise, yola çıkıyo¬ruz!
Kont, arkasına bakmadan arabaya bindi. Maksimilen de gelip karşısı¬na olurdu. O da arkasına bakmamıştı... Monte Krİsto Arapça: —Yürü, aslan avcısı! diye bağırdı...
Ali atların dizginini bıraktı. Dört at yaydan boşalan ok gibi fırladılar. Taşlarda kıvılcımlar çıkararak koşuyorlardı.
Juli ile Emanucl pencereden onlara el sallıyorlardı. Görmediklerini bile bile... Genç kadın kocasına dönerek: —Mösyö Emanuel! dedi. —Buyur melek karıcığım! dedi diğeri...
—Babam ölüm döşeğinde iken bir isim sayıklamıştı... Hatırlıyor mu¬sunuz?

—Evet, matmazel... dedi Emanuel. Sanki bu ismi söyleme şerefini karısına vermek ister gibi bekledi... Juli devam etti:
—Bugünkü gibi hatırlıyorum... Şöyle diyordu: "Biliyorum,., Bize bu iyilikleri yapan dostum Edition Dantes'dir!" Evet, aynen böyle demişti... Ve biz de -Allah

affetsin- kâbus görüyor zannederek bu sözlerini ciddiye almamıştık!... Babam, çok sevdiği bu dostuna teşekkür edecek fırsatı bu¬lamadan Öldü. Ama Allah bize bu fırsaa verdi ve onu tanıma şerefine er¬dik...
—Evet Juli! Ne diyeceğinizi biliyorum. Lütfediniz, bunu da ben söy¬leyeyim: Monte Kristo, babanızın adını sayıkladığı dostu Edmon Dan-tes'tirL.
Genç kadın sevinçle kocasının boynuna atıldı:
—Evet! Evet! dedi, o Edmon Dantes'tir... Şu halde ağabeyim emin ellerde bulunuyor!...
Emanuel:
—Evet, dedi, emin ellerde...
Monte Krislo'nun arabası yanm saat uçar gibi yol aldı. "Vilejuif' te¬pesine geldikleri zaman hava kararmıştı. Kont Arabça Ali'ye arabayı dur¬durmasını söyledi. Araba durdu. Sudanlı inip arabanın kapısını açtı. Mon¬te Kristo indi. Bir işareti üzerine uşak arabayı ileriye çekti. Kont yalnız kaldı. Paris platosu aşağıda dalgalı bir deniz gibi çırpmıyordu. Binlerce ışık panldıyor, coşkun bir okyanus gibi çalkantılı, gürültülü Paris görünü¬yordu...
Monte Kristo, kollarını göğsünde çaprazlamış olarak bu cadı kazanı gibi kaynayan dev şehri seyretti. Fikirlerin, ihtirasların, felsefelerin çarpış¬tığı ve son zamanlarda "Materyalizmin ağır bastığı bu şehri sevmemiştİ. Bir Fransız için Paris'te yaşıyor olmak iftihar vesilesi sayılabilir; fakat ge¬leneklerine bağlı bir Doğulu için asla... Kont, dua eder gibi mırıldandı:
—Ey modern Babil! dedi, kapılarını bana açtığından bu yana altı ay geçti. Allah'ın iradesidir ki beni sana gönderdi ve işte yine O'nun irade¬siyle muzaffer ayrılıyorum... Kalplerdeki en gizli sırlara vâkıf olan 336
Cenâb-ı Hak biliyor ki, O'na verdiğim sözden caymadım. Kin ve garazla değil; adaletle iş görmeye çalıştım... Ancak, yine de, az-çok pişman olarak döndüğümü bir O biliyor... Bana verdiği imkân ve gücü O'nun rızası doğ¬rultusunda sarfettiğime inanıyorum... Buna rağmen hatam olmuş ise bana aittir ve bunun için de affına sığmıyorum... Ey modern Babil! Aradıkları¬mı senin delik deşik olmuş bağrında buldum. Sabırlı bir madenci gibi, kö¬tülükleri bağrından söküp atmak İçin derinliklerini kazdım!... Bana bu fır¬satı veren Allah'a şükürler olsun ki misyonumu tamamlamaya muvaffak oldum. Artık bana ne sevinç ne de acı verebilirsin... Elveda Paris! Elveda! Arabaya dönerken eliyle alnını oğuşturuyordu. Ali'nin büyük bir say¬gı ile açtığı kapıdan girdi. Maksimilen'in karşısına oturdu. Araba hızla fır¬ladı. Kont, bakışlarını genç adama dikti:
—Morel! dedi, benimle geldiğine pişman mısın? ! —Hayır!... Ama... Valemin Paris'te yatıyor...
—Morel! Morel! Genç dostum, hâlâ sebebler âleminde geziyorsun!... Bana bak; yüzüme, gözlerime bak! Biraz olsun içimdekileri okumaya ça¬lış... Dost odur ki, dostun acısını paylaşır!... Neden senin kadar kederli de¬ğilim anlamaya çalış... Eğer mutluluğun seni Paris'te beklediğini bilsey¬dim niçin yanıma alayım? Ah, çocuk! Ah, çocuk! Bedenin zaaflarından kurlul; ruhunla düşünmeye ve hissetmeye çalış!... Morcl:
—Ben acı ve kederden başka birşey hissetmiyorum... Monte Kristo:
—Dilediğin kadar kederlen öyle ise! Bir gün gelir de bu hezeyanları¬nı sana hatırlatıp gülersem, bana kızma!..,
Morcl, korkunç bir kâbustan uyanıyormuş gibi irkildi. Kontun son cümlesi bir ok gibi yüreğine saplandı:
—Efendim, dedi, ne söylediğinizin farkında mısınız?
Monte Kristo şefkatle gülümsedi:
—Hele şükür kendine gelebildin, dedi, belki biraz ağır konuştum ama, uyuyan

ruhunu harekete geçirmek için buna mecbur kaldım.. Söyle bakalım! Niçin senden bir ay mühlet istedim?...

uçarcasına yol alıyordu. Öyle ki, daha denizin tadına varmadan Sen Niko¬la kalesi göründü. Marsilya, eski bir dost gibi onlara kucağını açarak gülümsüyordu. İkisi de çocukluklarında tuğla döşeli rıhtımında az oynama¬mışlardı...
Monte Kristo, vapuru Faraun'un yükleme yaptığı iskelede demirletti. Cezayir'e bir gemi kalkıyordu. Güverteyi tıklım tıklım doldurmuş olan kalabalıklar yolcularını uğurluyor, bağrışıyor ve ağlaşıyorlardı. Her gün görenler için bile heyecan verici olan bu manzara Maksimilen'in ilgisini çekmedi. Rıhtıma ayak basar basmaz bedenini tatlı bir heyecan sardı. Kont'a dönerek:
—işte! dedi Faraun'u yeniden inşa ettirdiğinizde, onu görmeye gelen babacığım şurada durmuş ağlıyordu... Gözlerinden akan yaşlan hâlâ görür gibiyim.
Monte Kristo gülümsedi ve Morel'e sokağın başını göstererek:
—Bende şuradaydım... dedi.
Gösterdiği yerden acı bir inleme sesi duyar gibi oldu. Yanılmamıştı: Bir kadın, hareket eden gemide bulunan bir yolcuya el sallıyordu... Kadın peçeliydi. Kont onu heyecanlı bakışlarla izliyordu.
Morel, o sırada gemiye bakmakta olduğundan peçeli kadını görme¬mişti:
—Aman Allahım! diye bağırdı, gözlerime inanamıyorum!... Şapka¬sıyla selâm veren şu üniformalı genç Albert Morsef değil mi? Kont başını çevirmeden: —Eve^, dedi, tâ kendisi... Morel hayretle;
—Nasıl tanıdınız efendim? dedi, o tarafa bakmıyorsunuz ki?...
Monte Kristo, cevap vermek İstemediği zaman yaptığı gibi, gülümse¬di...
Peçeli kadını izlemeye devam ediyordu. Kadın, mendiliyle gözlerini sildikten sonra geriye döndü. Ağır adımlarla oradan uzaklaştı. Kont:
—Genç dostum, dedi Marsilya'da yapmayı arzu ettiğiniz bir işiniz 340
yok mu?
Morel kısık bir sesle:
—Babamın mezarını ziyaret etmek istiyorum... dedi.
—Peki, gidin ve orada beni bekleyin. Ben de geleceğim...
—Şimdi ayrılıyor muyuz?
—Evet, benim de yapacak kutsal bir ziyaretim var...
Sonra genç adama elini uzattı. İki dost tokalaştılar:
—Güle güle, dedi kont, beni bekleyeceksiniz değil mi?
—Bekleyeceğim efendim...
Monte Kristo, hiç soru sormadan aldığı emre uyan Morel'in arkasın¬dan baktı:
—Yavaş yavaş bana alışıyor... diye mırıldandı.
Genç adam gözden kaybolunca, kont da "Meylan" caddesine yöneldi. Baba Dantes'in eski evine gidiyordu... Zavallı ihLiyar, bu evin tavan ara¬sındaki odada can vermişti.
Dış kapının eşiğine gelince kalbini hüzünlü bir heyecan sardı. Yıpra¬nan taş merdivenler yabancısı değildi. Kapının nasıl açıldığını biliyordu. Geniş başlı bir çiviye basıldığı zaman içerden bir dil yuvasından çıkar; ka¬pı serbest kalırdı... Ev sahibi gibi, kapıyı çalmadan ve kimseye sormadan içeri girdi. Ağaçlar dallarını sallayarak onu selamladılar. Babasını yase¬min çiçekleriyle uğraşırken görür gibi oldu. Bir kaç adım atmıştı ki, kula¬ğına hıçkırık sesleri geldi. Sesin geldiği yöne yürüdü. Peçeli kadın bahçe¬nin sağ ön köşesinde, bir ağaca sırtını dayamış ağlıyordu. Bu sefer yüzü peçes'izdi... Monte Kristo birkaç

adım daha attı; ayaklarının altındaki kumlar gıcırdadı.
Kadın korkudan bir çığlık attı.
Kont:
—Korkmayınız madam! dedi, gelen yabancı değil...
Mersedes, Monte Kristo'yu tanıdı:
—Mösyö! dedi, hep felâket zamanlarında karşıma çıkıyorsunuz?..,
—Ah, madam siz bari böyle söylemeyin...
. 341
—Ne dememi bekliyordunuz mösyö? Haydi kocamdan ayırmanıza haklı bir intikam gözü ile baktım diyelim... Ya oğlum? Onun ne günahı vardı. Bakın, o da beni terkettiî... Oğlumu elimden aldığınız için teşekkür mü edeyim?...
—Oğlunuz doğru olanı yaptı madam! Yanınızda kalsaydı, acılarınızı paylaşmaktan gençliği körelecekti... Acizlik onu kinci veya pısırık yapa¬caktı. Halbuki şimdi, kendisine yeni bir yol çizmek için kollan sıvadı, in¬sanları ve hayatı gerçek gözüyle tanıdıkça güçlenecek; inanın size daha sı¬kı bağlanacaktır. Her kışın arkası bahar olduğu gibi; kaderi iyi anlayan ve felâketleri mertçe göğüsleyenler için de mutlu neticeler vardır... Bu söyle¬diklerim teselli edici sözler olmayıp, bizzat yaşadığım gerçeklerdir...
—Demek mutlusunuz mösyö?... Hayret! İntikamınızı aldığınız için mutlusunuz ha?
—Beni yanlış anladınız madam! intikam aldığım için mutluyum de¬medim... Bana gelip yalvardığımz geceyi hatırlayın! Allah biliyor ya; o an kalbimi yumuşattınız ve ben insan olduğumu anladım. Yükseklere çıkmış, elimde fırlatmaya hazır tuttuğum yıldırımı bıraktım. Sizin oğlunuzun ha¬yatına karşılık kendi hayatımı ortaya koydum... Fakat hâdiselerin arkasın¬daki gerçek el, yâni Allah'ın eli buna izin vermedi ve sizi konuşturdu.... Sizi konuşturan, oğlunuza gerçeği anlatmanızı söyleyen ben değildim ma¬dam!... insanlar unutur fakat Allah unutmaz! On dört sene zindan hayatı yaşadım. Öyle işkenceler, öyle acılar çektim ki, Ölüm bunların yanında pek hafif kalır... İnsanlar, beni bu korkunç hayata mahkûm eden insanlar, beni unuttular; ama Allah unutmadı... Kalbimi parçalarcasma ettiğim dua¬ları işitti, gözyaşlarımı gördü. Bir anda zindan hayatı, işkenceler, acılar yok oldu. Yerini sınırsız bir hürriyet ve büyük bir servet aldı ki, bunları Allah'ın bana yüce gayeler için verdiğini görmemem için kör olmam lâzımdı... Bunları anladığım anda kalbimi sıradan insanların alışkanlıkları¬na kapattım. Kendimi, zâlimleri yakmakla vazifeli bir ateş bulutu gibi his¬settim... Düşmanını mahvetmeye hazırlanan bir komutan gibi silah ikmali yaptım, kumanya hazırladım ve inceden inceye plânlar çizdim.. Huzurlu bir tek günüm olmadı. Bedenimi her türlü kavgaya, ruhumu en seri şokla¬ra hazırladım... Kolumu vurmaya, gözlerimi ızdıraplara kıpırtısızca bak¬maya, dudaklarımı en korkunç manzaralar karşısında kayıtsızca gülümse¬meye alıştırdım... Bir zamanlar yaralı bir kuşu görse ağlayan, düşmanın-342 ?
dan bile şüphe etmeyecek kadar saf olan, iyi kalpli ve unutkan denizci tayfası Edmon Dantes yoktu; taş kalpli Monte Kristo vardı... Bu taşlaşmış kalbimle zâlimlere acımadan vurdum... imkansızları başardım ve Allah'a verdiğim sözü tuttum...
Mersedes:
—Yeter! Yalvarırım Edmon yeter!... Beni korkutuyorsun! ihtiyar Dantes babanın aziz hâtırası adına rica ediyorum sus!
—Peki Mersedes... Susuyorum... Marsilya'dan ayrılmadan önce ben¬den bir isteğiniz var mı diye soracaktım?...
—Bir tek şey var Edmon: Oğlumun mutluluğu...
—Bunu benden değil Mersedes, Allah'tan istemelisin... insanların hayatını elinde

tutan, mutlu veya mutsuz eden O'dur... Ancak oğlunu her gittiği yerde dostlarım vasıtasiyle takip edeceğime ve koruyacağıma söz veriyorum!...
—Teşekkür ederim...
—Ya sen? Kendin için birşey istemiyor musun?
—iki mezar arasında yaşayan bir insanın neye İhtiyacı olur? Biri uzun yıllar önce öldü; adı Edmon Danles'ü... öbürü Monte Kristo'nun öl¬dürdüğü General Morsef tir...
Mersedes başındaki şalı geriye iterek sözlerine devam etti: —Bak! dedi saçlarım ağardı... Gözlerimin çevresini mor halkalar sar¬dı. Yüzüm buruştu... Sana, bu topraklarda, eski Mersedes gibi yaşamaya çalışacağım dersem yalan olur... Bunu başarabilecek ne hevesim ne de gü¬cüm kaldı. Köşeme çekilip dua etmekten başka bir şey elimden gelmez... Acı ve tatlı hâtıralarla dolu olan şu evi hediye ettiği için Monte Kristo'ya teşekkür ediyorum... Mutlu olduğum evde hayatımın son günlerini geçir¬meme fırsat verdiği için kendisine minnet borçluyum... Bahçeye gömülü olan mütevazı hazineyi çıkardım. Bu da beni kimselere muhtaç etmeyece¬ği için ayrıca teşekkür ederim,...
Monte Kristo, ağır bir yükün altında eziliyormuş gibi, kalbinin sıkış¬tığını hissetti... Burada daha fazla kalamayacağını anladı. Kalması için de bir sebep yoktu...
343
ET Ç> — Q. . &
s f f §.
"TO tO
Û.
- P
3
i
a.
5' o ft
s
o
s*
5
5
3 o
N
o
—Bize de kenarından köşesinden birşeyler düşer değil mi?
—Vampa bu söylediklerini duymasın! Bilirsin, bizim patron şantajcı¬ları sevmez!...
Kapıcının yüzü sarardı. Vampa'nın adını duyunca bacakları titremeye başladı:
—Şaka yaptım canım... dedi, hemen kızma... Biz dost değil miyiz?
Arabacı:
—Geveze dostları sevmem... Patron da sevmez...
—Peki, peki... işte çenemi kapatıyorum...
—Gözünü ve kulağını da kaparsan iyi edersin... Tabii yaşamak isti¬yorsan...
—Bilmiyor musun? Ben kör ve sağır bir kapıcıyım... Ah, işte adamın geliyor!
—Hani kör bir kapıcı idin?
—Ah, çok haklısın dostum... Ben birşey görmedim...
Baron Danglar, elini göğsünün üzerinde tutarak geliyordu... Arabacı¬yı görünce:
—Haydi bakalım! dedi gidiyoruz...

Arabacı önden koşup ona kapıyı açtı. Danglar, kibir ve azametle ara¬baya bindi. Tam yerine oturmuştu ki, arabada iki kişinin daha bulunduğu¬nu gördü. Adamlar silahlı idi. Baron arabacıya seslendi:
—Bunlar da kim böyle?
—Muhafızlarınız ekselansları! dedi arabacı... Tomson Frenç firması müşterilerinin emniyetini düşünen ciddi bir müessesedir!...
Danglar, elini kalbinin -gerçekte paralarının- üzerine bastırarak:
—Pek güzel! Pek güzel! dedi.
Arabacı:
—Ekselansları nereye gitmemizi emrediyorlar?
—İtalyan Devlet Bankası'na! dedi, anlarsınız ya: Roma'da cebinde milyonlar taşımak enayiliktir...
—Emredersiniz ekselansları! dedi ve arabacı kırbacını şaklattı. Araba
348
ok gibi fırladı. Yanm saat kadar yol aldıktan sonra, Danglar surları çık¬makta olduklarını gördü. Başını pencereden dışarı çıkarmak üzere idi ki, muhafızlardan biri:
—Başım geriye çek mösyö ve yerine otur! diye bağırdı:
Danglar:
—Ah, anlıyorum... dedi, emniyet... Muhafız sırıtarak: —Tabii ya! Emniyet... dedi.
Baron Danglar'ın bindiği araba emniyet içinde surları çıktı ve Apyen yolunu takip ederek kırlara yöneldi. Biraz sonra bir mezarlığın içine girdi¬ler. Danglar*da renk kalmadı. Albert'in anlattığı ve o zaman için pek dikkâtini vermediği haydut hikâyesini hatırladı: —Eyvah! dedi, yandım!... Muhafız:
—Birşey mi söylediniz ekselansları? Danglar feryadı bastı:
—Ekselansına da sana da... Haydut herif! Beni nereye götürüyorsu¬nuz?
—Görevliye hakaret ha! Çok ayıp mösyö... Çok ayıp!... Danglar birşeyler daha diyecek oldu ama dili dolaştı... Kendisinin da¬hi anlayamadığı kırık sözler geveledi...
Az sonra araba durdu. Muhafızlar indiler. Mindere yarı ölü yığılmış olan Danglar'ı da nazikçe indirdiler.
Arabacı:
—Beni takip edin ekselansları! dedi.
Danglar geriye döndü. Parlayan iki tüfek namlusu ile karşılaştı. Kaç¬ması imkânsızdı... Muhafızlardan biri namluyu göğsüne dayadı:
—Yürü! dedi.
Danglar yürüdü... Diz boyu otların arasından geçip bir tepeye vardı¬lar. Bir taş yığınının önünde durdular. Nöbet bekleyen bir haydut onları karşıladı:
349
—Görev tamam ha, Pepino? dedi.
—Evet! dedi arabacı, kolay bir iş oldu...
Pepino, kapı vazifesi gören kocaman bir taşı kenara çekti. Açılan de¬likten kedi ustalığı ile girdi.
Nöbetçi Danglar'a hitaben:
—Sıra sizde ekselansları! dedi.
Baron burnundan soluyordu:
—Ekselanslarının canı cehenneme, kılıksız herif... dedi.
Nöbetçi:
—Görev başındaki nöbetçiye hakaretin cezası pek ağırdır mösyö! de¬di, sizi son

defa uyarıyorum... Aksi halde komutana şikâyet etmek zorun¬da kalacağım!...
Danglar:
—Komutan da kim?
Arabacı:
—Sen-Sebastian Kralı Luiçi Vampa cenapları ile birazdan müşerref olacaksınız mösyö... dedi.
Danglar'ın artık şüphesi kalmamıştı... Haydudların inine getirilmişti.
Mağaranın kapısından girerken:
—Tuh, Allah kahretsin! dedi, pek gafil avlandım...
Arabacı bu sözleri hakaretten saymamış olacak ki, sesini çıkarmadı. Dolambaçlı yollardan ve dik merdivenlerden geçip komutanın karargahı¬na vardılar. Arabacı rolündeki Pepino, komutana bekledikleri misafiri ge¬tirdiklerini haber verdi. Misafiri Vampa'nın karşısına çıkardılar.
Vampa, okumakta olduğu Büyük İskender'in hayatını anlatan kitabı masanın üzerine bıraktı. Nöbetçinin elindeki meşaleyi aldı ve Danglar'm yüzüne tuttu. Danglar, korku ile bir adım geriye kaçtı.
Vampa:
—Misafirimiz çok yorulmuş! dedi, yatağına götürün biraz istirahat etsin!...
Danglar inledi: 350
—Yatak dedikleri mezar olmalı... diye mırıldandı, istirahat da şüphe¬siz ölümdür...
Baron, itaat etmekten başka yol bulamadı. Kılavuzu takip etti. Kaya¬nın içine oyulmuş bir hücrenin önünde durdular. Hücrenin köşesinde bir ot yatak vardı. Üzerine keçi postu serilmişti. Danglar, ilk defa bir sevinç çığlığı attı: —
Allah'a şükürler olsun! dedi, gerçek bir yatakmış... Kılavuzluk yapan arabacı:
—Ekselans, dedi, siz gerçekten dini bütün bir Hristiyansımz... iki de¬fadır Allah'ı anıyorsunuz,,.
Danglar adamın ciddi olup olmadığım düşünecek durumda değildi. Şimdilik öldürülmemiş olduğuna sevindi.
Kılavuz onu sevinciyle başbaşa bırakmak için kapıyı kapattı ve arka¬sından anahtarı iki defa çevirerek kilitledi...
Baron yatağına uzandı ve düşünmeye başladı: —Albert'ten duyduğuma göre onun başına yirmi bin frank fidye koy¬muşlar. Ben ondan daha önemli olduğuma göre haydi İki mislini istesin¬ler... Bana geriye beş buçuk milyondan fazla kalıyor...
Banker Danglar, kendine göre yaptığı bu hesaplan fazla ürkmedi... —Adam sende! dedi, beş buçuk milyonun yanında dört yüz bin ne ki?... Borsada bir günde bunun üç beş mislini kaybettiğim zamanlar oldu... Bu teselli ile ot yatak ona kuş tüyü kadar yumuşak geldi... Tasasız bir uykuya daldı. Parayı emniyete almak için kollarım göğsünde çaprazlayıp Öyle yatmıştı...
351

VAMPA'NIN MUTFAĞI

Her gecenin sabahı olduğu gibi, her uykunun da bir uyanışı vardır.
Danglar yeleri kadar yattıktan sonra, Vampa ile pazarlığa oturmak üzere, uyandı, ilk işi elini cebine atmak oldu:
—Pek de namuslu haydudlarmışî dedi, ne cüzdanıma ne de paralan¬ma el değdirmem işler... Vallahi benden beş yüz bin helâl olsun... Tabii ne kadar ucuza kapatsam o kadar iyidir...
Birden midesinin guruldadığını duydu. O zaman çok acıkmış olduğu¬nu hatırladı. Yerinden kalktı; kapıya doğru yürüdü. Anahtar deliğinden dışarısını gözledi. İri yan bir haydut az ileride nöbet bekliyordu. Kalın dudaklı, iri ve ezik burunlu,

kızıl ve uzun saçlı bir adam azmanı idi:
—Öf, dedi, ne çirkin haydud!...
Sonra içinden:
—Haydud bu! dedi, tabii çirkin olacak... Fransız askeri değil ya...
Adam çantasından yiyeceğini çıkarıyordu. Danglar'ın ağzı sulandı. Çantadan çıka çıka siyah ekmek, peynir ve soğan çıkınca Baron dudak kı¬vırdı:
—Şeytan çarpsın seni! dedi, böyle pis şeyleri nasıl yiyorsun?
Ancak, öncekine kıyasla, daha şiddetli mide gufultulan duyunca fikir değiştirmeye başladı:
—Kepekli ekmeğin mideyi yormadığını duymuştum... dedi. Peynir 352
[de pek fena bir yiyecek değil hani... Ne de olsa sütten yapılıyor... Soğanı övecek kelimeler bulamadığı için ondan vazgeçti... Kapıyı tıkırdattı. Adam ağzım şapırdatarak başını kaldırdı. Sonra yi¬ne işine devam etti. Danglar:
—Hey ahbab! dedi, insan misafirine de iki lokma ikram etmez mi? Nöbetçi duymamış gibi davrandı.
Dört saat boyunca Danglar belki onuncu defa kapıyı tıkırdattı ve çok acıktığını söyledi. Ama adam her seferinde hiç oralı olmadı.
Nöbetçi değişmiş; yerine Pepino adındaki arabacı geçmişti. Pepi-no'nun elinde toprak bir tencere vardı. Kapağını açtı. Etrafa mis gibi etli nohut kokusu yayıldı. Önüne bir sofra bezi yaydı. Sepetten ekmek ve bir salkım valeti üzümü çıkardı. Bunları da sofra bezinin üzerine koydu.
Danglar ağzından sular akarak kapıyı tıklattı. Pepino yerinden kalktı. Gelip kapıyı açtı:
—Ekselanslarının bir arzulan mı var? diye sordu. Danglar:
—Özür dilerim mösyö kılavuz... Acaba bana da iki lokma yedirme lütfunda bulunur muydunuz?
—Ah, ekselansları... Acıktınız mı yoksa? Danglar nezaketini filan unuttu:
—Bu da laf mı be adam! dedi, yirmi dört saattir ağzıma lokma girme¬di...
—Ekselansları yemek mi istiyorlar? —Evet; mümkünse hemen!
—Bu çok kolay ekselansları,.. Parasını vermek şartı ile mutfağımız emrinize amadedir...
—Ben buraya kendi isteğimle gelmedim. Siz getirdiniz. Esiriniz ol¬duğuma göre, karnımı doyurmak da size düşer...
—Kuralları ben koymadım ekselans. Ben sadece emir kuluyum ve si¬ze diyorum ki Vampa'nm ülkesinde yiyecek paralıdır...
Monte Kristo-2 F. 23 353
—Peki, peki... H ay dud lan n elinde olduğumu biran için unutmuştum. Demek burada bir mutfağınız var?
—Hem de en mükemmelinden ekselans,.. Ne arzu ederdiniz; piliç, balık, sığır, av eti?
—Piliç olsun!
Pepino, bir şef garson ciddiyeti ile bağırdı:
—Ekselanslarına bir piliç!
Kılavuzun sesi daha mağarada yankılanırken; beyaz önlüklü, temiz giyimli genç bir garson gümüş tepsi içinde, fırından.yeni çıktığı buharın¬dan belli olan bir piliç getirdi.
Dangların gözleri faltaşı gibi açıldı:
—Vay be! dedi, adam şaka yapmıyormuş.
Pepino:
—Siz yerinize oturun ekselansları! dedi, servisi garsonumuz yapar...
Danglar üzerine keçi postu serilmiş olan yalağına oturdu. Garson süt beyazı bir

sofra bezi yaydı. Tepsiyi üzerine koydu. Ucu kör bir bıçakla, tahtadan imal edilmiş bir çatalı pilicin sağına bıraktı. İki adım geriye çeki¬lerek elpençe divan durdu.
Danglar lam pilice bıçak sallamak üzere idi ki Pepino onun omzuna dokundu:
—Ekselansları! dedi, burada yemek parası peşin ödenir...
—Anladık, anladık... dedi aç müşteri...
Cebinden bir beş franklık çıkarıp Pepino'ya uzattı:
—Al, dedi, üstü kalsın...
—Bir dakika ekselansları! Daha bana borcunuz var...
—Ne diyorsun be adam! Cafe de Paris'te mi yiyoruz?
—Burası İtalya ekselansları... Ve şu anda Vampa'nın restorantmdası-nız!... Bana daha borcunuz var...
—Söyle bakalım... Ne İstiyorsun?
—Bana, daha doğrusu müessesemize dört bin dokuz yüz elli beş frank borcunuz kaldı ekselansları...Çünkü beş frankını ödediniz...

—Ah, vallahi çok şakacısınız mösyö... İzin verin de karnımı doyura-ım. Aç kamına esprinize mukabele edemiyorum.
—Çok ciddiyim mösyö... Önce hesabı kapatın!
—Sizin yapağınıza düpe düz soygunculuk denir!
—Yanılıyorsunuz ekselansları! Biz dürüst bir müesseseyiz... Yemek istediniz, ben de paralı olduğunu söyledim.. Siz de kabul ettiniz. Ama is¬temiyorsanız, buyurun beş frangınızı!
—Yemeği geri götür! diye bağırdı, ekselansları fiyatlarımızı pahalı buluyor...
Garson derhal yerinden fırladı. Bir çırpıda getirdiklerini kaptığı gibi dışarı çıktı. Pepino kapıyı misafirin üzerine kapattı. Anahtarı iki defa çevi¬rip kilitledi...
Biraz önce açmış olduğu kendi sofrasının başına oturdu. Ağzını şapırdata şapırdata yemeğini yemeye başladı.
Açlıktan dizlerinde derman kalmamış olan Baron Danglar, anahtar deliğinden onu seyrediyordu:
—Haydut herif! diye inledi.
Pepino hiç oralı olmadı. Yemeğini büyük bir İştahla yemeye devam etti.
Danglar tekrar kapıyı tıklattı. Nöbetçi duymazlıkdan geldi. Yemeğini, bitirinceye kadar başını bile kaldırıp bakmadı. Sıra üzümü yemeye gel¬mişti ki, kapı daha şiddetli çalmaya başladı.
Pepino ayağa kalktı, kapıya geldi:
—Ekselanslarının bir emri mi var? diye sordu...
—Laf! dedi Danglar... Ne istediğimi pekâlâ biliyorsunuz...
—Emrediniz getirelim!
—Lanet olası yerde, madam piliç ateş pahası... Bir kuru ekmek geti¬rin bari...
—Ne yerseniz yeyin, fiyatlar sabittir ekselansları!...
—Hep aynı şaka!
—Ciddi olduğumuzu biraz önce gördünüz ekselansları... îyice düşü-

nüp taşınmadan ve parasını hazır etmeden beni bir daha çağırmayın! Ta¬mam mı?
Danglar'ın aklı başından gitti:
—Bir kuru ekmeğin beş yüz bin frank ettiği nerede görülmüştür hay¬van herif! Açlıktan ölürüm de bu parayı size vermem!...

—Ama bu intihar demektir ekselansları... Dini bütün bir Hristiyan in¬tihar etmez...
—Dini bütün olduğumu da kim söyledi, haydut herif!
—Ya! Demek dinsiz bir Fransızsınız?
—Dinliyim veya dinsizim... Bundan sana ne?
—Doğru, bana ne... dedi Pepino ve kapıyı kapatıp yerine gitti.
Danglar açlıktan Ölmek üzere idi:
—Adam haklı... diye mırıldandı, beş yüz bin için ölmek intihardır... Geriye kalan beş buçuk milyon bana yeter.
Pepino'yu çağırdı. Elinde para hazır bekliyordu.
—Al! dedi parası peşin... Tavuk istiyorum! Yanında bol ekmek ve şarap getir.
—Şarap yiyecek sınıfından olmadığı için ayrı ücrete tâbidir...
—Peki, şaraptan vazgeçtim... Su getirin.
—Şişesi yirmi beş bin frank!
—Ne? Suyun şişesi yirmi beş bin mi?
—İçecekler de aynı fiyata ekselans... İsterseniz bu paraya bir şişe şa¬rap alabilirsiniz...
—Bana bak kılıksız herif! Beni soymak istediğinizi söyleyin de olsun bitsin...
—Efendim, bu söylediğiniz sözleri duymasın; çok kızar!
—Efendiniz mi? Kimmiş o?
—Sizi karşılayan komutan...
—Onu hemen görmek istiyorum!
—Hayhay!
Az sonla Luiçi Vampa Danglar'ın karşısına dikildi; —Beni görmek istemişsiniz mösyö. —Bu haydudların şefi siz misiniz?
—Evci, mösyö.
—Ne fidye istiyorsunuz? Burada kalıp şu adamın pahalı yiyecekleriyle uğraşmak istemiyorum... Vampa gayet sakin birsesle: —Cebinizdeki altı milyonu, mösyö... —Koca servetimden geriye sadece bu para kaldı. Onu alacağınıza beİ
ni öldürün daha iyi...
—Kanınızı akıtmamıza izin yok mösyö...
—tzin vermeyen kimdir? —Efendim olan zat!
—Ya! Ben sizi efendi sanıyordum?..
—Bunların ve buraların efendisi benim, ama benim de bir efendim var...
—Peki, onun da bir efendisi var mı?
—Var.
—Kim?
—Allah!
—S izi anlamıyorum!...
—Mümkündür...
—Bana karşı böyle davranmanızı söyleyen o mudur?
—Evet.
—Gayesi ne?
—Bilmem..
—Ne demek "bilmem"?
—Ben aldığım emri yerine getiririm; soru sormam...
—Ama hiç param kalmayacak.

—Olabilir...
Danglar:
—Öyle olsun aşağılık haydudlar! diye bağırdı, hesaplarınızı altüst edeceğim... Eziyet edin, işkence edin, hatta öldürün isterseniz; ama kendi gönlümle bir frank vermeyeceğim...
Vampa:
—Nasıl isterseniz, mösyö...
Ve hücreden çıktı.
Danglar nefretle kükredi ve kendini keçi postunun üzerine attı. Ancak açlık dayanılmaz bir hal aldı. Gözleri karardı. Beyni uyuştu...
—Aman Allahım! diye inledi, ölüyorum galiba... Ah, hayır! Böyle pisi pisine ölmek enayiliktir...
Sürüne sürüne kapıya kadar gitti. Bu haliyle açlıktan ölmek üzere olan vahşi bir hayvanı andırıyordu. Son gücünü toplayarak kapıyı tıklattı.
Pepino sırıtarak içeri girdi. —Emredin, ekselansları! dedi.
—Yiyecek ve şarap... dedi Danglar; kaça olursa olsun.. Ölmek iste¬miyorum..
—Sizi tebrik ederim mösyö, kafanız nihayet çalışmaya başladı... Ye¬rinizde ben olsaydım aynı şeyi yapardım. Para bulunur ama can bulun¬maz...
—Canın cehenneme! diye hırladı aç adam.
Bir milyon frank verip dilediği kadar yiyecek ve şarap aldı. Erzakı tü¬kendikçe parasını sayıp yeni yiyecek ve şarap satın aldı.
On İki gün sonra, zengin günlerindeki gibi, yemeğini yeyip üzerine doyasıya şarap içtikten sonra hesaba oturdu. Geriye sadece elli bin frangı kaldığını gördü. Beş milyonu veren o değilmiş gibi kalan elli bini kurtar¬ma telaşına düştü.
Pepino'ya derdini anlatamayınca Vampa'ya yalvardı. O da insafsız çıkınca Allah'a dua etmeye başladı. Kalpten olmasa bile dudaktan Al¬lah'ın adını sayıkladı durdu. Böylece üç gün geçti... Kenarda köşede kal¬mış en küçük kırıntılarla idare etmeye çalışa.
358
361
Dördüncü gün duayı bıraktı. Lanet yağdırmaya başladı. İnsanlıktan çıkmış; canlı bir cenazeye dönmüştü. Sürünerek kapıya kadar gitti. Pepi-no'yu çağırdı:
—Sizler insan değil misiniz? diye yalvardı... Bir kardeşinizin açlıktan Ölmesine nasıl seyirci kalırsınız?
—O işlere ben bakmıyorum... İsterseniz şefi çağırayım?
—Çağır! Çağır gelsin...
Vampa kapıda göründü:
—îşte geldim, mösyö... dedi, benden istediğiniz nedir?
Danglar cebinden cüzdanını çıkardı. Vampa'nın Önüne attı:
—Alın işte! dedi, son kuruşuma kadar sizin olsun!... Yeter ki yaşa¬mama izin verin; bırakın burada -sizin aranızda- yaşayayım...
Şef:
—Demek çok acı çekiyorsunuz?
—Evet. Çok acı çekiyorum ve ölmek istemiyorum...
—Sizden daha kötü durumda olanlar vardı mösyö!...
Danglar inleyerek:
—Sanmam! dedi.
—Tavan arasında, açlıktan ölen yaşlı bir Marsilya'linin hikâyesini duymuştum... Siz ekselansları... Siz duymadınız mı?
Danglar yüzünü yerlere sürerek inledi...

—Ah, dedi, o ihtiyara ben de acımıştım; ama dediklerine göre bilerek kendisini açlığa mahkûm etmiş...
Vampa:
—Saçma! dedi, bir insan durup dururken kendisini ölüme mahkûm eder mi? Bakın, siz bile beş milyona kıyıp kendinizi açlığa mahkûm etme¬diniz...
Vampa'nın arkasından tüyleri diken diken eden korkunç bir ses du¬yuldu:
—Siz mösyö! dedi, ihtiyarın ölümünden sonra hiç pişmanlık duydu¬nuz mu?
360
363
Danglar sesin sahibini göremedi. Meçhul kişi, bir taş oyuğunun geri¬sine saklanmıştı...
Titrek bir sesle:
—Neden dolayı pişmanlık duyacaktım? Aynı ses:
—Yaptığınız kötülüklerden dolayı!...
Danglar yumruklanyla göğsünü döverek:
—Evet, hem de çok pişman oldum...
Meçhul kişi saklandığı yerden çıktı. Sırtındaki paltoyu çıkarıp attı:
—O halde, dedi, ben de sizi affediyorum!
Aç adam korku ve dehşetten sapsan kesildi:
—Monte Kristo! dedi, siz ha?
—Aldanıyorsunuz! Ben Monte Kristo değilim...
—Peki, siz kimsiniz?
—Kim olduğumu söyleyeyim Danglar! Ben, evlenmek üzere iken gammazlayıp zindana gönderdiğiniz genç denizciyim... Ben, nişanlısını başka bir zâlime sattığınız ve ihtiyar babasını açlıktan ölüme mahkûm et¬tiğiniz adamım... Bütün bunlara rağmen, pişmanlık duyduğunuz için sizi affeden intikamcıyım!...
Danglar boğuk sesler çıkararak yere kapandı. Monte Kristo:
—Ayağa kalkın! dedi, dua edin ki, sizi diğer iki ortağınızın durumu¬na düşürmedim.
Biri şeref ve rütbelerini kaybederek intihar etti... Diğeri, ailesini kay¬bederek delirdi... Şimdi, yerdeki şu cüzdanınızı alın! İçindeki elli bin frank sizindir... Geriye kalan beş buçuk milyon gerçek sahiplerine veril¬di... Sizi affettiğime göre, cezanız sona ermiştir...
Sonra haydudların reisine döndü:
—Vampa dostum! dedi, mösyö Danglar'm karnını güzelce doyurduk¬tan sonra serbest bırakınız...
Monte Kristo, bu emri verdikten sonra yürüdü. Danglar utançtan ba-362
şını yerden kaldıramadı, öyle ki, teşekkür etmek bile aklına gelmiyordu...
Çok acıkmış olduğu halde, önüne serilen yemeklere bakmadı bile... Bir parça ekmek yemekle yetindi. Gitmek istediğini söyledi. Vampa onu mağaradan dışarı çıkardı. Bir posta arabasına bindirdi. Arabacı hayli yol aldıktan sonra Danglar'ı açık bir arazide bırakıp geri döndü...
364

BEŞ EKİM

Dört ekim günü, MorePin beklediği gemi Marsilya'ya gelmiş; tek yolcusunu almış ve hemen geriye dönmüştü...
Saat akşamın beşi idi. Serin ve hafif birrüzgar esiyordu. Geminin baş tarafında, ayakta duran genç"adam kaptana:
—Geldik mi? diye soruyordu.
—Evet, dedi kaptan, işte şu görünen siyah kayalık Monte Kristo ada¬şıdır.
Aynı anda kayalıklar arasından bir ışık parlayıp kayboldu. Bunu pat¬layan bir

tüfek mermisinin sesi izledi.
Kaptan:
—Cevap vermeyecek misiniz, mösyö? diye sordu.
Morel, kaptanın uzattığı karabinayı aldı. Havaya doğrulttu. Horozunu kaldırıp tetiğe bastı.
Geminin kaptanı demir atılmasını ve suya bir tekne indirilmesini em¬retti. Dört tayfa ile bir klavuz tekneye bindiler. Morel de arkalanndan bin¬di.
Tayfalara:
—Asılın küreklere! diye bağırdı.
Aynı anda sekiz kürek suya indi ve tekne hiç ses çıkarmadan hareket etti. Birkaç dakika sonra sahile vardılar. Tayfalar paçaları sıvayıp suya in¬diler.

Klavuz Morel'e hitaben:
—Şu tayfalardan birinin sırtına bininiz de sizi karaya çıkarsın.
Genç adam bu sözleri duymamış gibi yaparak paçalarını sıvadı ve su¬ya indi. Otuz adım sonra karaya ayak bastılar. Morel'in omzuna bir el do¬kundu. Geriye dönüp bakınca karşısında Monte Kristo'yu gördü. Sevinç¬le:
—Sizi tekrar görmek ne saadet efendim! diye bağırdı. Kont:
—Hoş geldin genç dostum! dedi, söz verdiğin zamanda geldiğin için teşekkür ederim.
İki dost hasretle kucaklaştılar. Kont:
—Aman AHahım! dedi, sini siklam olmuşsun. Senin için hazırlattı¬ğım yere gidelim; hem üstünü değişir hem de ısınırsın...
Morel geriye döndü. Bakışlarıyla çevreyi taradı.
Kont
—Anlıyorum, dedi, gemicileri arıyorsun...
Morel:
—Onlara para verecektim... dedi, haber vermeden ayrılmışlar.
—Buna hiç gerek yok dostum... Çünkü onlar benim adamımdırlar...
Genç adam Monte Kristo'nun çok neşeli olduğunu görüp şaşırdı:
—Efendim, dedi, Paris'te olduğunuz gibi değilsiniz?..
—Nasıl?
—Hayret... Burada gülüyorsunuz...
—Ağlamam veya somurtmam için bir sebeb mi vardı?..
—Bana teselli vermek için mi böyle davranıyorsunuz?
—Ah, dostum!... Hâlâ o saplantıdan kurtulamamışsınız... Halbuki az sonra buna pişman olacaksınız!... Şu anki mutluluğum göstermelik değil, gerçektir...
—Az sonra neler olacağını bilmiyorum, ama size güveniyor ve işte

"emrinizdeyim efendim" diyorum...
—Peki, beni takip et Öyle ise!
Morel kontu bir hayalet gibi takip etti. Mağaradan içeri girdiler. Yer¬ler kıymetli acem halıları ile döşenmişti. Bir kapı açıldı. Dışarıya vuran kuvvetli ışık Morel'in gözlerini kamaştırdı. Aynı anda burnuna çok güzel kokular geldi. Açılan kapıdan içeri girdiler. Kadife minderlerle beslenen bir sedire oturdular.
Kont:
—Dostum, dedi, uşağım Ali şimdi sana yeni elbiseler getirecek. Elbi¬selerini değiştir... Sonra birlikte birer yorgunluk kahvesi içeriz.
Morel, şöminede çıtırdayan odunların alevinde elbiselerini değiştirdi. Geçip sedire oturdu. Sudanlı Ali Konta genç adamın hazır olduğunu bil¬dirdi.

Monte Kristo, Morcl'in alışık olmadığı mutlu bir tebessümle içeri girdi. Ali de hemen onun arkasında, elinde bir gümüş tepsi ile göründü. Kahveler hazırdı... Kahveleri içerlerken kont cebinden altın işlemeli küçük bir kutu çı¬kardı. Kutuyu açü. içinden kocaman bir elmas çıktı. Elması eliyle iki par¬çaya ayırdı. Monte Kristo, bu elması özel olarak oydurmuş, içerisini şifa verici bir macunla doldurmuştu. Macundan bir tutam alıp ağzına götürdü. İkinci tutamını Morel'e ikram etti. Genç adam hiç itiraz etmeden macunu ağzına atıp yuttu... Çok geçmeden bakışları bulanmaya, bedenini tatlı bir uyuşukluk sarmaya başladı. Göz kapaklan gittikçe ağırlaşu: —Eyvah! dedi, ölüyorum galiba.... Kont kahkaha ile güldü.

Morel konta elini uzatmak istedi ama buna muvaffak olamadı. Ka¬panmaya yüz tutan göz kapakları arasından Monte Kristo'nun yerinden kalktığım ve bir kapıyı açtığını gördü. Aynı anda kapıdan genç ve güzel
bir kız girdi.

Maksimilen bağırmak istedi ama ağzını açacak gücü bulamadı.
içinden:

367

—Valentin! diye inledi... Genç kız Morel'e doğru ilerledi. Konu

—Seni çağırıyor, dedi, tâ ruhunun derinliklerinden seni çağırıyor... Onu avutabilmek için neîer çektim bilemezsin... Birbirinize kavuşasınız diye neler çektim bilemezsin...

Valentin:

—Bilmez olur muyum, velinimetimiz? Bilmez olur muyum... Fran¬sa'dan çıktığımız günden bu yana kardeşim Heydi ile hep sizi konuştuk... Monte Kristo.boş yere gizlemeye çalıştığı bir heyecanla: —Demek Heydi'yi seviyorsun? dedi. —Ah, efendim... Bütün kalbimle. —Öyle ise dinle kızım! Senden bir ricam var...

—Benden mi? Aman Allahim! Gerçekten sizin için birşey yapabile¬cek miyim? BanaJsu mutluluğu verecek misiniz?

—Evet! Heydİ'ye kardeşim dedin... Ben de onun gerçek kardeşiniz olmasını arzu ediyorum. Bana borçlu olduğun her şeyi ona ödemeni isti¬yorum. Morel ve sen onu koruyun... Çünkü yakında bütün bütün yalnız kalacak...

Monte Kristo'nun arkasından titrek bir ses duyuldu: —Bütün bütün yalnız mı kalacak? Kont dönüp baktı:

Heydİ, ayakta, solgun ve donuk bir yüzle ona bakıyordu...' Kont:

—Çünkü, yarın artık tamamen serbest olacaksın kızım... dedi, acılar¬la dolu hayatımın seninkini de karartmasını istemiyorum... Sana babanın adını ve servetini geri veriyorum..

Heydi, moraran dudaklarını güçlükle aralayarak: —Demek beni terkediyorsunuz efendim? dedi.

—Heydi... Heydi... Gençsin, güzelsin, vali kızısın... Mesut ve mutlu olmak senin de hakkın... Adımı bile unutmanı istiyorum!...

368

—Emriniz başım üzerine efendim... Adınızı bile unutacağım...

Valemin, konta dönerek:

—Ah, efendim... dedi, neler söylüyorsunuz? Neden onu anlamak is¬temiyorsunuz?...

Heydî, en katı yürekleri titreten bir sesle:

—Neden beni anlayacakmış kardeşim, dedi, o benim efendim, ben de onun kölesiyim... Hiçbir şey görmemeye hakkı var!...

Monte Kristo, kalbinin en gizli en hassas tellerini uyandıran bu sesle titredi:

—AHahim! Allahım! Bende uyandırdığın ümit gerçek mi? Heydi'nin bana duyduğu sevgi minnetin değil de gerçek bağlılığın bir eseri mi? Ben¬den ayrılmamak onu

mutlu edecek mi?
Heydi:
—Beden çürür, ruh baki kalır... Gerçek sevgi ruhdadır. Ben bütün ru¬humla size bağlandım... En mesut saatlerim sizinle acılarımızı paylaştığı¬mız saatlerimiz oldu. Ve ben sizinle her türlü belâyı göğüslemeye hazı¬rım... Yoksa...
—Yoksa? Seni terkedersem?...
—ölürüm efendim... .Siz olmadan yaşayamam...
—Demek beni bütün kalbinle seviyorsun?
Heydi Valentin'e döndü:
—Duydun mu kardeşim bana neyi soruyor? Şimdiye kadar bilmesi gerekmez miydi?.. Söyle! Maksimilen senin onu sevdiğini biliyor mu?
Valentin:
—Evet kardeşim, biliyor... Şüphesiz velinimetim de senin onu sevdi¬ğini biliyor... Bundan emin olmak için seni deniyor...
Monte Kristo göğsünün daraldığını ve kalbinin şiştiğini hissetti. Kol¬larını açtı;
—Kızım doğru söylüyor! dedi, bundan emin olmak istedim...
Heydi çığlık çığlığa atıldı:
—Seni seviyorum! Efendim gibi, babam gibi, ağabeyim gibi ve niha-
369
yet kocam gibi seviyorum!... Sen benim için erkeklerin en güzeli, en iyisi ve en güçlüsüsün!
—Madem öyle istiyorsun; inşallah pişman olmazsın... Beni düşman¬larıma galip getiren Allah, zaferimin sonunda pişman olmamı istemiyor... Halbuki ben intikamcı ruhumu cezalandırmak istiyordum... Demek Allah beni bağışlıyor ve mutlu olmama izin veriyor. Heydi beni sevmelisin!... Çünkü dünya yüzünde senden başka kimsem kalmadı... Bana ızdırap çek¬tirecek veya mutlu edecek yine sensin...
Heydi:
—Duyuyor musun kardeşim? Ben ona ızdırap çektirir misim... Haya¬tımı ona feda eden ben, ızdırap çektirirmişim... Monte Kristo, bir an için düşünceye daldı:
—Allahım, hata etmiyorum ya? Kaderim senin elinde ya Rabbî!... Sonumuzu iyi getir... Bir daha intikam hissi tattırma!... Sonra genç sevgilisine döndü: —Gel Heydi! dedi, gidelim...
Aradan bir saat geçti. Valentİn'in dizine koyduğu Morel'in başı can¬lanmaya başladı. Gözlerini açtı. Ancak deh' gibi bakıyordu: —Ah, diye inledi, yaşıyorum... Kont beni aldattı!...
Elini masaya doğru uzattı. Valentin tatlı bir gülümseme ile Morel'in almaya çalıştığı bıçağı oradan uzaklaştırdı:
—Sevgilim! dedi, biraz da sağ tarafına bak...
Morel bir çığlık atü. Sesiyle bedeniyle Valentin yanı başında idi...
Genç kız başından geçen macerayı bütün teferruatı ile sevgilisine an¬lattı. Kontun onu nasıl kurtardığını ballandıra ballandıra tasvir etti... Şüp¬hesiz, Monte Kristo ile Heydi arasında geçenleri de anlatmayı ihmal etme¬di...
Müşterek dostlarını görmek ve onlara olan minnetlerini dile getirmek üzere mağaradan çıktılar.
Morel çevreyi gözden geçirirken bir kayalığın gölgesine gizlenen ve kendisini çağırmalarını istiyormuş gibi duran bir adam gördü. Valentin'e gösterdi.
370
Genç kız:
—Ah, dedi, Jakopo bu! Bizim yatın süvarisi...

Adama yaklaşması için işaret ettiler.
Morel:
—Bize söyleyecek birşeyin mi var? dedi.
Jakopo:
—Kontun mektubunu verecektim... dedi.
iki genç bir ağızdan:
—Kontun mu? dediler.
—Evet! dedi adam, okuyun...
Morel mektubu açtı ve sesli olarak okumaya başladı:
"Sevgili Maksimİlen,
Yatım sizi Livorno'ya götürmek üzere hazır bekliyor. Jakopo emri-nizdedir. Orada mösyö Nuvardİye, torunu Valentin'i manevi oğlum Mak¬simİlen ile evlendirmek için sabırsızlıkla beklemektedir. Dostum, adadaki bütün servetim, Şanzelize'dcki evim ve Ateul'deki köşküm Edmon Dan-tes tarafından velinimeti Morel Baba'nin oğluna düğün hediyesi olarak takdim edilmiş bulunmaktadır. Manevi kızım Valentin, tenezzül ederlerse bunun yarısını paylaşmasını rica ediyorum... Paris'te çıldırmış olan babası Vilfor'dan ve kardeşi Edvard'dan ne kaldı ise bütününü fakirlere dağıtırsa mutlu olacağım... Kardeşi ile annesi eylül ayında Öldüler. Sevgili dostlarım, bizi duanızdan eksik etmeyin... Zira buna pek ihti yacımız var. Cenabı Haktan sizin için saadet dolu bir hayat diliyoruz. Şu¬nu bilhassa unutmamanızı tavsiye ederim: Allah'ın insanlara bahşettiği sa¬adet şu iki kelimede gizlidir: Ümit Etmek ve Sabırla Beklemek.
tmza: Dostunuz Edmon Dantes Monte Kristo Kontu
Mektubun okunması sırasında, ailesinin başına gelenlerden habersiz olan, Valentin çok üzüldü. Morel'e hissettirmemeye çalışmakla beraber, iki sıcak gözyaşı damlasının yanaklarını ıslatmasına engel olamadı...
Morel mektubu bitirince:

—Vallahi, dedi, kont âlicenaplıkta pek aşın gidiyor... Halbuki benim mütevazı gelirim ikimize de kâfi idi.
Sonra Jakopo'ya döndü:
—Haydi bakalım dostum! dedi, bizi Monte Kristo'ya götür!
Jakopo elini ufka doğru uzattı.
Valentin:
—Ne demeye çalışıyorsunuz, mösyö? dedi.
Genç denizci:
—Efendim Monte Kristo yanındaki genç hanımla bir saat önce deni¬ze açıldı... dedi.
iki sevgili ufka baktılar. Kuş gibi kanat açmış yelkenliyi gördüler. Morel:
—Gittiler ha? dedi, uğurlar olsun velinimetim... Uğurlar ola manevi babam...
Valentin:
—Gittiler ha? Allah selâmet versin kurtarıcım... Allah selâmet versin kız kardeşim...
Morel:
—Ne dersin sevgilim; dostlarımızı bir daha görebilecek miyiz?
Genç kız:
—Kontun bize yazdığı mektupta okumadın mı ki istikbal şu iki keli¬mede gizlidir: Ümit etmek ve sabırla beklemek.
SON